

T. C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI ANASANAT DALI
SANATTA YETERLİK TEZİ

BELENBAŞI KÖYÜ (BUCA-İZMİR) DÜZ DOKUMALARININ
TEKNİK VE DESEN ÖZELLİKLERİ

Hazırlayan
Ayşegül KOYUNCU

Danışman
Prof. Nuray YILMAZ

İZMİR-2011

YEMİN METNİ

Sanatta Yeterlik Tezi olarak sunduğum “**Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

04/01/2011

Ayşegül KOYUNCU

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün/...../..... tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin maddesine göre Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik öğrencisi Ayşegül KOYUNCU'nun “Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” konulu tezi incelenmiş ve aday/...../..... tarihinde, saat’da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verildi.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

**YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU**

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

- **Not:** Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tez Yazarının

Soyadı: KOYUNCU

Adı: Ayşegül

Tezin Türkçe Adı: “Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri”

Tezin Yabancı Dildeki Adı : “The Techniques And Design Properties Of Flat Weaving In Belenbaşı Village (Buca-İzmir)”

Tezin Yapıldığı

Üniversite: D.E.Ü.

Enstitü: G.S.E.

Yıl: 2011

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü:

Yüksek Lisans: ☐

Dili: Türkçe

Doktora: ☐

Sayfa Sayısı: 317

Tıpta Uzmanlık: ☐

Referans Sayısı: 517

Sanatta Yeterlik: ☒

Tez Danışmanının

Ünvanı: Profesör

Adı: Nuray

Soyadı: YILMAZ

Türkçe Anahtar Kelimeler :

- 1- Düz Dokuma
- 2- Belenbaşı Köyü
- 3- Dokuma Teknikleri
- 4- Kilim
- 5- İzmir-Buca

İngilizce Anahtar Kelimeler :

- 1- Flat Weaving
- 2- Belenbaşı Village
- 3- Weaving Techniques
- 4- Rug
- 5- İzmir-Buca

Tarih: 04/01/2011

İmza:

Tezimin Erişim Sayfasında Yayınlanmasını İstiyorum Evet ☒ Hayır ☐

ÖZET

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı sanatta yeterlik tez çalışması yapılan alan araştırması sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda açıklanmıştır. Dokumaların yöresel özellikleri gözlem ve söyleşi tekniklerinden faydalanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Göçebe ve yarı göçebe yaşam biçiminin bir uzantısı olarak var olan geleneksel dokumalar yerleşik yaşam biçimine geçiş ile birlikte yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştır. Belenbaşı Köyü’nde geçmişte önemli ölçüde üretilmiş olan düz dokumalar ve teknikleri geleneğin içerisinde incelenerek belgelenmiştir.

Kültürümüzün yapı taşları haline gelen geleneksel dokumaların doğru bir şekilde yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için yöre özelliklerinin belirlenmesi, bunların bir bütün içerisinde değerlendirilmesi gerekir. Farklı ebat ve kullanım alanlarına sahip olan düz dokuma tekniklerinde üretilmiş olan dokumalar kendine özgü dokuma tekniği, renk, motif, desen ve yöre özellikleri ile geleneksel dokumalar arasında önemli bir yere sahiptir.

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı tez çalışmasının Birinci Bölümünde Belenbaşı Köyü, Köyde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu ve Konuya İlişkin Kaynakça Değerlendirilmesi yapılmıştır. İkinci Bölümünde Belenbaşı Köyü Dokumalarında Kullanılan Hammaddeler, Dokuma Hazırlık İşlemleri, Tezgâhın ve Dokumaların Özellikleri açıklanmıştır. Üçüncü Bölümünde ise Katalog, Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri yer almıştır.

Günümüzde Yörük yaşam biçiminde meydana gelen değişimler ve yerleşik hayata geçmenin getirmiş olduğu farklılıklar ile birlikte Belenbaşı Köyü düz dokumalarının da etkilendiği bir gerçektir. Düz dokumaların kalitesinde meydana gelen değişiklikler hammadde temininde yaşanan güçlüklerle, boyama reçetelerinin artık hatırlanmamasına, çarşı pazardan temin edilen yün iplikler ile dokuma yapılmasına, dokuma bilen kişilerin gittikçe yaşlanmasına bağlanabilir.

ABSTRACT

Thesis on “The Techniques And Design Properties Of Flat Weaving In Belenbaşı Village (Buca-İzmir)” are expressed according to the results of research. Its features were tried to be determined by deriving benefits from observation and interview techniques. Traditional products which extend to nomadic and semi-nomadic way of life has gradually begun to disappear with the transition of city life. The flat weaving and techniques produced mostly in Belenbaşı Village in the past were documented by researching in traditions.

To keep the traditional weaving alive is the corner stone of our culture and transmitting it into next generations. The properties of local area should be determined and it is necessary to evaluate everything in detail. The woven products which were produced by using flat weaving techniques have different dimensions and uses and they have great importance among the clothes with their own features of weaving techniques colour, pattern, and design.

In the first part of the study, titled with “The Techniques And Design Properties Of Flat Weaving In Belenbaşı Village (Buca-İzmir)” Belenbaşı Village, weaving today in the village and biographical evaluations about the flat weaving were done. In the second part, the raw materials used for weaving in Belenbaşı Village, preparatory weaving process, the loom and the weavings were made clear. In the third part, catalogue, reproduction studies and color applications took place.

Nowadays it is a reality that Belenbaşı village flat weaving has been affected by the change of nomad’s life and the differences brought up with a stable life-style. The changes in the quality of flat weaving are bound to the difficulties in getting raw material, not to remember the ingredients of dying, to use ordinary materials in the weaving and decreasing number of people who know how to weave.

ÖNSÖZ

Kültürümüzün özgün ürünleri arasında yer alan geleneksel dokumalar dokunduğu yörenin yaşam biçimini, geleneğini, kültürünü ve sanat anlayışını da içinde barındırır. İnsanoğlunun doğumundan ölümüne kadar geçen sürede hayatının her döneminde kullanılan dokumalar Anadolu'nun çeşitli dokuma merkezlerinde ve birimlerinde üretilmektedir. Bu yerlerden birisi de İzmir İli Buca İlçesine bağlı Belenbaşı Köyü'dür.

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı Sanatta Yeterlik Tezi çalışmasında Belenbaşı Köyü'nde geçmişte önemli ölçüde üretilmiş ve günümüzde hızlı sanayileşmenin-şehirleşmenin etkisi ve sosyal hayatın değişmesi ile birlikte neredeyse unutulmuş olan düz dokumaların teknik ve desen özellikleri konu olarak seçilmiştir. Hiçbir ticari kaygı taşımadan, sadece kişinin özel kullanımı için üretilen ve her biri farklı kullanım alanlarına sahip olan düz dokumalar hak ettiği yeri bulamamış ve uzun yıllar konunun uzmanları tarafından yeterli ilgiyi görmemiştir. Bu tez çalışmasında Belenbaşı Köyü'nde gittikçe değerini kaybeden kilim, cicim, zili ve sumak tekniğinde dokumuş, farklı kullanım alanlarına sahip olan düz dokumalar teknik, renk, motif ve desen özellikleri açısından ayrıntılı olarak incelen ve günümüze ulaşmış örnekler belgelenmiştir. Gelecek nesillere bu belgelerin doğru bir şekilde aktarılması tez çalışmasının amaçları arasında yer alır. Bu tez çalışması Anadolu-Türk dokuma geleneği içerisinde bugüne kadar yapılmış olan inceleme, araştırma ve çalışmalara katkı sağlayacağı, bundan sonra yapılacak olan yayınlara kaynaklık edeceği ve düz dokuma geleneğinin kaybolmadan Türk kültürü ve sanatı içerisinde hak ettiği değeri almasına yardımcı olacağı için önem taşır.

Sanatta Yeterlik tez konusunun belirlenmesinden, sonuçlandırılması aşamasına kadar hiç bir ilgi, bilgi, destek, hoşgörü ve yardımlarını esirgemeyen, araştırmayı yöneten çok değerli hocam, tez danışmanı Sayın Prof. Nuray YILMAZ'a, lisansüstü eğitimim sırasında bir araştırmanın nasıl yapılması gerektiği konusunda ve yayına dönüştürülme esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda yönlendiren,

yol gösteren, emek veren, bilimsel araştırma bilincini aşıl原因, tez izleme komitesi toplantıları sırasında değerli bilgileri ve yapıcı eleştirileri ile tezin şekillenmesine katkıda bulunan, kişisel kütüphanesini kullanıma açan, bilgi birikimlerinden faydalandığımız Geleneksel Türk Sanatları Bölüm Başkanı, çok değerli hocam Sayın Prof. İsmail ÖZTÜRK'e ve tez çalışmasının her aşamasında beni yüreklendiren ve tez izleme komitesi toplantılarında fikirleri ile tezin şekillenmesinde katkıda bulunan çok değerli hocam Sayın Prof. Nesrin ÖNLÜ'ye şükranlarımı sunarım.

Alan araştırmasının sağlıklı bir şekilde nasıl yapılması ve sonuçlandırılması gerektiği konusundaki gerekli yolu ve yordamı öğreten, yönlendiren, tez çalışması bittiğinde okuyup düzeltmeleri ile destek veren çok değerli hocam Sayın Prof. Dr. Ali Rıza BALAMAN'a, yıllarca alan araştırması yaparak edinmiş olduğu bilgi ve birikimlerini paylaşarak yol gösteren çok değerli hocam sayın Prof. Dr. Bekir DENİZ'e ve lisansüstü eğitimim sırasında zengin bir bilgi birikimine sahip olmamı hedefleyen çok değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Binnur GÜRLER'e, Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR'a, Doç. Oya SİPAHİOĞLU'na, Yrd. Doç. Öznur AYDIN'a ve Arş. Gör. Bahadır ÖZTÜRK'e, Arş. Gör. Gonca KARAVAR'a, Arş. Gör. Esra KAVCI ÖZDEMİR'e ayrı ayrı teşekkür ederim.

Ayrıca Belenbaşı Köyü muhtarına, azalarına, bana evlerini, sandıklarını, sofralarını ve yüreklerini açan köy halkına, alan araştırması sırasında rehberlik eden ve gerekli örneklerle ulaşmamı sağlayan Belenbaşı Köyü ileri gelenlerinden Fatih KINACI'ya ve Akın KAHRAMAN'a ilgi, yardım ve desteklerinden dolayı yürekten teşekkür ederim. Uzun bir çalışma süresini kapsayan tez çalışmasında sevgileri ile destek olan annem Rabia KOYUNCU'ya ve ağabeyim Sinan KOYUNCU'ya, lisansüstü eğitimim sırasında kaybettiğim ve manevi desteğini her zaman üzerimde hissettiğim babam İbrahim KOYUNCU'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşegül KOYUNCU

İÇİNDEKİLER

BELENBAŞI KÖYÜ (BUCA-İZMİR) DÜZ DOKUMALARININ TEKNİK VE DESEN ÖZELLİKLERİ

	<u>Sayfa</u>
YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ	
TEZ VERİ FORMU	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xiii
ÇİZİMLER LİSTESİ	xvii
ŞEMALAR LİSTESİ	xxi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

Belenbaşı Köyü, Köyde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu ve Konuya İlişkin Kaynakça Değerlendirmesi

1.1. Belenbaşı Köyü	11
1.2. Belenbaşı Köyü'nde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu	17
1.3. Düz Dokumalar İle İlgili Kaynakça Değerlendirmesi	28

İKİNCİ BÖLÜM

Belenbaşı Köyü Dokumalarında Kullanılan Hammaddeler, Dokuma Hazırlık İşlemleri, Tezgâh ve Dokumaların Özellikleri

2.1. Dokumalarda Kullanılan Hammaddeler ve Dokuma Hazırlık İşlemleri	42
2.2. Dokumalarda Kullanılan Tezgâh ve Dokuma İşlemleri	74
2.3. Dokumaların Desen Özellikleri	87
2.3.1. Kompozisyon Özellikleri	87
2.3.2. Dokumalarda Kullanılan Motifler	91
2.3.2.1. Bordür Motifleri	92
2.3.2.2. Zemin Motifleri	100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Katalog, Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri

3.1. Katalog	119
3.2. Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri	221
SONUÇ	230
KAYNAKÇA	244
KAYNAK KİŞİLER	309
ÖZGEÇMİŞ	315

KISALTMALAR

a.g.e.: adı geçen eser

ARGE: Araştırma geliştirme

Arş.: Araştırma

A.Ş.: Anonim Şirketi

AÜDTCF: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

Bkz.: Bakınız

b.t.y.: Basım tarihi yok

b.y.y.: Basım yeri yok

Çev.: Çeviren

D.E.Ü.: Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç.: Doçent

Dr.: Doktor

Ed.: Editör

Enst.: Enstitüsü

E.Ü.: Ege Üniversitesi

Gör.: Görevlisi

G.Ü.: Gazi Üniversitesi

HAGEM: Halk Kültürünü Araştırma ve Geliştirme Merkezi

Hazl.: Hazırlayan

İTKİB: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği

İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi

İ.Ü.: İstanbul Üniversitesi

km: kilometre

Ltd.: Limited

Matb.: Matbaası

Prof.: Profesör

s.: Sayfa numarası

Şti.: Şirketi

T.C.: Türkiye Cumhuriyeti

THK: Türk Hava Kurumu

T.T.K.:Türk Tarih Kurumu

Üniv.: Üniversitesi

vb.: ve benzeri

Yay.: Yayınları

Yrd.: Yardımcı

Y.Y.Ü.: Yüzüncü Yıl Üniversitesi

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Sayfa

Fotoğraf 1: Belenbaşı Köyü Meydanı	13
Fotoğraf 2-3-4-5: Belenbaşı Köyü Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Şenliğinden Görüntüler	16
Fotoğraf 6-7: Yaylacılık Hayatını Sürdüren Bir Aile	18
Fotoğraf 8-9: Yörük Çadırının İçinden Görüntüler	18
Fotoğraf 10-11: Amacına Uygun Namazlağı (Seccade) ve Esvap Çuvalı Kullanımı	19
Fotoğraf 12-13-14: Farklı Amaçlarda Heybe Kullanımı	20
Fotoğraf 15-16-17: Dokumaların Günümüz İhtiyaçlarına Göre Kullanımı	22
Fotoğraf 18-19-20-21: Fatma ALTIPARMAK'ın Evinde Sergilediği Dokumalar	23
Fotoğraf 22-23: Üzerine Kekik Serpiştirilmiş Dokuma ve Katlanması	24
Fotoğraf 24-25: Dokumaların Sandıklarda ve Yüklüklerde Saklanması	25
Fotoğraf 26-27: Merve KINACI'nın Çeyizinde Bulunan Torbalar	26
Fotoğraf 28-29: KINACI Ailesine Ait Yörük Çadırı	27
Fotoğraf 30: İlkbaharda Kırkılan Yapağı	46
Fotoğraf 31: Kırklık	47
Fotoğraf 32-33: Koyun Yününün Kırkım İşlemi	48
Fotoğraf 34: Yünlerin Çubuk Vasıtası İle Dövülerek Kabartılması	50
Fotoğraf 35: Yün Darağı (Tarağı)	50
Fotoğraf 36: Yün Tarama İşlemi	51
Fotoğraf 37-38: Kırçıl Rengin Kullanıldığı Torba ve Yastığın Arka Yüzeyi	52
Fotoğraf 39: Yay, Çırpı, Tokmak	53
Fotoğraf 40: Yün Atım İşlemi	54
Fotoğraf 41: Kirman (Kirmen)	56
Fotoğraf 42: Kirman Vasıtası İle Yün Eğiren Kadın	57
Fotoğraf 43: Eğrilen Yünler	58
Fotoğraf 44: Çıkırık	59
Fotoğraf 45: Gülcan	61

Fotoğraf 46-47: Keçi Kılının Kırkım İşlemi	64
Fotoğraf 48: Çezgin Çezme (Çözü Hazırlama) İşlemi	67
Fotoğraf 49: Dıdılama İşlemi	68
Fotoğraf 50-51: Çözü İpliklerinin Çubuklar Üzerinde Gerdirilmesi	69
Fotoğraf 52-53: Çubukların Alt ve Üst Tahtada Bulunan Mezar Oyuğuna Yerleştirilmesi ve Sıkıştırılması	69
Fotoğraf 54: Çözü İpliklerinin Üst Tahta Etrafında Sarılması	70
Fotoğraf 55-56: Çözü İpliklerinin Tezgâha Yerleştirilmesi	71
Fotoğraf 57: Çözü İpliklerinin Mezar Oyuğu İçerisinden Çıkmaması İçin Bağlanması	71
Fotoğraf 58: Gücü Örgüsünün Yapılması	72
Fotoğraf 59-60: Gücü Örgüsü	73
Fotoğraf 61-62: Istar Tezgâhı (Sabit)	74
Fotoğraf 63: Mezar Oyuğu ve Çitileme Çubuğu	75
Fotoğraf 64: Burgu Demiri	76
Fotoğraf 65: Tabkî Deliği ve Çubuğu	77
Fotoğraf 66-67: Istar Tezgâhları (Seyyar)	78
Fotoğraf 68-69: Dokuma İşlemine Başlangıç	78
Fotoğraf 70: Baş Örgüsünün Yapılması	79
Fotoğraf 71: Motiflerin Yerleştirilmesi	80
Fotoğraf 72: Kirkit	81
Fotoğraf 73-74-75-76: Dokumanın Arka Yüzeyinden Yapılan Dokuma İşlemi	83
Fotoğraf 77: Kenarların Düzgün Olması İçin Takılan Çımbar	84
Fotoğraf 78: Dokumanın Zarar Görmemesi İçin Kumaş Parçası İle Örtülmesi	85
Fotoğraf 79: Çözü İpliklerinin Değerlendirilmesi Amacıyla Namazlıktan Sonra Dokunmuş Yastıklar	86
Fotoğraf 80-81: Dokumalarda Mavi Boncuk Kullanımı	88
Fotoğraf 82-83: Deve Boncuğunun ve Kolan Dokumanın Kullanımı	89
Fotoğraf 84: Nakış Tekniklerinin (Kanaviçe) Dokumalarda Kullanımı	90
Fotoğraf 85-86: Gudalar İle Süslenmiş Torbalar	90

Sayfa

Fotoğraf 87: Örnek 1	121
Fotoğraf 88: Örnek 2	123
Fotoğraf 89: Örnek 3	125
Fotoğraf 90: Örnek 4	127
Fotoğraf 91: Örnek 5	129
Fotoğraf 92: Örnek 6	131
Fotoğraf 93: Örnek 7	133
Fotoğraf 94: Örnek 8	135
Fotoğraf 95: Örnek 9	137
Fotoğraf 96: Örnek 10	139
Fotoğraf 97: Örnek 11	141
Fotoğraf 98: Örnek 12	143
Fotoğraf 99: Örnek 13	145
Fotoğraf 100: Örnek 14	147
Fotoğraf 101: Örnek 15	149
Fotoğraf 102: Örnek 16	151
Fotoğraf 103: Örnek 17	153
Fotoğraf 104: Örnek 18	155
Fotoğraf 105: Örnek 19	157
Fotoğraf 106: Örnek 20	159
Fotoğraf 107: Örnek 21	161
Fotoğraf 108: Örnek 22	163
Fotoğraf 109: Örnek 23	165
Fotoğraf 110: Örnek 24	167
Fotoğraf 111: Örnek 25	169
Fotoğraf 112: Örnek 26	171
Fotoğraf 113: Örnek 27	173
Fotoğraf 114: Örnek 28	175
Fotoğraf 115: Örnek 29	177
Fotoğraf 116: Örnek 30	179

Sayfa

Fotoğraf 117: Örnek 31	181
Fotoğraf 118: Örnek 32	183
Fotoğraf 119: Örnek 33	185
Fotoğraf 120: Örnek 34	187
Fotoğraf 121: Örnek 35	189
Fotoğraf 122: Örnek 36	191
Fotoğraf 123: Örnek 37	193
Fotoğraf 124: Örnek 38	195
Fotoğraf 125: Örnek 39	197
Fotoğraf 126: Örnek 40	199
Fotoğraf 127: Örnek 41	201
Fotoğraf 128: Örnek 42	203
Fotoğraf 129: Örnek 43	205
Fotoğraf 130: Örnek 44	207
Fotoğraf 131: Örnek 45	209
Fotoğraf 132: Örnek 46	211
Fotoğraf 133: Örnek 47	213
Fotoğraf 134: Örnek 48	215
Fotoğraf 135: Örnek 49	217
Fotoğraf 136: Örnek 50	219

ÇİZİMLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizim 1: Analı Gızlı	93
Çizim 2: Ayak	93
Çizim 3: Ayak	93
Çizim 4: Ayak	93
Çizim 5: Ayak	93
Çizim 6: Ayak	93
Çizim 7: Ayak	93
Çizim 8: Bıtraklı	94
Çizim 9: Çakıldak	94
Çizim 10: Çark	94
Çizim 11: Çark	94
Çizim 12: Ciynak	94
Çizim 13: Ciynak	94
Çizim 14: Ciynak	95
Çizim 15: Ciynak	95
Çizim 16: Ciynak	95
Çizim 17: Darak	95
Çizim 18: Darak	95
Çizim 19: Deve Boynu	95
Çizim 20: Deve Boynu	96
Çizim 21: Deve Boynu	96
Çizim 22: Dırnak	96
Çizim 23: Eli Böğründe	96
Çizim 24: Eli Böğründe	96
Çizim 25: Etlik	96
Çizim 26: Etlik	97
Çizim 27: Gelin Gız	97
Çizim 28: Gelin Göbeği	97
Çizim 29: Gelin Göbeği	97

Sayfa

Çizim 30: Gelin Göbeği	97
Çizim 31: Gelin Göbeği	97
Çizim 32: Gıvrımlı	98
Çizim 33: Gıvrımlı	98
Çizim 34: Göbek	98
Çizim 35: Sandık	98
Çizim 36: Sandık	98
Çizim 37: Sandık	98
Çizim 38: Sığır Sidiği	99
Çizim 39: Sığır Sidiği	99
Çizim 40: Sığır Sidiği	99
Çizim 41: Yan Eş	99
Çizim 42: Yan Eş	99
Çizim 43: Yar Yare Küstü	99
Çizim 44: Akrep	101
Çizim 45: Baklava Çiğesi	101
Çizim 46: Bereket	101
Çizim 47: Bereket	102
Çizim 48: Bereket	102
Çizim 49: Bıtrak	102
Çizim 50: Boncuklu	103
Çizim 51: Çengel	103
Çizim 52: Çengel	103
Çizim 53: Çetin Ceviz	103
Çizim 54: Çetin Ceviz	104
Çizim 55: Ceviz	104
Çizim 56: Ciynak	104
Çizim 57: Ciynak	105
Çizim 58: Darak	105
Çizim 59: Dırmık	105

Çizim 60: Dokuz Enikli	105
Çizim 61: Durna Gatarı	106
Çizim 62: Eğrim Suyu	106
Çizim 63: Eli Böğründe	106
Çizim 64: Emine Yanışı	107
Çizim 65: Etlik	107
Çizim 66: Etlik	107
Çizim 67: Garnı Yarık	107
Çizim 68: Garnı Yarık	108
Çizim 69: Gaşmak Nakışı	108
Çizim 70: Geçmeli	108
Çizim 71: Gırk Gıvrım	108
Çizim 72: Gırk Gıvrım	109
Çizim 73: Gırk Gıvrım	109
Çizim 74: Gırk Gıvrım	109
Çizim 75: Gıvrımlı	110
Çizim 76: Gıvrımlı	110
Çizim 77: Goç Buynuzu	110
Çizim 78: Goç Buynuzu	111
Çizim 79: Goç Boynuzu	111
Çizim 80: Goç Buynuzu	112
Çizim 81: Goç Boynuzu	112
Çizim 82: Göbekli	113
Çizim 83: Göçürtme	113
Çizim 84: Göz	113
Çizim 85: Gurt Ağzı	113
Çizim 86: Gutu	114
Çizim 87: Hamaylı	114
Çizim 88: Hanım Göbeği	114
Çizim 89: Hanım Göbeği	114

	<u>Sayfa</u>
Çizim 90: Ildız	115
Çizim 91: Küpe Çiçeği	115
Çizim 92: Nuska	115
Çizim 93: Nuska	115
Çizim 94: Nuska	115
Çizim 95: Nuska	116
Çizim 96: Nazarlık	116
Çizim 97: Sandıklı	116
Çizim 98: Saplı Bıtrak	117
Çizim 99: Üzümlü	117
Çizim 100: Yar Yare Küstü	118

ŞEMALAR LİSTESİ

Sayfa

Şema 1: Örnek 1'e Ait Kompozisyon Şeması	121
Şema 2: Örnek 2'ye Ait Kompozisyon Şeması	123
Şema 3: Örnek 3'e Ait Kompozisyon Şeması	125
Şema 4: Örnek 4'e Ait Kompozisyon Şeması	127
Şema 5: Örnek 5'e Ait Kompozisyon Şeması	129
Şema 6: Örnek 6'ya Ait Kompozisyon Şeması	131
Şema 7: Örnek 7'ye Ait Kompozisyon Şeması	133
Şema 8: Örnek 8'e Ait Kompozisyon Şeması	135
Şema 9: Örnek 9'a Ait Kompozisyon Şeması	137
Şema 10: Örnek 10'a Ait Kompozisyon Şeması	139
Şema 11: Örnek 11'e Ait Kompozisyon Şeması	141
Şema 12: Örnek 12'ye Ait Kompozisyon Şeması	143
Şema 13: Örnek 13'e Ait Kompozisyon Şeması	145
Şema 14: Örnek 14'e Ait Kompozisyon Şeması	147
Şema 15: Örnek 15'e Ait Kompozisyon Şeması	149
Şema 16: Örnek 16'ya Ait Kompozisyon Şeması	151
Şema 17: Örnek 17'ye Ait Kompozisyon Şeması	153
Şema 18: Örnek 18'e Ait Kompozisyon Şeması	155
Şema 19: Örnek 19'a Ait Kompozisyon Şeması	157
Şema 20: Örnek 20'ye Ait Kompozisyon Şeması	159
Şema 21: Örnek 21'e Ait Kompozisyon Şeması	161
Şema 22: Örnek 22'ye Ait Kompozisyon Şeması	163
Şema 23: Örnek 23'e Ait Kompozisyon Şeması	165
Şema 24: Örnek 24'e Ait Kompozisyon Şeması	167
Şema 25: Örnek 25'e Ait Kompozisyon Şeması	169
Şema 26: Örnek 26'ya Ait Kompozisyon Şeması	171
Şema 27: Örnek 27'ye Ait Kompozisyon Şeması	173
Şema 28: Örnek 28'e Ait Kompozisyon Şeması	175
Şema 29: Örnek 29'a Ait Kompozisyon Şeması	177

Şema 30: Örnek 30'a Ait Kompozisyon Şeması	179
Şema 31: Örnek 31'e Ait Kompozisyon Şeması	181
Şema 32: Örnek 32'ye Ait Kompozisyon Şeması	183
Şema 33: Örnek 33'e Ait Kompozisyon Şeması	185
Şema 34: Örnek 34'e Ait Kompozisyon Şeması	187
Şema 35: Örnek 35'e Ait Kompozisyon Şeması	189
Şema 36: Örnek 36'ya Ait Kompozisyon Şeması	191
Şema 37: Örnek 37'ye Ait Kompozisyon Şeması	193
Şema 38: Örnek 38'e Ait Kompozisyon Şeması	195
Şema 39: Örnek 39'a Ait Kompozisyon Şeması	197
Şema 40: Örnek 40'a Ait Kompozisyon Şeması	199
Şema 41: Örnek 41'e Ait Kompozisyon Şeması	201
Şema 42: Örnek 42'ye Ait Kompozisyon Şeması	203
Şema 43: Örnek 43'e Ait Kompozisyon Şeması	205
Şema 44: Örnek 44'e Ait Kompozisyon Şeması	207
Şema 45: Örnek 45'e Ait Kompozisyon Şeması	209
Şema 46: Örnek 46'ya Ait Kompozisyon Şeması	211
Şema 47: Örnek 47'ye Ait Kompozisyon Şeması	213
Şema 48: Örnek 48'e Ait Kompozisyon Şeması	215
Şema 49: Örnek 49'a Ait Kompozisyon Şeması	217
Şema 50: Örnek 50'ye Ait Kompozisyon Şeması	219

GİRİŞ

İki (çözü ve atkı ipliği) veya daha fazla (çözü, atkı ve desen ipliği) iplik grubunun çeşitli şekillerde birbirinin altından, üstünden geçirilerek, kenetlenerek ya da düğüm atmak sureti ile oluşturulan yüzeye dokuma adı verilir. Dokumacılık ise çarpana, mekikli ve kirkitli olarak farklı tekniklerde geniş bir kullanım alanına sahip ürünleri bünyesinde barındıran bir üretim olarak karşımıza çıkar. İnsanlık tarihinin başlangıcı ile doğru orantılı olarak gelişim gösteren dokumacılık, başlangıçta sadece doğa koşullarından korunmak amacı ile yapılmasına rağmen zamanla geleneğin içerisinde yoğrularak estetik kaygıları da beraberinde taşımıştır. İlk dokuma örneklerinden, son teknolojiye sahip makinelerde üretilen dokuma örneklerine kadar hepsi aynı mantık içerisinde şekillenmiştir. Zaman içinde farklı kültürlerin simgesi haline gelen dokumalar renk ve motif çeşitliliği sayesinde zengin bir görünüm ve beğeni kazanmıştır. Tarihsel süreç içerisinde saray ve hükümdarlar için özel olarak tasarlanıp üretilen dokumalar göz ardı edildiğinde, Anadolu'da var olan dokuma geleneğinin göçebe ve yarı göçebe toplumlarda daha çok yapıldığı fark edilir. Bunun nedeni ise göçebe ve yarı göçebe toplumların, yaşam biçimine bağlı olarak yaz ve kış aylarını farklı yerlerde geçirmek zorunda kalmaları, kullandıkları araç, gereç ve eşyaların hafif, kolayca katlanıp-serilmesi ve rahat taşınabilir olması gereğidir. Yerleşik hayata geçme zorunluluğu ile farklı coğrafi alanlara yerleşmiş aynı aşiret, boy ve oymak mensuplarının ürettiği olduğu dokumalarda büyük benzerliklerin olduğu fark edilir.

Dokumalar üretilen toplumun kültürel özelliklerini bünyesinde barındıran, ait olduğu dönemin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı hakkında bilgi veren belgeler niteliğindedir. Kültürün özgün ürünleri arasında önemli bir yere sahip olan dokumalar, gün geçtikçe teknolojinin hızlı gelişimi-değişimi, sanayileşme ve şehirleşmenin etkisi ile değişen aile ve ülke ekonomisine bağlı olarak olumsuz yönde etkilenmekte ve gittikçe önemini kaybetmektedir. Günümüz şartları düşünüldüğünde sahip olduğumuz kültürel değerler henüz hafızalarda iken doğru bir şekilde saptanması, araştırılması, korunması ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakılması bir sorun haline gelmiştir. Bu ürünlerin kayboluşunu durdurmak ve dokumaları doğru

bir şekilde, geleneğin içerisinde bir bütün olarak, yöresel özellikleri ile birlikte değerlendirerek, geçmişini anlamak, bugünü yaşamak ve gelecek kuşaklara ışık tutmak gerekir. Olaya bu bağlamda bakıldığında düz dokumaların malzeme, teknik ve kompozisyon özelliklerinin nasıl araştırılıp, incelenmesi gerektiği sorunu ile karşılaşmıştır.

Tüm bu düşüncelerden yola çıkarak idari yapı olarak İzmir İli Buca İlçesine bağlı olan Belenbaşı Köyü düz dokumaları konusunda detaylı bir araştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bu araştırma sonucunda ortaya çıkan bilgi ve bulgular doğrultusunda günümüzde gittikçe değerini kaybeden kilim, cicim, zili ve sumak tekniğinde dokunarak, farklı kullanım alanları bulan düz dokumaların teknik, renk, motif ve desen özellikleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Düz dokuma tekniklerinin biri ya da birkaçı bir arada kullanılarak dokunmuş olan yaygılar, namazlağılar (seccadeler), ekmek mendili, yastıklar-minderler-yastıcağlar, çuvallar, heybeler ve torbalar geleneğin içerisinde belgelenmiştir.

Çözümlü ipliklerinin atkı iplikleri ile tamamen kapatılarak bir alt-bir üst yaparak dokunduğu, atkı ipliği ile desenlendirilen, başka renkteki motifin sınırından dönerek motiflerin oluşturulduğu, tersi ve düzü bulunmayan dokuma tekniğine “kilim” adı verilir. Kilimlerdeki ve bez ayağı dokumalardaki atkı ve çözgü ipliklerinden (atkı ve çözgü iplikleri birbirini gizlemeden eşit aralıklarla kesişir) ayrı olarak renkli desen ipliklerinin kullanıldığı ve yüzeyde kabarık motiflerin meydana gelmesi ile oluşturulan dokuma tekniğine ise “cicim” denilir. Cicim dokumaya benzemek ile birlikte, farklılıklar gösteren bir diğer dokuma tekniği ise “zili (sili)” dokumalardır. Desen iplikleri çözgüler arasından yatay doğrultuda bir, iki, üç veya daha fazla çözgü ipliği üzerinden atlatılarak geçirilir ve yüzeyde kabarık motiflerin meydana gelmesi ile oluşturulur. Bir başka dokuma tekniği ise çeşitli sayıdaki desen ipliklerinin çözgü ipliklerinin üzerinden ters ve düz yönde sarılması ile oluşturulan “sumak” dokumalardır. Cicim, zili (sili) ve sumak dokumalarda dokumanın tersi ve yüzü kilimde olduğu gibi düz değildir. Ön tarafında motifler kabarık ve düzenli arka tarafında ise desen ipliklerinin uçları kopuk ve dağınıktır. Bu dört dokuma tekniği

genel olarak düz dokumalar olarak adlandırılır.¹ Günümüzde hak ettiği değeri bulamayan, aile içi üretim ile anadan kıza geçen, bir dokuma geleneği çerçevesinde yapıla gelmiş bu dokumaların yöresel özelliklerinin benzer ve benzemezliklerinin çok önemli olduğu ve bunların detaylı bir şekilde araştırılması gerektiği varsayımından yola çıkılmıştır. Bu sayede gittikçe önemini yitiren düz dokumalar tekrar gündeme getirilmiştir. Ayrıca bu dokumaların teknik ve desen özellikleri geleneğinin içerisinde belgelenerek kültürel mirasın devamlılığı sağlanmıştır.

Ege Bölgesi ve İzmir İli dokumacılığın tarihsel gelişim süreci içerisinde önemli bir yere sahiptir. Ege Bölgesi düz dokumaları arasında adını hiç duyuramamış olan idari yapı olarak İzmir İli Buca İlçesine bağlı olan Belenbaşı Köyü, köydeki dokumacılık geleneği ve düz dokuma örnekleri incelenmelidir. Ancak, günümüze kadar bu konuda yapılmış bir yazılı kayıta rastlanılmamış olması Belenbaşı Köyü'ne gereken ilginin verilmediğini gösterir. Bu düşünceden yola çıkılarak ve ilgi alanının düz dokumalar üzerinde yoğunlaşması ile birlikte Sanatta Yeterlik Tez konusu olarak Belenbaşı Köyü Düz Dokumaları (bu köyde düz dokumaların yapıldığı daha önceden bilindiği için) hakkında bir araştırılma yapılması fikri ortaya çıkmıştır. Belenbaşı Köyü Düz Dokumaları'nın seçimine karar verilmeden önce Kasım 2005 tarihinde Belenbaşı Köyü'ne bir ön araştırma yapmak için gidilmiştir. Bu araştırma sonucunda düz dokumaların Belenbaşı Köyü'nde geçmişte yoğun olarak yapıldığı, araştırma konusuna yetecek sayıda örneklerin bulunduğu ve son 2-3 tezgâhta da dokumaların yapımına devam edildiği saptanmıştır. Saptanan bu dokumalar, ilk etapta fotoğraflanarak belgelenmiştir. Araştırma konusunun belirlenmesi aşamasında bu alanda yol gösterici uzman kişilere Belenbaşı Köyü'nde çekilen fotoğraflar gösterilerek görüşleri alınmış, bu konu üzerine tartışmalar yapılmış ve sonuçta Belenbaşı Köyü Düz Dokumalarının araştırılmasına karar verilmiştir. Konu Belenbaşı Köyü Düz Dokumalarının araştırılmasını amaçlıyordu ancak, konunun nereden başlaması ve bitmesi gerektiği belirli değildi; yani konunun derinlemesine

¹ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Belkıs Acar, **Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar**, Apa Ofset Basımevi, İstanbul, 1975., Belkıs (Balpınar) Acar, **Kilim, Cicim, Zili, Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları**, Çeltüt Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş., İstanbul, 1982., Belkıs (Balpınar) Acar, **Vakıflar Genel Müdürlüğü Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi Katalogu**, Çeltük Matbaası, İstanbul, 1983.

araştırılıp sağlıklı bir sonuca ulaşması için sınırlandırılması gerekiyordu. Olaya bu bağlamda bakıldığında araştırma konusu “Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” şeklinde belirlenerek gerekli sınırlandırmalar yapılmıştır.

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlığında önerilen Sanatta Yeterlik Tez konusu, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü’nde 11-11-2005 tarihinde yapılan 18 sayılı toplantısında enstitü yönetim kurulu tarafından kabul edilerek onaylanmıştır. Şubat 2006 tarihinde yapılmış olan tez konusu savunmasında tez izleme komitesi üyeleri tarafından da sanatta yeterlik tez konusu olarak uygun görülmüştür. Sanatta yeterlik tez konusunun belirlenmesi ve kabul edilmesinin ardından konunun genel hatları ile içeriği de belirlenmiştir. Tezin içeriği genelde “Düz Dokumalar” çerçevesinde gelişerek, alan araştırması sonucunda elde edilen bilgiler özelinde “Belenbaşı Köyü Düz Dokumaları” üzerinde şekillenmiştir. Bu çalışmada kaynaklarda bulunan bilgilerin tekrarından çok Belenbaşı Köyü’nde bulunan düz dokumaların malzeme, teknik, renk ve desen özelliklerinin dokumacılar arasındaki ve köydeki anlamları ile belirlenerek saptanması, belgelenmesi, yaşatılması ve geleneğin içerisinde değerlendirilerek geleceğe ışık tutulması için literatüre kazandırılması amaçlanmıştır. Türkiye’de yaşayan Türklerin özgün kültür varlıklarına dikkat çekerek, özgün kültürün sadece bir bölümünü meydana getiren düz dokumaların, ortak özellikleri üzerinde durarak bilim dünyasına tanıtılması da bu amaçlar çerçevesinde şekillenmiştir. Ayrıca dokumaların geçmişteki ve günümüzdeki önemini göstererek, dokumacılığın yaşatılması ve yeniden canlanması için neler yapılması gerektiği vurgulanarak, dokumanın insan yaşamı üzerindeki önemine dikkat çekilmiştir. Bu amaçların gerçekleşmesi için düz dokumaların malzeme, teknik ve desen özellikleri ile birlikte bir bütün olarak incelenerek saptanması gereği ortaya çıkmıştır ve konunun derinliğine inilerek nasıl incelenmesi gerektiği sorunu ile karşılaşmıştır. Anadolu-Türk kültürü ve sanatı için her bir dokuma merkezinin çok iyi araştırılıp, incelendikten sonra ortak bir paydada sonuca gitmek gerekir.

Sanatta Yeterlik Tez çalışmasının içeriğinde ayrıca Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze kadar olan zaman diliminde düz dokumalar ile ilgi olarak yayınlanmış olan Türkçe kaynakların da bir değerlendirilmesinin yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır ve bir bölüm altında bu konunun incelenmesine karar verilmiştir. Tez izleme komitesi üyeleri tarafından; Belenbaşı Köyü düz dokumalarının hammadde, teknik ve desen özelliklerinin kaynaklardaki şekli ile değil de yörede yapılan alan araştırması sonucu ortaya çıkan bilgiler doğrultusunda açıklanması ve analizlerin doğru bir şekilde nasıl yapılması gerektiğinin uygulamalı olarak tez çalışmasında gösterilmesi öngörülmüştür. Bu çalışma ile teknik ve desen özelliklerinin nasıl belirlenmesi gerektiği ortaya konulmuş, yöresel dokuma araştırmalarının nasıl yapılması gerektiği konusunda bir teknik geliştirilmeye çalışılmış ve sanatta yeterlik tez çalışmasının amaçları arasında yer alan Belenbaşı Köyü düz dokumalarının gelenek içerisindeki şekli ile belgeleme çalışması yapılmıştır.

Araştırma konusunun sağlıklı olarak yürütülmesi ve en doğru yoldan sonuca daha kısa sürede ulaşılması için geçici bir plan yapılmıştır. Bu plan doğrultusunda araştırma konusuna yön verilmiş ve gerekli görüldüğü zamanlarda danışman onayı ve tez izleme komitesi üyelerinin görüşleri doğrultusunda geçici planda değişiklikler yapılmıştır. Araştırmaya öncelikle kaynakça taraması ile başlanmıştır. Elde bulunan yayınların kaynakçalarından hareket ederek gerekli yayınlara ulaşmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu konuda hazırlanmış olan kitaplar ve makaleler bibliyografyalarından yararlanılmıştır. İlk etapta konu ile ilgili olabileceği düşünülen tüm kaynaklara ulaşmaya çalışılmıştır. Konu birçok uzmanlık alanı tarafından incelendiği için farklı uzmanlık alanlarına ait kaynakların da taranması gerekmiştir. Bu aşamada konu ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili olan tüm kaynaklara ulaşmaya çalışılmıştır.

Kaynakların araştırılması esnasında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Kütüphanesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü ve Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Arşivi, İzmir Milli Kütüphanesi, Ege Üniversitesi Kütüphanesi, Pamukkale Üniversitesi Kütüphanesi, Denizli Halk Kütüphanesi ve Sayın Prof. İsmail ÖZTÜRK'ün kişisel kütüphanesinde yer alan yayınlar taranmış ve yayınlara

imkânlar ölçüsünde ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu aşamada yayınlara ulaşmada bir takım güçlükler ile karşılaşmıştır. Özellikle eski tarihli yayınlara ulaşmak oldukça güç ve zaman alıcı olmuştur. Ulaşılan bu kaynaklar sonucunda tez konusunu oluşturan Belenbaşı Köyü düz dokumaları hakkında yayınlanmış bir kaynağa rastlanmamıştır.

Sanatta Yeterlik Tez konusu hakkında gerekli bilgilere ulaşmak için Belenbaşı Köyüne çeşitli tarihlerde gidilmiş, İzmir Valiliği'nden, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nden, Buca Belediyesi'nden ve Belenbaşı Köyü Muhtarlığı'ndan yardım talebinde bulunulmuştur. Belenbaşı Köyü hakkında ulaşılabilen tüm bilgiler yerel yönetimlerden, devlet kuruluşlarından ve kaynak kişilerden elde edilmeye çalışılmıştır. Yöntem anlayışı gereği amaca ulaşmada gerekli araçlar olan gözlem ve söyleşi tekniklerinden faydalanılarak Belenbaşı Köyü'nde alan araştırması yapılmış, düz dokuma örnekleri tespit edilmiş, bu dokumalara ait ayrıntılı kimlik formları oluşturulmuş ve geleneğe bağlı olarak üretimi devam edilen dokumalar hakkında detaylı bilgiler edinilmiştir.

Elde edilen bilgiler doğrultusunda şekillenen araştırma konusu üç ana başlıkta ayrıntılı olarak incelenmiştir. Birinci bölüm **“Belenbaşı Köyü, Köyde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu ve Konuya İlişkin Kaynakça Değerlendirmesi”** şeklinde üç alt başlıkta incelenmiştir. **Belenbaşı Köyü** alt başlığı altında; Belenbaşı Köyünün tarihi, coğrafi durumu, sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı ile ilgili gerekli tanıtıcı bilgiler, köy halkı ile yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkan bilgiler doğrultusunda, yerel yönetimlerden ve devlet kuruluşlarından elde edilen bilgiler çerçevesinde açıklanmıştır. **Belenbaşı Köyü'nde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu** alt başlığı altında; köydeki dokumacılığın tarihsel gelişimi, yayla hayatından yerleşik hayata geçmeleri ile birlikte dokumalara olan ihtiyacın nasıl azaldığı, dokumaların günümüzde hangi amaçlar için üretildiği ve kullanıldığı, dokumaların nasıl korunup saklandığı hakkında bilgiler yer almıştır. Yapılan kaynak taraması sonucu Belenbaşı Köyü ve dokumaları hakkında yazılı bir kaynağa ulaşamamış olması nedeni ile bu kısım köy halkı ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda şekillenmiştir. **Düz Dokumalar İle İlgili**

Kaynakça Değerlendirmesi alt başlığı altında ise Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze kadar yayınlanmış ve ulaşılmış olan Türkçe yayınların içerikleri genel olarak değerlendirildiğinde 1940’lı yıllardan önce bu alanla ilgilenen kişilerin ve yöresel anlamda alan araştırmalarının azlığı nedeni ile o dönemdeki bilgilere ulaşmanın oldukça güç olduğu görülmüştür. 1940’lı yıllardan günümüze kadar düz dokumalar konusunun farklı uzmanlık alanlarına sahip kişiler tarafından farklı görüş açıları ile incelendiği ve kendilerine ait terminolojinin kullanıldığı ve bu yüzden bu alandaki yayınlarda ortak bir dilin oluşturulamadığı fark edilmiştir. Bu kaynakların tümü yerine, düz dokumalar konusunda öncülük eden yayınların inceleme altına alınmasına karar verilmiş ve bölgesel anlamda yapılmış olan yayınları inceleme altına almak bu tez çalışmasının amaçları içerisine alınmamıştır. Günümüze kadar gelebilen, ulaşılabilen ve düz dokumalar konusuna öncülük eden temel kaynaklar genel anlamda incelemeye tabi tutulduğunda yayınların içerik bakımından 4 ana grup altında incelenmesine tez izleme jüri üyelerinin de görüşleri ile birlikte karar verilmiştir. Graplama içerisine sözlükler, ansiklopediler ve tez çalışmaları dâhil edilmemiştir. Bu kaynaklardaki malzeme, teknik ve kompozisyon özelliklerinin nasıl araştırıldığı tespit edilmiştir ve genel bir kronolojik değerlendirme ile gelişim çizgisi belirlenmiştir.

İkinci bölüm “**Belenbaşı Köyü Dokumalarında Kullanılan Hammaddeler, Dokuma Hazırlık İşlemleri, Tezgâh ve Dokumaların Özellikleri**” şeklinde üç alt başlıkta incelenmiştir. **Dokumalarda Kullanılan Hammaddeler ve Dokuma Hazırlık İşlemleri** alt başlığı altında; yünün koyundan, kılın keçiden kırılmasından iplik haline gelene kadar geçirmiş olduğu tüm evrelerin üzerinde durulmuştur. Dokumalarda kullanılan çözü, atkı ve desen ipliklerinde olması gereken özellikler, dokuma öncesi yapılan hazırlık işlemleri, çözü hazırlama ve hazırlanan çözünün tezgâha aktarılması işlemi aşama aşama ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Günümüzde artık yapılmayan uygulamaların tarafımızdan belgelenmesi amacı ile geçmişte yapılan şekli ile nasıl yapıldığı, yöre halkı tarafından canlandırılmıştır. Yapılan alan araştırması sırasında gözlemlene fırsatı bulunan aşamaların tanımları-açıklamaları yapılmıştır. Ayrıca benzer uygulamalardan bahseden yayınlara dikkat çekilmiş ve bu yayınlara dipnotlarda yer verilmiştir. Tüm aşamalar fotoğraflanarak belgelenmiş ve

tezin metin kısmına görsel destek vermesi amacı ile eklenmiştir. **Dokumalarda Kullanılan Tezgâh ve Dokuma İşlemleri** alt başlığı altında; dokumaların yapımında kullanılan tezgâh, parçaları ve özellikleri üzerinde durularak dokumanın yapılabilmesi için gerekli olan işlemler, dokuma işlemi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar ve Belenbaşı Köyü’ndeki uygulamalardan söz edilmiştir. Ayrıca, dokumaların boyut ve kalite özelliklerine değinilerek, Belenbaşı Köyü’nde yapılan düz dokuma tekniklerinin özellikleri vurgulanmıştır. Tüm bu bilgiler fotoğraflar ile belgelenerek görsel olarak desteklenmiştir. **Dokumaların Desen Özellikleri** başlığı ise iki alt başlıkta incelenmiştir. **Kompozisyon Özellikleri** başlığı altında Belenbaşı Köyü dokumalarına örnek olarak seçilen ve ayrıntılı olarak incelenen 50 dokuma örneğinin kompozisyon şemaları değerlendirilerek Belenbaşı Köyü düz dokumalarının genel kompozisyon özellikleri açıklanmıştır. Ayrıca bu başlık altında dokumalardaki renk ve süsleme özellikleri üzerinde de durulmuştur. **Dokumalarda Kullanılan Motifler** alt başlığı altında ise teknik ve desen özelliklerinin ayrıntılı olarak incelenmesi sonucunda ortaya çıkan bordür ve zemin motiflerinin, bilgisayar ortamında “Paint” programında gerçekleştirilen çizimlerine yer verilmiştir. Motiflere verilen yöresel adlandırmalar ilk etapta günümüz Türkçesindeki karşılıkları ile birlikte verilmiştir. Ancak bir sonraki kullanımlarında ise sadece yöresel adlandırmalar kullanılmıştır. Motiflere yörede verilen adlandırmaların çizimlerin hemen altında yer alması uygun görülmüştür. Bu çalışma özelde Belenbaşı Köyü düz dokumalarının teknik ve desen özelliklerini kapsamı dolayısı ile kavram kargaşasına yol açmamak için ayrıca bir motif ismi tanımlamasına gidilmemiş ve motiflerin ikonografik kökenine inmekten kaçınılmıştır. Yöre dokumalarında birden fazla motife aynı isim verilmektedir. Ayrıca birbirine benzerlikler gösteren motifler de aynı isim ile adlandırılmaktadır. Bu yüzden aynı isme sahip farklı ve benzer motifler alfabetik olarak ard arda sıralanmış ve motifin bulunduğu dokuma örneklerinin numarasına yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm **“Katalog, Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri”** ana başlığı altında iki alt başlıkta incelenmiştir. **Katalog** alt başlığı altında Belenbaşı Köyü düz dokumaları ayrıntılı olarak tanıtılmıştır. Yapılan alan araştırması sırasında Belenbaşı Köyünde gezilmiş olan 93 ev ve 1 camiden toplam

249 tane düz dokuma örneği tespit edilmiştir. Belenbaşı Köyü düz dokumaları artık geçmişte olduğu kadar üretilmediği için tezin içeriğini oluşturan Belenbaşı Köyü Düz Dokuma örnekleri, alan araştırması sonucu özel koleksiyonlarda ve Belenbaşı Köyü Camisinde tespit edilen düz dokumalar arasından seçilmiştir. Tespit edilen örneklerin birbirine çok benziyor olması nedeni ile bazı dokumaların sadece fotoğrafı çekilerek belgeleme işlemi gerçekleştirilmiştir. Dolayısı ile ulaşılan ve birbirine benzeyen tüm dokuma örnekleri bir süzgeçten geçirilmiş ve ilk etapta 134'e indirilen dokuma örneği daha sona 73'e indirilmiştir. Bu seçim sonucunda halen birbirine benzer özellikler taşıyan dokumalar Sanatta Yeterlik tez danışmanı Sayın Prof. Nuray YILMAZ ile birlikte tekrar gözden geçirilerek 50'ye indirilmiştir ve bu 50 adet örneğin ayrıntılı olarak tanıtılmasına karar verilmiştir. Öncelikle bu dokumalar kullanım alanlarına göre gruplandırılmıştır. Bu gruplama sonucunda Yaygılar, Namazlağılar (Seccadeler), Ekmek Mendili, Yastıklar-Minderler-Yastıcaıklar, Çuvallar, Heybeler ve Torbalar olmak üzere 7 farklı grup ortaya çıkmıştır. Bu dokumalara ait ayrıntılı kimlik bilgileri Katalog kısmı oluşturulurken sayfa düzeni içersinde verilmiştir. Sayfa düzeni içersinde öncelikle dokuma örneğinin fotoğrafına ardından bu dokumaya ait bilgisayar ortamında "Paint" programında gerçekleştirilen kompozisyon şemasına yer verilmiştir. Herhangi bir ölçek kullanılmadan, sayfa düzeni göz önünde bulundurularak yerleştirilen kompozisyon şemalarının altına hangi dokuma örneğine ait olduğunu göstermek için numaralandırma yapılmıştır. Diğer sayfada ise dokumaya ait Kimlik Formu içersinde genel ve teknik bilgiler ayrıntılı olarak verilmiştir. **Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri** alt başlığı altında ise ayrıntılı olarak incelenen 50 adet dokuma örneği arasından seçilen 8 adet yaygı ve yastığın bilgisayar ortamında "Paint" programında çizilerek renklendirilen repröduksiyon çalışmalarına ve bu dokuma örneklerine ait renk düzenlemelerine yer verilmiştir.

Sonuç bölümünde ilk olarak Belenbaşı Köyü'nde yapılan alan araştırması sonucunda elde edilen bilgiler toplu olarak ele alınmış ve Belenbaşı Köyü düz dokumalarının diğer dokuma merkezleri ile göstermiş olduğu benzer ve benzemezlikleri üzerinde durulmuştur. Daha sonra değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak Anadolu'daki birçok yerleşim yerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nün

yaşam biçiminde de meydana gelen değişimlerin dokumalar üzerindeki etkisi üzerine durularak, düz dokumaların geleneğin içerisinde değerlendirilmesi ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakılabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın sağlıklı olarak yürütülmesinde kullanılan, konuya ışıık tutup şekillenmesini sağlayan özellikle Düz Dokumalar İle İlgili Kaynakça Değerlendirmesi başlığının oluşturulması için kullanılan ve bu konuda araştırma yapmak isteyen kişilere yol göstereceğine inanılan ulaşılmış tüm yayınlar **Kaynakça** kısmında ayrıntılı künyeleri ile birlikte verilmiştir. Alan araştırması sırasında Belenbaşı Köyü'nde görüşülen ve gerekli bilgilere ulaşmada yardımcı olan kaynak kişilerin künyeleri de kaynakça kısmından sonra **Kaynak Kişiler** başlığı altında ayrıntılı olarak verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BELENBAŞI KÖYÜ, KÖYDE DOKUMACILIĞIN GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU VE KONUYA İLİŞKİN KAYNAKÇA DEĞERLENDİRMESİ

1.1. Belenbaşı Köyü

Belenbaşı Köyü, Cumhuriyet'in ilanından önce şu anki yerleşim merkezinin 3 km. kuzeyinde bulunan "Çorlu Deresi" mevkiinde, "Çorlu Köyü" adı altında yerleşmiş bir Yörük² grubunun, bulundukları yeri çeşitli nedenler ile terk etmeleri ve kendilerine yeni yerleşim yeri olarak şimdiki bulundukları yeri seçmeleri sonucunda oluşan bir Yörük köyüdür. Köyün ilk olarak ne zaman yerleşim yeri olmaya başladığı hakkında kesin olarak bir bilgiye ulaşılamamış ise de elde edilen nüfus kayıtlarına

² Birçok yayında Yörük kelimesinin anlamı üzerine farklı görüşler ileriye sürülmüştür. Prof. Dr. Mehmet ERÖZ Yörükler adlı eserinde Yörük kelimesinin "yürümek" fiilinden türediğini ve Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Oğuz boylarına Yörük denildiğini savunur. İbrahim GÖKCEN'in görüşüne göre tarım ile uğraşmayan göçebe topluluklarına "Yörük" adı verilir. Osmanlı İmparatorluğu devrinde konargöçer aşiretler ile bu aşiretlerin yaşayış tarzı hakkında "Cemaat" tabiri kullanılmaktadır. Prof. Dr. Faruk SÜMER'in görüşüne göre; Türk, Türkmen, Yörük, Tahtacı, Kızılbaş (Alevi) topluluklarının hepsi Oğuzların (Türkmen Kavminin) torunlarıdır. Ceyhun DEMİRTAŞ'ın görüşüne göre ise Yörük ve Türkmen sözcüğü "Osmanlılar da Selçuklular gibi ilk başlarda göçebe Türklere "Türkmen" adı vermişlerdir. Bilindiği gibi, Türkmen sözcüğü ilk olarak XI. Yüzyılda Müslümanlığı kabul eden Oğuzları, Şamanist göçebeleri Oğuzlardan ayırt edebilmek için Müslüman Türk anlamında kullanılmıştır. Ancak sözcük özellikle Anadolu Selçuklu döneminde aşımaya uğrayarak anlam değiştirmiş ve bir çeşit küfür gibi, onur kırıcı, küçültücü, aşağılayıcı anlamda "Göçebe", "Göçebe Türk" karşılığında kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlılar da aynı biçimde, küçümseyici göçebe Türk anlamında bir süre bu sözcüğü kullanmaya devam etmişler ve daha sonraları bu göçebelerden "Yörük" ya da "Yürük" olarak söz etmeye başlamışlardır. Yürümek fiilinden türettiği belli olan bu kelimenin tarihte ilk defa ne zaman kullanıldığına dair bir bilgi bulunmamasına karşın hemen hemen tüm tarihi belgelerde Oğuz boyları için sık sık "Türkmen" kelimesi kullanılmış olduğu halde "Yörük" sözcüğüne hiç rastlanılmamıştır. Dolayısı ile Osmanlılarca türetilmiş olması büyük olasılıktır. Nitekim sadece Anadolu'daki ve Rumeli'deki göçer aşiretlere "Yörük" veya "Yürük" denilmektedir. Selahattin ÇETİNTÜRK'ün görüşüne göre ise bütün tetkiklere rağmen Yörük adı altındaki kitlelerin varlığı İbni Bibi ve Düsturname-i Enveri devirlerinden daha uzağa gitmemektedir. Yaygın olan görüşe göre Yörük adı Türklerin kitleler halinde Anadolu'ya gelişlerinden sonra gezici olan halka, yerleşik halk tarafından verilmiştir şeklindedir. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Mehmet Eröz, **Yörükler**, TDAV Yayınları, İstanbul, 1991, s. 20., İbrahim, Gökçen, **Saruhan'da Yörük Türkmenler**, Manisa Halkevi Yayınları, s. 9., Faruk Sümer, **Oğuzlar (Türkmenler): Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları**, TDAV Yayınları, İstanbul, 1992, s. 13-14., Demirtaş Ceyhun, E Yayınları, İstanbul, 1992, s. 1-267., Selahattin Çetintürk, "Osmanlı İmparatorluğunda Yörük Sınıfı ve Hukuki Statüleri", **AÜDTCF Dergisi**, Ankara, Cilt: 2, Sayı: 1, 1943, s. 106-107. Kısacası Yörükler, yazın yaylada, güzün güzlüklerde, kışın kışlıklarda hayvancılık ile uğraşan, büyüklü küçüklü gruplar halinde yaşayan konargöçer Türklerdir şeklinde tanımlanabilir. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Musa Seyirci, "Batı Akdenizde Yörükler", **Yörükler**, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara, 1996, s. 191-200.

göre 1905 tarihinde köyde yaklaşık olarak 10 hane ve 312 nüfusun yaşadığı bilinmektedir.³

Antalya yöresinde yaşayan “Karateke Obası’ndan”⁴ gelerek önce “Çorlu Köyü’nde daha sonra Belenbaşı Köyü’nde yerleşik hayata geçtikleri bilinen köy halkının, İzmir yöresine neden ve nasıl yerleştikleri kesin olarak bilinmemektedir. Ancak yörenin yüksek dağlık oluşu ve otlak meralarının sürü hayvancılığına uygun olması nedeni ile yerleşim yeri olarak seçildiği söylenmektedir.⁵ Karateke Obasına bağlı Saçmazlar (Sıçmazlar)⁶ aşiretinden olan Belenbaşı Köyü halkının, Cumhuriyetin ilanından önce Çorlu Deresi civarında yaşadıkları, kış aylarında ise Diranda (Ayrancılar) ve Hortana’ya (Yazıbaşı) da gittikleri,⁷ alan araştırması sırasında yapılan söyleşiler sonucunda ulaşılan bilgiler arasındadır. Ancak Diranda’da (Ayrancılar) sivrisineğin çok oluşu nedeni ile sıtma hastalığı yaygınlaşmış ve halk oradan ayrılma kararı almıştır.⁸ Cumhuriyetin ilanı,⁹ yerleşik hayata geçme zorunluluğu ve yaşadıkları kötü çevre koşulları göz önünde bulundurularak şu anda bulundukları alana yerleşmişlerdir. 1938 yılında tam olarak kuruluşu tamamlanan¹⁰ ve idari yapı olarak İzmir İli Buca İlçesi’ne bağlı olan Belenbaşı Köyü, “Nif Dağı” eteklerinde bulunan bir tepe üzerinde kurulmuş olması nedeni ile önce “Belen” adını, zaman ile “Belenbaşı” adını almıştır. (Bkz. Fotoğraf: 1)

³ Bülent ALTIPARMAK, 22.03.2008 tarihli görüşme.

⁴ Prof. Dr. Mehmet ERÖZ Yörükler adlı eserinde Karateke Obasından bahsederken büyük aşiretler arasında yer aldığını savunarak Karateke Obasını şöyle sıralıyor. 1- Karnıkaralı, 2- Topallı, 3- Durağocalı, 4- Sekareli, **5- Sıçmazlı (Saçmazlı)**, 6- Karakeçili, 7- Akkeçili, 8- Dırazlı, 9- Gafarlı. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Mehmet Eröz, **a.g.e.** s. 47. Musa SEYİRCİ Karatekeli Aşireti ve Afyonkarahisar’da İki Karatekeli (İğdeli-Çatkuyu) Köyü adlı makalesinde Karateke Yörüklerinin en yoğun olarak yerleştikleri illerin başında Aydın ve İzmir’i saymaktadır. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Musa Seyirci, “Karatekeli Aşireti ve Afyonkarahisar’da İki Karatekeli (İğdeli-Çatkuyu) Köyü”, **Güneyde Kültür Dergisi**, Sayı: 59, Antakya, Ocak 1994, s. 9–11.

⁵ Mehmet KARLIDAĞ, 22.03.2008 tarihli görüşme.

⁶ Halim YILMAZ, 18.05.2008 tarihli görüşme.

⁷ Musa İLHAN, 13.04.2008 tarihli görüşme.

⁸ Mehmet İLHAN, 17-02-1008 tarihli görüşme.

⁹ Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde Yörükler sistemli bir iskâna tabi tutulmuşlardır. Köklü bir kültürü olan Yörükler aynı zamanda kadını ve erkeği ile atı iyi kullanan yiğit savaşçılardır. Bu nedenle Osmanlılar Avrupa’dan savaşlar sonucu aldıkları toprakların uç sınırlarını korusunlar diye Yörükleri göndermişlerdir. Çoğunlukla da büyük Yörük grupları buralarda iskân olmaya zorlanmıştır. Yörükler geçmiş yüzyıllarda iskân olmak istememişler, iskânı tepkiyle karşılamışlardır. Hatta iskâna tepki olarak savaşlar çıkmış, türküler söylenmiş, ağıtlar yakılmıştır. Bugün ise otlakların daralması nedeni ile Yörükler toprağa yerleşmek istemektedir. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Musa Seyirci, “Batı Akdenizde Yörükler”, **a.g.e.**, 1996, s. 191–200.

¹⁰ Bülent ALTIPARMAK, 22.03.2008 tarihli görüşme.

Fotoğraf 1: Belenbaşı Köyü Meydanı, 15.06.2006

Belenbaşı Köyü'nün kuzeyinde “Nif Dağı”, güneyinde ise “Çinçin Ovası” yer alır. Kuzeydoğusunda “Kırıklar Köyü”, güneydoğusunda “Karaca ağaç Köyü”, kuzeyinde “Kaynaklar Köyü”, güneyinde ise “Gaziemir Ovası” bulunur. Belenbaşı Köyü'nde Akdeniz iklimi ve Akdeniz bitki örtüsü görülür; çevresi ormanlıktır ve makilerden oluşmuştur. Belenbaşı Köyü'nün çevre ile bağlantısı oldukça kolay olup iki ayrı yoldan İzmir'e ulaşım sağlanır¹¹. İzmir İl merkezine 21 km. mesafede olan Belenbaşı Köyü, Buca İlçe merkezine 13 km. uzaklıktadır. Çevre köyler ile düzenli yol bağlantıları bulunur.

Belenbaşı Köyü'nde geleneksel büyük aile yapısı giderek yerini çekirdek aile yapısına bırakmaktadır. Belenbaşı Köyü muhtarlığından elde edilen bilgilere göre köyde yaklaşık olarak 250 hane (900 kişi) yaşamaktadır.

¹¹ Belenbaşı Köyü-Buca-İzmir hattı ve Belenbaşı Köyü-Karaca ağaç Köyü- Mersinli Kahve-Gaziemir-İzmir hattı olmak kaydı ile iki farklı yoldan ulaşım sağlanmaktadır.

Belenbaşı Köyü halkı; önce Çorlu Köyü ardından Belenbaşı Köyü'ne ilk yerleştikleri yıllarda “Antalya-Karateke Obasından” beraberinde getirdikleri koyun ve keçilerden oluşan sürü hayvancılığı ile geçimlerini sağlamışlardır.¹² Çadır hayatından yerleşik hayata geçtikten sonra tarıma özellikle de tütüncülüğe yönelmişlerdir. Orta kalitede tütün üretimi yapılan köyde 1990'lı yılların başında tütün üretimine getirilen kota ve üretimin ekonomik olmaması nedeni ile başta kiraz yetiştiriciliği olmak üzere zeytin, incir ve sebze üretimi başlamıştır.¹³ Aileler kendi ihtiyaçlarını karşılayacakları oranda hububat, meyve ve sebze tarımı yapmaktadır. Son yıllarda ise yörede kiraz ve diğer tarımsal ürünlerin üretiminde organik tarım tekniği uygulanır. 2004 yılından itibaren yaklaşık olarak 6500 dönüm arazi üzerinde çevre köyler ile birlikte Türkiye'nin en büyük organik tarım projeleri içerisinde yer alan proje kapsamında kiraz ve zeytin yetiştirilmektedir.¹⁴

Yayla hayatından yerleşik hayata geçmiş olan Belenbaşı Köyü'nde hayvancılık son yıllarda giderek önemini kaybetmektedir. Bir köy projesi ile 1980'li yıllarda küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine alternatif olarak “cins süt sığırcılığı” teşvik edilmiş ve köy ekonomisine katkı sağlanmıştır.¹⁵ Yörüklerin yaşantısında keçinin ayrı bir yeri ve önemi bulunur. Keçiler ormanlık ve dağlık alanlarda hızlı ve çevik olmanın vermiş olduğu avantaj ile özgürce hareket etmekte ve ağaçların en taze filizlerini yemeleri nedeni ile de kılları parlak ve dayanıklı olmaktadır.¹⁶ Eti¹⁷, sütü, peyniri ve yoğurdu da bu yüzden daha kıymetlidir. Sahiplerine daha fazla kazanç getirdiği için koyuna nazaran daha çok tercih edilir.¹⁸ Belenbaşı Köyü'nde Yörük olmanın getirmiş olduğu alışkanlıklar ile küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinden vazgeçilememiştir. Köy halkı evlerinde en kıymetli hayvanları¹⁹ olan keçilerden en az 4-5 tane beslemeye devam etmektedir. Sürü hayvancılığı olarak küçükbaş hayvan

¹² Ahmet KIŞLALI, 27.06.2009 tarihli görüşme.

¹³ Mehmet İLHAN, 01.02.2009 tarihli görüşme.

¹⁴ Bülent ALTIPARMAK, 10.12.2005 tarihli görüşme.

¹⁵ Musa İLHAN, 13.04.2008 tarihli görüşme.

¹⁶ Nuray Yılmaz-Ayşegül Koyuncu, “Yörük Yaşam Biçiminin Geleneksel Dokumalara Yansıması”, **10. Ulusal El Sanatları Sempozyumu**, İzmir, 2009, s. 386.

¹⁷ Belenbaşı Köyü'nde Yörük olmanın getirmiş olduğu alışkanlık ile birlikte halen keçi eti en çok sevilen ve tercih edilen et çeşididir. Büyük baş hayvan eti ise sert ve lezzetsiz olduğu düşünülerek, daha az tercih edilmektedir.

¹⁸ Mehmet İLHAN, 01.02.2009 tarihli görüşme.

¹⁹ Geçmişte Belenbaşı Köyü'nde keçi sağmasını bilmeyen genç kızların gelin olamayacağına inanılırdı. Bu yüzden anneler “keçi sağma” işlemini küçük yaştaki kız çocuklarına büyük bir titizlik ile öğretirlerdi.

yetiştiriciliğine devam etmek isteyen kişiler ise genellikle Torbalı İlçesine bağlı Karakuyu Köyü'nün yaylalarını kullanmaktadır. Hayvancılık ile geçimlerini sağlayan 3-5 aile Belenbaşı Köyü'nden taşınıp Karakuyu Köyü'ne yerleşmiştir.

İlk olarak 2005 yılında başlayan ve Mayıs ayının son haftasında düzenlenen “Belenbaşı Köyü Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Şenliği” kutlamalarına her yıl devam edilmektedir. Bu şenlikte yerel yönetim anlayışı ile Yörük gelenek ve görenekleri yaşatılmaya çalışılmakta ve en iyi kiraz üreticisi seçilerek, çeşitli hediyeler ile organik tarım desteklenmektedir. Bu şenliğin amacı organik ürünlerin satılması için bir pazar arayışı, köy ekonomisine katkı sağlamak ve eko turizmin Belenbaşı Köyü'nde de yapılmasını sağlamaktır. Belenbaşı Köyü'nde şenlik ile başlayan bu girişim, beraberinde tarım fuarlarına katılmayı ve yurt dışından gelen turist gruplarını yatılı olarak ağırlama hizmetini köye bir ekonomik gelir olarak getirmiştir. Belenbaşı Köyü Muhtarlığı, Buca Belediyesi ve Buca Kaymakamlığı'nın ortak çalışmaları olarak yerel anlamda başlayan şenliğin 2010 yılından itibaren uluslararası bir etkinliğe dönüştürülmesi kararı alınmıştır. “Belenbaşı Köyü Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Şenliği (2009)” kapsamında ilk defa düzenlenen “El Emeği Yarışması” ile köylü kadınların hünelerlerini sergilemeleri hedeflenmiştir. Belenbaşı Köyü kadınları ile birlikte Buca İlçesi'ne bağlı Doğancılar, Kırıklar ve Karaağaç köylerindeki kadınların da katılım sağladığı bu yarışma ile kültürel zenginliğin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Ayrıca geleneksel yaşamın bir parçası olan dokumalar Yörük kültürünün tanıtılması için bu şenliklerdeki stantlarda bir süs unsuru olarak yer alır. (Bkz. Fotoğraf:2-3-4-5)

Belenbaşı Köyü'nde 1960 yılında açılan ilkokulda, ilköğretimin ilk aşaması olan 5. sınıfa kadar, eğitim ve öğretim verilmektedir. Daha sonraki sınıflarda okumaya devam eden öğrenciler ise taşınmalı eğitim sistemi kapsamında servisler ile Kaynaklar Köyü'nde ve Buca İlçe merkezinde bulunan ilköğretim okullarına taşınmaktadır.

Fotoğraf 2-3-4-5: Belenbaşı Köyü Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Şenliğinden Görüntüler, 28.05.2006

Okuma yazma oranının oldukça yüksek olduğu köyde birçok alanda eğitim görmüş, bugün çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kişiler vardır. Köy muhtarlığının projeleri arasında köy gençlerinin ve kadınlarının eğitim görebileceği Bilgisayar Eğitim Merkezi kurma projesi yer almaktadır. Ayrıca Buca Halk Eğitim Merkezi'nin görevlendirdiği usta öğreticilerin yürüttüğü çeşitli kurslar açılmaktadır. Bu doğrultuda açılan kurslar arasında Anne-Baba-Çocuk Eğitimi, Dikiş-Nakış-El Sanatları Kursu, Halk Oyunları Kursu ve Halı-Kilim Kursu bulunmaktadır.

1.2. Belenbaşı Köyü’nde Dokumacılığın Günümüzdeki Durumu

Tüm Yörük gruplarında olduğu gibi Belenbaşı Köyü halkı da geçmişte kendi imkânları ölçüsünde yetiştirmiş oldukları küçükbaş hayvanların etinden, sütünden yararlandıkları kadar yünlerinden ve kıllarından da en iyi şekilde yararlanmayı bilmişlerdir. Günlük yaşamın bir parçası olan dokumalarda çözgü, atkı ve desen ipliği olarak ve yatak-yorgan-yastık-minder-döşek gibi eşyalarda dolgu malzemesi olarak yün ve kılı kullanmışlardır.

Ellerinde bulunan malzemeyi en iyi şekilde değerlendirerek aile ekonomisine de katkıda bulunan köy kadınları zaman ile bu alışkanlığı terk etmişlerdir. Bu durum son yıllarda dokunmuş örneklerde açıkça gözlenmektedir. Yetiştirmiş oldukları hayvanlardan elde ettikleri yün ve kılların kullanımında azalmalar söz konusudur. Bu değişiklikte; küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin giderek azalması ve gelişen-değişen teknolojiye bağlı olarak çarşı-pazardan kolayca temin edebildikleri, fabrikasyon ipliklerin kullanılması etkili olmuştur.

Anadolu’nun diğer dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü’nde de büyük emek ve zaman harcayarak hazırlanan dokumaların hammaddesi olan iplikler, günümüzde daha kolay yoldan daha ucuza mal edilmektedir. Ancak istedikleri anda ulaşabilecekleri bir malzeme olarak satışa sunulmuş olan bu fabrikasyon ipliklerin kullanıldığı dokumalar geçmişteki renk ve kalitede değildir.

Bir Yörük köyü olan Belenbaşı Köyü’nde yaylacılık hayatı nerede ise yok olmuştur. Yazın serin otlaklar bulmak için yaylaya çıkan aile sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıdadır. Bu aileler de tüm zor koşullara rağmen yapacakları başka işleri olmaması nedeni ile bu durumu zorluklar içerisinde devam ettirmektedir. (Bkz. Fotoğraf: 6-7) Develerin yerini traktörler, eşeklerin yerini ise otomobillerin aldığı günümüzde yayla hayatının daha da kolaylaştığı düşünüldüğünde, aslında durumun hiç de öyle olmadığı, yapılan alan araştırması sırasında ortaya çıkmıştır.

Fotoğraf 6-7: Yaylacılık Hayatını Sürdüren Bir Aile, 22.07.2007

Belenbaşı Köyü’nde yaylacılık konusuna dokumalar açısından bakıldığında, dokumaların yayla hayatında amacına uygun olarak kullanılmaya devam edildiği görülür. (Bkz. Fotoğraf: 8-9)

Fotoğraf 8-9: Yörük Çadırının İçinden Görüntüler, 22.07.2007

“İhtiyaçlar icatların anasıdır” cümlesi, günümüzde Yörük yaşam biçimi içerisinde gittikçe önemini kaybeden düz dokumaların ihtiyaç halinde nasıl kullanılacağını ispatlamaktadır. Yapılan alan araştırması sırasında, yerinde gözlem yapma fırsatı bulduğumuz çadırlarda; düz dokuma ya da keçenin, namaz kılmak için Yörük kadının kendisinin dokuduğu namazlağının (seccade) ve içerisine kıyafetlerin konulduğu esvap çuvalının halen amacına uygun olarak kullanıldığı görülmüştür. (Bkz. Fotoğraf: 10-11)

**Fotoğraf 10-11: Amacına Uygun Namazlağı (Seccade) ve Esvap Çuvalı
Kullanımı, 22.07.2007**

Yaylada yaşamak imkânlar ölçüsünde yaşamayı da beraberinde getirir. Geçimlerini hayvancılıkla sağlayan Yörükler, yaz ve kış aylarını farklı yerlerde geçirmek zorundadır. Yazın serin otlakların bulunduğu yüksek yaylaları seçmeleri ve yaşam şartlarının ağır olması nedeni ile günlük hayatta kullandıkları araç, gereç ve eşyaların rahat taşınabilir, kurulabilir, sökülebilir olması gerekir. Kısacası kullanımı pratik olmalıdır. Günlük yaşamın vazgeçilmez eşyalarından olan dokumaların da bu özellikleri taşıması gerekir. Bu yüzden Yörükler yaylaya göç esnasında kolay taşınabilir olması için, halı yerine daha hafif olması nedeni ile düz dokumaları tercih etmiştir. Ayrıca bir ürün birden fazla amaca hizmet etmek durumundadır. Örneğin bir heybe at, eşek gibi hayvanların sırtında yük taşımada kullanıldığı gibi, tarlaya tohum ekerken de kullanılır. Yeri geldiğinde çadırın içerisinde bir direğe asılarak süs vazifesi de görür. (Bkz. Fotoğraf: 12-13-14) Bu durumdan yola çıkarak denilebilir ki; geleneksel yaşamda bir ürün birden çok amaca hizmet eder. Bu yüzden bu ürünler oluşturulmadan önce her türlü detay (hammadde, üretim biçimi, kullanım alanı vb.) en ince ayrıntısına kadar düşünülür. Örneğin bir heybenin boyu at ve eşeğin sırtına yerleştirildiği zaman içerisinde taşınacak olan yükün ağırlığı ile birlikte aşağıya

doğru sarktığında hayvanın yürüyüşünü engellemeyecek şekilde hesaplanır.²⁰ Bu yük bazen, koyun ve keçilerin otlama sırasında yaptıkları doğum sonrası dünyaya gelen kuzu ve oğlaktır.²¹

Fotoğraf 12-13-14: Farklı Amaçlarda Heybe Kullanımı, 07.08.2006-26.08.2007-27.06.2009

²⁰ Bülent ALTIPARMAK, 10.12.2005 tarihli görüşme.

²¹ Mehmet İLHAN, 01.02.2009 tarihli görüşme.

Koyun ve keçiler otlatılırken yaylada meydana gelen doğum sonrasında, çoban yeni doğan kuzu ve oğlağı heybenin gözüne yerleştirerek döner. Dolayısı ile heybenin boyu hesaplanırken yeni doğmuş bir kuzu ve oğlağında yerleştirileceğı düşünülerek hesap yapılır.²² Heybelerin orta kısmının iki parça halinde dokunmasının da (yani ortasının yarık olmasının) bir amacı vardır. Hayvanın üzerine yerleştirildiğinde potluk yapmayıp tam olarak hayvanın sırtını sarması ve üzerine oturan kişiyi rahatsız etmemesi için bu şekilde yapılır.²³ Ayrıca çarşı-pazara gidip gelirken yük taşımak amacı ile kullanıldığı zamanlarda kişinin boynundan geçirerek yükün eşit bir şekilde önde ve arkada taşınmasını sağlar.²⁴

Belenbaşı Köyü'nde geçmişte olduğu kadar yoğun olarak dokuma yapılmamaktadır. Günümüzde sadece 2-3 tezgâhta dokuma işlemi yapılmaktadır. Evinde tezgâhı bulunmayan kişiler ise Buca Halk Eğitim Merkezi'nin açmış olduğu Halı-Kilim Kursları'na giderek orada ihtiyaçları ölçüsünde (genellikle çeyiz amaçlı) dokumalar yapar. Genellikle dokuma yapmayı bilen, orta yaşlı kadınların katıldığı bu kurslarda bazen köyün yaşlı kadınlarının tecrübelerinden de faydalanılır.

Günümüzde ilerleyen ve gelişen teknolojiye bağılı olarak Belenbaşı Köyü'nün yaşam biçiminde de değişikliklerin meydana gelmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu değişikliklere bağılı olarak geleneksel anlamda günlük kullanım eşyası olarak üretilen dokumalara olan ihtiyacın da git gide azaldığı bir gerçektir. Ancak; Yörük olmanın getirmiş olduğu alışkanlıklar ile geçmişteki kullanım amacına uygun olmasa da günümüzde yeni anlamlar ve işlevler kazanan dokumalar yaşamın bir parçası olarak yerini almaya devam etmektedir.

Yerde oturmak amacı ile dokunan yastık, minderler ve yastıcaklar oturakların, sandalyelerin, taburelerin vb. üzerinde kullanılmaya başlamıştır. Hayvanların üzerinde yük taşımak amacı ile dokunan heybeler ise günümüzde bisiklet ve motosikletlerin arkasına tıpkı geçmişte eşek ve atların sırtına yerleştirildiğı gibi yerleştirilip gene yük taşıma amaçlı kullanılmaktadır. Küçük ebatlı dokunan ve namazlağı (seccade) olarak adlandırılan yaygılar ise günümüzde divan

²² Musa İLHAN, 13.04.2008 tarihli görüşme.

²³ Mehmet İLHAN, 01.02.2009 tarihli görüşme.

²⁴ Ahmet KİŞLALI, 27.06.2009 tarihli görüşme.

ve kanepe örtüsü olarak yeni bir görev üstlenmiştir. (Bkz. Fotoğraf: 15-16-17) Bütün bunların yanı sıra küçük ebatlı heybe, torba ve yastık gibi dokumalar oda düzenlemelerinde önemli bir süs unsuru haline gelmiştir.

**Fotoğraf 15-16-17: Dokumaların Günümüz İhtiyaçlarına Göre Kullanımı,
17.05.2008-28.06.2009-18.11.2007**

Yörük yaşam biçiminin bir parçası olan dokumalardan vazgeçemediğini dile getiren ve köyde dokuma sevdalısı olarak tanınan Fatma ALTIPARMAK evinde kendisine dokumalardan bir dünya kurmuştur. Adeta bir dokuma sergisini andıran evinde görüştüğümüz Fatma ALTIPARMAK dokuma yapmayı ve bunları evinde sergilemeyi çok sevdiğini dile getirmiştir. Evini bu şekilde dokumalar ile döşeyip, süsleyerek sürekli eski günleri yaşadığını belirten Fatma ALTIPARMAK, Belenbaşı Köyü'ne gelen her misafirin mutlaka evini ziyaret ederek dokumalarını gördüğünü ve çok beğendiklerini de belirtmiştir. Bu özel koleksiyonda Belenbaşı Köyü'nde dokunan hemen hemen tüm dokumalardan birer tane örnek görmek mümkündür. (Bkz. Fotoğraf: 18-19-20-21)

**Fotoğraf 18-19-20-21: Fatma ALTIPARMAK'ın Evinde Sergilediği Dokumalar,
17.11.2007**

Günümüzde Belenbaşı Köyü’nde dokumalar eğer kullanılmıyor ise büyük bir titizlik ile çeşitli teknikler kullanılarak güve, böcek vb. haşerelerden korunur. Köy yakınlarındaki dağlarda yetişen kekik bitkisi, çay olarak içilmesinin yanı sıra dokumaları zararlı haşerelere karşı korumada da kullanılır. Dalları ile birlikte kurutulan kekik, dokumaların üzerine serpiştirilir ve dokuma kekik ile birlikte katlanır. (Bkz. Fotoğraf: 22-23) Kekik toplamaya gidemeyen kişiler kekik yerine kalıp sabunu kullanır. Rendelenerek küçük parçalara ayrılan sabunlar tıpkı kekik de olduğu gibi dokumanın üzerine serpiştirilir ve dokuma sabun parçaları ile birlikte katlanır.

Fotoğraf 22-23: Üzerine Kekik Serpiştirilmiş Dokuma ve Katlanması,
17.02.2008-28.06.2009

Katlanmış olan dokumalar zeminden geçeceği düşünülen rutubetten etkilenmemesi için de yüklüklerde ve sandıklarda saklanır. (Bkz. Fotoğraf: 24-25) Yüklüklerde ve sandıklarda koruma altına alınan dokumalar yılda bir kez (bahar mevsiminde) açık havaya çıkartılıp serilir. Bir gün açık havada bekletilen ve havalandırılan dokumalar, yenilenen kekik ve sabun parçaları ile tekrar katlanarak yüklüklerde ve sandıklarda yerini alır.

**Fotoğraf 24-25: Dokumaların Sandıklarda ve Yüklüklerde Saklanması,
17.11.2007-06.01.2008**

Belenbaşı Köyü'nde düğünler genellikle günümüz şartlarına uygun olarak yapılır. Ancak bazı kişiler tarafından, geleneklere uygun olarak yapılan düğünlerde Yörük yaşam biçiminin etkileri gözlenir. Geleneksel düğünlerde en önemli unsur ise düğün yemeğidir. Büyük bir titizlik ile hazırlanan düğün yemeği aynı zamanda köy halkının bir araya gelmesine ve ilişkilerin pekiştirilmesine vesile olur. Düğünlerin vazgeçilmez bir diğer geleneği olan çeyiz hazırlama geleneği, bir takım değişikliklere uğramasına rağmen günümüzde halen önemli ölçüde yerine getirilen gelenekler arasındadır.

Çeyiz hazırlama geleneği, el emeğine dayalı olarak yapılan ürünlerin devamlılığını sağlaması açısından önemli bir etkidir.²⁵ Çeyiz amaçlı yapılan dokumalar ait oldukları toplumun kültürel değerleri ile birlikte, kişisel duygu ve düşünceleri ifade eden sembolleri taşıması açısından çok önemli olup satılması asla düşünülmeyen ürünler arasında yer alır. Bu dokumalar her genç kız tarafından kendi çeyizi için dokunduğu gibi, anadan kıza geçerek veya kız çocuğu olmayan ailelerde erkek çocuğun eşine verilerek geçmişten günümüze kadar ulaşmaları sağlanmıştır.²⁶

²⁵ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. İsmail Öztürk, "Evlilikte Çeyiz Hazırlamanın ve Çeyiz Çevresinde Oluşan Toplumsal Kuralların Tekstil El Sanatlarının Yaşamada Etkisi", **II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri (Maddi Kültür)**", Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983, s. 165-199.

²⁶ İsmail Öztürk-Elvan Anmaç, "İzmir'in Batı Anadolu Halıcılığındaki Yeri", **İzmir Kent Kültürü Dergisi**, Sayı: 3, Mart 2001, s. 125.

Son dönemlerdeki çeyiz geleneğinde ise küçük ebatlı olarak heybe, torba ve yastık şeklindeki dokumalar ön plana çıkmıştır. Günümüzde büyük ebatlı dokumalar çeyizlerde çok fazla istenmemektedir. Bunun nedeni olarak da teknoloji ve iletişim araçlarındaki hızlı değişim ve gelişim sonucu köyde yaşayan genç kızların da artık şehirde yaşayanlar ile aynı imkânlara sahip olmak istemeleri (makine halısı) gösterilir. Ancak geçmişleri ile de bağlarını kopartmak istemeyen kişiler evlerinin bir duvarında ya da bir köşesinde küçük ebatlı dokumalara yer verirler. Çeyiz geleneğindeki bu değişiklik son yıllarda küçük ebatlı heybe, torba ve yastık gibi dokumaların gündemde kalmasına ve bol miktarda dokunmasına neden olmuştur.(Bkz. Fotoğraf: 26-27)

Fotoğraf 26-27: Merve KINACI'nın Çeyizinde Bulunan Torbalar, 03.12.2005

Küçük ebatlardaki dokumaların yapılmasındaki bir başka neden ise genellikle yaşlı babaanne ve anneannelerin torunlarına kendilerinden bir hatıra bırakmak istemeleridir. Henüz yeni doğmuş bir bebek için hemen küçük bir torba ya da yastık dokunması nerede ise son yıllarda yeni bir gelenek haline gelmiştir. Neden büyük ebatlı yaygılardan dokumadıkları sorulduğunda ise *“büyük ebatlı dokumaların kullanımı, temizliği ve saklaması yeni nesile zor geliyor, o yüzden küçük ebatlı, hatıra olsun diye bu dokumaları yapıyoruz”*²⁷ şeklinde bir cevap alınmıştır.

²⁷ Ümmü YAVUZ, 10.02.2007 tarihli görüşme.

Belenbaşı Köyü'nde girişimci bir kişi olan Özden KINACI ve ailesi Belenbaşı Köyü ve Kırıklar Köyü yol güzergâhında bir Yörük çadırı kurmuştur. Bu çadırda saç böreği yapıp satarak maddi kazanç sağlamak isteyen aile, aynı zamanda Yörük yaşam biçimini ve Yörük dokumalarını bir nebze de olsa sergilemek ve tanıtmak çabasıdır. Bu şekilde işletmeye hem daha fazla müşteri çekmek amaçlanmış hem de geçmiş günlere olan özlem giderilmeye çalışılmaktadır. (Bkz. Fotoğraf: 28-29)

Fotoğraf 28-29: KINACI Ailesine Ait Yörük Çadırı, 27.06.2009

2.1. Düz Dokumalar İle İlgili Kaynakça Değerlendirmesi

Halı ve düz dokumalara ilişkin yayınlarda yer alan bilgiler ışığında dokuma alanına bakarken, gelecek kuşakların bu dokumaların kullanım eşyası olarak insan yaşamındaki yerini ve teknik özelliklerini doğru algılanmasını sağlamak bakımından neler yapıldığının tartışılması gerekir. Bu tartışmada toplumun günlük yaşamında yer alan, daha çok kırsal alanda yani köy yerleşmelerinde üretilen ve toplumun hemen hemen her kesiminde kullanım alanı bulan, halı ve düz dokumaların hangi özelliklerinin ön planda olduğu düşünülmelidir.²⁸

XX. yüzyıl başlarında Batılılar arasında başlayan Türk Halı Sanatı'na duyulan ilgi, giderek Türk bilim adamlarını da sarmıştır. XX. yüzyılın son çeyreğinde ise halının yanında Türk Düz Dokuma Yaygıları da ilgi odağı haline gelmiştir.²⁹ Düz dokuma teknikleri arasında yer alan kilim, cicim, zili ve sumak dokuma teknikleri ile dokunmuş ürünler ve bu ürünlerin insan yaşamındaki yeri ve önemi yıllarca bilim ve sanat dünyasına konu olmuştur. Bu ürünlerin farklı amaçlar için üretildiği bilinmektedir. Birincisi geleneğin içerisinde, günlük yaşam biçiminin bir parçası olarak, kişisel kullanım için yapılan üretimdir. Bu ürünler Türk toplumlarının yaşadığı her yerde, anadan-kıza, usta-çırak ilişkisi içerisindeki bir eğitim sistemi ile öğretilerek geçmişten günümüze kadar ulaşmıştır. İkincisi ise ticari amaç için üretilen, satılan ve pazar payının yüksek olduğu ürünlerdir. Ayrıca Saray için özel üretilen kilimler de unutulmamalıdır. Bu ürünlerin sanatsal yönünün de var olduğu bir gerçektir. Olaya bu bağlamda bakıldığında geleneksel olarak aile içi üretim ile geçmişten günümüze kadar gelen dokuma geleneğinin ne zaman, nerede, nasıl, neden ve kim için yapıldığı sorgulanmalı ve doğru bir biçimde araştırılarak analiz edilmelidir. Günümüze ulaşan örneklerin korunup, gelecek kuşaklara aktarılması şüphesiz çok önemlidir. Bu aşamada konuyu doğru bir şekilde araştıran, gün açığına çıkaran, analiz eden ve bir köprü vazifesi ile gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan bilim-sanat insanları ve onların eserleri devreye girmektedir.

²⁸ İsmail Öztürk-Gonca Karavar, "1930'lerden Günümüze Türkiye'de Halı ve Düz Dokumaları Niteleyen Kavramlardaki Değişim", **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu (16-18 Kasım 2006)**, Cilt: 1, İzmir, s. 323.

²⁹ Bekir Deniz, **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları**, Ankara, 2000, s. 11.

Konunun çok geniş bir ürün yelpazesine sahip olması bu alan ile ilgilenen kişilerin de çeşitliliğine yol açmıştır. Sanat tarihi, tasarım, halkbilimi, antropoloji, ev ekonomisi, sosyoloji gibi birçok bilim ve sanat dalı bu alan ile ilgilenmektedir.³⁰

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” konulu sanatta yeterlik tez çalışmasının **Düz Dokumalar İle İlgili Kaynakça Değerlendirmesi başlığı altında;** düz dokumalar konusunda geçmişten günümüze kadar yayınlanmış olan yayınların bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken bir sınırlandırmanın yapılması gereği ortaya çıkmıştır. Öncelikle Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze kadar düz dokumalar konusunda yayınlanmış olan Türkçe yayınların değerlendirme altına alınması uygun görülerek, dönem sınırlandırılması yapılmıştır. Daha sonra Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze kadar yayınlanmış olan Türkçe yayınların tümü yerine, düz dokumalar konusuna öncülük eden ve ulaşılan temel yayınların inceleme altına alınarak bir değerlendirme yapılması uygun görülmüştür. Bölgesel anlamda yapılmış olan yayınları inceleme altına almak sanatta yeterlik tez çalışmasının amaçları içerisine alınmamıştır. Düz dokumalar konusuna öncülük eden temel yayınlar değerlendirildiğinde içerik bakımından 4 ana grupta incelenmesine tez izleme komitesi üyelerinin de görüşleri ile birlikte karar verilmiştir. Bu gruplama içerisine sözlük, ansiklopedi ve tez çalışmaları dâhil edilmemiştir.

Düz dokumalar konusunda Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze kadar yayınlanmış olan Türkçe yayınların içerikleri genel olarak değerlendirildiğinde 1940’lı yıllardan önce bu alan ile ilgilenen kişilerin ve yöresel anlamda alan araştırmalarının azlığı nedeni ile o dönemdeki bilgilere ulaşmanın oldukça güç olduğu görülmektedir. 1940’lı yıllardan günümüze kadar düz dokumalar konusunun farklı alanlardaki kişiler tarafından, farklı uzmanlık alanlarına göre incelendiği fark edilmiştir. Günümüze kadar gelebilen ve ulaşılabilen temel yayınlar genel anlamda değerlendirildiğinde aşağıda yer aldığı gibi 4 ana gruba ayrılmıştır. Bu gruplama yapılırken yayında en çok yer verilen konu dikkate alınmıştır. Dolayısı ile bir grup altında yer alan yayının aynı zamanda başka bir gruba da dâhil olması mümkündür.

³⁰İsmail Öztürk-Gonca Karavar, **a.g.e.**, s. 323.

- **Düz Dokumaları Tarihsel Açıdan İnceleyen Yayınlar**
- **Düz Dokumaları Hammadde, Teknik ve Kompozisyon Özelliklerine Göre İnceleyen Yayınlar**
- **Düz Dokumaları Kültürel ve Ekonomik Boyutu İle İnceleyen Yayınlar**
- **Katalog ve Albümler**

Bu gruplardan birincisini “**Düz Dokumaları Tarihsel Açıdan İnceleyen Yayınlar**” oluşturmaktadır. 1988 yılında Nazan ÖLÇER tarafından yayınlanan “**Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kilimler**” adlı kitapta; kilim ve düz dokumaların tarihi, kilimin Anadolu’daki gelişimi, vakıf olgusu olarak kilimlerin önemi, kilimlerin tarihlendirilmesi konularına değinildikten sonra başlıca kilim ve düz dokuma teknikleri hakkında kısaca bilgiler verilmiştir. Türk İslam Eserleri Müzesi Halı ve Kilim Seksiyonu şefi olan Nazan ÖLÇER, Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kilim Koleksiyonu başlığı altında Çinili Köşkten taşınıp müzeye getirilen kilimler hakkındaki yazılı belgeleri (İstanbul Arkeoloji Müzesinde yer alan) çözümlemiş ve bu yayında belgelerin aslına yer vermiştir. Belgelere dayalı olarak yapılan bu yayın 1980’li yıllarda düz dokumalar konusunda ciddi çalışmaların yapılmaya başlandığının göstergesidir.

2000 yılında Bekir DENİZ tarafından yayınlanan “**Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları**” adlı kitapta, öncelikle geçmişte Türk halı ve düz dokumalar konusuna hizmet etmiş kişilerin ve bugün bu alanla ilgilenen kişilerin tanıtımına yer verilmiştir. Daha sonra Anadolu’daki Türk halı ve düz dokuma yaygılarının tarihi detaylı bir şekilde işlenmiştir. Sanat Tarihçisi olan Prof. Dr. Bekir DENİZ bu kitabında Anadolu’nun çeşitli yerleşim birimlerinde ve müzelerde bulunan düz dokumaları tanıtmış ve bu dokumaların teknik özellikleri üzerinde detaylı bir çalışma sunmuştur. Bölgesel olarak halı ve düz dokumaları incelendikten sonra Türk Cumhuriyetleri’ndeki Halı ve Düz Dokumalar hakkında bilgilere yer vermiştir. Saray ve yöre dokumaları ile Türk Cumhuriyetleri’ndeki dokuma örnekleri fotoğraflar ile belgelenmiştir. Dokumaların ve dokumacılıkta kullanılan terimlerin yerel adlandırmalarının yanı sıra renk, motif ve kompozisyon gibi belirleyici özelliklerinin de bir arada değerlendirilmesi bu yayının 2000 yılı sonrasında konu ile

ilgili olarak yapılan yayınların çoğuna kaynaklık etmesini sağlamıştır. Bu yayın oldukça fazla atıf almış olması açısından büyük önem taşımaktadır. Bunun nedeni olarak; sanat tarihi profesörü olan Bekir DENİZ'in, çalışmalarını bizzat kendisinin yörelerde alan araştırması yaparak, yöre insanından bilgi toplaması ve çalışmalarında yörelerde kullanılan terim ve tanımlamalara oldukça geniş yer vermesi gösterilebilir. Dolayısı ile denilebilir ki, halkın kendi ihtiyacı için üretmiş olduğu bu dokumalar hakkında en doğru bilgi ancak halktan alınabilir.

İkinci grupta ise **“Düz Dokumaları Hammadde, Teknik ve Kompozisyon Özelliklerine Göre İnceleyen Yayınlar”** yer almaktadır. 1939 yılında Prof. Dr. Tevfik EŞBERK tarafından yayınlanan **“Türkiye'de Köylü El Sanatlarının Mahiyeti ve Ehemmiyeti”** adlı kitap konu hakkında ulaşılabilen en eski yayın olarak nitelendirilebilir ve bu yüzden büyük önem taşır. Dönemin imkânları çerçevesinde araştırma yapan Prof. Dr. Tevfik EŞBERK bu kitabında; dokumalarda kullanılan hammaddeleri, bu hammaddelerden iplik elde etme yöntemlerini, boya işlerini ve boyama tekniklerini, dokumaya hazırlık işlemlerini, tezgâh özelliklerini, üretim aşamalarını, üretim yapılırken kullanılan araçları, halı ve kilim arasındaki farkları, zili (sili) ve cicim dokumaların özelliklerini, yapılan üretimin günlük hayattaki yeri ve önemini bir arada incelemiştir. Ayrıca bu yayında konu ekonomik yönden (aile ekonomisi açısından) ele alınmıştır. Alan araştırması sonucu ortaya çıkan bilgiler ışığında açıklanmaya çalışılan konu, daha sonraki yayın yapan kişiler tarafından çok fazla kaynak gösterilmemekle birlikte, bu yayını bilenlerin ve ulaşanların sayısı da oldukça azdır. Dolayısı ile konuyla ilgili olarak ulaşılabilen ilk yayınlar arasında yer alan bu yayına çok fazla atıfta bulunulmamıştır.

1940'lı yıllarda 25 yıllık resim öğretmenliği yapan Kenan ÖZBEL tarafından **“El Sanatları VII Cicim ve Sili”** ile **“El Sanatları IX Anadolu Kilimleri”** adlı 2 tane kitap yayınlanmıştır. Kenan ÖZBEL **El Sanatları VII Cicim ve Sili** kitabında köylü el sanatı olarak değerlendirdiği cicim ve zili (sili) dokumaların tarihi, nitelikleri, kullanılan motif ve renkleri üzerinde durmuştur. Konu; yapılan alan araştırması sonucu ortaya çıkan bilgiler ışığında açıklanmaya çalışılırken, aynı zamanda resim öğretmeni olması nedeni ile sanatsal yönü ile de ele alınmıştır.

Üretim, sanat, tasarım ve ekonomik boyutu ile birlikte ele alınan cicim ve zili (sili) dokumalara ait çeşitli yörelerde kullanılan motiflerin çizimlerine yer verilmiştir. Ayrıca dokumaya hazırlık aşaması, dokuma işlemi ve dokunan ürünlerin fotoğraflarına da yer verilerek o döneme ait cicim ve zili (sili) dokumaları belgelenmiştir. **El Sanatları IX Anadolu Kilimleri** adlı kitapta ise Anadolu kilimlerinin tarihi, kilimlerde kullanılan motifler ve bu motiflerin uygulanış biçimi, tezgâh çeşitleri, boya ve renkler hakkında bilgiler verildikten sonra Anadolu kilimlerinde kullanılan motiflerin çizimlerine yer verilmiştir. Dokuma tezgâhının çizimine, çeşitli tipteki dokuma tezgâhı ve çeşitli yörelere ait kilimlerin fotoğraflarına yer verilerek Anadolu kilimleri belgelenmiştir. Belli bir tasnif yapılarak sunulan cicim- zili (sili) ve kilimler bu alanda çalışma yapan kişilerin ilgisini çekmiştir ve düz dokumalar konusunda yapılan çoğu yayında bu çalışmaya atıflar yapılmıştır. Dönemin şartları düşünüldüğünde böyle bir çalışmanın yayına dönüşmesi ve günümüze kadar ulaşması, döneminin cicim, zili ve kilimlerinin belgelenmiş olması büyük önem taşımaktadır.

Düz dokumaların teknik özellikleri hakkında alana yeni bir terminoloji kazandıran Belkıs BALPINAR ACAR tarafından 1975 yılında **“Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar”** adı altında ve 1982 yılında ise konuyu daha detaylı bir şekilde anlatan **“Kilim-Cicim, Zili-Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları”** adı altında 2 tane kitap yayınlanmıştır. Düz dokumaların tarihi, kullanılan motifler ve desenler, sembolizm ve dokuma tezgâhının hazırlanışı hakkında bilgi verildikten sonra düz dokuma yaygı teknikleri üzerinde ayrıntılı olarak bilgiler verilmiştir. Düz dokuma teknikleri yörelerde kullanılan adlandırmalar ile değil, kendisinin vermiş olduğu adlar ile açıklanmaya çalışılmıştır. Düz dokuma teknikleri arasında yer alan kilim, cicim, zili ve sumak dokuma teknikleri alt başlıklara ayrılarak konu teknik anlamda daha da detaylı bir şekilde çözümlenmiştir. Yapılan bu teknik çözümlemeler çizimler ile açıklanmaya çalışılmış ve fotoğraflar ile desteklenmiştir. Bu teknik adlandırmaların düz dokumalar konusunun, bilim çevresi tarafından daha net bir şekilde anlaşılmasını ve konudan söz edilirken ortak bir terimin konuyu tanımlamasını sağlamak için yapıldığı düşünüldüğünde, bu alana yenilik getirdiği bir gerçektir. Ancak; alana bir yenilik ve kolaylık olarak sunulan bu teknik

çözümlemeler, zaman zaman amacının dışında hizmet etmiştir. Bu alanda çalışma yapan kişilerin bu teknik çözümlemeleri amacı dışında kullanmaları sonucu konu daha da karmaşık hale dönüşmüştür. Belkıs BALPINAR ACAR'dan sonra yapılan yayınların çoğunda bu çizimler ve adlandırmalar yerli-yersiz aynen kullanılmıştır. Çeşitli yörelerde alan araştırması yapan kişiler, kullanılan teknikleri ya da motifi yöredeki yerel deyimi ile öğrenmek yerine Belkıs BALPINAR ACAR'ın kitaplarını kaynak göstererek konuyu açıklamaya çalışmışlardır. Uzun süre bu yayınlardan faydalanıldığı için hep birbirinin tekrarı niteliğinde yayınlar ortaya çıkmıştır.

Genelde; 1980 sonrası, düz dokumalar hakkında araştırma yapan ve yazılı kaynak haline getirmiş kişiler, sürekli olarak yukarıda adı geçen yazarların yayınlarına atıfta bulunmuştur. Aynı zamanda, onların yaptığı teknik sınıflandırmalara da bağlı kalmışlardır. Bunun nedeni ise araştırma yapan kişilerin yöredeki bilgiler yerine kaynaklardaki bilgileri kullanmalarıdır. Bu durum konuyu bir adım ileriye götürmekten ziyade yerinde sayar duruma getirmiştir. Örneğin; yörelere araştırma yapmaya giden kişiler bu dokumaların nasıl yapıldığını, yörede verilen yerel adları sorup öğrenmek yerine, kaynaklara bağlı kalarak ilikli kilim, düz zili, seyrek motifli cicim ve ters sumak gibi adlandırmaları kendileri yapmıştır. Hatta yöre insanından bilgi almak yerine yöre insanına bilgi verir hale gelmişlerdir. Dolayısı ile ilk yayınlardaki bilgi eksikliğinin yanına birde kavram kargaşası eklenmiştir. Kavram kargaşasının bir diğer nedeni ise yapılan alan araştırmalarında dokumalarda kullanılan motiflerin kökenine yönelik bilgi arayışı ve bu motiflerin günümüzde bir şeylere benzetilme çabası olmuştur.

Üçüncü grupta ise **“Düz Dokumaları Kültürel ve Ekonomik Boyutu İle İnceleyen Yayınlar”** yer almaktadır. Halı ve düz dokumalar konusunda çok sayıda yayına sahip ve bu işe gönül vermiş bir tekstil uzmanı olarak, 1969 yılında Yusuf DURUL tarafından yayınlanan **“Baraj Gölü Çevresi Dokuma Sanatları”** adlı kitap bu alanda önemli yayınlar arasında yerini almıştır. Kitapta; Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Keban Projesi Etnografya grubunun Keban Baraj Gölü için boşaltılacak olan köylerde yer alan aşiretlerdeki dokumalardan söz edilmektedir. Yörenin fiziksel ve sosyal çevresi hakkında bilgi verildikten sonra halı, kilim, cicim, zili (sili), palaz,

çarpana ve diğer dokumalar hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Halı ve kilim motiflerinde görülen motifleri sınıflandırdıktan sonra kullanılan motiflerin çizimine yer verilmiştir. Bu motifler; aile, töre ve geleneklerin sınırları içerisinde değerlendirilmiştir. Ekler kısmında bölgedeki dokuma örneklerinin fotoğraflarına yer verilerek belgeleme işlemi gerçekleştirilmiş ve bu dokumalar hakkında kısa tanıtıcı bilgiler verilmiştir. Tablolar kısmında ise yöre dokumalarının fotoğraflarına yer verilmiş olması, o yıllarda düz dokumalar açısından kat edilen yolu gösterir.

1977 yılında Yusuf DURUL tarafından yayınlanan **“Yörük Kilimleri Niğde Yöresi”** adlı kitapta 1950’li yıllarda yapılmış olan bir alan araştırmasının, 1970’li yıllarda gözden geçirilerek yayınlanmış olması, 20 yıllık süre içerisinde toplum ve zamanın şartlarının dokumalar üzerine olan etkisi üzerinde düşünmeye itmiştir. Kitapta kilim dokumacılığı üzerinde durularak Yörük dokuma çeşitleri ve teknikleri çok sayıda fotoğraflar ile belgelenerek açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca; Yörük Dokumalarında Motif ve İm’ler başlığı altında farklı Yörük gruplarına ait im’lerin çizimlerine yer verilmiştir. Son kısmında Yörük dokumalarında kullanılan boyalar hakkında da bilgiler bulunmaktadır. Bu yayında sosyal-kültürel gelişim ve dağılım yöresi olan Niğde Yöresi özelinde incelenen Yörük kilimleri konusu, yöresel anlamdaki çalışmaların ancak belirli bir yönde yoğunlaşarak, genelin değerlendirilebileceğinin kanıtı olması açısından büyük önem taşır. Ayrıca; yöresel araştırmalar yapan kişilerin yayınlarında kültürün bir parçası olan düz dokumalara da yer vermiş olmaları bu alana yönelik oldukça çok ilgi olduğunun göstergesidir.

Bu yayınların yanı sıra kendiside bir Yörük olan ve hayatını Yörüklerin araştırılmasına adan, uzun yıllar Antalya Kültür Müdürlüğü yapan Musa SEYİRCİ’nin yayınlarının da olduğu unutulmamalıdır. Çeşitli bilimsel toplantılarda sunduğu bildirileri ve yayınlanmış olan makalelerini bir araya getirerek oluşturduğu **“Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri”** kitabında da genellikle düz dokumaları Yörük yaşam biçiminin bir parçası olarak incelemiş, konuyu kültürel ve ekonomik boyutları ile değerlendirmiştir. Ayrıca Yörükler konusundaki diğer yayınlarında da dokumalara oldukça geniş yer vermiştir. Yörük olmanın vermiş olduğu bir avantaj ile neden-sonuç ilişkisini daha kolay kurmuştur.

Son olarak dördüncü grupta ise “Düz Dokumaları Tanıtım Amacı İle Yayınlanan **Katalog ve Albümler**” yer almaktadır. Bu konudaki ilk yayın 1961 yılında “Sümerbank Genel Müdürlüğü” tarafından yayınlanan “**Eski Türk Halılarından ve Kilimlerinden Örnekler-Samples Of The Carpets And Kilims**” kitabıdır. Daha sonra Belkıs BALPINAR ACAR tarafından 1983 yılında “**Vakıflar Genel Müdürlüğü Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar**”, “**T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi Katalogu**” adında iki tane ve Güran ERBEK tarafından 1988 yılında “**Kilim Catalogue No: 1**” adlı kitap yayınlanmıştır. Bu kitapta Güran ERBEK’in “**Anadolu Motifleri Sergisi Katalogu**” kitabında yer alan düz dokuma yaygılardaki motiflerin bir kopyası da yer almaktadır. Ayrıca Güran ERBEK’in de içinde bulunduğu bir grup araştırmacı tarafından hazırlanan ve Güran ERBEK’in ölümünden sonra 1995 yılında Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü’nce Güran ERBEK anısına basılan “**Anatolian Kilims 1**” ve “**Anatolian Kilims 2**” adında iki tane kilim katalogu da bulunur. Bu kataloglarda Türkiye’de çeşitli yörelerde ve müzelerde yer alan kilim, cicim, zili ve sumak dokumaları arasından seçilmiş olan örneklerin fotoğraflarına, dokumalarda yer alan motiflerin çizimlerine ve adlarına yer verilmiştir. Yukarıda adı geçen katalog ve albümlerde, yer alan dokuma örneklerinde kullanılmış olan motiflerin teknik çizimleri ile yöre ve yüzyıl bilgilerinin birlikte verilmesi bu alandaki değerli bilgilerin bir araya getirilmiş olması açısından büyük önem taşır. Ancak daha sonrasında yapılan araştırmalarda, karşılaşılan her motifin isminin bu katalog ve albümlerde yer alan motiflerin isimleri ile bağlantı kurulmaya çalışılması ve kaynak olarak sözü edilen yayınların gösterilmesi tıpkı teknik anlamda yaşanan kavram kargaşası gibi bu konuda da karışıklığa yol açmıştır.

Düz dokumalar konusunda Cumhuriyet Dönemi’nden günümüze kadar yayınlanmış olan ve konuya öncülük etmiş temel Türkçe yayınların içerikleri genel olarak değerlendirildiğinde; konunun araştırmacıların uzmanlık alanlarına göre incelendiği ve konu açıklanırken kendi uzmanlık alanlarına ait terimlerin kullanılması nedeni ile ortak bir terminolojinin oluşturulmadığı görülür. Uzmanlık alanlarının getirmiş olduğu kısıtlamalar nedeni ile o dönemin şartlarına bağlı olarak bazı bilgilere ulaşmada güçlükler yaşandığı ortadadır. Yapılan ilk yayınlarda bulunan

tanımlamaların teknik anlamda ürünü nitelemediği görülmekle birlikte, daha sonra yapılan yayınlarda bu tanımların doğruluğu ve yeterliliği sorgulanmadan, olduğu gibi yayından yayına geçmiş olması bu konuyu yaklaşık olarak 25 yıl geriye götürmüştür. Dolayısı ile yapılan çalışmalar ve yeni yayınlar düz dokumalar alanına yeni bir şeyler katmaktan ziyade, bu alandaki yapılan yayınların tekrar edilerek emek, zaman ve maddi yönden kayba neden olmasını sağlamıştır. Hatta denilebilir ki, bu durum konunun 25 yıl ileriye gitmesine de engel olmuştur.

Dokumalara ilişkin ülkemiz araştırmacılarınca hazırlanan yayınlarda, bu dokumaları açıklayan bilgiler, yöresel araştırmaların azlığı ve yerel deyimlerin yeterince bilinmemesi nedeni ile teknik ve kullanım alanına yönelik tanımlamalar ile sınırlı kalmıştır. Ticari amaca yönelik üretimlerdeki tanımlamalar ile toplumun kendi gereksinimleri için üretilen ve günlük yaşam içinde kullanım alanı bulan üretimlerdeki tanımlamalar zamanla birbirinin içine girdiğinden, dokumaların hem üretimine hem de kullanımına ilişkin adlandırmalarda ortak dilin oluşması güçleşmiştir.³¹

1940'lı yıllar ile 1980'li yıllar arasında yapılan yayınlar bu alanda yapılan ilk yayınlar olması nedeni ile büyük önem taşır. Bu yayınların içerikleri ya genel anlamda düz dokumalardan oluşmuş ya da konu kilim özelinde değerlendirilmiştir. Hatta; cicim, zili ve sumak dokuma tekniğinde üretilmiş olan dokumalar özellikle halk tarafından hep kilim olarak adlandırılmıştır. Konu ile ilgili olarak ilk yayınlar arasında yer alan, 1940'lı yıllarda Kenan ÖZBEL tarafından yayınlanan **El Sanatları VII Cicim ve Sili** kitabında ve 1975 yılında Belkıs BALPINAR ACAR tarafından yayınlanan **Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar** ve ardından 1982 yılında yayınlanan **Kilim-Cicim, Zili-Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları** kitabında özel olarak yer verilen cicim ve zili dokumalar daha sonrasında hep düz dokumalar genelinde değerlendirilmiştir. Belkıs BALPINAR ACAR birinci kitabında verdiği teknik bilgileri ikinci kitabında daha geniş bir açıdan değerlendirmiş, örnekler, çizimler ve fotoğraflar ile desteklemiştir. Türk düz dokuma yaygılarının teknik özellikleri konusunda düz dokumalara yeni bir boyut kazandıran Belkıs BALPINAR ACAR

³¹ İsmail Öztürk-Gonca Karavar, **a.g.e.**, s. 325.

kendisinin yapmış olduğu adlandırmalar ile bu konuda çalışan kişilerin başvuru kaynağı olmayı başarmıştır. 1980’li yıllar sonrasındaki yayınlar incelendiğinde genellikle birbirinin tekrarı olan yayınlardan oluştuğu dikkat çekicidir.

Günümüzde düz dokuma yaygılar hakkında çok az kaynak mevcuttur. Türk araştırmacıların konuya daha çok tarihi ve teknik açıdan yaklaşımlarına karşılık Batılı kaynakların çoğunluğu katalog çalışması şeklindedir. Malzeme, renk, kalite, desenlerin gelişim ve anlamları, çeşit gibi konular adeta unutulmuş durumdadır. Anadolu gibi, zengin bir dokuma kültürüne sahip bir ülkenin halı ve düz dokuma yaygılarını inceleyip, anlayabilmek ve bilim dünyasında sunmak gerçekten güç bir iştir. Sadece bir veya birkaç köyün dokumasını ele alıp incelemek bile yıllarca sürebilecek araştırmaları gerektirir. Araştırmacıların aynı anda birçok şeyi yapma isteğinden konuyu dokuma merkezleri halinde ele alıp incelemek yerine, bir bütün halinde anlatma arzusundan bu alanda şimdiye kadar, yeterli bir gelişme ortaya konulamamıştır. Günümüz dokumalarına ilişkin araştırmaların eksikliğinin yanı sıra, mevcut araştırmaların çoğunluğu da müzelerde bulunan örnekler üzerinde yoğunlaşmıştır. Katalog şeklinde olsa bile, bu alandaki araştırmaların çoğunluğunu yabancılar teşkil etmektedir. Belki de Türk geleneğini iyi bilmediklerinden, konuyu sadece resimler ile kendi yorumlarına dayanarak aktarmışlardır. Bu durum da zaman zaman motiflerin yanlış adlandırılmasına ve yorumlanmasına neden olmaktadır. Türk araştırmacılar da bu yayınları kaynak gösterdiğinde, daha konunun başında olmamıza rağmen, Türk düz dokumaları adına büyük hatalara düşülmektedir.³² Ancak, gelişen ve değışen dünya şartları ile birlikte gerekli teknik donanımına sahip, tasarım eğitimi almış kişiler tarafından konu araştırılmaya başlandığında bu alanda gelişmelerin olduğu da göz ardı edilmemelidir.³³ Bu gelişmelerden birisi, farklı uzmanlık alanlarına sahip olan bilim ve sanat dünyasından kişilerin konuyu bir tartışma ortamına taşımış olmalarıdır. Bu durum, konuyu yerinde saymak yerine konuda ilerlemelerin kat edilmesini sağlamıştır.

³² Bekir Deniz, **Ayvalık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili)**, Duman Ofset, Ankara, 1998, s. 6-7.

³³ İsmail Öztürk-Gonca Karavar; **a.g.e.**, s. 323-331.

Özellikle, son 20 yıllık süreçte, ülkemizde düz dokumalar konusundaki yayınların sayısında bir artış gözlenmektedir. Dokuma konusu önceleri Halk Kültürü, Milli Kültür, Türk Kültür vb. sempozyumlarda özel seksiyonlarda tartışılırken, 1980 yılı sonrasında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü tarafından düzenlenen ve bu alandaki çalışmalara yer vererek, konunun farklı uzmanlık alanları ile birlikte tartışılmasına imkân tanıyan ve 1980’li yıllardan günümüze kadar geleneksel olarak devam ede gelen sempozyumların düzenlenmesi, sempozyum bildiri metinlerinin bir kitapta toplanması ve basılması bu alanda önemli bir gelişme olarak değerlendirilmelidir. Geleneksel Türk Sanatları Bölümü’nün ve kendisini bu alanın yaşatılmasına adanmış Bölüm Başkanı Sayın Prof. İsmail ÖZTÜRK’ün bu alana katkısı göz ardı edilemez. Öncülüğünü Dokuz Eylül Üniversitesinin yaptığı bu sempozyumlara 1990’lı yıllardan sonra ülkemizde bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler de eklenmiştir, konunun bilim ve sanat insanları tarafından akademik ortamda tartışılması için olanaklar tanınmıştır. Düz Dokumalar konusunda önemli bir adım olan **“Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni”** etkinliği Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Sayın Prof. Dr. Sadık TURAL’ın çabaları ile 1996 yılında Kayseri’de gerçekleşmiştir. 1998 yılında kitaba dönüştürülerek bu alanda çalışma yapanların hizmetine sunulmuştur. Bu tarz bilimsel toplantılarda dokuma ve dokumacılığın bildiri olarak sunulması ve bu bildiri metinlerinin yayına dönüşmesi ile bu alanda oldukça fazla bilgi birikiminin sağlanmasının yanı sıra bu alana olan ilginin artmasını sağlamıştır.

1997 yılından 1998 yılına kadar “Arış” adı altında dört adet Halı, Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi çıkartılmıştır. Atatürk Kültür Merkezi yayınlarından olan “Erdem” dergisinin 10. cildinin 28.–29.–30. sayıları 1999 yılında “Halı Özel Sayısı” olarak yayınlanmış ve bu sayılarda düz dokumalar ile ilgili çalışmalar da yer almıştır.

Tarihsel gelişim süreci içerisinde düz dokumalar incelendiğinde, el emeğine dayalı olarak üretimin sürdüğü görülür. Olaya bu bağlamda bakıldığında, düz dokumaların Anadolu-Türk kültürü içerisinde önemli bir yeri olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Geçmişten günümüze tekniğin getirmiş olduğu bir takım kısıtlamaların

da etkisi ile benzerlikler göstererek üretimine devam edilen düz dokumalar, yakın zamana kadar hammadde olarak kendi imkânları ölçüsünde yöre halkının en kolay ulaşabildikleri malzemelerden üretilmiştir. Bu durum, kişilerin ürünlerine olan bakış açılarını da olumlu yönde etkilemiştir. Ekonomik anlamda aile bütçesine katkıda bulunmanın yanı sıra kişisel olarak kullanılacak olan ürünün, kişinin kendisinin üretmek istemesi bu ürünlere başka anlamlar da yüklemiştir. Dokumalar; hammadde, üretim, renk, desen ve işlevi açısından bir sonraki ürünü de kuşkusuz etkilemiştir.

Düz dokuma teknikleri ile üretilen dokuma örnekleri günümüze kadar Anadolu'nun hemen hemen her yerleşim yerinde dokunmuştur. Anadolu'nun tarih boyunca büyüklü-küçüklü çok çeşitli grupları bünyesinde barındırması nedeni ile dokumalar da bu durumdan etkilenmiştir. Teknikleri ve desenleri açısından değerlendirildiğinde çok çeşitlilik gösterdiği fark edilmektedir. Ancak, bölge özelliklerini de bünyelerinde barındırdığı da bir gerçektir. Özellikle geleneksel olarak aile içi üretim ile yapıldıkları için ve tekniğin getirmiş olduğu birtakım kısıtlamalar nedeni ile desen bakımından çok az değişikliğe uğramışlardır. Kız alma-verme, bir yerden başka bir yere göç edilmesi vb. nedenler dokuma geleneğinin ve ürünlerinin bir yerden başka bir yere kolayca taşınmasını sağlamıştır. Bütün bunlar bir arada düşünüldüğünde bir düz dokumayı tarihlendirmek zorlaşmaktadır. Yapılan kaynak taraması sonucunda ortaya çıkan bilgiler ışığında dokumaların tarihlendirilmesi konusunda da bir takım sıkıntıların var olduğu fark edilmiştir. Kimyasal boyarmaddelerin kullanımında 1880'li yılların sonrasında önemli derecede bir artışın olduğu bilinmektedir. En çok yapılan hatalardan birisi, tarihlendirme yapılırken sadece dokumada kullanılan ipliğin boyarmaddesine göre (kimyasal boyarmaddde kullanımına bağlı olarak) karar verme çabasıdır. Bu çaba çoğu zaman yanıltıcı olmuştur. Dokumalar konusunda elde edilen her türlü bilginin çok değerli olduğu görüşünden yola çıkılarak bu bilgilerin güvenilirliği, geçerliği tespit edilmeden yayına dönüştürülmemesi daha doğru olacaktır. Çünkü yayına geçmiş olan yanlış bir harfin fark edilmesi ve düzeltilmesi uzun zaman almaktadır.

Bir dönemin kültürünü aydınlatan düz dokumalar bir kişi, kurum ya da kuruluşun sorumluluğunda ve yetkisinde değildir. Kültürün özgün ürünleri arasında

yer alan düz dokumaların korunup, yaşatılıp, gelecek kuşaklara doğru bir şekilde aktarılabilmesi için iş birliği yapılması zorunludur. Bu konu ancak birçok bilim ve sanat alanının ortaklaşa yapacağı çalışmalar ile aydınlığa kavuşacaktır. Bu alanda çalışan kişi, kurum ve kuruluşların kim oldukları bilinmelidir, iletişime geçilmeli ve sürekli irtibat halinde bulunulmalıdır. Aynı konu üzerinde yapılacak olan bir araştırmanın ve yayının bir önceki konudan bir adım daha öne çıkması gerekir. Çünkü geçmişte yapılan araştırmalara dayalı olarak bilgi-bulgular mevcuttur ve bu bilgi-bulgular kullanılmalıdır. Tekrar aynı bilgi-bulgulara ulaşmaya çalışmak Amerika'yı yeniden keşfe çıkmak gibi düşünülmelidir. Günümüzde değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak iletişim araçlarındaki hız sayesinde bilginin paylaşımı da kolaylaşmıştır. Bu alanda yapılan güncel çalışmalar artık çok kolay bir şekilde takip edilmektedir. Bu alana hizmet etmek isteyen kişilerin iletişim halinde olmaları emek, zaman ve maddi yönden kazanım sağlayacaktır.

Gün geçtikçe bu alan ile ilgilenenlerin sayısındaki artış konu hakkındaki yayınların da artmasını sağlamıştır. Ancak bu yayınların niceliği değil niteliği önemlidir. Üretildiği dönem hakkında bilgiler veren ve yoğun emekler harcanarak üretilen kültürün özgün ürünleri arasında yer alan düz dokumaların ömrü, üretildikleri hammaddenin ömrü ve saklama koşulları ile doğru orantılıdır. Bu yüzden, geçmişte üretilen ve günümüze ulaşmış düz dokuma örneklerinin hak ettiği değeri alabilmesi ve kaybolmaması için bu dokumaların envanter kayıtları tutulmalı, hammadde ve teknik analizleri yapılmalı, kompozisyon özellikleri belirlenmelidir.

Günümüzde üretimi halen devam eden düz dokumalar ile ilgili olarak da bir takım çalışmalar yapılması gerekir. Dokuma öncesi hazırlık, dokuma işlemi, kullanılan tezgâh çeşitleri, düz dokuma teknikleri, yöresel özellikleri belirlenmeli ve kullanım alanlarına ait bilgiler var ise yerel adlandırmalar ile birlikte tespit edilmelidir. Daha sonra tüm bu bilgiler bir araya getirilerek bir bütün içerisinde değerlendirilmelidir. Gelecek kuşaklara ve bir sonraki araştırmacılara günümüzü yansıtması açısından yazılı-görsel-sesli belgeler şeklinde aktarılmalıdır. Türkiye'deki dokumacılık geleneğinde hammadde hazırlık aşamasında, yüzyılların deneyimi ile

oluşmuş geleneksel değerler bulunur.³⁴ Bu değerlere sahip olmanın vermiş olduğu sorumluluk ile geçmişte üretilen bilgi ve bulgular ile bugünü yaşarken elde edilen bilgi ve bulgular bir arada değerlendirilerek geleceğe ışık tutulmalıdır.

Konunun anlam ve öneminin farkına varılması ile birlikte farklı disiplinlerin bir arada çalışması gerektiği zorunluluğu da ortaya çıkmıştır. Farklı uzmanlık alanlarına sahip bilim ve sanat insanlarının bir araya gelmesi ile birlikte, dokuma alanında ortak bir dil kullanılmaması nedeni ile olayın daha da karmaşık hale geldiği tespit edilmiştir. Dolayısı ile ortak bir terminolojinin oluşturulması gerekliliğini savunmak kaçınılmaz olmuştur. Son yıllarda ise, bu alana yönelik ortak bir terminoloji oluşturulması açısından çalışmaların başlamış ve devam ediyor olması, bu alandaki olumlu gelişmeler içerisinde.

³⁴ İsmail Öztürk, “Türkiye’de Halı ve Kilimciliğin Kaynakları, Kaynakçası ve Terminolojisine İlişkin Sorunlar”, **Uluslararası Dördüncü Türk Kültürü Kongresi Bildirileri (4-7 Kasım 1997 Ankara)** Cilt: II, Ankara, 2000, s. 163-169.

İKİNCİ BÖLÜM

BELENBAŞI KÖYÜ DOKUMALARINDA KULLANILAN HAMMADDELER, DOKUMA HAZIRLIK İŞLEMLERİ, TEZGÂH VE DOKUMALARIN ÖZELLİKLERİ

2.1. Dokumalarda Kullanılan Hammaddeler ve Dokuma Hazırlık İşlemleri

Dokumacılık; Orta Asya'dan günümüze kadar devam edip gelen gelenekler arasında yer alır. Dokuma teknikleri arasında önemli bir yere sahip olan düz dokumalar, halkın genellikle günlük kullanım eşyası olarak dokuduğu ve kullandığı bir eşya olarak karşımıza çıkar. Saray için özel üretilen kilimlerin ve ticari amaç için üretilen düz dokumaların da var olduğu bilinir. Ancak düz dokumalar genellikle geleneğe bağlı olarak, aile içi üretim ile günümüze kadar gelerek, varlığını sürdürmüştür.

Bir Yörük köyü olan Belenbaşı Köyü'nde düz dokumalar geçmişte halkın en önemli uğraşı olmuştur. Kendilerine yurt edindikleri Belenbaşı Köyü'ne yerleştikten sonra beraberlerinde Antalya “Karateke Obasından” getirdikleri bu uğraşı bırakmayıp devam ettirmişler. Ancak zaman ile gelişen ve değişen teknolojiye bağlı olarak ihtiyaçlarda meydana gelen farklılıklar nedeni ile bu geleneksel uğraş giderek azalmıştır.

Anadolu'daki halı ve düz dokuma yaygıların malzemesi yün, tiftik (keçi kılı), deve yünü, pamuk ve ipektir. Yün ve tiftik Türkler tarafından, ilk çağlardan günümüze kadar kullanılan ve hayvancılık ile geçinen toplumların kolayca elde edebileceği bir malzemedir.³⁵ Tiftik, deve yünü ve ipek diğer hayvansal hammaddelere göre daha sınırlı bölgelerde elde edilir.³⁶ Belenbaşı Köyü'nde yapılan alan araştırması sırasında ulaşılan örnekler incelendiğinde deve yününe ve ipeğe rastlanmamıştır. Belenbaşı Köyü düz dokumalarının hammaddelerini yün, kıl ve satın alınmak sureti ile temin edilen pamuk ipliği oluşturur. Son yıllarda çok fazla

³⁵ Bekir Deniz, **a.g.e.**, 2000, s. 60.

³⁶ Tevfik Eşberk, **Türkiye'de Köylü El Sanatlarının Mahiyeti ve Ehemmiyeti**, Ankara, 1939, s. 13.

koyun ve keçi beslenmemesi de dokumacılığı olumsuz yönde etkileyen bir faktör olmuştur. Bu bölümde detaylı bir şekilde açıklanacak olan geleneksel iplik hazırlığı, geçmişteki yapılan uygulamaları ile birlikte koyun yünü örneğinde ele alınmıştır. Ayrıca keçi kılından iplik yapımına da değinilmiştir.

Dokumaların hammaddesi olan yün ve kıl, yöre halkının kendisinin yetiştirmiş olduğu koyun ve keçi sürülerinden elde edilir. Yörük hayatının ihtiyaçları yine Yörük hayatının sağlamış olduğu imkânlar ile giderilir.³⁷ Dokumacıların doğrudan kendilerinin yetiştirdiği veya her zaman bulabildiği hayvansal lifler, diğer dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de en çok kullanılan malzemeler olmuştur. Geçmişte köy halkının beslemiş olduğu koyunlardan ve keçilerden elde edilen hammaddeler günümüzde yerini piyasada hazır halde bulunan yün ve pamuk ipliklerine bırakmıştır.

Geleneksel iplik hazırlığında yün; kırkım, yıkama, tarama, eğirme ve boyama işlemleri sonucunda elde edilir.³⁸ Günümüzde değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak dokumalarda kullanılan hammaddelerde de değişiklikler meydana gelmiştir. Günümüzde kimyasal liflerin tercih edilmesi geçmişte iplik elde etmek için kullanılan teknik, araç ve gereçlerin kullanımdan yavaş yavaş kalkmasına neden olmuştur.

Geçmişte küçükbaş hayvanlar sadece etinden ve sütünden faydalanmak için değil aynı zamandan yününden, kılından ve gübresinden faydalanmak için de beslenirdi. Yöre halkının doğrudan kendisinin yetiştirmiş olduğu ve her an bulabildiği hayvansal lifler diğer tüm dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de geçmişte en çok kullanılan hammadde olmuştur. Koyunun ve keçinin ülkemizin hemen her yerinde yetiştirme imkânının olması, geçmişte bu hayvanlardan elde edilen liflerin çok geniş ve önemli bir yere sahip olmasına neden olmuştur.³⁹ Geçmişte kıldan çadır, çul, çuval, heybe vb. eşyalar dokunmaktaydı. Koyun

³⁷ Osman Kademoğlu, “Anamas Yaylalarında Türk Dokuma Sanatından Örnekler”, **Türk Süsleme Sanatları Serisi: 8**, Ak Yayınları, Apa Ofset Basımevi, İstanbul, 1984, s. 6.

³⁸ Güngör Işıksağan, **Batı Anadolu'nun Başlıca Halı Merkezlerinde İmal Edilen Hahların Desen ve Kaliteleri Üzerinde Araştırmalar**, İzmir, 1964, s. 78-79.

³⁹ Tefik Eşberk, **a.g.e.**, s. 13.

yününden de keçe, kepenek, yaygı ve taşıma amaçlı dokumalar (çul, beşik örtüsü, heybe, torba, çuval) kolon vb. eşyalar yapılmaktaydı.⁴⁰ Antalya civarından göç edip Belenbaşı Köyü'ne yerleşen Yörükler geçmişteki küçükbaş hayvan yetiştirme alışkanlığını terk etmeyip imkânları ve yetenekleri ölçüsünde küçükbaş hayvan beslemeye devam etmişlerdir.

Koyun ilk defa Orta Asya'da yetiştirilmiştir.⁴¹ Dünyanın birçok bölgesinde koyun yetiştirilmekte olup bölgenin iklim şartları ve hayvanın yetiştirilme koşullarına bağlı olarak değişik koyun ırklarından farklı özellikte lifler elde edilmektedir.⁴² Belenbaşı Köyü'nde en çok beslenen koyun cinsleri ise: dağlıç, karaman, sakız, kuyruklu koyun ve kuyruksuz koyundur.⁴³ Bu koyun cinslerinden elde edilen lifler dokumacıkta kullanmaya çok elverişlidir. Geçmişte Belenbaşı Köyü'nde bu cins koyunların yetiştirilmesi dokumacılığı doğrudan ve olumlu yönde etkilemiştir. Belenbaşı Köyü'nde koyunun taze yavrusuna yani yeni doğmuş olanına “kuzu”, altı aylık ve daha büyük olan kuzusuna “toklu”, bir yaşını geçmiş olanlara ise “gart koyun (kart koyun)” adı verilir.

Yün koyundan elde edilir.⁴⁴ Yünün ilk defa koyunun sırtından kopartılmak sureti ile elde edildiği söylene de çok geçmeden bunun kesilmek sureti ile elde edildiği anlaşılmıştır.⁴⁵ Koyunun yünü yıl içerisinde ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde olmak üzere iki kez “kırklık” adı verilen özel bir makas ile kırılır. Ayrıca besiye çekilmiş olan koyunlar yılda iki, üç hatta dört defa kırılır.⁴⁶ Belenbaşı Köyü'nde koyunun sırtından kırkım sonucu elde edilen liflere “yapağı” ve “yün” adı verilirken, keçinin sırtından kırkım sonucu elde edilen liflere “kıl” adı verilir. Yün ve kıl ayrı ayrı kullanıldığı gibi bazen de bir arada çul, çuval, çadır, heybe, torba, keçe,

⁴⁰ Masatake Matsubara, “Yörük Yaşamında Keçi ve Keçilerin Kümelenmesi İlkeleri”, **II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri**, Ankara, 1982, s.356.

⁴¹ Macide Gönül, “Dokumacılığın Tarihçesi ve En Eski Dokuma Aletleri”, **Antropoloji (Antropoloji-Paleoantropoloji-Etnoloji-Prehistorya)**, Cilt: 1, Sayı: 2, 1964, s.84.

⁴² Elvan Anmaç, **Tekstilde Kullanılan Lifler, Özellikleri ve Kullanım Alanları**, İzmir, 2004, s. 82.

⁴³ Musa İLHAN, 13.04.2008 tarihli görüşme.

⁴⁴ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Mustafa Birinci, “Yün Tarama ve Eğirme”, **Sivas Folkloru**, Yıl:1, Sayı:2, Ocak 1976, s.12.

⁴⁵ Macide, Gönül, **a.g.e.**, s. 84.

⁴⁶ Besiye çekilmiş olan koyunların lifleri daha kısa olduğu için genellikle dolgu malzemesi olarak yatak, yorgan, yastık gibi eşyalarda ve keçe yapımında kullanılır. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** İbrahim Gündüz, **Karapınar El Dokumaları ve Kök Boyacılık**, Karapınar Belediyesi Kültür Yayını No: 2, Damla Matbaacılık ve Ticaret, Konya, 1993, s. 48.

kepenek, kolon ve yaygı yapımında kullanılır.⁴⁷ Bu uygulama tüm dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de aynen uygulanır.

Anadolu'nun çeşitli yerleşim yerlerinde kırıktan sonra elde edilen temizlenmemiş liflere “yapağı”, yıkanıp temizlendikten sonraki haline “yün” adı verilmesine karşın Batı Anadolu'da⁴⁸ olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de ilkbahar kırkımdan elde edilen liflere “yapağı”, sonbahar kırkımı ile elde edilen liflere ise “hakiki yün” adı verilir. Yapağı adı verilen liflerin kırkımı havaların ısınmaya başlaması ile birlikte Mayıs ayı sonunda veya Haziran ayı başında yapılır. Hakiki yün adı verilen liflerin kırkım işlemi ise Eylül ayında yapılır. Yerli koyun ırklarının lifleri dokumaya daha elverişlidir. En iyi dokuma hammaddesi Karaman koyunlarının sırt ve boyun kısımlarından elde edilir.⁴⁹ Yapağı adı verilen lifler koyunların kışı kapalı ortamlarda geçirmeleri nedeni ile sert, kirli, sarımtırak renkte (yıkansalar bile renkleri sarıdır), elastikiyeti az ve kabadır ayrıca kötü bir kokuya sahiptir. Kış boyunca koyunun sırtında bulunması nedeni ile hakiki yün adı verilen liflerden daha uzun liflere sahiptir ancak kaba ve elastikiyeti azdır. (Bkz. Fotoğraf: 30) Temizlendikten sonra bile hakiki yün adı verilen liflerin kalitesinde olmadığı için köy halkı nazarında çok fazla kıymetli değildir. Sonbaharda kırkımı yapılan yünler ise yazı açık havada otlatarak geçiren koyunların sırtından⁵⁰ elde edilmesi nedeni ile daha kısa, beyaz renkte ve daha elastik bir yapıya sahiptir. Sonbahar yünleri kırılmadan önce koyunun sırtında iken yıkandığı⁵¹ için kırkım sonrası hemen işlenmeye elverişli bir haldedir. En yumuşak lif altı ve daha fazla aylık olan ve toklu adı verilen kuzulardan elde edildiği için bu lifler dokumada kullanmaya daha elverişlidir.

⁴⁷ Masatake Matsubara, **a.g.e.**, s. 356.

⁴⁸ Elvan Anmaç, **a.g. e.**, s. 85.

⁴⁹ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Mustafa Harmancıoğlu, **Lif Teknolojisi (Yün ve Deri Ürünü Lifter)**, İzmir 1974, s.2–50.

⁵⁰ Yazın açık havada otlayan koyunlar sırtlarında bulunan yünleri çeşitli yerlere (dikenli tellere, çalılara) takmalarından dolayı uzun ve kalitesiz liflerden arınmış durumdadır. Geriye kaliteli lifler kalması dolayısı ile sonbaharda kırılan yünler ilkbaharda kırılan yünden daha kıymetli sayılmaktadır.

⁵¹ Yaz aylarında Belenbaşı Köyü'nde koyunların kene, bit ve benzeri hayvanlardan korunması için içerisine kimyasal maddelerin konulduğu sular ile yıkama işlemi gerçekleştirilir. Bu yıkama işlemi sonrasında hem zararlı hayvanlardan korunma sağlanmış olur hem de koyunun üzerinde bulunan yün yıkanarak temizlenmiş olur. Bu yüzden sonbaharda kırılan yünler daha temiz ve ipeksi bir halde olurlar.

Fotoğraf 30: İlkbaharda Kırkılan Yapağı, 20.05.2007

Kırkım işlemi “kırklık” adı verilen özel bir makas vasıtası ile yapılır. Kırklık günlük hayatta kullanılan makaslara oranla daha büyük ve geniş bir ağız yapısına sahip olan, koyun yünü ve keçi kılının kesilmesinde kullanılan yaylı bir makastır.⁵² (Bkz. Fotoğraf: 31) Portatif olarak iki adet bıçaktan oluşan kırklık, yaklaşık olarak 30-40 cm uzunluğundadır. Keskin kısımları birbirine bakacak şekilde yapılmış olan bu makas özelliğindeki alet sağ el içine alınır ve iyice kavranır, daha sonra sağ başparmağın seri bir şekilde baskı uygulaması ile birlikte karşılıklı bakan keskin kısımlar hareket ettirilir. Sol elin başparmağı dışında kalan tüm parmaklar arasına alınan üst bıçağın gidiş ayarını sol başparmağı sağlar. Bu hareketler esnasında bıçaklar arasında kalan yün ya da kıl kesilmiş olur.

⁵² Musa İLHAN, 13.04.2008 tarihli görüşme.

Fotoğraf 31: Kırklık, 20.05.2007

Kırkımı yapılacak olan koyunun öncelikle ön ve arka ayakları birbirine çapraz gelecek şekilde geçmeli olarak tutturulur ve birbirine iplik vasıtası ile bağlanır. Daha sonra yere yan yatırılarak kırkım işlemine başlanır. Kırkım yapan kişi istediği yerden kırkım işlemine başlayabilir ancak genellikle boyun kısmından başlamak tercih edilir. Boyun kısmından başlanan koyun kırkımında sırası ile ön bacak kürek kemiklerinden, arka bacak kürek kemiklerini birleştirecek bir şekilde aşağıdan yukarıya doğru kırkım işlemi gerçekleştirilir. Hayvanın tam sırt kısmının ortasına gelindiğinde ise hayvan ters döndürülerek tüm işlemler diğer tarafta da aynı şekilde uygulanır. Kırkım işlemi sırasında hareket ederek hayvanın kendisine zarar vermemesi için ayakların bağlı oluşu nedeni ile kırkılamayan (karın altı yünleri) kısımlar ise ayaklar çözüldükten sonra gerçekleştirilir. Kırkım işleminin yapıldığı ortam çok önemlidir. Eğer kırkım sıcak bir ortamda gerçekleştiriliyor ise bu işlem sırasında hayvan da terlediği için kırkım işlemi kolayca gerçekleşir. Ancak soğuk bir ortamda gerçekleştiriliyor ise koyunun yünlerinde bulunan kir ve pislikler donmuş olacağından kırklığın işleyişi de zorlaşır. Bu yüzden böyle durumlarda kırklık sık sık ılık suya batırılır ya da koyunun üzerindeki kir ve pisliklerin yumuşaması için koyunun sırtına ılık su serpilir. Kırkım işlemi nereden başlamış olursa olsun yün bütün olarak çıkartılmaya çalışılır. Koyunların sırtından kırkım yolu ile dağılmadan yünlerin bütün halinde çıkartılması işlemine “tulum çıkarma” adı verilir. “Tulum çıkarma” işlemi kırkım işlemini yapan kişinin ustalığı ile yakından ilgilidir. Genellikle bu kırkım işlemini Belenbaşı Köyü’nde çobanlar yapar. (Bkz. Fotoğraf: 32-33)

Fotoğraf 32-33: Koyun Yününün Kırkım İşlemi, 20.05.2007-29.09.2009

Kırkım işlemi bittikten sonra her koyunun ”tulumu” içe doğru sarılarak kendi kuyrukları ile veya uzun yünleri ile birkaç yerinden bağlanır. Bu bağlama işlemi bütün halde çıkan tulumun dağılmaması için yapılır. Ayrıca yünlerin acemilik sonucu hatalı bir şekilde kırkımı yapılmış ve parçalanmış ise bu parçalar mümkün olduğunca büyük parçalar şeklinde çıkartılmaya çalışılır. Belenbaşı Köyü’nde bu işleme “parçalı tulum” adı verilir.

Bir koyundan cins, beslenme ve yapısına göre yaklaşık olarak 2-3 kg arasında yün elde edilir. Tecrübe sahibi bir çoban günde 50 civarında koyunun yününü kırkar. Kırkım işleminin tamamlanmasının ardından yünler serilerek güneşte kurumaya bırakılır. Birkaç gün güneşte bekletilen yünler pisliklerinden, kirlerinden ve tozlarından arındırmak için silkelenir ve yıkanacağı güne kadar çuvallarda saklanır. Yünler gerek koyunların sırtında iken gerekse kırkım esnasında kirlenirler. Boyanmadan önce yıkanıp, temizlenip, ağartılmazlar ise boyandıktan sonra da kirli ve karışık renkte olurlar.⁵³ Koyunlardan kırkılan yünler usulüne uygun bir şekilde yıkanır ve kurutulur.⁵⁴

Yıkama günü geldiğinde kadınlar tarafından bu liflerin uzun ve kısa olanlarını seçilir, bol ve ılık suda ıslatılır. Islatılmış olan ve kaba kirlerini suya bırakan lifler kirlerinden arındırılana kadar suyu tekrar tekrar değiştirmek sureti ile yıkanır. Bu

⁵³ Necla Tunaman, **Bitki Boyaları İle Yünlerin Boyanması**, Güven Matbaası, Ankara, 1962, s.2-3.

⁵⁴ Abdullah Gülcemal, **Temel Kavramları İle Halı ve Desen Teknolojisi**, Isparta 1997, s. 60.

işlemin daha kolay gerçekleşmesi için akarsuda “tokaç”⁵⁵ ile dövülerek yıkanması tavsiye edilir. Bu işleme de “tokaçlama” adı verilir. Dövülürken dağılan yünler tekrar bir araya getirilerek sıkıştırılır ve tekrar dövülür. Bu işlem birkaç kez tekrar edilir. Bu yıkama ve dövme işlemi yünü; pisliğinden, kirinden, tozundan ve yağından arındırır. Bir diğer yıkama yöntemi ise yünün ıslatılıp, üzerine meşe külünün serpilmesi ve bir müddet bekletildikten sonra bol su ile yıkanarak külden arındırılması şeklinde gerçekleşir. Köy kadınlarına göre daha zahmetli olan bu işlem aynı zamanda yüne yumuşaklık kazandırdığı için diğer dokuma merkezlerinde⁵⁶ olduğu gibi daha kaliteli olarak görülür.

Yukarıda saydığımız teknikler ile yıkanan yün, yıkanma işlemi sırasında sanki sabun, deterjan v.b. katılmış gibi köpürür. Bu köpürme işlemi yünün kir, toz ve pisliklerden arındığını gösterir. Köpürme işlemi bittiğinde yün tamamen temizlenmiş olur. Yünün köpürmesi geçene kadar 2-3 kat su ile yıkanarak durulanır. Yünleri sıkmadan, bükmeden, ovmadan yıkamak gerekir.⁵⁷ Aksi takdirde lifler kırılmış olur. Yıkama işlemi tamamlandıktan sonra sularından arındırılmak üzere bir sepet içerisine yerleştirilen yünler, suları süzülünceye kadar sepet içerisinde bekletilir. Daha sonra süzölmüş olan yünler güneş alan bir ortama serilerek kurutulur. Eğer tam olarak sularından arındırılmadan serilir ise kuruma işlemi uzatılmış ve yünler her tarafa yapışacağı için yün kaybı meydana gelmiş olur. Yıkanmadan önce 1 kg. olan yün yıkandıktan sonra yaklaşık olarak 200–300 gr. azalarak kayba uğrar.⁵⁸ Eğer yünler tam olarak kurumadan toplanır ise zamanla kokar ve küflenir. Kirinden, tozundan, pisliğinden, yağından arındırılmış ve kurutulmuş olan yünler dokuma işlemi sırasında kalitesini gösterir. Aksi takdirde dokumanın yüzeyinde kir, toz, pislik hatta çepeller gözle görülebilir.⁵⁹

Yıkama ve kurutma işleminin ardından yünler açık havada (özellikle güneşli bir gün tercih edilir) uzun, ince bir çubuk vasıtası ile dövülerek kabartılır. (Bkz. Fotoğraf: 34)

⁵⁵ Ahşaptan yapılmış, çamaşır yıkarken kirlerin çıkması için çamaşırı dövmeye yarayan araç.

⁵⁶ **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** İbrahim Gündüz, **a.g.e.**, s. 13.

⁵⁷ Necla Tunaman, **a.g.e.**, s. 2-3.

⁵⁸ Keziban İLHAN, 1927, 13.04.2008 tarihli görüşme.

⁵⁹ Ümmü YAVUZ, 10.02.2007 tarihli görüşme.

Fotoğraf 34: Yünlerin Çubuk Vasıtası İle Dövülerek Kabartılması, 07.04.2007

Kırkılan, temizlenen ve kabartılan yünler yöre kadınları tarafından “didilmek”⁶⁰ sureti ile liflerinden ayrılır ve böylelikle lifler daha da kabartılmış olur. Daha sonra yünler; “yün darağı (tarağı)” (Bkz. Fotoğraf: 35) adı verilen, bir ahşap parçasının ucuna,⁶¹ sivri uçları yukarıya bakacak şekilde, bir sırada en az 15 tane olmak koşulu ile iki sıra halinde 8-10 cm uzunluğunda çakılmış, çivilerden meydana gelen, basit yapılı bir alet ile taranarak yumuşak bir hal alması sağlanır.

Fotoğraf 35: Yün Darağı (Tarağı), 08.09.2007

⁶⁰ İki el arasına alınan yün asılarak uzatılır. Böylelikle yün lifleri birbirinden ayrılmış olur. Bu işleme yörede “didme-didilme” adı verilir. Emine KURT, 07.08.2006 tarihli görüşme.

⁶¹ Bu ahşap parçanın boyutu; yaklaşık olarak 40-50 cm uzunluğunda ve 15-20 cm enindedir.

Belenbaşı Köyü'nde yün tarama işlemi genellikle yaşlı kadınlar tarafından yapılır. Geçmişten gelen bir alışkanlık ve bu işte tecrübe sahibi olmaları nedeni ile yöre kadınlarının elleri tarama işlemi sırasında çok hızlı çalışır. Yün tarayan kadın tarağın tarama esnasında hareket etmemesi için sağ ayağını yün tarağının ahşap kısmı üzerine yerleştirir. Bu şekilde yün tarağını sabitleştirmiş olur. İki eli arasına almış olduğu yünü, yün tarağının üzerindeki çivilerden oluşan dişlerin üzerine geçirir ve iki eli ile yan tarafa doğru çeker. (Bkz. Fotoğraf: 36)

Fotoğraf 36: Yün Tarama İşlemi, 08.09.2007

Tarama işlemi sırasında kısa ve kirli olan lifler tarağın dişleri arasında kalır. Daha sonra tel tel ayrılmış olan yünler tekrar bir araya getirilerek birleştirilir ve tekrar tekrar taranır. Yün tarama işlemi genel olarak 7–8 defa tekrar edilir. Eğer bu işlemlerin sonucunda halen yünde bir takım pislikler kalmış ise elle kopartılmak sureti ile yünden uzaklaştırılır. Bu işlemi tecrübesiz birisinin yapması demek, fazla yün kaybına neden olmak demektir. Taranmış olan yünler aynı doğrultuda üst üste

gelecek şekilde temiz bir yere konulur. Özellikle aynı doğrultuda olmasına dikkat edilir, aksi takdirde yünler tekrar karışmış olur. Tarama işlemi sırasında tarağın dişleri arasında kalan ince ve kısa liflere “darak (tarak) altı” adı verilir. Bu yünler Belenbaşı Köyü’nde genellikle çeyiz ve kullanım amaçlı yapılan çeşitli yatak, yorgan, yastık ve minder gibi eşyalarda dolgu malzemesi olarak kullanılır. Tarama sonucu elde edilen kaliteli liflere ise “arı” adı verilir. Tecrübe sahibi bir kadın günlük işlerinin yanı sıra bu işlemi gerçekleştirdiğinde bir günde yaklaşık olarak 5-6 kg yün tarar. Sonbaharda kırkımı yapılmış olan hakiki yün adı verilen yünlerin lifleri daha kısa olduğu için taranma işlemine tabi tutulmasına gerek duyulmaz.⁶² Tarama işlemi sırasında koyunun cinsi nedeni ile meydana gelen farklı renkteki yünler ya ayrı ayrı taranır ya da beyaz, kahverengi ve siyah renkte olan yünlerin hepsi bir arada taranarak “kırçıl” adı verilen renk elde edilir. Bu “kırçıl” renkte olan yünler boyanmaz, genellikle heybe, torba ve yastık gibi çift taraflı dokumaların arka yüzeylerinde kullanılır ve renk farklılıkları gözle görülür derecededir. (Bkz. Fotoğraf: 37-38)

Fotoğraf 37-38: Kırçıl Rengin Kullanıldığı Torba ve Yastığın Arka Yüzeyi,
22.07.2007, 15.11.2007

⁶² Özellikle ilkbaharda kırkılan yünlere uygulanan bu işlemin sonbaharda kırkılan yünlere uygulanmamasının nedeni ise sonbaharda kırkılan yünlerin daha kısa olması nedeniyle taranmasının zor olması ve taranmasına çokta fazla gerek duyulmamasıdır. Ümmü ALTIPARMAK, 03.10.2009 tarihli görüşme.

Geleneksel iplik hazırlığında koyundan kırılan yünler yıkama ve tarama işlemine tabi tutulduktan sonra daha yumuşak ve ipeksi bir hal alması için yörede “yay” adı verilen bir alet ile “yün atma” işleminden geçirilir. Özellikle sonbaharda kırkımı yapılan yünler (daha kısa liflere sahip oldukları için) bu işleme tabi tutulur.

Yay; genellikle kavak ağacından yapılan, yaklaşık olarak 150 cm uzunluğunda olan ağaç parçasının bir ucuna 30 cm uzunluğunda başka bir ağaç parçasının tutturulması ile ve iskeletin iki ucu arasına, ince bir iplik görünümündeki hayvan bağırsağından⁶³ elde edilen, “kiriş” adı verilen bir malzemenin bağlanmasından oluşur. Yay şeklini verebilmek için, yani ağacın biraz yuvarlanması için, kavak ağacı yaş iken kiriş ile bağlanır. Kirişler yayın ucuna “üzengi” adı verilen metal halkalar ile tutturulur. Kirişin ritmik olarak hareketini, dolayısı ile yünün teller halinde ayrılmasını sağlayan, yaklaşık olarak 50-60 cm uzunluğunda “çırpı” adı verilen bir çubuk⁶⁴ ve bu çubuğun işlevini yerine getirebilmesi için bir de “tokmak” bulunur. Tokmağın karşılıklı iki ucu birbirine ters istikamette tırnak şeklinde oyulmuş şekildedir. (Bkz. Fotoğraf: 39)

Fotoğraf 39: Yay, Çırpı, Tokmak, 05.06.2006

⁶³ Özellikle koyun bağırsağı tercih edilir. Bunun en önemli nedeni ise koyun bağırsağının diğer bağırsaklara oranla daha dayanıklı ve esnek olmasıdır.

⁶⁴ Bir ucu yayın iskeletini oluşturan ağaç parçasının üzerine konulurken diğer ucu kirişin üzerinde tutulur, böylelikle kirişin titreşimi kontrol edilmiş olur.

Genellikle köyün erkekleri tarafından gerçekleştirilen “yün atma” işlemi için öncelikle atılacak olan yünler temiz ve kuru bir ortama serilir. Atım işlemini gerçekleştirecek olan erkek, sağ dizi üzerine oturarak sol eline yayı, sağ eline tokmağı alır. Serilmiş durumda olan yünün kenarından başlayarak yayın kirişini tokmak ile vurarak harekete geçirir ve yün ile temasını sağlar. Kiriş de meydana gelen ritmik hareketler sonucu yünler liflerine ayrılarak dağılmaya başlar. Bu işlem tüm yünler bitinceye kadar tekrar edilir. (Bkz. Fotoğraf: 40)

Fotoğraf 40: Yün Atım İşlemi, 05.06.2006

Bir kilo yıkanmış yünden, yünün temiz yıkanıp yıkanmadığına ve koyunların otladıkları sırada üzerlerine yapışan pıtrak, diken ve çakıldakların az veya çokluğuna göre 900–950 gr. taranmış ve atılmış yün elde edilir.⁶⁵

⁶⁵ Tefik Eşberk, **a.g.e.**, s. 44.

Günümüzde değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak yün atma işlemi de değişmiştir. Geleneksel olarak yün atma işleminin yerini motorlu olarak çalışan, tam otomatik yün atım makineleri almıştır. Artık yünler çok kısa bir sürede liflerine ayrılmaktadır. Makinenin ağız kısmına yerleştirilen yünler makinenin diğer tarafından liflerine ayrılmış ve eğilmeye hazır vaziyette çıkar.

Kırkılan, yıkanan, temizlenen, taranan ve liflerine ayrılan yünler temiz, parlak ve ipeksi bir hal alır. Bu işlemlerin tamamlanmasının ardından yünlerin eğrilmesi işlemine geçilir. Yün tarağında taranmak sureti ile liflerine ayrılan ve yay vasıtası ile kabartılan yünler sol elde tutulur ve diğer elde bulunan bir oklava ya da çubuk yardımı ile yünler döndürülerek burulur. Bu işleme “burma” ya da “dolama” adı verilir. Burulan yünler kola geçirilecek büyüklükte, yaklaşık olarak 3-5 cm. kalınlığında 1-1,5 m. uzunluğunda yapılır. Kalın bir fitil görünümünde olan bu yünlere “kolçak ya da kolluk” (kola geçirilerek eğirme işlemine tabi tutulduğu için) adı verilir.

Yün eğirme işlemi yörede “kirman” adı verilen basit yapılı bir alet yardımı ile yapılır. (Bkz. Fotoğraf: 41) Kirman Orta Asya’dan beri iplik eğirmede kullanılan bir alettir.⁶⁶ Anadolu’da kirmana; kirmen, eğirtmeç, keşi, kengerek, iğ, iğik gibi farklı isimler de verilir.⁶⁷ Bu aletler yapı olarak küçük farklılıklar gösterebilir de yaptıkları iş açısından aynı görevi üstlenirler. Belenbaşı Köyü’nde sadece kadınlar tarafından yapılan yün eğirme işlemi Anadolu’nun çeşitli yerleşim yerlerinde erkekler tarafından da yapılır. Yaklaşık olarak 20 cm. uzunluğunda olan kirman; ahşaptan⁶⁸ yapılmış bir çubuk ve bu çubuğun etrafından yani kirmanın kendi eksenini etrafında dönmesini sağlayan ortası delik iki ensiz küçük tahta parçasından meydana gelir. Aslında iki parça olan bu tahtalar dört kanat görünümündedir. Kanatlar yaklaşık olarak 2 cm. kalınlığındadır ve kavis şeklinde eğrilmiş durumdadır. Birbiri içerisine geçmiş durumda oldukları için kanatlar dört parça görünümündedir. Dışta kalan kanatlara “dişi” adı verilir. Bu kanat diğer kanada göre daha kalındır ve aynı

⁶⁶ Bekir Deniz, a.g.e., 2000, s. 59.

⁶⁷ Öznur Aydın, **Manisa, Uşak ve İzmir’e Bağlı Bazı Köylerde Dokunmuş Kilimler ve Desen Özellikleri**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1989, s. 65.

⁶⁸ Kirman yapımında genellikle meşe ve şimşir ağaçlarının dalları kullanılmaktadır.

zamanda ortasının delik olmasının yanı sıra yan tarafında da bir oyuk bulunur. Bu oyuktan diğer kanat geçirilir. İçte kalan kanatlara ise “erkek” adı verilir. Ayrıca bu kanatların bir arada durmasını sağlamak için kanatların ortasında bulunan delikten geçirilen ve “ok” adı verilen, yaklaşık olarak 20 cm uzunluğunda olan bir çubuk bulunur. Bu çubuğun alt kısmı diğer kısımlarına göre daha kalındır. Bunun nedeni ise kanatların aşağıya doğru inip gitmesini engellemek içindir. Ayrıca bu çubuğun ucunda oyuk şeklinde olan ve “dırnak (tırnak)” adı verilen bir kısım bulunur. Bu oyuk kısım; eğrilme esnasında, kirmanın kanatları etrafına sarılan ipliğin sabit olarak duruşunu ve dolayısı ile kirmanın kanatlarının da aynı pozisyonda kalmasını sağlar. Bazı kirmanların kanatlarının üzerinde kabartmalı ve oymalı motifler bulunur. Genellikle bu motifler kirmanı hangi ustanın yaptığını gösterir.

Fotoğraf 41: Kirman (Kirmen), 10.02.2007

Yöre kadınlarının oturdukları yerden ya da ayakta gerçekleştirdikleri yün eğirme işlemi aslında aynı zamanda dokumanın kalitesini de etkileyen bir aşamadır. Çünkü eğirme işlemi muntazam olarak yapılmaz ise dokumada ipliklerin incelik ve kalınlıklarından kaynaklanan hatalar görülür. Dokumalarda görülen bu durum köy kadınları tarafından hiçte istenmeyen bir özelliktir.

Yün eğirecek olan kişi sol koluna geçirdiği yünlerin ucundan bir parça alarak iki elin yardımı ile yünü iplik haline getirir. Daha sonra iplik haline getirilen kısım kirmanın dört kanadı etrafında dolandır ve kirmanın ortasında bulunan çubuğun en ucundaki oyuk şeklinde olan tırnak üzerine küçük bir halka yapmak sureti ile kolayca çözülecek şekilde bir düğüm atılır. Eğirme işlemi hem ayakta hem de oturularak gerçekleştirilir. (Bkz. Fotoğraf: 42) Hatta yürüyerek de kirmanda iplik eğrilebilir.⁶⁹

Fotoğraf 42: Kirman Vasıtası İle Yün Eğiren Kadın, 10.02.2007

⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Ali Tanyıldız, Orta Asa'dan Gedikli Köyü'ne Honamlı Yörükleri, Isparta, 1990, s. 87.

Sol eli ile incelmış ipliği havaya kaldıran kadın sağ eli ile de kirmanı sağdan sola doğru saat yönünde hızlı bir şekilde döndürür. Bu dönme işlemi sırasında iki el yardımı ile yün inceltir ve kirmana doğru yani aşağıya doğru akıtılır. Kirmanın dönüşü ile birlikte eğrilmiş olan iplik kirmanın kanatları üzerine çapraz bir şekilde sarılır.⁷⁰ Bu işlemin tekrar edilmesi ile birlikte yünler iplik haline getirilmiş olur. Kirmanın çapraz kanatları üzerinde sarılan iplik yumak haline gelinceye kadar yani kirmanın kanatlarını tamamen kaplayıncaya kadar bu işleme devam edilir. Sarılacak alan kalmadığında kirmanın ortasında bulunan uzun çubuğun aşağıya doğru çekilerek çıkartılması ve kanatların birbirinden ayrılması ile birlikte eğrilen iplik yumak halinde ortaya çıkmış olur. Belenbaşı Köyü'nde kirmanda eğrilen ve aynı zamanda yumak halini alan ipliklere “sırçan” adı verilir. Hem eğrilmiş hem de yumak halinde sarılmış olan iplik bir sonraki aşama için hazırdır. Tecrübeli bir eğirici kadın eğer bu işlemi günlük uğraşları ile birlikte yürütür ise bir günde yaklaşık olarak 2-3 yumak iplik eğirir. (Bkz. Fotoğraf: 43)

Fotoğraf 43: Eğrilen Yünler, 11.02.2007

⁷⁰ Eğer yün oturularak eğriliyor ise yaklaşık olarak 40 cm, ayakta eğriliyor ise 1 m olduğunda kirmanın kanatları üzerine çapraz bir şekilde sarılır.

Eğirici kadının eli; yani ipliği kalın ya da ince eğirmesi de çok önemlidir. Çünkü heybe, torba, yastık gibi küçük ebatlı dokumalarda ince iplik kullanılması, yaygı, çul, çuval, namazlağı (seccade), sofraltı gibi büyük ebatlı dokumalarda ise kalın iplik kullanılması daha çok tercih edilir. Eğirme işleminde esas olan kısım, ipliklerin eşit kalınlık, incelik ve düzgünlükte eğrilmesidir. Bu eğirici kadının tecrübesi ile doğru orantılıdır. Kirmanda eğrilen yünler tek katlıdır ve her ne kadar kalın eğrilmiş olurlarsa olsunlar yinede çok fazla dayanıklılığa sahip değildirler. Bu yüzden bu ipliklerin büküm işlemine tabi tutulması gerekir. Eğrilen ve yumak haline getirilen ipliğe büküm kazandırmak üzere (özellikle çözgü ipliklerine) ve ipliği 2 kat yapmak için yörede “çıkırık” adı verilen basit yapılı bir alette büküm işlemi uygulanır. Çıkırık; eski Türkçede çığrı, değirmen, çark, dolap çıkırığı ve ip çıkırığı, makara anlamına gelir. Anadolu’nun çeşitli yerleşim yerlerinde çıkırık, çırık, çahra, geleve,⁷¹ kölece, elice, kolu, kelepce, yürük, yüğruk olarak da bilinir. Dokuma işleminde kullanılacak olan ipliklerin S, Z ve SZ yönünde bükülerek dokumaya hazır hale getirilmesi için yapılmış olan madeni veya tahtadan yapılmış alete “çıkırık” adı verilir. Çıkırığın el ve ayak ile çevrilen çeşitleri bulunur.⁷² (Bkz. Fotoğraf: 44)

Fotoğraf 44: Çıkırık, 17.02.2008

⁷¹ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. R. Şinasi Çelikkol, “Bursa Keles, Karakeçili Yörükleri, Yaşantıları, Gelenekleri, Kıyafetleri ve Türk Dünyası İle İlgili İlişkiler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Gelenek, Görenek, İnançlar Sektör Bildirileri**, Ankara, 1997, s. 119.

⁷² Halil Açıkgöz, “Türkçe’de Halı ve Halıcılık Terimleri”, **Türk Dünyası Etnografya Araştırmaları (Türk Hahları Özel Sayısı)**, İstanbul, 1984, s. 143.

Dört parça halinde olan çıkırığın bölümleri ise şu şekildedir. İpliğin sarıldığı bir “şiş”,⁷³ bu şişin çevrilmesini sağlayan yaklaşık olarak 50 cm çapında bir “çember”, çemberin harekete geçmesini sağlayan bir “kol” ve bütün bu parçaların birbirine bağlı olarak çalışmasını sağlayan ve üzerinde diğer parçaları barındıran yaklaşık olarak 70 cm uzunluğunda “taban” bulunur. Çember ile şişin bağlantısını kalın bir iplik gerçekleştirir. Ayrıca şişin bulunduğu yerde tahtadan yapılmış “makara” yer alır. Kirmandan çıkartılan tek kat eğrilmiş olan ve “sırçan” adı verilen iplik yumakları 2 kat olarak elde tekrar yumak yapılır ve bu işleme “goşan” adı verilir. Goşan yapılan yumak bir leğen içerisine yerleştirilir. Bu ipliklerin ucu şişe tutturularak sarılır. Bu işlem için şişin yaklaşık olarak 30° yere eğik olması gerekir. Yumaktan gelen 2 katlı iplik, şişin uç kısmında kirmanda olduğu gibi, çıkırık kolunun döndürülmesi ile büküm kazanmış olur. Kirmandaki işleyişe benzer olmasına rağmen iplik hemen şişe sarılmaz. Şişin uç kısmındaki iplik şiş ile aynı yönde döndürülmüş ve bu neden ile iplik büküm kazanmış olur. Yeterince büküm kazandırıldığında çıkırık kolu hafifçe sağdan sola doğru çevrilir ve daha önce bükülmemiş olan, önceden şişe sarılan kısım bükülmüş olur. Kolun her hareketi ile yaklaşık olarak 80-90 cm uzunluğunda ipliğe büküm kazandırılır. Sağ el sürekli olarak kolu çevirerek hareket ettirirken sol el de yumaklardan gelen iplikleri şişin ucundan tutup, kendine doğru çeker. Şişe sarılan, çift katlı eğrilmiş ve bükülmüş olan yumak şişten çekilerek çıkartılır. Bu aşamada 2 kat yapılan ipliklerin büküm yönünün ilk büküm yönünden farklı olmasına dikkat edilir.

Kırkımı yapılan, temizlenen, eğrilen ve bükülen yünlerin eşit kalınlıklarda olmasına, kopartılmadan sarılmasına dikkat ve özen gösterilir. Bunun en büyük nedenleri arasında ticari amaç taşımadan, kişisel kullanım ve çeyiz amaçlı kullanılacak olan eşyaların dokunmasında kullanılacağı gösterilir. Çözümlü ipliği olarak kullanılacak olan iplikler daha sağlam olmalıdır. Dokuma esnasında atkı ipliklerinin sıkıştırılması için kullanılan ve aşağı-yukarı hareket eden kirit aynı zamanda çözgü ipliğinin yıpranmasına neden olur. Ayrıca silkme, çırpma ve çubuk

⁷³ Metalden yapılmış ince ve uzun olan parçaya yörede “şiş” adı verilir.

vasıtası ile dövölerek kir ve tozlardan arındırılma sırasında dokuma yıpranacağı için çözgü ipliklerinin iki kat ve sık bükülmüş olması gerekir.⁷⁴.

Yumak halinde olan iplikler şayet boyanacak ise “gülcan” adı verilen basit yapılı ahşaptan yapılmış bir alet yardımı ile veya elde “çile” haline getirilir. Gülcan adı verilen alet iki parça ahşaptan imal edilmiş olup dört parça görünümündedir. Bir tahtanın üzerine tutturulmuş olan ince uzun bir çubuğa (ahşap veya demirden olanları mevcuttur) ortası delik olan yamuk şeklindeki tahtaların geçirilmesi ile meydana gelmiştir. (Bkz. Fotoğraf: 45)

Fotoğraf 45: Gülcan, 22.03.2008

⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Mustafa Genç, “Yörük Dokumaları”, **Art Dekor**, Asır Matbaacılık, Kasım 1999, s. 147.

Gülcanın etrafına iki-üç tur iplik sarılır ve daha sonra hep aynı yön doğrultusunda döndürülür. Bu dönüşler sayesinde yumak halinde olan iplik “çile” haline getirilmiş olur. Ayrıca bu işlem başparmak ile dirsek arasında ipliğin sarılması ile ya da ipliğin ucunu parmaklar arasında tuttuktan sonra aşağıya doğru 40-50 cm. sallayıp tekrar ipliğin tutulması ile de yapılır. Bu işleme yani ipliği çile haline getirme işlemine Belenbaşı Köyü’nde “gelep yapma” adı verilir. İpliklerin boyama esnasında boyanın tüm yüzeye eşit bir şekilde yayılması için eğrilen ve bükülen ipliklerin gelep yapılması (çile haline getirilmesi) gerekir.

Belenbaşı Köyü’nde dokumalarda koyun yününün yanı sıra keçi kılı da kullanılır. Keçi kılı ülkemizde köyde üretilen ürünlerde çok kullanılan hammaddelerden birisidir. Bazı köylerde yün kadar hatta yünden daha fazla kullanıldığı bilinir. Keçi kılının az bulunduğu yerlerde dokunan eşyaların hiç değilse çözümleri tercihen keçi kılından yapılır. Diğer taraftan keçi kılının kullanılması bir mecburiyettir. Çünkü hayvan gıdası az olan bazı yerlerde özellikle dağlık, çıplak ve kayalık yerlerde keçiden başka hayvanların yetiştirilememesi kılı kıymetlendirir. Bu tür yerlerdeki dokumalarda keçi kılının koyun yününden daha çok kullanıldığı görülür. Keçi kılının kullanılmasının bir başka nedeni de keçinin kanaatkârlığı ve az masraf ile yetiştirilmesi nedeni ile köylü tarafından birçok yerde beslenmesi ve elde edilen kılın kullanımının köylüye daha ekonomik gelmesidir.⁷⁵ Yörüklerin özellikle keçi beslemelerinin sebepleri arasında keçinin dağlarda hızlı ve rahat bir biçimde otlama imkânı bulması gösterilebilir. Keçi kılı koyun yünü ile karşılaştırıldığında bir takım farklılıklar gösterir. Belenbaşı Köyü’nde kıl çul, çuval, heybe yapımının yanı sıra çadır yapımında da kullanılır. Konar-göçer hayatta Yörüklerin evleri, göçer hayata en uygun şekilde kolayca taşınan, kurulup-kaldırılan, soğuktan ve rüzgârdan korunmayı sağlayan çadırdır.⁷⁶ Sivrisineğin keçi kılına gelmemesi ve yağmuru

⁷⁵ Tefik Eşberk, **a.g.e.**, s. 22-44.

⁷⁶ Çadırın kıldan dokunan parçasına “stil” adı verilir. Yapılan alan araştırması sonucu elde ettiğimiz bilgi ve bulgulara dayanarak Belenbaşı Köy halkının kullanmış oldukları çadırın 3 direkli olduğu ancak kalabalık ve zengin ailelerin kullandığı çadırların ise 4-5 direkli olduğu tespit edilmiştir. Çadırlarda ki stil adı verilen parçaların boyu 3 m. genişliği 2.5 m. iken 4-5 direklerde boy 4 m. genişlik 3 m. dir. Stiller parça parça dokunduktan sonra 5-6 tanesi bir araya getirilerek çivi adı verilen bir ucu sivriltilmiş çubuklar ile birleştirilir. Her bir parçaya ön, arka ve yan parçalar olarak da farklı isimler verilir. Anadolu’da Türk aşiretleri (Yörük/Türkmen) üç türlü çadır kullanırlar. 1-Kara Çadır: Kıl Çadır, Çul Çadır da denilir, 2-Keçe çadır: bazı yerlerde Alaçık, Alıcık da denilir, 3- Topağ Ev: Bekdik Çadırı, Derim Ev de denilir. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Mehmet Eröz, **a.g.e.**, s. 97.

çadırın içerisine geçirmemesi (kıl yağmur suyu ile birlikte genişler ve gözenekleri bu yüzden kapanır) nedeni ile çadır yapımında kıl tercih edilir.⁷⁷

Koyunların ayaklarından bağlanarak yere yatırılması sureti ile yapılan kırıkm işlemi keçide farklı olarak ayakta gerçekleşir. Eğer yaylada kırıkm yapılacak ise Ağustos ayında, köyde kırıkm yapılacak ise Mayıs ayının sonu ve Haziran ayının başı yani havaların ısınmaya başlaması ile birlikte yılda 1 kez kırıkm işlemi gerçekleştirilir. Bu işlemi çobanlar gerçekleştirir ancak koyun kırıkmından farklı olduğu için ikinci bir kişinin yardımına ihtiyaç duyulur. Bir kişi keçiyi başından tutarken⁷⁸ diğer bir kişi de keçiyi “kırklık” adı verilen makas ile kuyruk üzerinden başlayarak boynuna doğru sağ taraftan, karın altına doğru kırkar. Yapılan kırıkm işlemi aynı şekilde sol tarafa da uygulanır. Bir keçinin kırıkmından yaklaşık olarak 500 g. ile 1 kg. arasında kıl elde edilir.⁷⁹ Tecrübe sahibi bir çoban günde 50 civarında koyunun yününü kırmakta iken bu sayı keçilerin kırıkmında iki katına kadar çıkar.⁸⁰ Boyundan başlayarak aşağıdan yukarıya doğru gerçekleşen koyun kırıkm işlemi, keçide tam tersi olarak sırttan başlayarak aşağıya doğru gerçekleşir. Bunun nedeni ise koyun yününün bütün halinde çıkartılmak istenmesidir. Keçi kılında ise böyle bir durum söz konusu olmadığı için serbest şekilde kırıkm yapılır. (Bkz. Fotoğraf: 46-47)

⁷⁷ Ayrıca tarihi belgeler ve arkeolojik buluntulara göre, Orta Asya göçebelerinin ilk çağlardan beri keçeden yani koyun yününden çadırlar kullandıkları da bilinmektedir. Bu çadırlara çeşitli Türk topluluklarında “Yurt”, “Ak Üy (Öy)”, “Boz-Üy”, “Çadır”, “Keçe Ev” ve “Toprak Ev”, gibi çeşitli isimler verilmekle birlikte, gördükleri vazife ve yapılarındaki kullanılan malzemeler hemen hemen aynıdır. **Ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz.** Muzaffer Ürekli, “Honamlı Türkmen (Yörük)’lerinde Çadır ve Çadır Hayatı”, **Tarih Boyunca Ev ve Aile Semineri (25-26 Mayıs 1998)**, Globus Dünya Basımevi, İstanbul, 2000, s. 201. Yörede yapılan görüşmeler sonucunda Yörüklerin çadırları ile ilgili olarak elde ettiğimiz bilgiyi burada belirtmek gerekirse; Yörüklerin kız istemeye gittiklerinde kız tarafının “Eviniz var mı?” sorusuna erkek tarafının verdiği cevap “Kırk pencereci apartmanımız var” şeklindedir. Kırk pencereci apartmandan kastedilen Yörüklerin çadırlarıdır. Çadırı kurarken çatı ve duvar kısımlarını oluşturacak olan dokuma parçalarının bir çubuk yardımı ile tutturulması sonucu ortaya çıkan kırk tane deliğe pencere adı verilir ve bu kırk pencere ile övünülür.

⁷⁸ Kırıkm işlemine yardımcı olan ikinci kişi; kırıkm işlemi esnasında keçiyi baş taraftan tutmak yerine bazen de arka ayağından bağlanan bir ipliği tutarak da keçinin hareketsiz kalmasını sağlar.

⁷⁹ Hilmi Dulkadir, **Mut ve Çevresinde Milli El Sanatlarımız (Istar Dokuma), Dokuma Tekniği**, Milli Gelenek, Görenek ve Sanatları Sergisi: 1, Ankara, 1985, s. 12.

⁸⁰ Mehmet KARLIDAĞ, 05.06.2006 tarihli görüşme.

Fotoğraf 46-47: Keçi Kılının Kırkım İşlemi, 05.06.2006

Keçiden elde edilen kıllar yıkanmaz, kısalık ve uzunluklarına göre seçildikten sonra kılların yumuşak bir hal alması için koyun yününde olduğu gibi taranır. Tarama işlemini gerçekleştiren kişi eğer tecrübe sahibi birisi ve bir günde durmaksızın çalışır ise yaklaşık olarak 10 kg. kıl tarayabilir.⁸¹ Taranan kıllar yünde olduğu gibi oklava ya da çubuk yardımı ile döndürülerek burulur. Bu işleme tıpkı koyun yününde olduğu gibi “burma” ya da “dolama” adı verilir. Koyun yününün kirman vasıtası ile eğrilme ve büküm kazandırılması işlemleri keçi kılı için de aynı şekilde gerçekleştirilir. Keçi kılı boyanmaksızın doğal renginde kullanılır.

Belenbaşı Köyü’nde çözgü ipliği olarak kullanılacak olan iplikler; genellikle koyunun ve keçinin sırtından elde edildiği rengi ile yani doğal rengi ile kullanılır. Heybe, torba, yastık gibi küçük ebatlı dokumalarda kullanılan atkı iplikleri de boyanmaz. Ancak desen ipliği olarak kullanılacak olan iplikler geçmişte çeşitli teknikler ile boyanmakta iken günümüzde yerini boyanmış hazır yün ipliklere ve pamuk ipliklerine bırakmıştır.

“Doğal Boyamacılık” 19. yüzyılda kimyasal boyarmaddelerin keşfine kadar önemini koruyarak gelişmiştir. Renkli yüzeylerin elde edilmesi, tarihin çok eski dönemlerinden beri bilinen eski bir uygulamadır.⁸² Genellikle köylerde yakın

⁸¹ Hilmi Dulkadir, a.g.e., 13.

⁸² İsmail Öztürk, **Doğal Bitkisel Boyalarla Yün Boyama**, D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, İzmir, 1999, s. 10.

zamana kadar, iplik ve dokumaların boyanmasında doğrudan doğadan elde edilmiş boyarmaddeler tercih edilmekteydi. Uzun süre devam eden doğal boyacılıkta, boyarmadde olarak sayıları belli olan bazı maden, toprak, hayvan çeşitleri ve bitkiler kullanılmıştır.⁸³ Çile halindeki iplikler ve boyarmaddeler, bakır kazanlarında ağır odun ateşinde kaynatılarak, boyama işlemine tabi tutulmaktaydı. 19. yüzyılın ortalarında yeni buluşlar ile boyarmaddelerin gelişmesi ve ülkemizde görülmeye başlaması ile birlikte doğal boyalar ile boyama işlemi terk edilmeye başlanmıştır.⁸⁴ Boyar maddelerin büyük miktarlarda ve ucuz olarak sağlanması 19. yüzyılın sonundan başlayarak doğal boyamacılığın gerilemesine neden olmuştur.⁸⁵ Kimyasal liflerin fiziksel, kimyasal ve mekanik özellikleri arasında sağlam, ucuz, kolay renk tutma özelliğinin yanı sıra neme karşı dayanıklılığı da söz konusudur. Yünün özgül ağırlığına oranla kimyasal liflerin özgül ağırlığı daha azdır. Biyolojik etkenler bu elyafları pek etkilemez.⁸⁶ Bu tür özellikler kimyasal liflerin kullanımını artırmıştır.

Doğrudan doğruya doğada bulunan boyarmaddeler ile iplik boyama şekli, malzeme ve uygulama bakımından yörelere göre farklılık gösterir. Ülkemizdeki tüm dokuma merkezlerinde olduğu gibi bu durum Belenbaşı Köyü'nde de aynı şekilde değişime uğramış ve zamanla doğal boyama ile ilgili tüm bilgi ve tecrübeler unutulmuştur. İlk etapta doğal boyamacılığın yerini “boyacı” olarak tabir edilen kişilerin köye belirli günlerde gelerek yaptığı boyamalar almıştır. Daha sonraki etapta ise çarşı ve pazardan satın almak sureti ile temin edilen paket (yapay) boyarmaddeler ile kadınların kendilerinin yaptığı boyama işlemi doğal boyacılığın yavaş yavaş unutulmasına neden olmuştur. Geçmişte Belenbaşı Köyü'nde dokumalarda kullanılacak olan iplik miktarı aşağı-yukarı bir hesap ile önceden tahmin edilmesine rağmen, boyama işlemi yapılırken bazen ihtiyaçtan fazla iplik boyanırdı. Bunun nedeni ise fazlalık olan iplikler konu-komşu ile farklı renklerdeki iplikler ile değiştiririz düşüncesinden kaynaklanırdı. Dolayısı ile farklı koyun cinslerinden elde edilen iplikler ve bunların farklı kişiler tarafından çeşitli

⁸³İsmail Öztürk, “Bitki Boyaları Üzerine Birkaç Not ve Yenikent Köyü'nden Boyama Örnekleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Ankara, 1982, s. 49.

⁸⁴ İsmail Öztürk; **a.g.e.**, 1999, s. 9.

⁸⁵ Nevin Enez, **Doğal Boyamacılık (Anadolu'da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı)**, İstanbul, 1987, s. 1.

⁸⁶ Öznur Aydın, **a.g.e.**, s. 57.

tekniklerde boyanması, renklerde gözle görülür derecede abraj hatalarının olmasını da beraberinde getirmiştir. Bu durum köy kadınları tarafından hiçbir zaman sorun oluşturmamıştır. Hatta bilinçli olarak bazı motifler farklı renklerde ya da aynı rengin farklı tonlarında dokunmaktadır.

Belenbaşı Köyü'ndeki doğal boyamacılığın günümüzdeki durumuna bakıldığında; artık kimsenin doğal boyama konusunda bilgi ve tecrübeye sahip olmadığı görülür. Yapılan alan araştırması sırasında görüşülen köyün yaşlı kadınları geçmişte; ceviz yaprağı ve kabuğunun, asma yaprağının, soğan kabuğunun, papatyanın dokumalarda kullanılan ipliklerin renklendirilmesinde kullanıldığını hatırladıklarını dile getirmişlerdir. Ancak bu konuda daha detaylı bir bilgiye ve boyama reçetelerine ulaşılammıştır. Bu durumdan yola çıkarak Belenbaşı Köyü'nde doğal boyama konusundaki bilgi ve geleneklerinin yok olduğunu söyleyebiliriz. Hatta günümüzde ne boyacılığı kendine meslek seçmiş kişiler tarafından, nede paket boya olarak adlandırılan boyalar ile köy kadınlarının yaptığı boyama işlemi kalmamıştır. Son yıllardaki dokumalarda çarşı, pazardan satın alınmak sureti ile temin edilen fabrikasyon yün ipliklerin kullanıldığı fark edilmiştir.

Yün koyunun, kıl keçinin sırtından kırıldıktan, temizlendikten ve iplik haline getirilip boyandıktan sonra sıra dokuma işlemindedir. Belenbaşı Köyü'nde dokumada dikey olarak bulunan ipliklere “çezgin”, yatay olarak bulunan ipliklere ise “argaç” adı verilir. Dokumanın yapılabilmesi için öncelikle yörede “çezgin çezme” adı verilen yani çözü ipliklerinin hazırlanması işlemine geçilir. Bu işlemin gerçekleşmesi için düz bir alana karşılıklı olarak çakılmış iki tane (yaklaşık olarak 30-40 cm uzunluğunda) ahşap kazık veya demir parçasına ihtiyaç duyulur. Yapılacak olan dokumanın boyuna göre karşılıklı olarak çakılan bu kazıkların her birinin başına bir tane kadın oturur. Üçüncü bir kadın ise çözgü ipliğini paralel (hep kazıkların etrafından) ya da çapraz (kazıkların bir içinden bir dışından) bir şekilde gerdirerek kazıkların etrafını dolaşır. (Bkz. Fotoğraf: 48) Yapılacak olan dokumanın enine göre çözgü ipliği bu iki kazık üzerine sarılır. Belenbaşı Köyü'nde dokunacak olan ürünün boyu garış (karış) ile ölçülerek hesaplanır.

Fotoğraf 48: Çezgin Çezme (Çözüğü Hazırlama) İşlemi, 26.11.2006

Yaygı amaçlı kullanılacak olan büyük ebatlı bir dokumanın boyu yaklaşık olarak 15 garış olarak düşünülür. Yani kazıkların mesafesi en az 3 m olacak şekilde çakılır. Dokumanın eni hesaplanırken de garış ölçüsü kullanılır. Kazıklar üzerinde “dıldılama” yapılan çözgü iplikleri garış garış ölçülür. Her bir garışta yaklaşık olarak 30 ile 35 adet çözgü ipliği bulunur. Dolayısı ile diyebiliriz ki yaygı amaçlı kullanılacak olan büyük ebatlı bir dokumada yaklaşık olarak $15 \times 35 = 525$ çift çözgü ipliği bulunur. Heybe amaçlı kullanılacak olan bir dokuma için “çezgin çekileceği” zaman en az tezgâh boyunda yani 180-200 cm arasında olacak şekilde çözgü boyu hesaplanır. Heybe amaçlı kullanılacak olan dokumanın eni için ise 2 garış (karış) çözgü ipliği hazırlamak yeterlidir. Yani bir heybenin dokunabilmesi için $2 \times 35 = 70$ çift çözgü ipliğine ihtiyaç duyulur. Kazıklar etrafında dolanan çözgü ipliklerinin birbirine karışıp dolanmaması için, kazıkların başında oturan kadınlar tarafından, gemici düğümüne benzer bir düğüm ile zincir şeklinde çözgü iplikleri birbirine

bağlanır. Bu işleme Anadolu'nun çeşitli dokuma merkezlerinde olduğu gibi⁸⁷ Belenbaşı Köyü'nde de "dıldılama" adı verilir. "Dıldılama" işlemi yaklaşık olarak 10-15 cm yükseklikte yapıldıktan sonra kazık üzerine daha fazla çözgü ipliğinin dolanabilmesi için alt tarafa doğru sıkıştırılır. Bu işlem yapılacak olan dokumanın enine göre kazık üzerinde hiç boşluk kalmayınca kadar yapılır. Hesaplara göre hazırlanan çözgü ipliği sayısı tamamladıktan sonra ipliğin ucu en üst sıradaki ipliğe düğümlenir. "Dıldılama" işlemi oldukça zor ve zaman alan bir işlem olmakla birlikte dokumanın iskeletini oluşturan, çözgü ipliklerinin düzgün bir şekilde hazırlanmasında büyük bir öneme sahiptir. Aslında her biri ayrı ayrı gibi görünen çözgü iplikleri "dıldılama" işleminden sonra bütünün parçaları halinde görünür. Eğer çözgü iplikleri kazıklar etrafına paralel şekilde dolandı ise tezgâha çapraz şekilde aktarılır. Çapraz şekilde kazıklara dolanan çözgü iplikleri, tezgâha olduğu şekilde aktarılır. (Bkz. Fotoğraf: 49)

Fotoğraf 49: Dıldılama İşlemi, 08.11.2008

⁸⁷ Bekir Deniz, **a.g.e.**, 2000, s. 69.

Kazıklar üzerine dolanarak hazırlanan çözü iplikleri daha sonra ince ve uzun çubuklara⁸⁸ geçirilir ve bu çubuklar üzerinde iplikler yanlara doğru dağıtılarak açılır. Karşılıklı olarak duran iki kişi tarafından bu çubuklar gerdirilir. “Dıdılama” işlemi sırasında çözü ipliklerinde meydana gelen gerginlik farkları bu uzun çubukların gerdirilmesi ile giderilir. (Bkz. Fotoğraf: 50-51)

Fotoğraf 50-51: Çözü İpliklerinin Çubuklar Üzerinde Gerdirilmesi, 08.11.2008

Daha sonra bu ince ve uzun çubuklar alt ve üst tahta üzerinde bulunan ve Anadolu’nun çeşitli dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü’nde de “mezar oyuğu” adı verilen yere yerleştirilir. Alt ve üst tahtada çakılı vaziyette bulunan çiviler ile bu ince ve uzun çubuk mezar oyuğundan çıkmaması için sıkıştırılır. (Bkz. Fotoğraf: 52-53)

Fotoğraf 52-53: Çubukların Alt ve Üst Tahtada Bulunan Mezar Oyuğuna Yerleştirilmesi ve Sıkıştırılması, 08.11.2008

⁸⁸ Bu çubuklar tezgâh yapımında kullanılan malzemeye göre değişiklik gösterir. Belenbaşı Köyü’nde hem tahta hem de demir çubuğa rastlamak mümkündür.

“Mezar oyuğuna” yerleştirilen çubuklar ile birlikte alt ve üst tahtaya aktarılmış olan çözgü iplikleri son olarak alt ve üst tahtanın karşılıklı olarak gerdirilmesi ile düzleştirilir ve üst tahta etrafına çözgü iplikleri dolanarak sarılır. (Bkz. Fotoğraf: 54)

**Fotoğraf 54: Çözgü İpliklerinin Üst Tahta Etrafında Sarılması,
08.11.2008**

Daha sonra üst tahta tezgâhın kenar tahtaları⁸⁹ üzerine yerleştirilir ve sarılan çözgü iplikleri alt tahtanın aşağıya doğru çekilmesi ile uzatılır. Alt tahta da aynı şekilde tezgâhın kenar tahtaları üzerinde bulunan yerine yerleştirilir. (Bkz. Fotoğraf: 55-56)

⁸⁹ Tezgâhın kenar tahtalarının yukarıya bakan tarafı çatal şeklindedir. Üst tahta bu çatal şeklindeki oyuğun üzerine yerleştirilir.

Fotoğraf 55-56: Çözü İpliklerinin Tezgâha Yerleştirilmesi, 08.11.2008

Alt tahtanın kenar tahtasına yerleştirilmesinden sonra alt tahtanın “mezar oyuğunda” bulunan çözgü ipliklerinin bulunduğu ince ve uzun çubuğu sıkıştıran çivilerin haricinde, dokuma yaparken çözgü ipliklerinin kaymaması ve bu “mezar oyuğunun” içerisinden çıkmaması için birkaç yerinden iplik ile bağlanır. (Bkz. Fotoğraf: 57)

Fotoğraf 57: Çözgü İpliklerinin Mezar Oyuğu İçerisinden Çıkmaması İçin Bağlanması, 08.11.2008

Dokumanın iskeletini oluşturan çözgü ipliklerinin tezgâha aktarılmasının ardından dokuma işleminin gerçekleşebilmesi için “gücü ağacının” takılması ve “gücü örgüsünün” yapılması gerekir.

Çözgüler tezgâha çapraz şekilde aktarıldı ise gücü ağacı çözgü ipliklerinin arasından kolaylıkla geçirilir ve hemen gücü örgüsüne başlanır. Şayet çözgüler tezgâha paralel şekilde aktarıldı ise gücü ağacı çözgü ipliklerinin bir altından bir üstünden olacak şekilde geçirilir. Böylelikle paralel konumdaki çözgü iplikleri çapraz hale getirilir. Daha sonra çözgü ipliği olarak kullanılan iplikten⁹⁰ yapılan yumağın ucu en sağda bulunan çözgü ipliğine küçük bir düğüm atılmak sureti ile bağlanır. Bu yumak önde bulunan ilk çözgü ipliğinin solundan, arkada bulunan çözgü ipliğinin sağından ve arkasından dolanarak gücü sopasının ve gücü kalıbının altından öne doğru geçirilir ve arkaya doğru çekilir. (Bkz. Fotoğraf: 58) Daha sonra gücü sopasının üzerinden geçirilir ve bu işlem aynı şekilde tüm çözgü ipliklerine uygulanır.

Fotoğraf 58: Gücü Örgüsünün Yapılması, 08.11.2008

⁹⁰ Çözgü ipliği olarak kullanılan iplikten kullanılmasının nedeni, daha sağlam ve düzün olmasını sağlamaktır.

Bu işlem çözgü ipliklerinin karışmaması, kaymaması ve çözgü ipliğinin ikiye ayrılmasını sağlayarak atkı ipliğinin rahatça geçmesini sağlaması için gereklidir. Gücü örgüsü hep arkadaki çözgü ipliklerine uygulanır ise çözgülerin yarısı gücü sopasına bağlanmış olur, diğer yarısı da serbest kalmış olur. Çubuk aşağı doğru indirilince çözgü ipliklerinin arası tamamen açılır, yukarı doğru itilince gücü örgüsü çözgü ipliklerinin yarısını oluşturan, arkada bulunan çözgü ipliklerini öne getirerek ağızlığın açılmasını sağlar. Bir defada arkada bulunan çözgü ipliklerinin öne, önde bulunan çözgü ipliklerinin arkaya geçmesi ile atkı ipliği bir alttan bir üsten kolaylıkla geçirilmiş olur. Gücü örgüsü tamamlandığında tüm çözgü iplikleri eşit gerginlikte, aralıktaki ve düzgünlükte olarak dokuma işlemine hazır hale getirilir. (Bkz. Fotoğraf: 59-60)

Fotoğraf 59-60: Gücü Örgüsü, 08.11.2008

2.2. Dokumalarda Kullanılan Tezgâh ve Dokuma İşlemleri

Üzerinde dokumaların yapıldığı araçların en basitinden en gelişmiş olanına kadar hepsine tezgâh adı verilir. Belenbaşı Köyü’nde düz dokumalar yöre halkı tarafından “ıstar” adı verilen dikey tezgâhlarda dokunur. Bu tip tezgâhta çözgü iplikleri ya istenilen uzunlukta tezgâh dışında ya da tezgâh boyuna bağımlı kalmak koşulu ile tezgâh üzerinde hazırlanır.

Yörede iki farklı tipte tezgâh kullanılır. Bu tezgâhların ilki ve daha eski olanı, yan tahtalarının yere gömülmek sureti ile sabitleştirildiği tezgâhlardır. (Bkz. Fotoğraf: 61-62) “Kenar tahtası” adı verilen, tezgâhın ayakta kalmasını, alt ve üst tahtanın birbirine paralel olarak durmasını ve gücü ağacının sabit kalmasını sağlayan bu parçalar tezgâhın yan taraflarını oluşturur. Genellikle söğüt ve kavak⁹¹ ağacından yapılması tercih edilen bu kenar tahtalarının uçları çatal şeklindedir. Bu çatal kısımlara yuvarlak ağaçlar takılır. “Alt ve üst tahta” olarak adlandırılan ve kenar tahtalarına tutturulan silindir şeklindeki bu parçaların üstte olanına çözgü iplikleri, altta olanına ise dokunan kısım sarılır. Alt tahta üst tahtaya oranla daha kalındır.

Fotoğraf 61-62: Istar Tezgâhı (Sabit), 18.05.2008-20.05.2007

⁹¹ Yörüklerin yaşam biçimine bağlı olarak yazın sıcak, kışın soğuk havada çadırın dışında kalan tezgâhın hava koşullarından çok fazla etkilenmemesi için tezgâh yapımında, özellikle suya dayanıklı olan söğüt ve kavak ağacı tercih edilir.

Alt ve üst tahtanın ortasına gelen yerde yatay konumda bulunan ve iki ucu kenar tahtalarına dayanan, çözgü ipliklerinin tamamen üstünde duran ve çözgü ipliklerinin çaprazlığını sağlayan yaklaşık olarak 6-7 cm kalınlığında, ince uzun bir sopa görünümünde olan parçaya ise “gücü ağacı” adı verilir. Bu ağaç çözgü ipliklerinin çapraz geçişlerini sağlamanın yanı sıra dokumanın düzgün olarak ilerlemesini de sağlar. Ayrıca “gücü galıbı” adı verilen, önde ve arkada bulunan çözgü ipliklerinin arasına yerleştirilen çubuk gücünün örülmesini kolaylaştırır ve örme işleminin tamamlanmasının ardından çıkartılır. Gücü ağacı ile üst tahta arasında kalan çözgü ipliklerinin ortasında yer alan silindir şeklindeki sopa ise aşağı-yukarı hareket ederek çaprazlığı sağladığı için “varangelen sopası” olarak adlandırılır. Varangelen sopası ayrıca çözgü iplikleri arasındaki açıklığı yani ağızlık mesafesinin ayarlanması görevini de yürütür. Alt ve üst tahtada yer alan “mezar oyuğu” adı verilen yerde bulunan ve üzerine çözgü ipliklerinin geçirildiği ince uzun çubuklara ise “çitileme çubuğu” adı verilir. (Bkz. Fotoğraf: 63)

Fotoğraf 63: Mezar Oyuğu ve Çitileme Çubuğu, 22.03.2008

Üst tahtada açılan küçük bir deliğe takılan “burgu demiri” yaklaşık olarak 3 cm çapında, 40 cm boyunda ve kenar tahtalarına iplik ile bağlı durumdadır. (Bkz. Fotoğraf: 64) Demiri bağlayan ipliğe de “burgu ipi” adı verilir. Bu iplik genellikle kalın bir sicim ya da urgan olur.

Fotoğraf 64: Burgu Demiri, 08.11.2008

Burgu demiri üst tahtanın, alt tahtanın ters istikametinde dönmesini sağlar. Bu dönüş sayesinde üst tahtada fazlalığı bulunan çözgü iplikleri sıkıştırılıp gevşetilir. Alt tahtanın ve dolayısı ile dokunan kısmın sabit durmasını sağlamak amacı ile alt tahtada açılan küçük bir deliğe tıpkı üst tahtadaki gibi bir demir çubuk takılır. Bu deliğe “tabkı deliği” ve demir çubuğa da “tabkı çubuğu” adı verilir. Tabkı çubuğunun görevi ise alt tahtayı döndürerek dokunmuş kısmın alt tahta üzerine sarmasını sağlamaktır. (Bkz. Fotoğraf: 65)

Fotoğraf 65: Tabkı Deliği ve Çubuğu, 22.03.2008

Belenbaşı Köyü’nde kullanılan ikinci tezgâh tipi ise genel anlamda yukarıda anlatılan tezgâh tipi ile benzerlik gösterir. İki tezgâh arasındaki en belirgin fark; ikinci tip tezgâhta dokumacının oturacağı kısmının tezgâha sabitlenmiş olması, kenar tahtalarının bir yere çakılmayıp, kurulması, üzerinde çözgü ipliği ile istenildiği zaman bir yerden bir başka yere taşınması ve sökülmesinin son derece kolay olmasıdır. Bu yüzden bu tipteki tezgâhlara “seyyar tezgâh” adı verilir. (Bkz. Fotoğraf: 66-67) Geçmişte Belenbaşı Köyü’nde tezgâh yapımı ile özel olarak ilgilenen kişilerin var oluşu hemen hemen her evin tezgâh sahibi olmasında büyük bir etken olmuştur. Ancak gelişen ve değişen teknolojiye bağlı olarak artık tezgâh yapımının da yavaş yavaş ortadan kalkması, günümüzde dokuma yapmak isteyen kadınları zor duruma düşürmüştür. Günümüzde dokuma yapmak isteyen kişiler;

tezgâh parçalarını köyün yaşlılarından toplayarak bir araya getirmek ya da Halk Eğitim Merkezinin açmış olduğu kurslara katılmak zorundadırlar.

Fotoğraf 66-67: Istar Tezgâhları (Seyyar), 26.11.2006-22.03.2008

Çezgin çekme (çözgü hazırlama) işlemi ardından tezgâha aktarılan çözgü ipliklerine gücü örgüsünün de yapılması ile birlikte artık sıra dokuma işlemine gelmiştir. (Bkz. Fotoğraf: 68-69)

Fotoğraf 68-69: Dokuma İşlemine Başlangıç, 08.11.2008

Öncelikle dokumalarda “baş örgüsü” yapılır. Yumak halindeki bir iplik en sağdaki çözgü ipliğine bağlanır. Sağ elde bulunan iplik küçük bir halka şekline getirilir, sağdan ilk çözgü ipliği sol elin başparmağı ve işaret parmağının arasına alınır. Halkanın devamı olan yumak ipliği bu çözgünün altından geçirilip halkanın ortasından çıkartılır ve yine bir halka yapılarak yumak bu ikinci çözgü ipliğinin altından geçirilip halkanın ortasından çıkartılarak birinci halka sıkıştırılır. Bu işlem bütün çözgü ipliklerine aynen uygulanır. Zincir şeklinde görünen ve “baş örgüsü” olarak adlandırılan bu örgü çözgü ipliklerinin eşit mesafelerde olmalarını sağlamakla birlikte çözgü ipliklerinin yerlerinin karışmamasını da sağlar. (Bkz. Fotoğraf: 70)

Fotoğraf 70: Baş Örgüsünün Yapılması, 08.11.2008

Genellikle büyük ebatlı dokumalarda baş örgüsünün tamamlanmasının ardından genellikle atkı ipliği olarak kullanılacak olan renkte ya da 2-3 farklı renkte “ayaklık” kısmı yapılır. Ancak ayaklık kısmının son sırası (motiflerin başlama noktasından önce) zeminde kullanılacak olan atkı renginde dokunur. Bunun nedeni ise dokumanın tamamının renk uyumu içerisinde olmasını sağlamaktır. Bu renk sıralamasının tam tersi de dokuma bittikten sonra aynen uygulanır ve baş örgüsü yapılarak dokuma bitirilir. Ayaklık kısmında bazen motif ve renk denemeleri de yapılır. Belenbaşı Köyü’nde günümüzde genellikle küçük ebatlı dokumalar yapılmaktadır. Atkı ipliklerinin çözgü iplikleri arasından bir alttan, bir üstten olmak üzere 8-12 sıra (dokunacak olan ürünün büyüklüğüne göre) dokunması ile dokuma işlemine başlanır. Daha sonra bordür motifleri yerleştirilir. (Bkz. Fotoğraf: 71) Motifler genellikle ya hafızalarından ya da daha önceden dokunmuş bir ürüne bakılarak yapılır. Motiflerin yerleştirilmesinde ince bir işçilik görülmez. Motifler “göz kararı” olarak adlandırılan şekilde yani tahmini olarak yerleştirilir.

Fotoğraf 71: Motiflerin Yerleştirilmesi, 08.11.2008

Geçmişte büyük ebatlı dokumalar genellikle iki veya üç kişinin yardımlaşması ile yapılırdı. Günümüzde ise daha çok küçük ebatlı dokumalar yapıldığı için dokuma işlemini tek kişi gerçekleştirir. Geçmişte dokunacak olan yüzey dokumacı sayısına bölünür ve herkes kendisine düşen kısımları dokurdu. Bunun nedeni ise cicim ve zili tekniğinde yapılacak olan dokumalarda bütün bir sıranın aynı anda dokunması zorunluluğunun olmasıdır. Çünkü varangelinin bir hareketi ile dokumanın eninde bulunan tüm çözgü ipliklerinin durumu aynı anda değişir. Bu yüzden öncelikle tüm yüzeydeki motifleri oluşturan renkli iplikler çözgü ipliklerinin arasından geçirilir ve 2 sıra atkı ipliği atıldıktan sonra “kirkıt” adı verilen bir alet ile dövülerek sıkıştırılır.

Kirkıt; zili, cicim, kilim, sumak gibi düz dokumaların ve halının dokunmasında, çözgü iplikleri arasından, dokumanın enine geçirilen atkı ipliklerini, düğümleri ve desen ipliklerini döverek sıkıştırmaya yarayan ağaçtan, hayvan kemiklerinden, hayvan dişlerinden, hayvan derisinden veya demirden yapılmış el gibi ya da çatal gibi uzun dişli alete verilen addır.⁹² (Bkz. Fotoğraf: 72)

Fotoğraf 72: Kirkıt, 09.11.2008

⁹² Ayrıntılı bilgi için bkz. Macide Gönül, “Türk Halı ve Kilimlerinin Teknik Hususiyetleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1957, s. 70.

En az 9 tane dişten oluşan bu alet atkı ipliklerinin ve desen ipliklerinin çözgüler arasında sıkıştırılmasını sağlar. Vuruş esnasında başparmak ile desteğin sağlanması için kulp kısmı biraz kavislidir. Belenbaşı Köyü’nde kirkit genellikle daha sağlam olması için marifetli ustalar tarafından armut, dardağan veya gürgen ağacından yapıldı. Geçmişte ağaçtan yapılan kirkitler kullanılırken, günümüzde kirkit yapacak marifetli ustaların kalmaması nedeni ile artık kirkit yapılmamaktadır. Günümüzde ise ahşap kirkitler ancak eski dokumacılar da bulunur.

Zili ve cicim dokumaların ön ve arka yüzeyi kilim ve halıda olduğu gibi düz ve temiz değildir. Zili ve cicim dokuma tekniklerini kilim dokuma tekniğinden ayıran en belirgin özelliği özğü ve atkı ipliği dışında bir de desen ipliğinin kullanılmasıdır. Belenbaşı Köyü’nde motifi oluşturacak olan renkli ipliklere “yanış ipi” adı verilir. Bu iplikler kirkitin vuruş darbeleri ile atkılarının üzerinden dışarıya doğru taşar ve kabarık görölür. Motif için ise “yanış” adı kullanılır. Dokuma işlemine uçları tezgâhın ön yüzeyinde sarkmış durumda bulunan (aslen dokumanın arka yüzeyi olan) iplikler ile devam edilir. Motiflerin şekil ve renklerine göre çoğu zaman bir sırada çeşitli ipliklerin kullanılmasına gerek vardır. Örneğin; bir sırada kullanılan iki veya üç renk iplikten biri kullanılacağı yere kadar gider diğeri de aynı şekilde sırası gelinceye kadar meydana boşalarak kalır. Bu yüzden cicim ve özellikle zililerin arka taraflarında renk ve iplik karışıklığından oluşan bir görünüm vardır. Bazı motiflerde bu görünüm olmaz. İplikler baştan aşağı gücü boyunca özgülere sarılır. Bu genellikle dikey olan motifler için geçerlidir. Kilimin tersi ve yüzü aynı görünüme sahiptir. Ancak zili ve cicimlerin ön ve arka yüzeyleri tamamen birbirinden farklı görünümde dir. Dokumanın ön yüzeyi olan fakat tezgâhın arka kısmında bulunan yüzeyde motifler kabarık ve düzenli, dokumacıya göre tezgâhın ön yüzeyinde görünen aslında dokumanın arka yüzeyi olan kısımda ise motiflerin atlamalı olarak yapılması nedeni ile uzunlu-kısalı renkli iplikler sarkmış ve karışık bir manzara meydana getirmiş durumdadır. Dokuma işlemi dokumanın tersinden yapılır. Yani dokumacının bulunduğu kısımda dokumanın kullanılacak olan ön yüzeyi değil, dokumanın arka yüzeyi bulunur. Dokumacıya göre tezgâhın arkasında kalan tarafta dokumanın ön yüzeyi bulunur. (Bkz. Fotoğraf: 73-74-75-76)

**Fotoğraf 73-74-75-76: Dokumanın Arka Yüzeyinden Yapılan Dokuma İşlemi,
01.12.2005-23.02.2009-22.03.2008-30.10.2009**

Dokuma işlemi sırasında kenarların düzgün bir şekilde ilerlemesi için dokumanın arkasına yani dokumacının bulunduğu tarafa, iki ucu sivriltilmiş bir ağaç parçası takılır. Böylelikle dokumanın kenarları gerdirilmiş ve dolayısı ile kenarların düzgün bir şekilde ilerlemesi sağlanmış olur. Bu ağaç parçasına Belenbaşı Köyü'nde “çımbar” adı verilir. (Bkz. Fotoğraf: 77)

Fotoğraf 77: Kenarların Düzgün Olması İçin Takılan Çımbar, 22.03.2008

Dokuma işlemi sırasında çözgü ipliklerinin aralıklarının eşit olmaması ve farklı gerginliklere sahip olması dokumanın kalitesini etkiler. Tezgâhtan kesilerek çıkartılan ürün öncelikle ikiye katlanır ve kenarların birbirine paralel olup olmadığı kontrol edilir. Eğer dokumada potluklar oluşmuş ise bunun en büyük nedenlerinden birisi çözgü iplikleri arasında oluşan farklılıklardır.

Dokuma işlemi ilerledikçe dokumacının oturduğu yerden elinin ulaşacağı mesafe de ilerlemiş olur. Bu yüzden dokumacı elini yukarıya doğru uzatarak dokuma yapmak zorunda kalır. Bu durum dokuma işlemini yavaşlattığı gibi dokumacının da yorulmasını sağlar ve fiziksel rahatsızlıklara yol açar. Bu durumu engellemek için tezgâh üzerindeki dokunmuş kısım “burgu çubuğunun” çevrilmesi ile birlikte “alt tahta” üzerine dolanarak sarılır.

Belenbaşı Köyü’nde yoğun emek harcanarak yapılan dokumalar dokumacılar için çok kıymetlidir. Bu yüzden “alt tahta” üzerine dolanarak sarıldığında “dokumanın yüzü” adı verilen kısım üste geldiği için, dokuma işlemi sırasında

oluşabilecek kir, toz ve pisliklerden korunması ve dokunmuş olan kısmın zarar görmesini engellenmek için üzerine bir kumaş parçası örtülür. (Bkz. Fotoğraf: 78)

**Fotoğraf 78: Dokumanın Zarar Görmemesi İçin Kumaş Parçası İle Örtülmesi,
22.03.2008**

Yörük kadını evinin her işini kendisi yaptığı için evi geçindirmek ve tasarruf sağlamak da onun en temel görevlerinden birsidir. Hiçbir zaman müsriflik yapmaz ve elinden geldiğince imkânları ile yeteneği ölçüsünde ev ekonomisine katkıda bulunur. Büyük ebatlı dokuma yaptıktan sonra arta kalan çözgü ipliklerini değerlendirmek üzere küçük ebatlı dokumalar yapar. Böylelikle küçük ebatlı dokunmak istenen bir heybe, torba ya da yastık için ayrıca çözgü ipliği hazırlanmamış olur hem de büyük ebatlı dokuma için hazırlanmış olan çözgüler boşa gitmemiş olur. Bu tür dokumalar yani yapımına sonradan karar verilen (çözgü ipliklerini değerlendirmek için yapılan dokumalar) Yörük kadını için her zaman daha değerlidir.⁹³ (Bkz. Fotoğraf: 79)

⁹³ Keziban İLHAN, 1927, 20.05.2007 tarihli görüşme.

Fotoğraf 79: Çözümlü İpliklerinin Değerlendirilmesi Amacı İle Namazlıktan (Seccade) Sonra Dokunmuş Yastıklar, 27.06.2009

2.3. Dokumaların Desen Özellikleri

2.3.1. Kompozisyon Özellikleri

Kilim, cicim, zili ve sumak dokumalar Türkiye'nin hemen hemen tüm yerleşim yerlerinde geçmişten günümüze kadar dokunmaya devam edilmektedir. Türkiye'nin fiziki ve doğal şartları nedeni ile tarih boyunca farklı etnik gruplara ve kültürlerle ev sahipliği yapmış olması nedeni ile dokumalar teknikleri ve desenleri açısından hem çeşitliliğe sahiptir hem de kendine özgü bölge özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır. Geleneksel olarak aile içi üretim ile anadan-kızıza usta-çırak ilişkisi içerisinde öğretilmesi nedeni ile desen bakımından çok az değişime uğramıştır ve geçmişten günümüze kadar desen özelliklerini bünyelerinde barındırarak gelmişlerdir.

Belenbaşı Köyü'nde yapılan alan araştırması sırasında düz dokumaların en dikkat çekici özelliklerinin desen ve renk olduğu gözlenmiştir. Dokumacı ya o anki duygu ve düşünceleri ile ya ezberinden ya da daha önce dokunmuş olan örnekleri göz önünde bulundurarak dokuma yapmaktadır. Belenbaşı Köyü düz dokuma örneklerinin ayrıntılı olarak incelenmesi sonucunda ortaya çıkan bilgi ve bulgular genel olarak değerlendirildiğinde genellikle büyük ebatlı dokumaların iki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir.

Belenbaşı Köyü düz dokumalarına örnek olarak seçilen ve ayrıntılı olarak incelenen 50 dokuma örneğinin kompozisyon şemaları değerlendirildiğinde motiflerin yerleştirilmesinde bir simetri görülmüştür. Motiflerin yan yana, üst üste ya da diyagonal olacak şekilde yerleştirilmesi sonsuzluk hissi vermektedir. Belenbaşı Köyü'nde halının aksine büyük ebatlı düz dokumalarda bir odak noktasının bulunmaması karakteristik bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük ebatlı dokumalarda ise motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çekmektedir.

Aynı teknikte dokunan, aynı motifin kullanıldığı ve farklı kullanım alanlarına hitap eden dokumalarda farklı renklerdeki ipliklerin kullanılması dokumalara zengin bir görünümün sağlamakla birlikte dokumalara çeşitlilik kazandırmıştır. Bütün bunlara rağmen Belenbaşı Köyü dokumaları birbirine çok benzemektedir. Kullanılan motifler yaygılarda, yastıklarda, heybelerde ve torbalarda genellikle aynı özelliklere sahiptir ya da küçük farklılıklar göstermektedir.

Belenbaşı Köyü’nde dokumanın yatay bordürüne genellikle “ayak kısmı” adı verilir. Bu yüzden bu kısımda bulunan birçok motife de “ayak” adı verilir. Dikey bordürün ise herhangi bir adlandırması yoktur. Dokumanın zeminini oluşturan kısma ise “dokumanın içi” adı verilir. Motifler için ise “yanış” sözcüğü kullanılır.

Dokumalarda tespit edilen renkler arasında sarı renk için çiğ sarı, turuncu renk için portakal sarısı, mor renk için afyon çiçeği adı kullanılmaktadır. Ayrıca yeşil rengin tonlarını belirlemek için de acı yeşil, yağ yeşili ve cam göz yeşili olarak adlandırılmalar yapılmaktadır.

Belenbaşı Köyü düz dokumalarında dikkat çeken bir diğer uygulama ise yaygıların saçak kısımları uzun bırakılarak, çoğunlukla mavi boncuk takılarak saç örgüsü şeklinde örülmesidir. (Bkz. Fotoğraf: 80-81)

Fotoğraf 80-81: Dokumalarda Mavi Boncuk Kullanımı, 02.05.2005

Bu uygulamanın sebebi ise nazara karşı olan inançtır. Bu mavi boncukların “kem göze, kötü bakışlara” karşı koruyucu olacağı inancı Belenbaşı Köyü’nde oldukça yaygındır. Ayrıca dokuma işlemi yapılırken desen ipliklerine geçirilmiş olan boncuklar ile ve dokuma işlemi bittikten sonra dokumanın yüzeyine boncuk dikmek sureti ile de süsleme işlemi yapılır. Mavi boncuk kullanımının yanı sıra yörede “deve boncuğu” olarak bilinen malzemeler de dokumaları süslemede kullanılır. Yörede çok fazla olmasa da rastlamış olduğumuz çuvalların süslenmesinde deve boncuğu kullanılmıştır. Ayrıca çuvalların ağız bağı olarak kolon dokuma da kullanılır. (Bkz. Fotoğraf:82-83)

Fotoğraf 82-83: Deve Boncuğunun ve Kolan Dokumanın Kullanımı, 27.06.2009

Belenbaşı Köyü’nde ayrıca basit nakış teknikleri (Kanaviçe) kullanılarak çeşitli renklerdeki iplikler ile motiflerin araları doldurulmak sureti ile süslenen dokumalara da rastlanır. (Bkz. Fotoğraf: 84)

**Fotoğraf 84: Nakış Tekniklerinin (Kanaviçe) Dokumalarda Kullanımı,
11.01.2007**

Heybe ve torbalar yörede “Guda” adı verilen püsküllerin yoğun olarak kullanımı ile süslenir. Bu tür süslü heybeler geçmişte çarşı, pazara giderken kullanılır ve dokumacı kadının becerisinin göstergesi olarak kabul edilirdi. (Bkz. Fotoğraf: 85-86)

Fotoğraf 85-86: Gudalar İle Süslenmiş Torbalar, 11.01.2005

2.3.2. Dokumalarda Kullanılan Motifler

Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan motiflere genel anlamda bakıldığında motiflerin genellikle geometrik özellikte olduğu fark edilir. Dokumacı kadın duygu, düşünce ve çevresini dokumalara aktarırken motifleri stilize ederek aktarmıştır. Motiflerindeki isimlendirmeler bazen gerçeğe yakın bazen de tamamen sembolik anlamlar taşır. Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan bordür ve zemin motifleri yapılan teknik ve desen analizi sonucunda ayrıntılı olarak incelenmiştir. “Belenbaşı Köyü Düz Dokumalarında Kullanılan Motifler” başlığın altında “Bordür Motifleri” ve “Zemin Motifleri” nin çizimlerinin ayrı ayrı yer alması uygun görülmüştür. Tespit edilen bordür ve zemin motiflerinin bilgisayar ortamında çizimi “Paint” programında gerçekleştirilmiştir. Motiflerin isimleri Belenbaşı Köyü’nden elde edilen bilgiler çerçevesinde çizimlerin hemen altında yer almıştır. Bu çalışma özelde Belenbaşı Köyü düz dokumalarının teknik ve desen analizlerini kapsamı dolayısı ile kavram kargaşasına yol açmamak için ayrıca bir motif ismi tanımlamasına gidilmemiş ve motiflerin ikonografik kökenine inmekten kaçınılmıştır. Yöre dokumalarında birden fazla motife ve birbirine benzerlikler gösteren motiflere aynı isim verilmektedir. Bu yüzden aynı isme sahip farklı ve benzer motiflerin bir düzen içerisinde sunulması için alfabetik olarak sıralanmıştır. Ek olarak motifin bulunduğu dokuma örneklerinin numarasına (motiflerin hangi dokuma örneğinde, nasıl kullanıldığına dikkat çekmek için) yer verilmiştir.

Belenbaşı Köyü’nde araştırma kapsamında ayrıntılı olarak inceleme altına alınan dokumalardaki motiflerin içerdiği anlamlar konusunda yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. İlk defa ne zaman, hangi ürünlerde kullanıldığı ve hangi renklerde dokunduğu gibi bilgiler eksik kalmıştır. Genellikle zeminde kullanılan ana motifin ismi dokumanın geneline isim vermede etkili olmuştur. Zemin motiflerinde farklı motiflere aynı isimlerin verilmiş olmasından dolayı Belenbaşı Köyü’nde farklı ebat, renk ve kullanım alanın sahip olan düz dokumalar aynı isim ile anılmaktadır. Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan motiflerde en dikkat çekici özellik motiflerin değişik şekillerde renklendirilerek zengin bir görünüme sahip olmasıdır.

2.3.2.1. Bordür Motifleri

Yapılan alan araştırması sonucunda ayrıntılı olarak incelenmesine karar verilen 50 dokuma örneğinin desen analizleri gerçekleştirildiğinde Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan bordür motiflerinin; “Analı Gızlı (Kızlı)”, “Ayak”, “Bıtraklı (Pıtraklı)”, “Çakıldak”, “Çark”, “Ciynak”, “Darak (Tarak)”, “Deve Boynu”, “Dırnak (Tırnak)”, “Eli Böğründe”, “Etlik”, “Gelin Gız (Kız)”, “Gelin Göbeği”, “Gıvrımlı (Kıvrımlı)”, “Göbek”, “Sandık”, “Sığır Sidiği”, “Yan Eş” ve “Yar Yare Küstü” olmak üzere 19 farklı isime sahip olduğu ve birden fazla motife aynı ismin verildiği göz önünde bulundurulduğunda ise 43 farklı bordür motifinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizim 1: Analı Gızlı (Bkz. Örnek: 1-9-20-34-36-39)

Çizim 2: Ayak (Bkz. Örnek: 1-5-13-32-33-35)

Çizim 3: Ayak (Bkz. Örnek: 8-18-19-21-24-25-27-41-42-43-46-49)

Çizim 4: Ayak (Bkz. Örnek: 35-40-44-47)

Çizim 5: Ayak (Bkz. Örnek: 29)

Çizim 6: Ayak (Bkz. Örnek: 22)

Çizim 7: Ayak (Bkz. Örnek: 50)

Çizim 8: Bitraklı (Bkz. Örnek: 11)

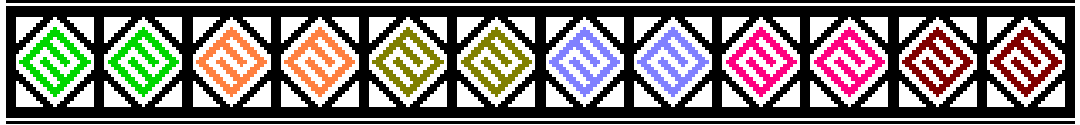
Çizim 9: Çakıldak (Bkz. Örnek: 12-16)

Çizim 10: Çark (Bkz. Örnek: 5)

Çizim 11: Çark (Bkz. Örnek: 10)

Çizim 12: Ciynak (Bkz. Örnek: 2-3-12-16-17-26)

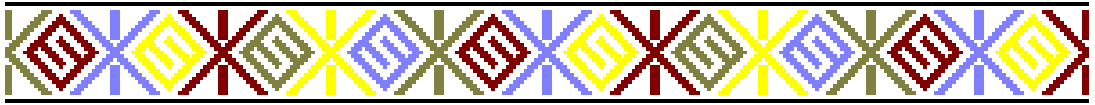
Çizim 13: Ciynak (Bkz. Örnek: 4-7)

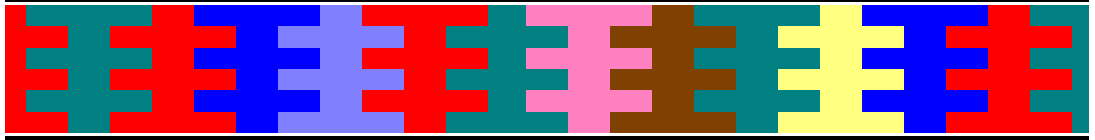
Çizim 14: Ciynak (Bkz. Örnek: 6)

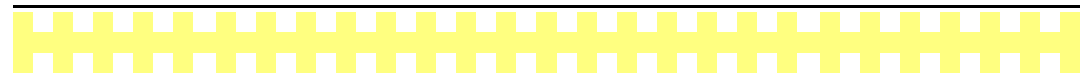
Çizim 15: Ciynak (Bkz. Örnek: 8-13-20-23)

Çizim 16: Ciynak (Bkz. Örnek: 16-17-18-26-37)

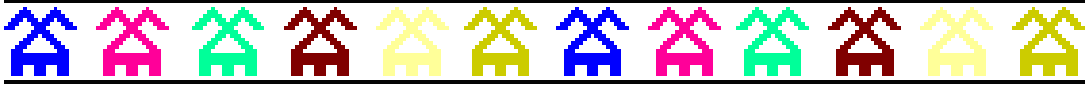
Çizim 17: Darak (Bkz. Örnek: 15)

Çizim 18: Darak (Bkz. Örnek: 15)

Çizim 19: Deve Boynu (Bkz. Örnek: 3-4-28-40-45-47)

Çizim 20: Deve Boynu (Bkz. Örnek: 7-9-17-18-19-20-21-22-24-25-26-27-31-34-35-36-37-39-41-42-43-44-46)

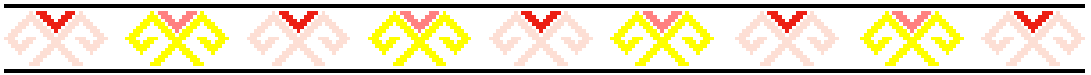
Çizim 21: Deve Boynu (Bkz. Örnek: 49)

Çizim 22: Dırnak (Bkz. Örnek: 3-4-7-8-9-13-16-17-18-19-20-21-22-24-25-26-27-36-37-39-41-42-43-44-46-47-49)

Çizim 23: Eli Böğründe (Bkz. Örnek: 6-10-20-24-28-39-41-42-49)

Çizim 24: Eli Böğründe (Bkz. Örnek: 23)

Çizim 25: Etlik (Bkz. Örnek: 6)

Çizim 26: Etlik (Bkz. Örnek: 30-32)

Çizim 27: Gelin Gız (Bkz. Örnek: 33)

Çizim 28: Gelin Göbeği (Bkz. Örnek: 4-30-31-32-40-50)

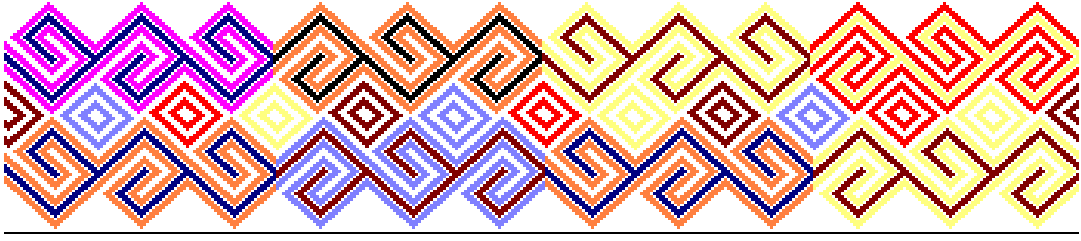
Çizim 29: Gelin Göbeği (Bkz. Örnek: 22)

Çizim 30: Gelin Göbeği (Bkz. Örnek: 33)

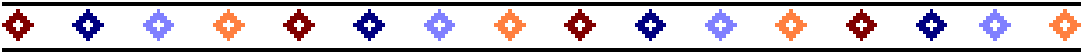
Çizim 31: Gelin Göbeği (Bkz. Örnek: 28)

Çizim 32: Gıvrımlı (Bkz. Örnek: 10)

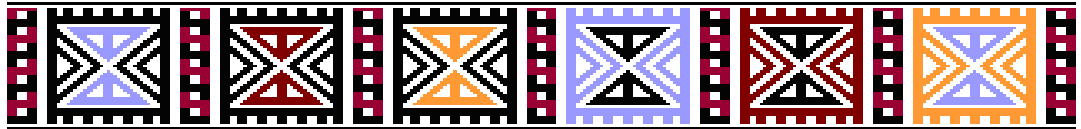
Çizim 33: Gıvrımlı (Bkz. Örnek: 38)

Çizim 34: Göbek (Bkz. Örnek: 24-28)

Çizim 35: Sandık (Bkz. Örnek: 1-4-6-11)

Çizim 36: Sandık (Bkz. Örnek: 3-12-13-16-34)

Çizim 37: Sandık (Bkz. Örnek: 33)

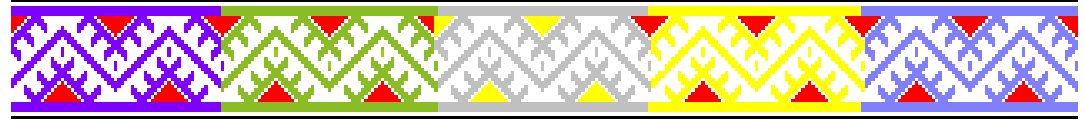
Çizim 38: Sığır Sidiği (Bkz. Örnek: 20-41-42)

Çizim 39: Sığır Sidiği (Bkz. Örnek: 31-43-44-46-47)

Çizim 40: Sığır Sidiği (Bkz. Örnek: 45)

Çizim 41: Yan Eş (Bkz. Örnek: 2-4-5-7)

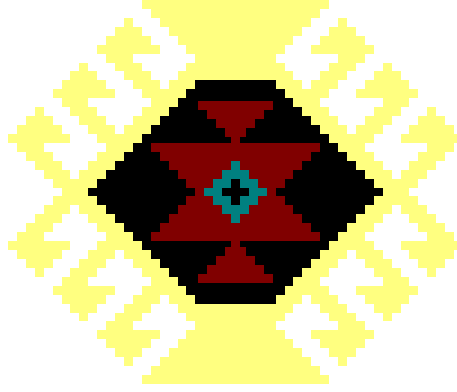
Çizim 42: Yan Eş (Bkz. Örnek: 7-8-25-36)

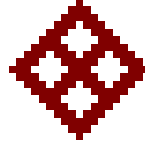
Çizim 43: Yar Yare Küstü (Bkz. Örnek: 30-31)

2.3.2.2. Zemin Motifleri

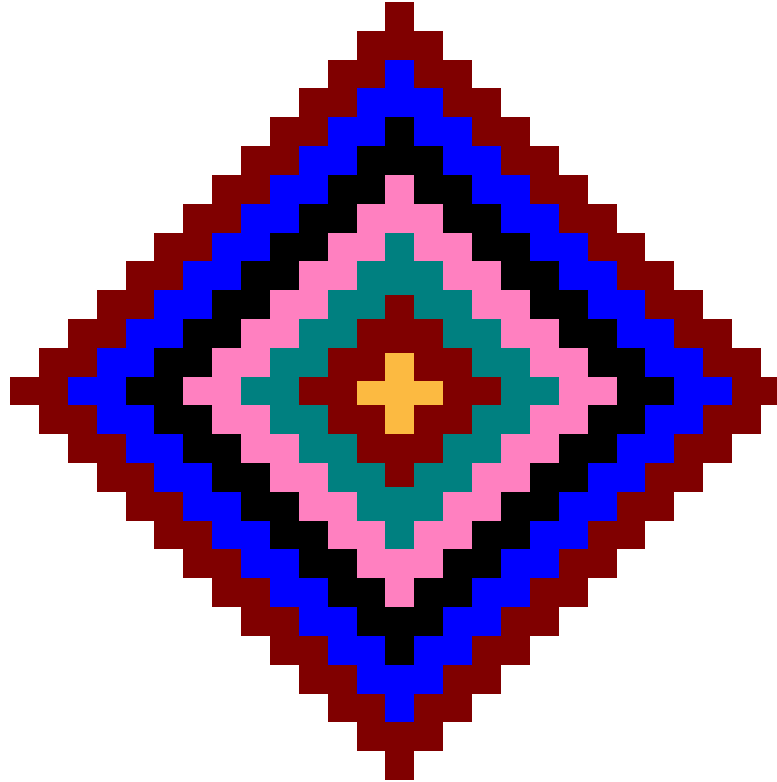
Yapılan alan araştırması sonucunda ayrıntılı olarak incelenmesine karar verilen 50 dokuma örneğinin desen analizleri gerçekleştirildiğinde Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan zemin motiflerinin; “Akrep”, “Baklava Çiğesi”, “Bereket”, “Boncuklu”, “Çengel”, “Çetin Ceviz”, “Ciynak”, “Darak (Tarak)”, “Dırmık (Tırmık)”, “Dokuz Enikli”, “Durna Gatarı (Turna Katarı)”, “Eğrim Suyu”, “Eli Böğründe”, “Emine Yanışı”, “Etlik”, “Garnı Yarık (Karnı Yarık)”, “Gaşmak Nakışı”, “Geçmeli”, “Gırk Gıvrım (Kırk Kıvrım)”, “Gıvrımlı (Kıvrımlı)”, “Goç Buynuzu (Koç Boynuzu)”, “Göbekli”, “Göçürtme”, “Göz”, “Gurt Ağzı (Kurt Ağzı)”, “Gutu (Kutu)”, “Hamaylı”, “Hanım Göbeği”, “İldız (Yıldız)”, “Küpe Çiçeği”, “Nuska”, “Nazarlık”, “Bıtrak”, “Sandıklı”, “Saplı Bıtrak”, “Üzümlü” ve “Yar Yare Küstü” olmak üzere 37 farklı isime sahip olduğu ve Birden fazla motife aynı ismin verildiği göz önünde bulundurulduğunda ise 57 farklı zemin motifinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

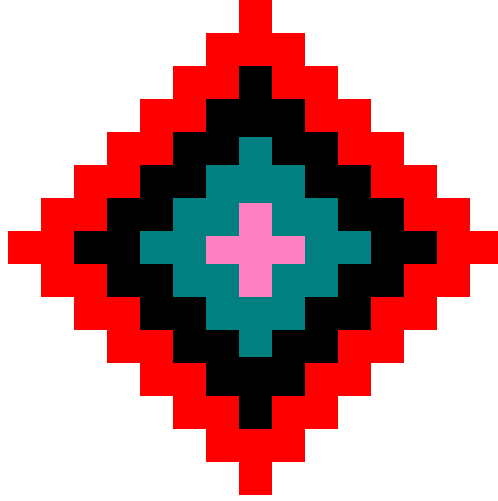
Çizim 44: Akrep (Bkz. Örnek: 38)

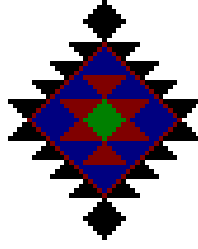
Çizim 45: Baklava Çiğesi (Bkz. Örnek: 2)

Çizim 46: Bereket (Bkz. Örnek: 14)

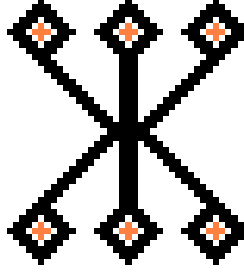
Çizim 47: Bereket (Bkz. Örnek: 15)

Çizim 48: Bereket (Bkz. Örnek: 37-49)

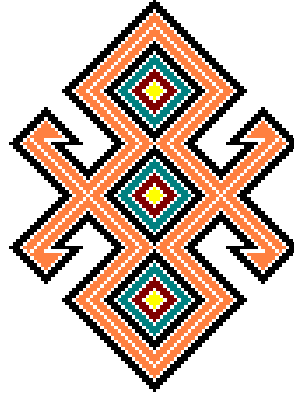
Çizim 49: Bitrak (Bkz. Örnek: 2)

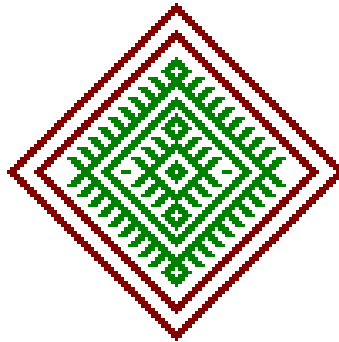
Çizim 50: Boncuklu (Bkz. Örnek: 2)

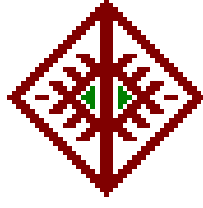
Çizim 51: Çengel (Bkz. Örnek: 2)

Çizim 52: Çengel (Bkz. Örnek: 30-31)

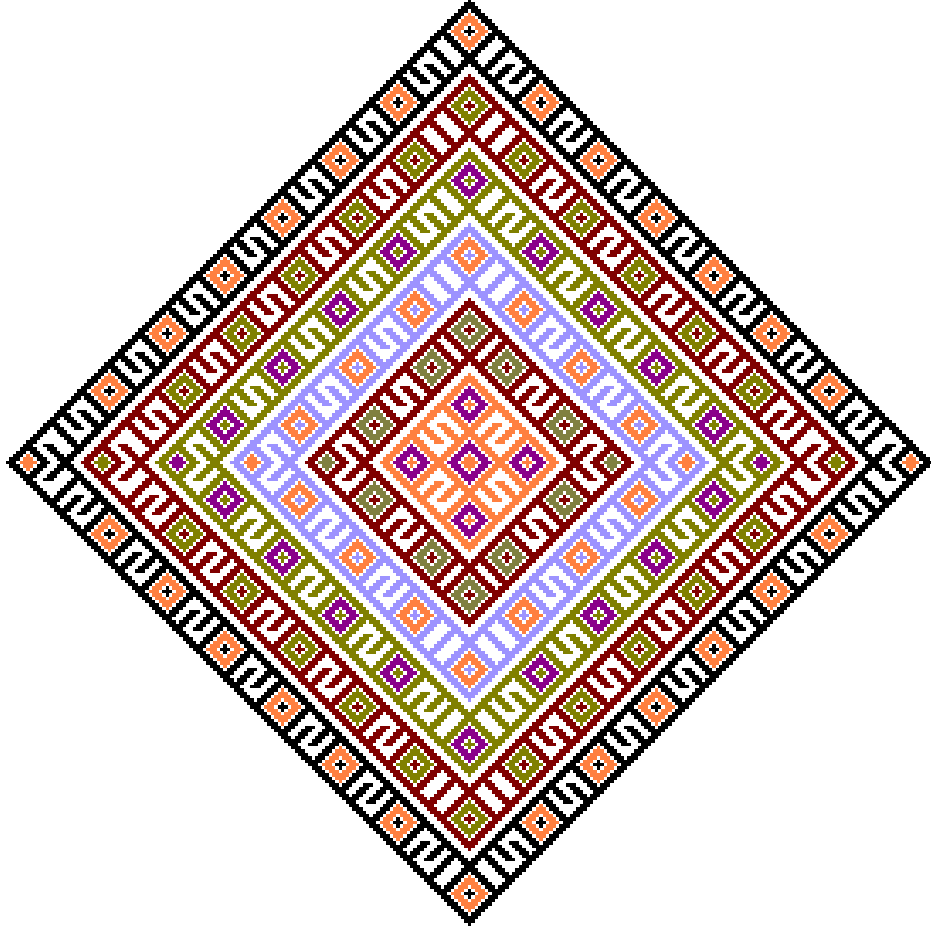
Çizim 53: Çetin Ceviz (Bkz. Örnek: 18)

Çizim 54: Çetin Ceviz (Bkz. Örnek: 21-42)

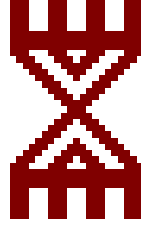
Çizim 55: Ceviz (Bkz. Örnek: 43)

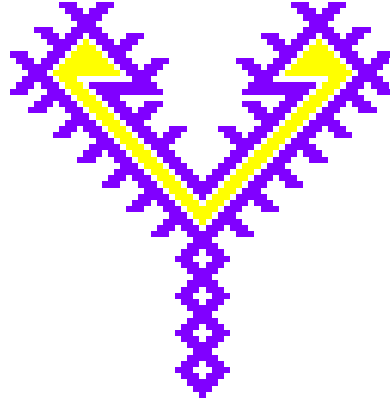
Çizim 56: Ciynak (Bkz. Örnek: 9-22)

Çizim 57: Ciynak (Bkz. Örnek: 25)

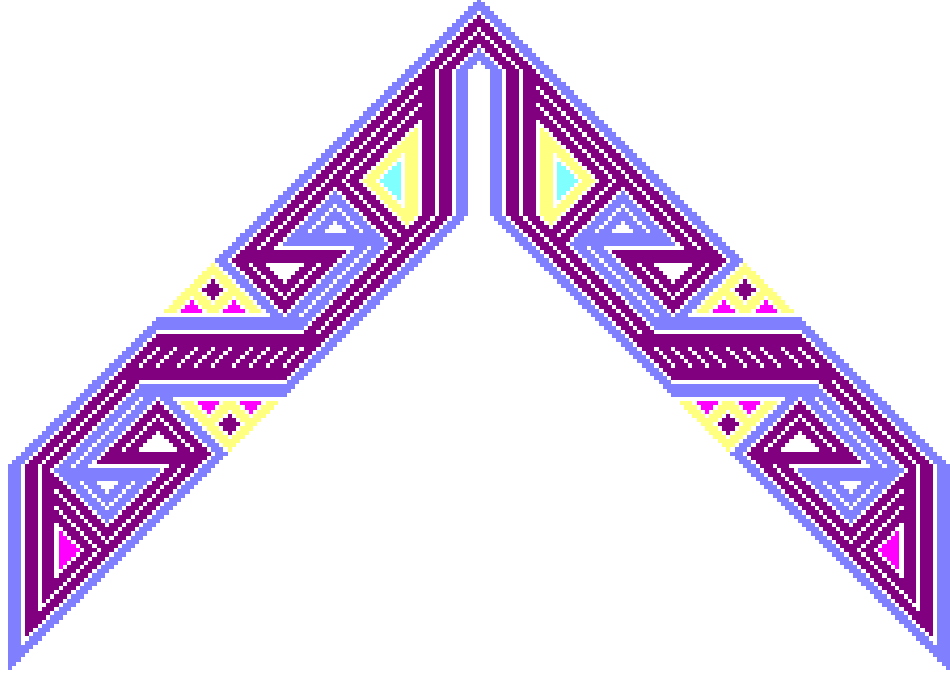
Çizim 58: Darak (Bkz. Örnek: 2)

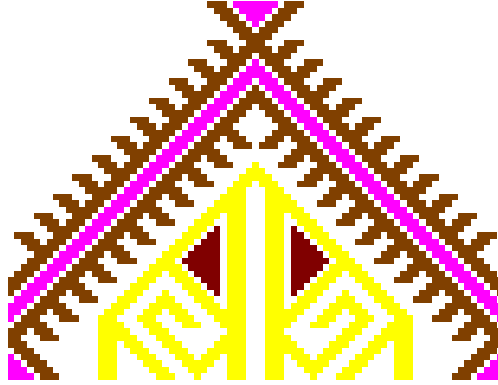
Çizim 59: Dırmık (Bkz. Örnek: 4)

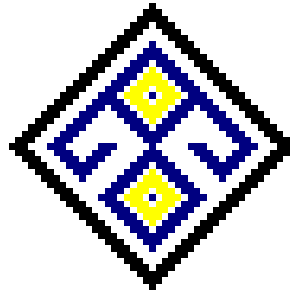
Çizim 60: Dokuz Enikli (Bkz. Örnek: 20-29-36-39)

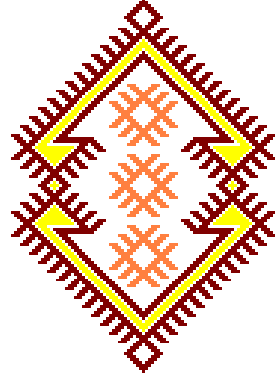
Çizim 61: Durna Gatarı (Bkz. Örnek: 10-11)

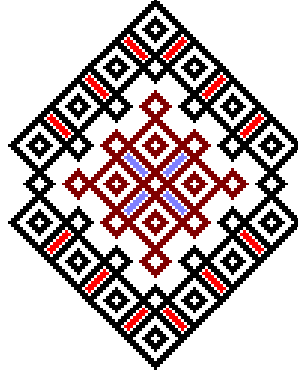
Çizim 62: Eğrim Suyu (Bkz. Örnek: 34)

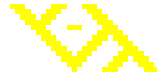
Çizim 63: Eli Böğründe (Bkz. Örnek: 24-40)

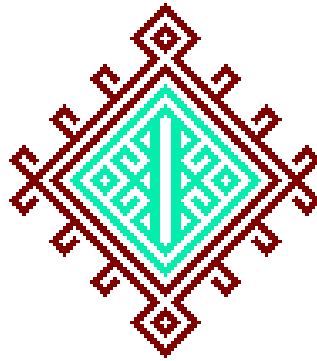
Çizim 64: Emine Yanışı (Bkz. Örnek: 2)

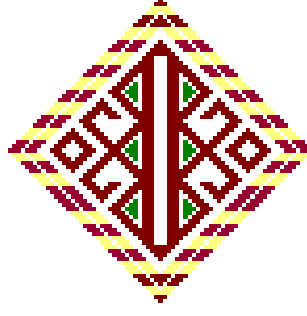
Çizim 65: Etlik (Bkz. Örnek: 2)

Çizim 66: Etlik (Bkz. Örnek: 34)

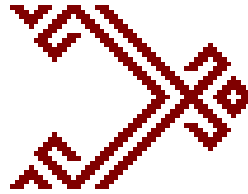
Çizim 67: Garnı Yarık (Bkz. Örnek: 7-13)

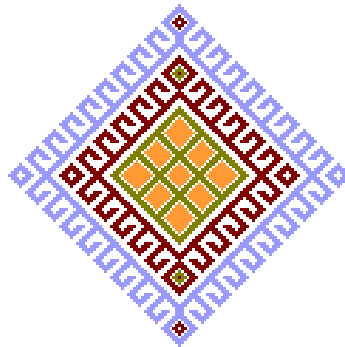
Çizim 68: Garnı Yarık (Bkz. Örnek: 32)

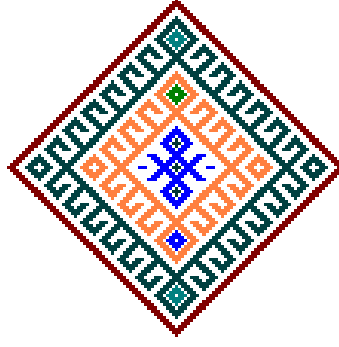
Çizim 69: Gaşmak Nakışı (Bkz. Örnek: 47)

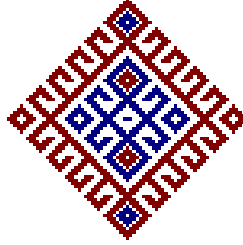
Çizim 70: Geçmeli (Bkz. Örnek: 3)

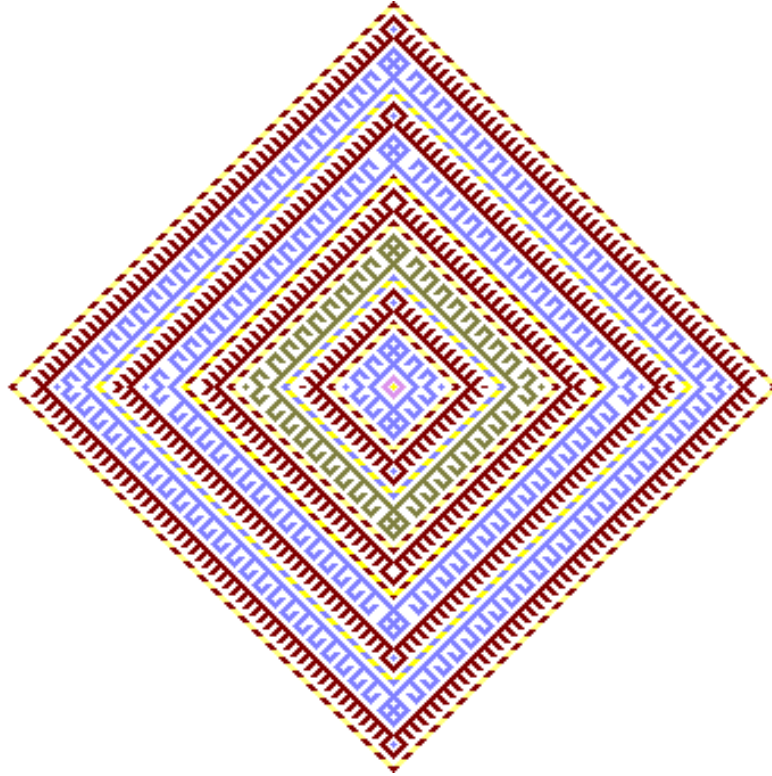
Çizim 71: Gırk Gıvrım (Bkz. Örnek: 19)

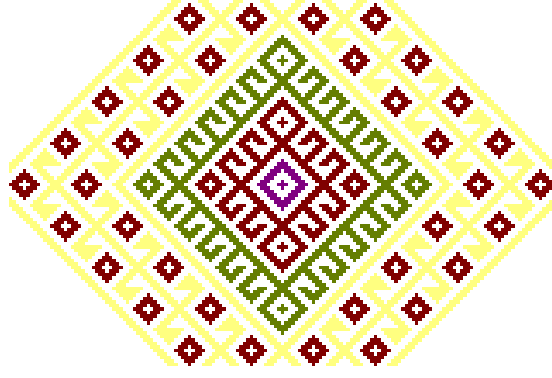
Çizim 72: Gırk Gıvrım (Bkz. Örnek: 8-35)

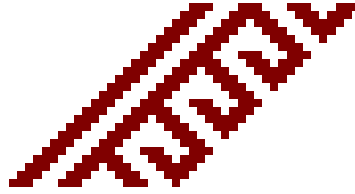
Çizim 73: Gırk Gıvrım (Bkz. Örnek: 46)

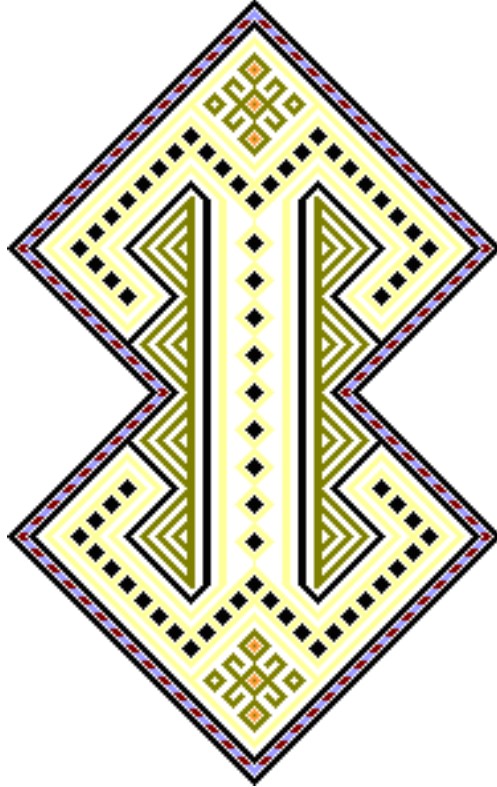
Çizim 74: Gırk Gıvrım (Bkz. Örnek: 16)

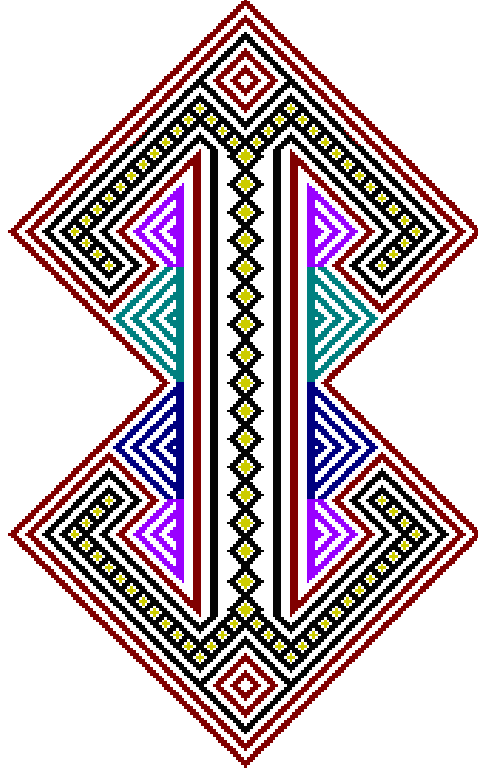
Çizim 75: Gıvrımlı (Bkz. Örnek: 5)

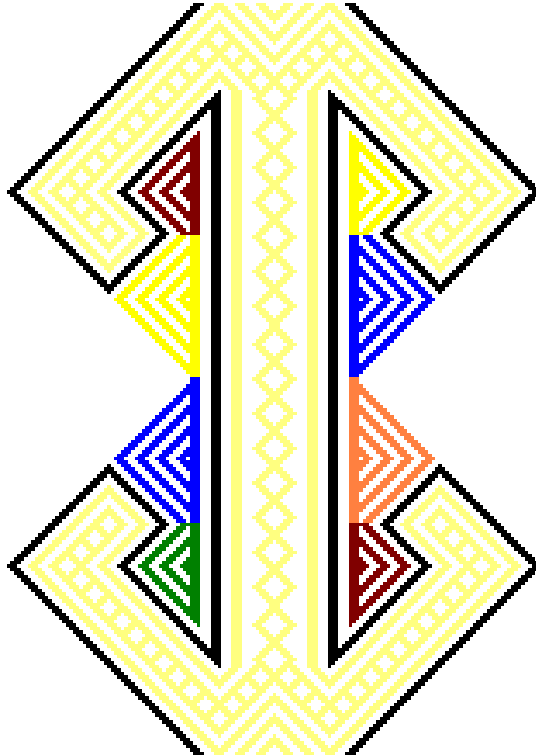
Çizim 76: Gıvrımlı (Bkz. Örnek: 2-33)

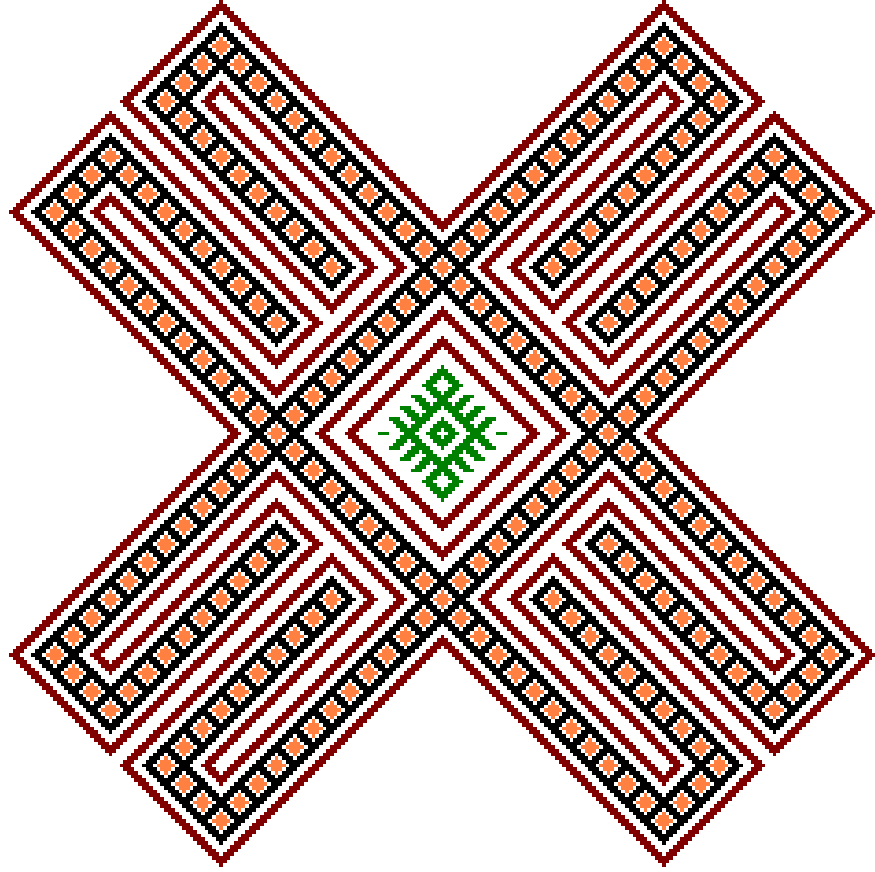
Çizim 77: Goç Buynuzu (Bkz. Örnek: 1)

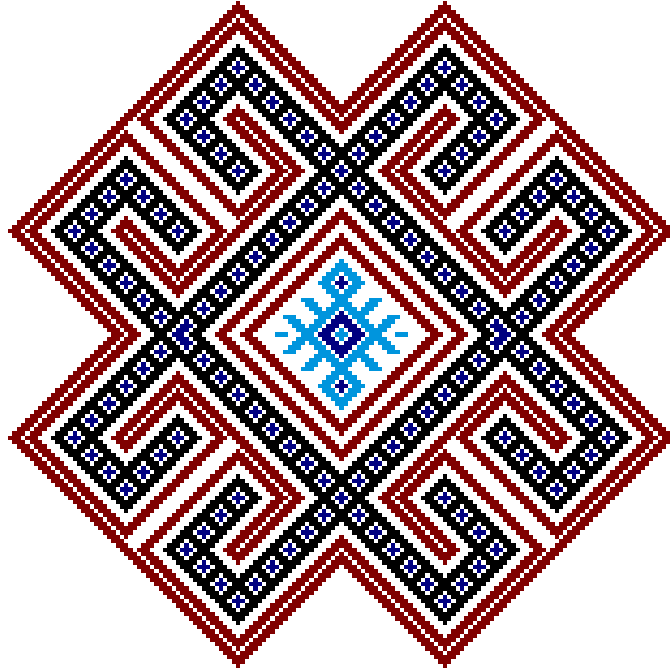
Çizim 78: Goç Buynuzu (Bkz. Örnek: 8)

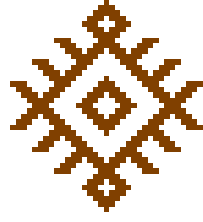
Çizim 79: Goç Buynuzu (Bkz. Örnek: 35)

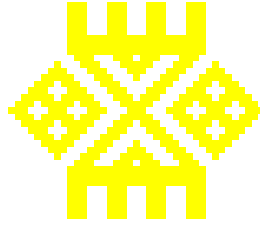
Çizim 80: Goç Buynuzu (Bkz. Örnek: 18)

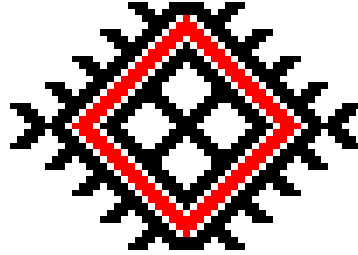
Çizim 81: Goç Buynuzu (Bkz. Örnek: 27)

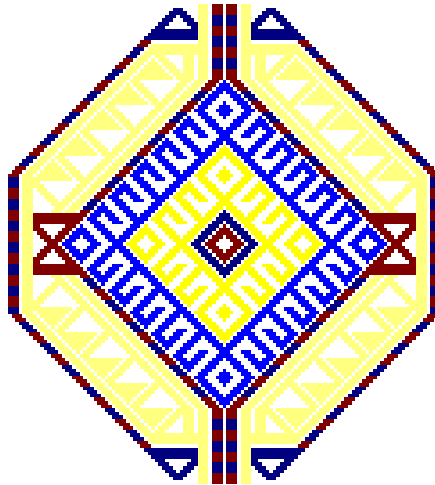
Çizim 82: Göbekli (Bkz. Örnek: 34)

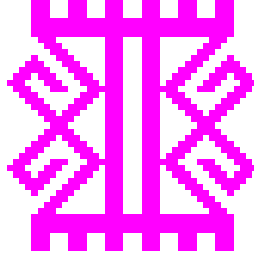
Çizim 83: Göçürtme (Bkz. Örnek: 34)

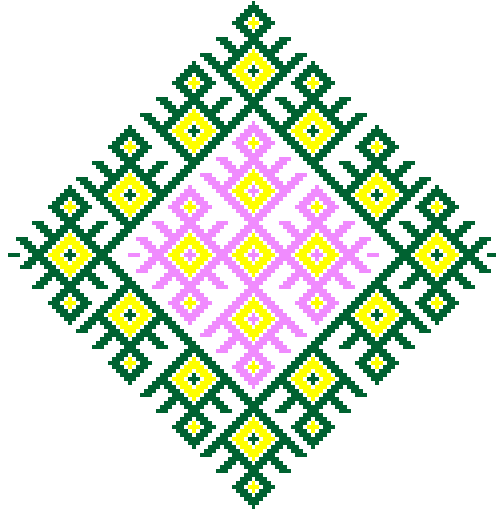
Çizim 84: Göz (Bkz. Örnek: 4)

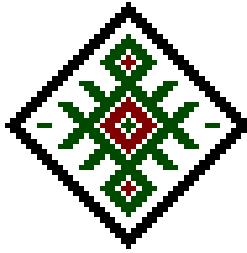
Çizim 85: Gurt Ağız (Bkz. Örnek: 6)

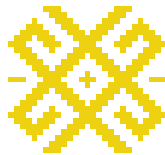
Çizim 86: Gutu (Bkz. Örnek: 34)

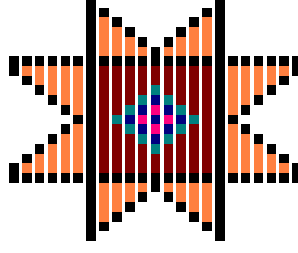
Çizim 87: Hamaylı (Bkz. Örnek: 28)

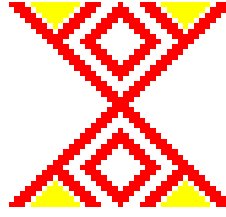
Çizim 88: Hanım Göbeği (Bkz. Örnek: 19-41)

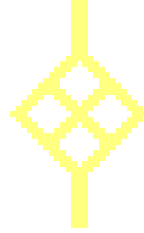
Çizim 89: Hanım Göbeği (Bkz. Örnek: 33)

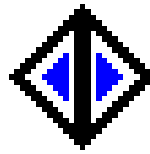
Çizim 90: Ildız (Bkz. Örnek: 48)

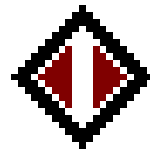
Çizim 91: Küpe Çiçeği (Bkz. Örnek: 34)

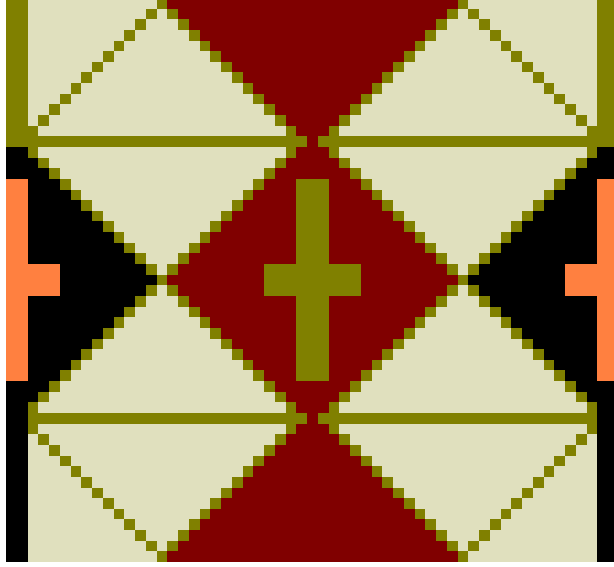
Çizim 92: Nuska (Bkz. Örnek: 25)

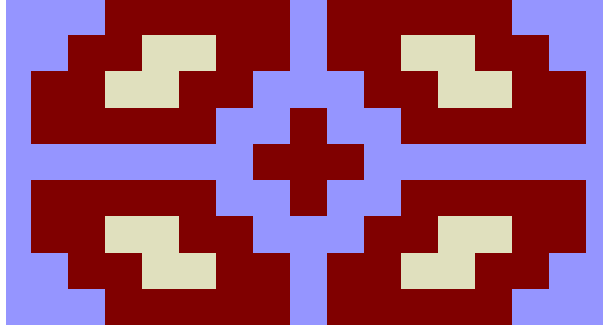
Çizim 93: Nuska (Bkz. Örnek: 44)

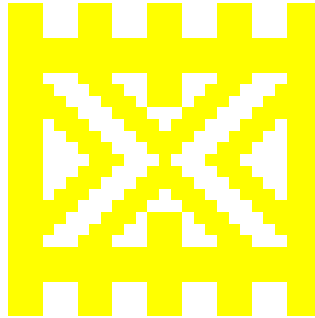
Çizim 94: Nuska (Bkz. Örnek: 45)

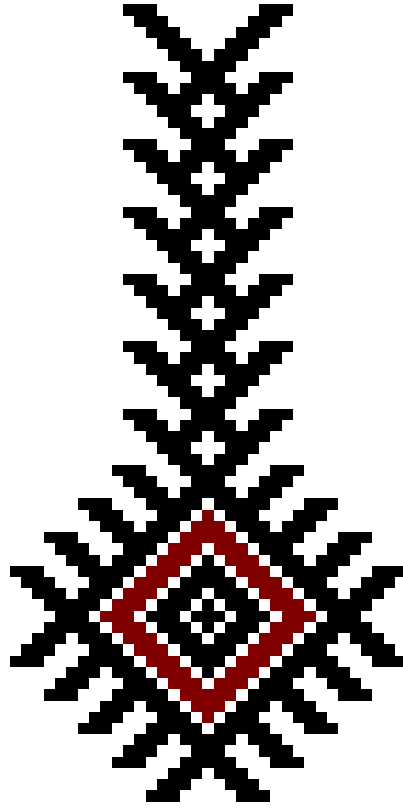
Çizim 95: Nuska (Bkz. Örnek: 50)

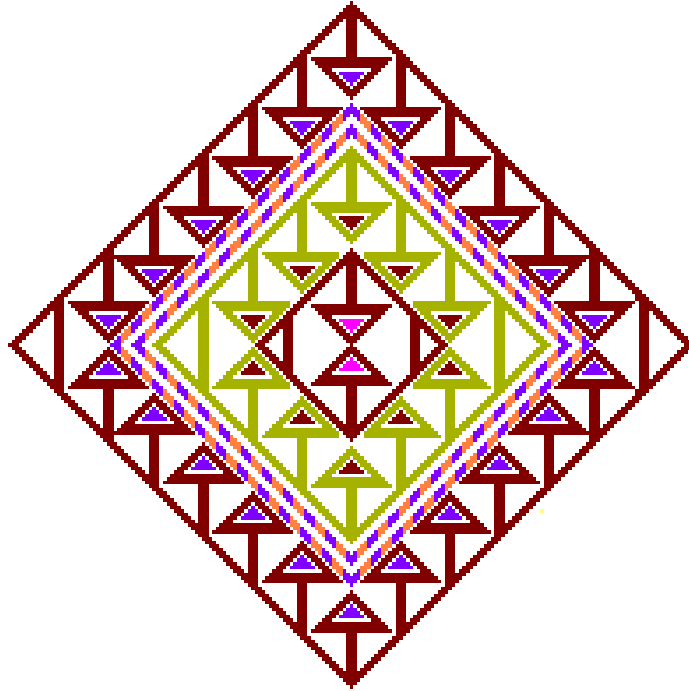
Çizim 96: Nazarlık (Bkz. Örnek: 50)

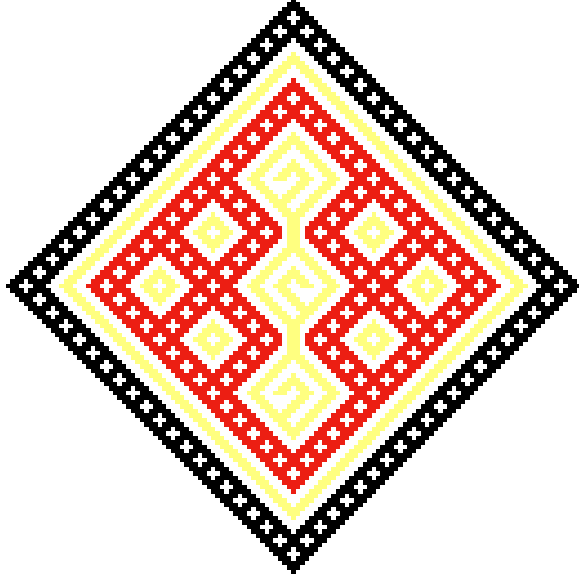
Çizim 97: Sandıklı (Bkz. Örnek: 17-26)

Çizim 98: Saplı Bıtrak (Bkz. Örnek: 2)

Çizim 99: Üzümlü (Bkz. Örnek: 12)

Çizim 100: Yar Yare Küstü (Bkz. Örnek: 23)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG, REPRÖDÜKSİYON ÇALIŞMALARI VE RENK DÜZENLEMELERİ

3.1. Katalog

Tez çalışmasının üçüncü bölümünde yer alan ve Belenbaşı Köyü düz dokumalarının ayrıntılı olarak tanıtılacağı “Belenbaşı Köyü Düz Dokumaları Kataloğu” kısmı şu şekilde hazırlanmıştır. Belenbaşı Köyü’nde gerçekleştirilen alan araştırması sonucunda 93 ev ve 1 cami gezilmiştir. Bu araştırma ve inceleme sonucunda toplam 249 tane düz dokuma örneği tespit edilmiştir. İlk etapta tespit edilen tüm dokuma örneklerinin fotoğrafları çekilerek belgeleme işlemi gerçekleştirilmiştir. Belenbaşı Köyü düz dokumaları artık geçmişte olduğu kadar üretilmediği için tezin içeriğini oluşturan Belenbaşı Köyü Düz Dokuma örnekleri, alan araştırması sonucu özel koleksiyonlarda ve Belenbaşı Köyü Camisinde tespit edilen düz dokumalar arasından seçilmiştir. Dokuma tekniğinin dokuyucuyu sınırlandırmasından dolayı çok fazla değişikliğe imkân vermemesi ve anadan-kıza öğretilen bir dokuma geleneğinin yaşaması ile birlikte birbirinin aynısı olan dokumaların ortaya çıkması sonucunu doğurmuştur.

Tespit edilen örneklerin birbirine çok benziyor olması nedeni ile bazı dokumaların sadece fotoğrafı çekilerek belgeleme işlemi gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan ve birbirine benzeyen tüm dokuma örnekleri bir süzgeçten geçirilmiştir. İlk etapta 134’e indirilen dokuma örneği daha sonra 73’ a indirilmiştir. Bu seçim sonucunda halen birbirine benzer özellikler taşıyan dokumalar tez danışmanı Sayın Prof. Nuray YILMAZ ile birlikte tekrar gözden geçirilerek 50’ye indirilmiştir ve seçilen 50 düz dokuma örneğinin kataloglanmasına karar verilmiştir. Dokumalar kullanım alanları göz önünde bulundurularak; yaygılar (9 tane), namazlağılar (Seccadeler) (6 tane), ekmek mendili (1 tane), yastıklar-minderler-yastıcağlar (13 tane), çuvallar (5 tane), heybeler (4 tane) ve torbalar (12 tane) şeklinde 7 farklı gruba ayrılmıştır. Daha sonra seçilen 50 örneğin kataloglanması işlemine geçilmiştir.

Belenbaşı Köyü düz dokumaları arasından seçilen örneklerin katalog kısmında ilk sayfada dokumaya ait fotoğraf ve kompozisyon şeması yer almıştır. Kompozisyon şemaları bilgisayar ortamında “Paint” programında çizilmiştir ve bir ölçek kullanılmadan sayfa düzeni göz önünde bulundurularak dokumaya ait fotoğrafının hemen altına yerleştirilmiştir. İkinci sayfada ise kimlik formu yer almıştır. Kimlik formu içerisinde dokumaya ait genel ve teknik bilgiler ayrıntılı olarak verilmiştir. Seçilen 50 örnek için aynı aşamalar takip edilerek katalog kısmı oluşturulmuştur. Kataloglama işlemi sırasında aşağıda yer alan kimlik formu örneği kullanılmıştır.

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi:

Dokumanın Yerel Adı:

Dokumanın Kime Ait Olduğu:

Ailede/Camide Bulunduğu Süre:

Nereden/Kimden Geldiği:

Uygulanan Teknik

Boyutu

Kilim Örgüsü

Saçak Boyu

1. Yatay Bordür

2. Yatay Bordür

1. Dikey Bordür

2. Dikey Bordür

Kullanılan Malzeme

Çözüğü

Atkı

Desen İpliği

Hammaddesi

Kat Adedi

Büküm Yönü

İplik Numarası

Renk

Kullanılan Motifler:

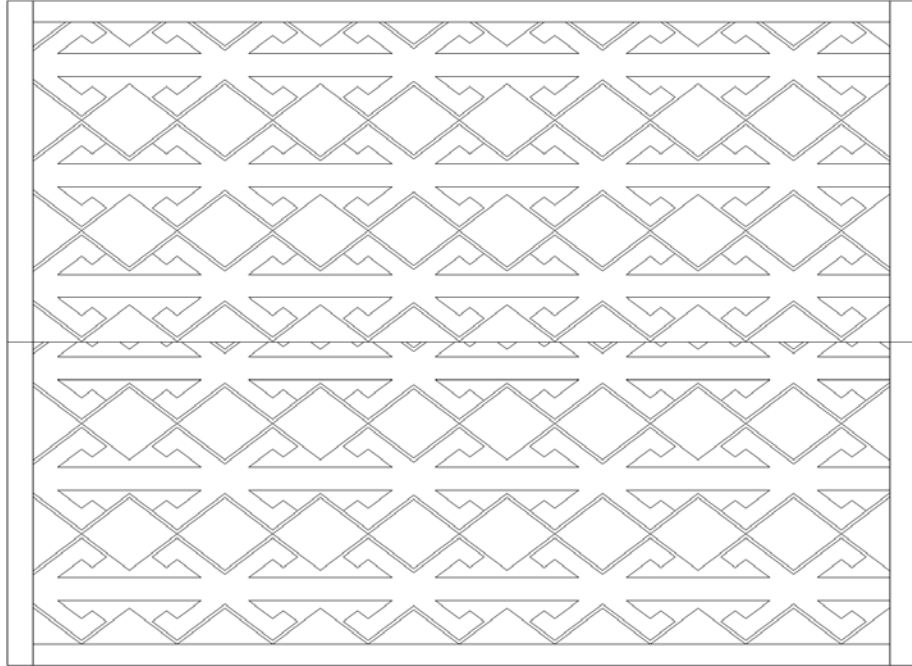
Açıklama:

Kompozisyon Özellikleri:

3.1.1. Yaygılar

Fotoğraf 87: Örnek 1

Şema 1: Örnek 1'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 24.05.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Goç Buynuzu”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camisinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Yaklaşık olarak 30 yıl önce tabut örtüsü olarak kullanıldıktan sonra camiye bağışlanmıştır.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye Ali KINACI tarafından bağışlanmıştır.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	196 cm x 250 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	9 cm.	8 cm.	8 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Krem

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “goç buynuzu, gırk gıvrım” motif, bordür kısımlarında ise “anali kızlı, sandık, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokuma tek parça halindedir. Onarım görmemiş olan bu dokumanın dikişlerinin bulunduğu kısımlarda yıpranmalar söz konusudur. Renklerde solmalar gözlenmektedir. Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu bu dokuma kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.06.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Emine Yanışı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camisinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	176 cm x 298 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	7 cm.	8 cm.	9 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili

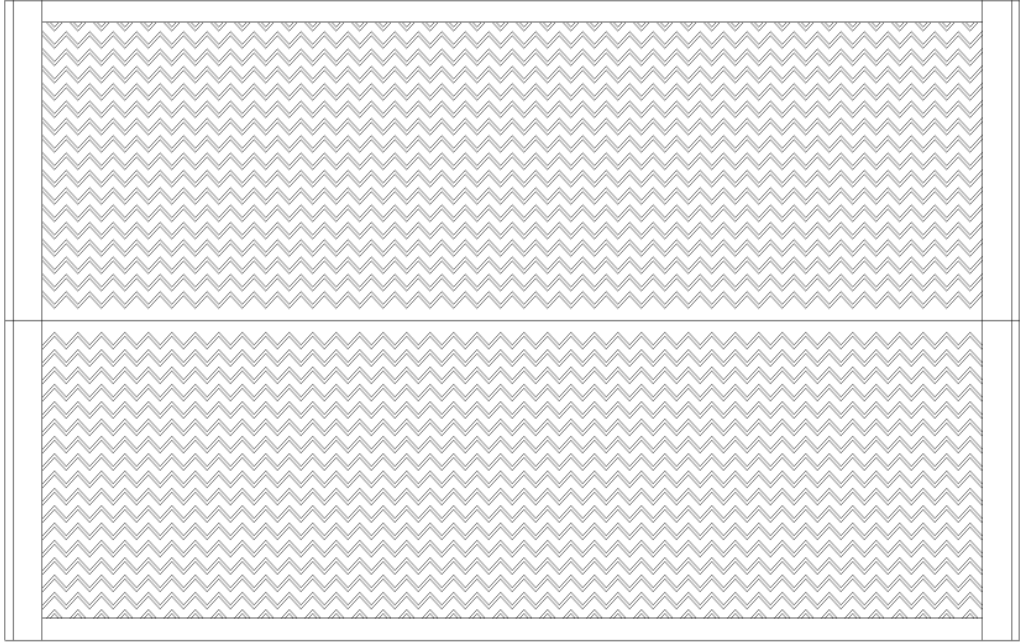
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “etlik, emine yanışı, bıtrak, saplı bıtrak, çengel, gıvrımlı, boncuklu, darak, baklava çiğesi” motifleri, bordür kısımlarında ise “yan eş, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokuma tek parça halindedir. Ancak dikişlerin bulunduğu kısımlarda yıpranmalar, renklerde solmalar ve yer yer motiflerde yok olmalar gözlenmektedir. Yıpranan yerlerin daha fazla hasar görmemesi için kumaş parçaları ile yamalar yapılmıştır. Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu bu dokuma kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzensizlik dikkati çeker.

Fotoğraf 89: Örnek 3

Şema 3: Örnek 3'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 28.11.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Geçmeli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü YAVUZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 40 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1970 yılında annesi Huriye İLHAN tarafından çeyiz amaçlı dokunmuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	195 cm x 232 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	7 cm.	6 cm.	6 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

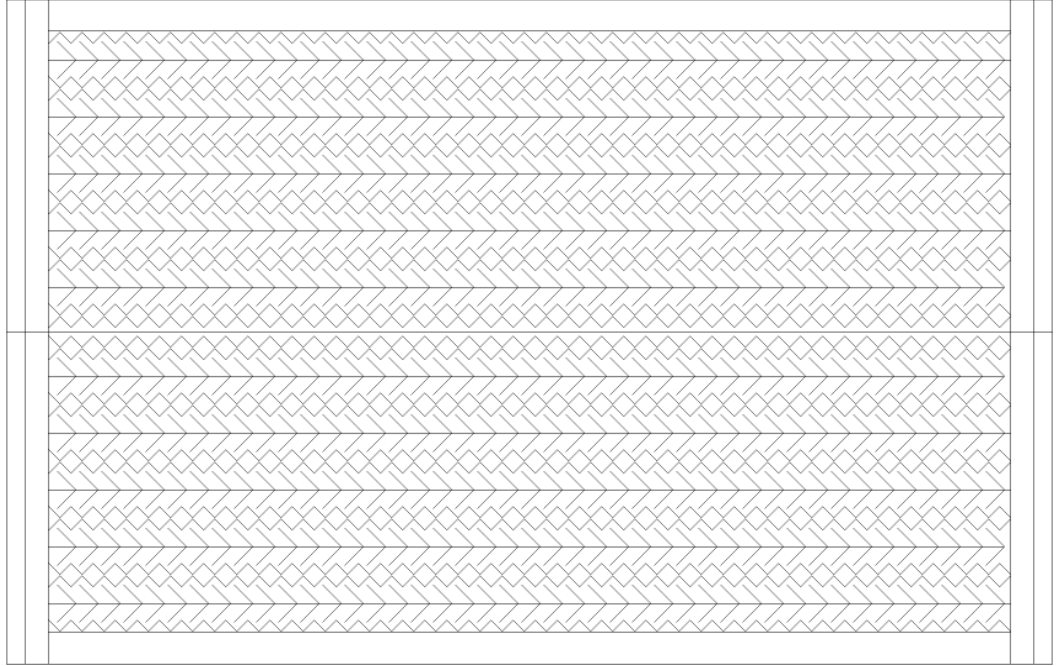
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “geçmeli” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, sandık, deve boynu, dırnak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokuma tek parça halindedir. Günümüzde halen yaygı amaçlı kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde bulunan “geçmeli” motifinin dokuma boyunca aynı renkte dokunması dokumaya bir durağanlık katmıştır. Ancak bu durum her sırada farklı renklerin kullanılması ile ortadan kalkmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 90: Örnek 4

Şema 4: Örnek 4'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 07.07.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Dırmık”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Durdu İNANÇ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 55 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1960 yılında çeyiz amaçlı kendisi dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	186 cm x 215 cm.	11 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
5 cm.	7 cm.	7 cm.	7 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Siyah

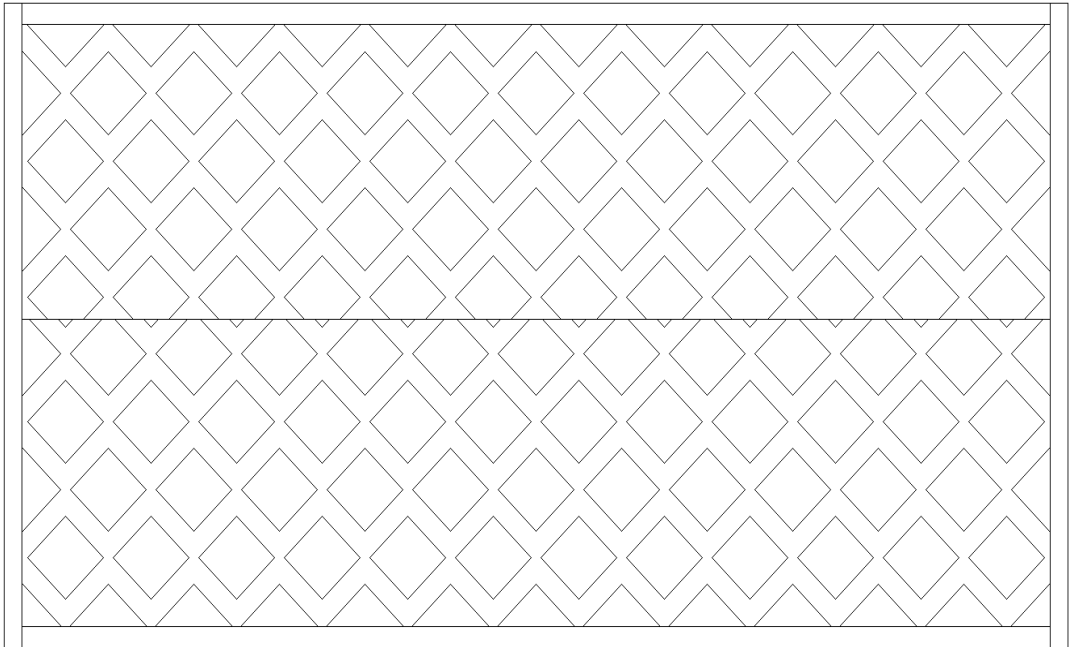
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “dırmık ve göz” motifleri, bordür kısımlarında ise “sandık, yan eş, deve boynu, dırmak, ciynak, gelin göbeği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokuma tek parça halindedir. Günümüzde halen yaygın amaçlı kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 91: Örnek 5

Şema 5: Örnek 5'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 18.02.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Gıvrımlı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camisinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	165 cm x 273 cm.	12 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	9 cm.	11 cm.	11 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Beyaz, Siyah

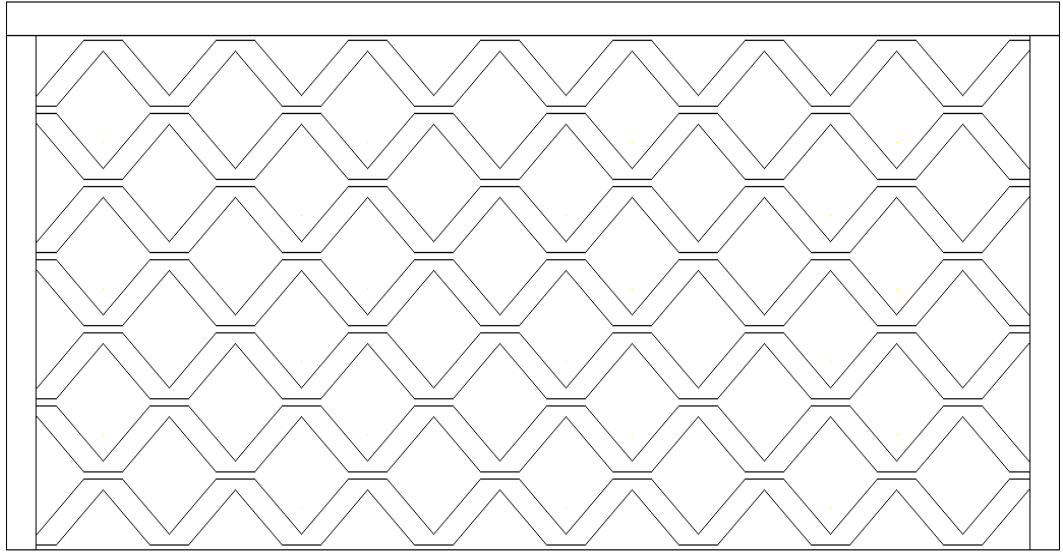
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “gıvrımlı” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak, yan eş, çark” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokuma tek parça halindedir. Günümüzde halen yaygı amaçlı kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 92: Örnek 6

Şema 6: Örnek 6'ya Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Gurt Ağzı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe ÇETİN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 55 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1965 yılında annesi Huriye YILMAZ tarafından çeyiz amaçlı dokunmuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	93 cm x 257 cm.	14 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	5 cm.	4 cm.	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	4 Nm
Renk	Bordo	Bordo	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Beyaz, Siyah

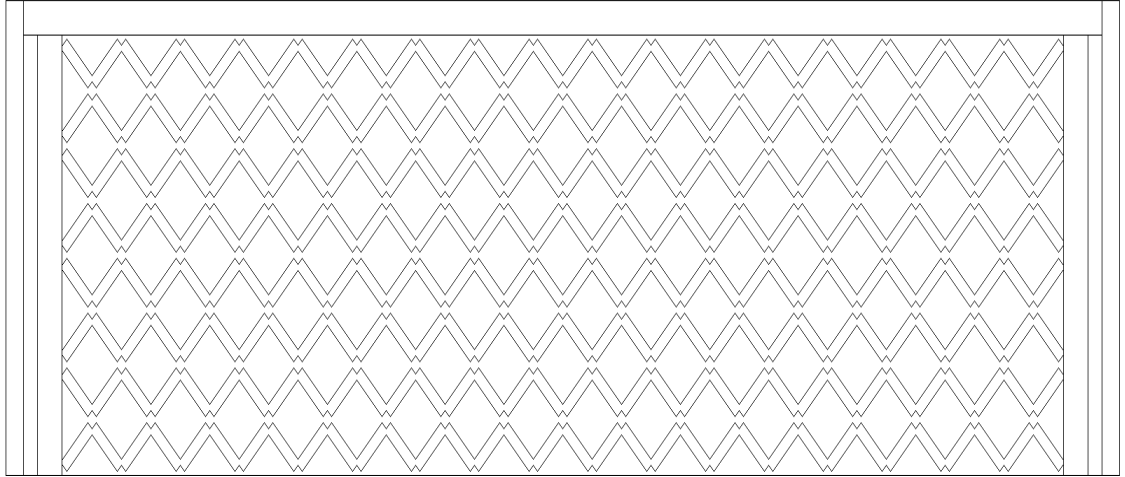
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “gurt ağzı” motifi, bordür kısımlarında ise “eli böğründe, etlik, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduktan sonra ortadan dikilmek sureti ile birleştirilmiş olan bu dokumanın diğer parçası Ayşe ÇETİN tarafından sökülüştür. Bu dokuma parçası şu anda dar alanlarda yolluk amaçlı kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının her sırada aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumanın elde bulunan kısmı diğer şakı hakkında bilgi sahibi olmamıza yetecek özelliklere sahiptir. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 93: Örnek 7

Şema 7: Örnek 7'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 24.08.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Garnı Yarık”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camisinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	97 cm x 276 cm.	8 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	6 cm.	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Kahverengi	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

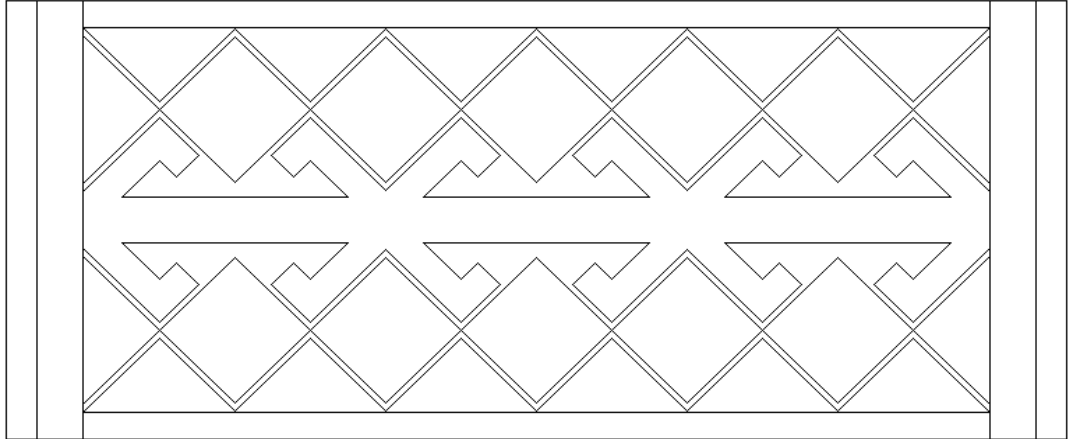
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “garnı yarık” motifi, bordür kısımlarında ise “yan eş, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: İki şak (parça) halinde dokunduğu düşünülen bu dokumanın diğer parçasının nerede olduğu hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu bu dokuma kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda ceminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumanın elde bulunan kısmı diğer şakı hakkında bilgi sahibi olmamıza yetecek özelliklere sahiptir. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 94: Örnek 8

Şema 8: Örnek 8'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.05.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Goç Buynuzu”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeliha ÇETİN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 45 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1965 yılında çeyiz amaçlı kendisi dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	48 cm x 210 cm.	3 cm.	11 cm.
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	11 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Yağ Yeşili, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

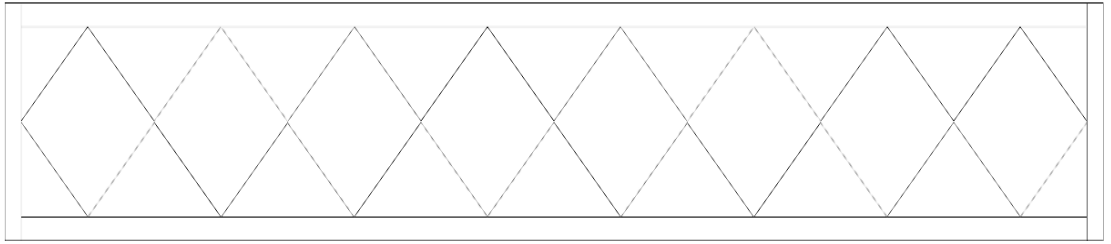
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “goç buynuzu, gırk gıvrım” motifleri, bordür kısımlarında ise “dırnak, yan eş, ciynak, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yolluk günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 95: Örnek 9

Şema 9: Örnek 9'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Ciynak”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe ÇETİN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 55 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1965 yılında annesi Huriye YILMAZ tarafından çeyiz amaçlı dokunmuştur.

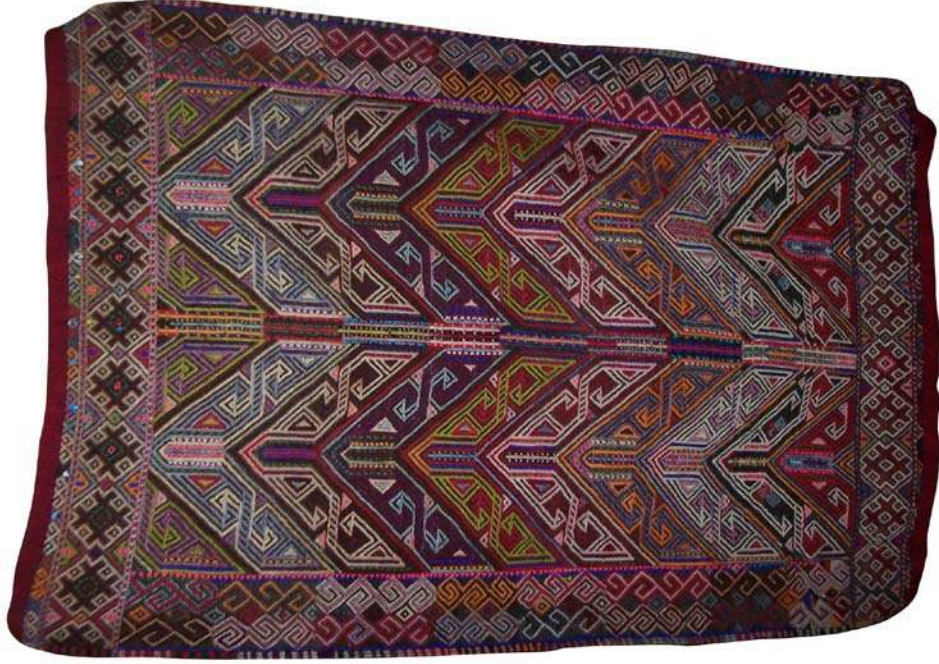
Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	46 cm x 323 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	6 cm.	6 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Siyah

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “ciynak” motifi, bordür kısımlarında ise “anah gızlı, dırnak, deve boynu, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

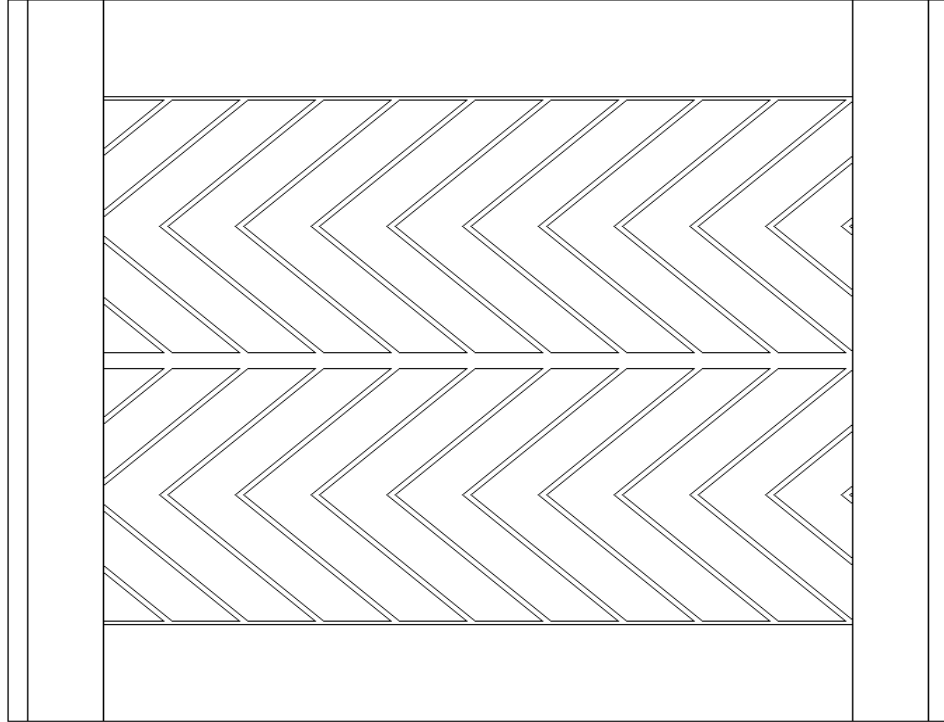
Açıklama: Tek parça halinde olan bu yolluk günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin her seferinde aynı renkler ile dokunmuş olması dokumaya bir durağanlık katmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

3.1.2. Namazlağılar (Seccadeler)

Fotoğraf 96: Örnek 10

Şema 10: Örnek 10'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 07.08.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Durna Gatarı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe KINACI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 1983 yılında dünyaya gelen torunu için dokumuştur.

Nereden/Kimden Geldiği: Ayşe KINACI çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	108 cm x 143 cm.	5 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	9 cm.	12 cm.	12 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	4 Nm
Renk	Bordo	Bordo	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Beyaz, Siyah

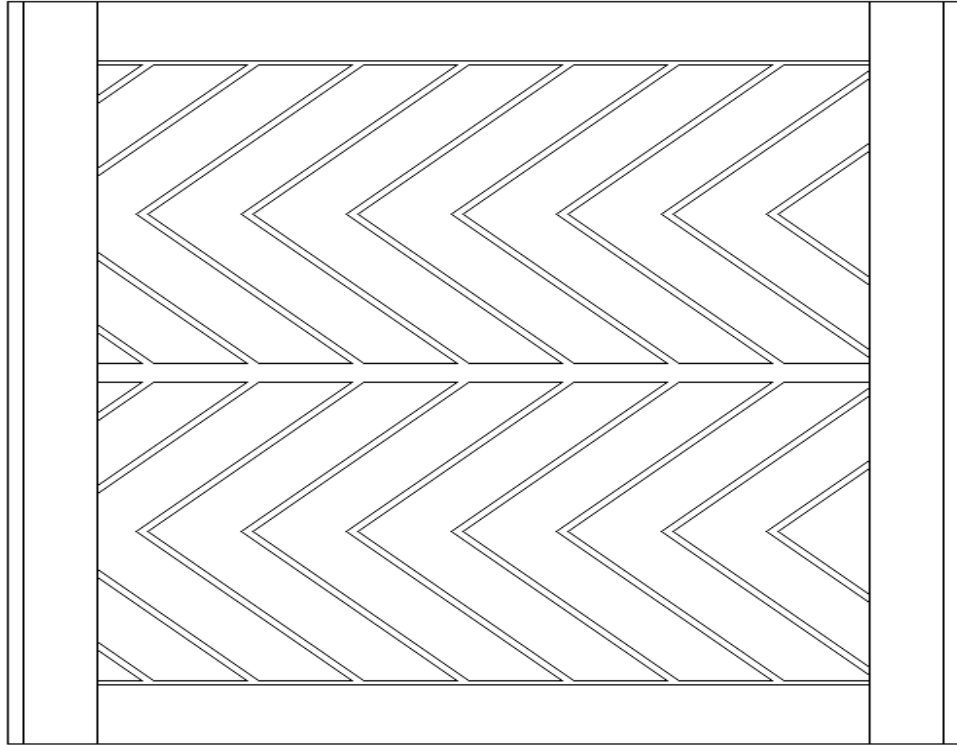
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “durna gatarı” motifi, bordür kısımlarında ise “eli böğründe, çark, gıvrımlı” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağı günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordürle çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 97: Örnek 11

Şema 11: Örnek 11'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 17.02.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Durna Gatarı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camiinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	110 cm x 138 cm.	6 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
13 cm.	13 cm.	9 cm.	9 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz, Siyah

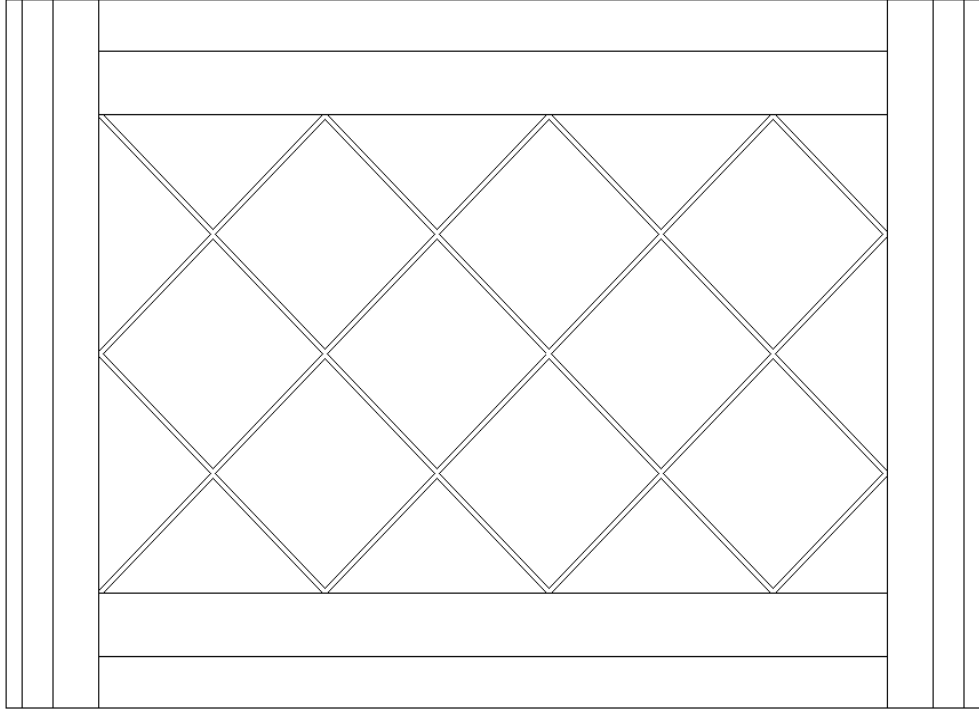
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “durna gatarı” motifi, bordür kısımlarında ise “sandık, bıtraklı” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağının renklerinde yer yer solmalar görülmektedir. Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu bu dokuma kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordürle çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 98: Örnek 12

Şema 12: Örnek 12'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 15.03.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Üzümlü”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Emine KURT

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 45 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1965 yılında kendisine çeyiz olarak verilmiştir.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	113 cm x 142 cm.	4 cm.	9 cm.
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	11 cm.	13 cm.	13 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Kahverengi	Kahverengi	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Pembe, Beyaz, Krem, Siyah

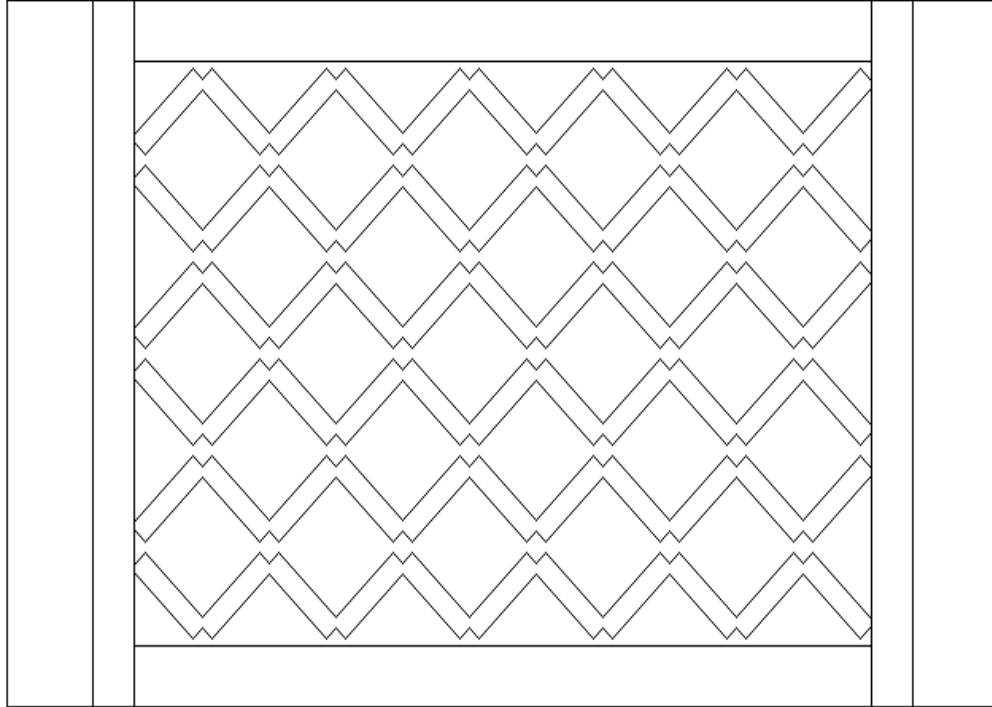
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “üzümlü” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, sandık, çakıldak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağı günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay iki dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zemin kısmında kullanılan motifin her sırada aynı renklerle dokunmuş olması dokumaya bir durağanlık katmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 99: Örnek 13

Şema 13: Örnek 13'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.03.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Garnı Yarık”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Teslime İNANÇ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 27 yıldır.

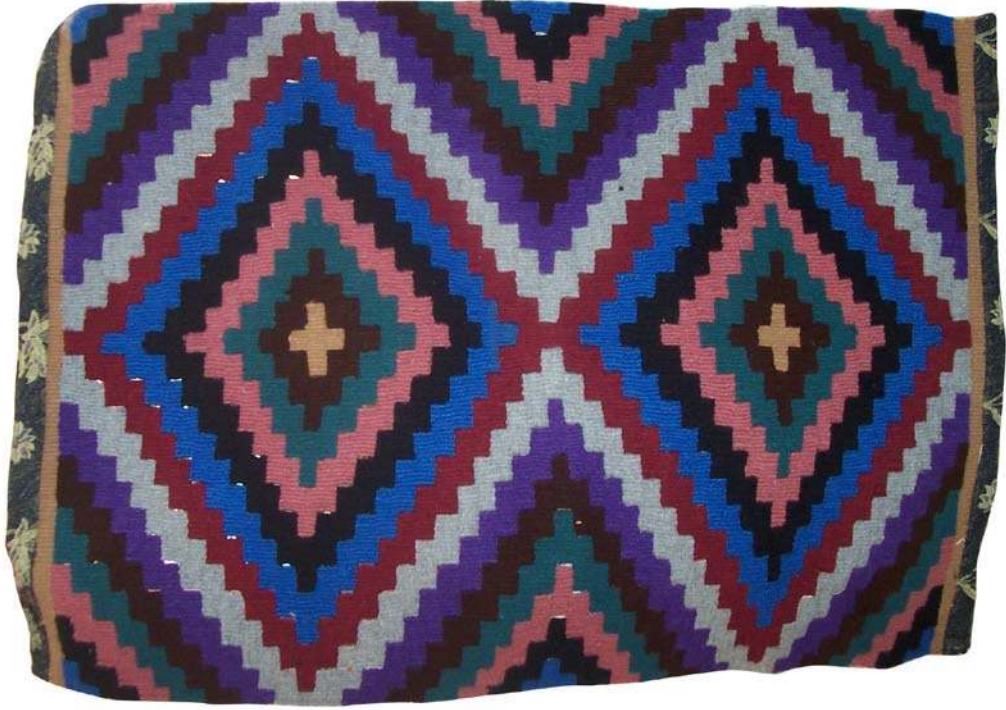
Nereden/Kimden Geldiği: 1984 yılında kendisine çeyiz olarak verilmiştir.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	110 cm x 128 cm.	4 cm.	11 cm.
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	9 cm.	7 cm.	7 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	4 Nm
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz, Siyah

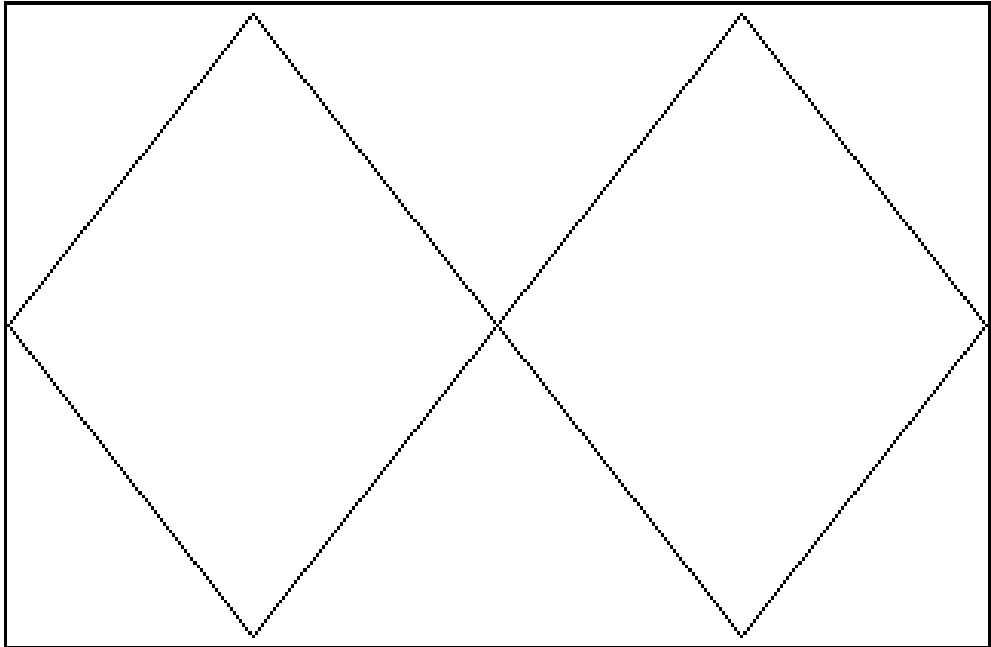
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “garnı yarık” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak, sandık, dırnak, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağı günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının her sırada aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 100: Örnek 14

Şema 14: Örnek 14'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 18.02.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Bereketli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü YAVUZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 1970 yılında kendisine çeyiz olarak verilmiştir.

Nereden/Kimden Geldiği: 1970 yılında annesi Huriye İLHAN tarafından çeyiz amaçlı dokunmuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	106 cm x 138 cm.	5 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
2 cm.	2 cm.	---	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	---	Yün
Kat Adedi	3	---	2
Büküm Yönü	S	---	S
İplik Numarası	2 Ne	---	4 Nm
Renk	Beyaz	---	Bordo, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Pembe, Krem, Siyah

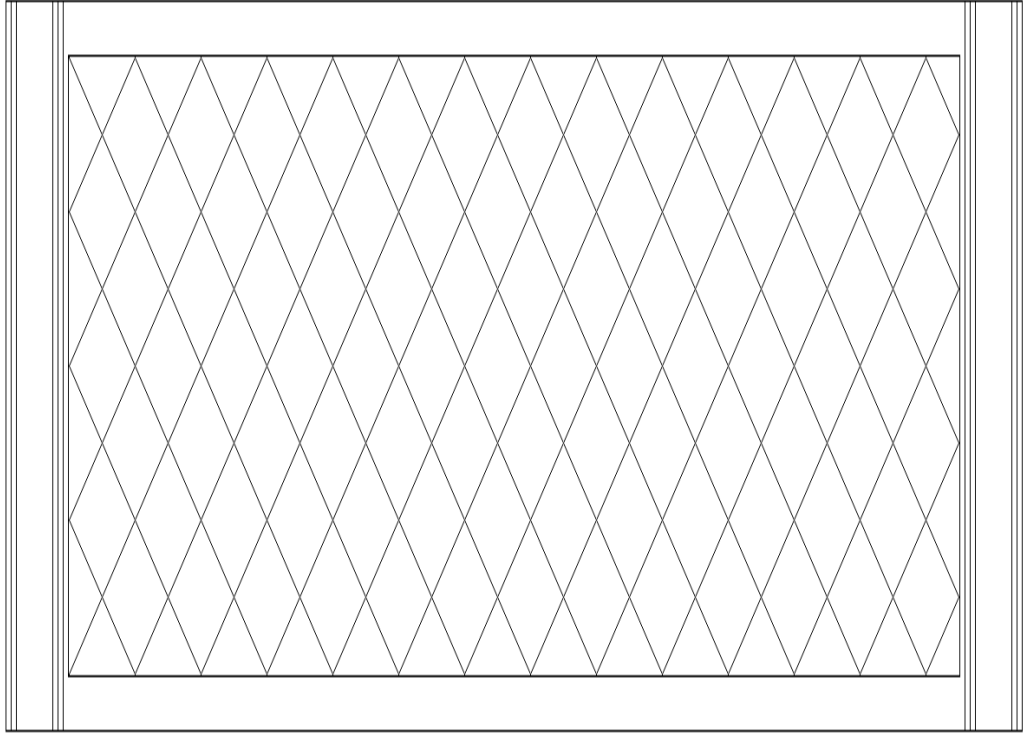
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “bereket” motifi kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağı günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumada bordür kullanılmadığı dikkati çeker. Motifin oluşmasını sağlayan her bir sırada aynı rengin düzenli olarak kullanılmış olması dokumada bir düzen oluşturmuştur. Dokumada iki tane odak noktası bulunmaktadır. Yatay ve dikey bordür kullanılmamış olması sonsuzluk hissi vermektedir. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 101: Örnek 15

Şema 15: Örnek 15'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Bereketli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe ÇETİN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 30 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1980 yılında kendisi kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	110 cm x 143 cm.	3 cm.	7 cm.
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	---	Yün
Kat Adedi	3	---	2
Büküm Yönü	S	---	S
İplik Numarası	2 Nm	---	4 Nm
Renk	Beyaz	---	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Pembe, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “bereket” motifi, bordür kısımlarında ise “geçmeli, darak” motifleri kullanılmıştır.

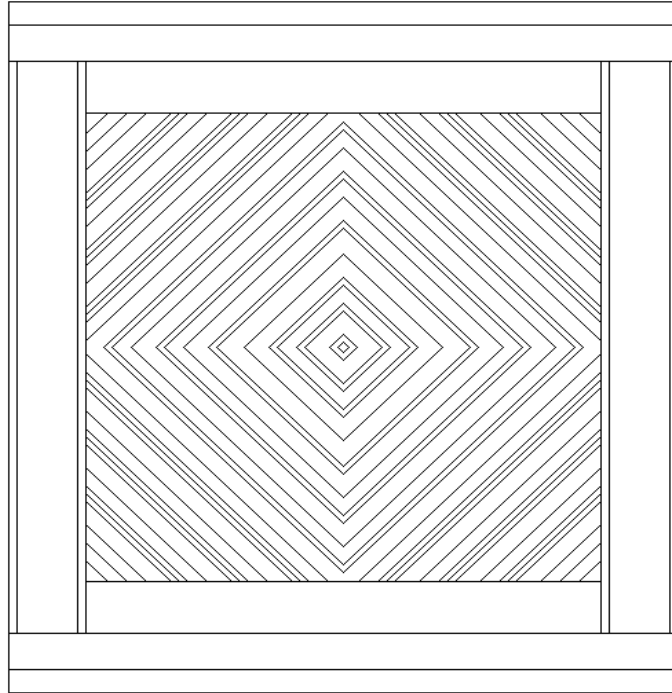
Açıklama: Tek parça halinde olan bu namazlağı günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

3.1.3. Ekmek Mendili

Fotoğraf 102: Örnek 16

Şema 16: Örnek 16'ya Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 24.08.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Gırk Gıvrım”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Özden KINACI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 12 yıldır.

Nereden / Kimden Geldiği: Annesin ölümünden sonra miras olarak bu aileye geçmiştir.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	120 cm x 135 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
11 cm.	8 cm.	8 cm.	8 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Kahverengi	Kahverengi	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “gırk gıvrım” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, sandık, dırnak, çakıldak” motifleri kullanılmıştır.

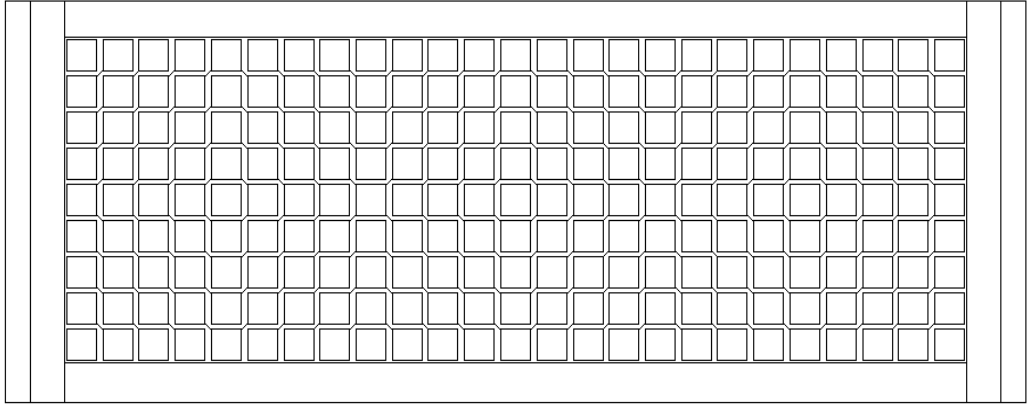
Açıklama: Tek parça halinde olan bu ekmek mendili sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

3.1.4. Yastıklar- Minderler-Yastıcaklar

Fotoğraf 103: Örnek 17

Şema 17: Örnek 17'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 25.10.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Sandıklı Göçürme”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü ALTIPARMAK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 55 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1955 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	68 cm x 125 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
9 cm.	9 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz, Siyah

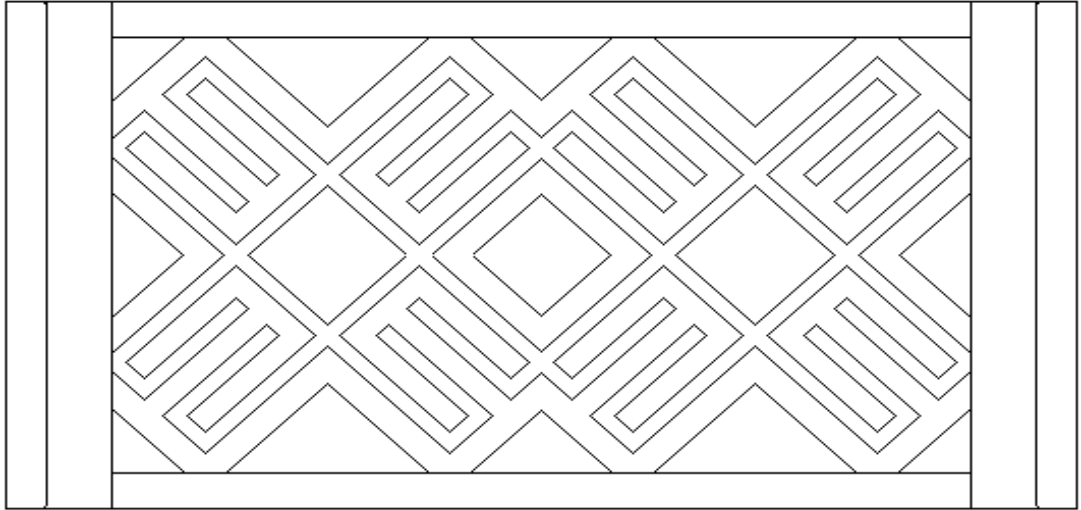
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “sandıklı” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, dırnak, deve boynu, sandık” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde bank üzerine yerleştirilerek kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Ayrıca renklerin ustaca kullanımı sayesinde dokumada üç tane odak noktası oluşmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 104: Örnek 18

Şema 18: Örnek 18'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 05.07.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Goç Buynuzu”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Şerife KAHRAMAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 30 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1980 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	36 cm x 98 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Cam Göz Yeşili, Pembe, Siyah

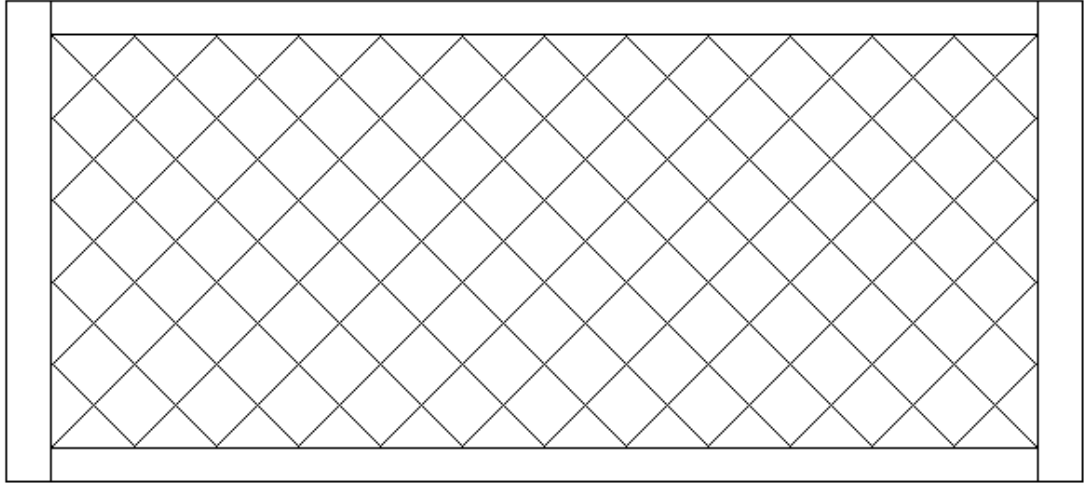
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “goç buynuzu, çetin ceviz” motifleri, bordür kısımlarında ise “dınak, deve boynu, ayak, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde içerisine dolgu malzemesi doldurulmadan sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumada üç tane odak noktası bulunmasına rağmen kullanılan motife bağlı olarak sadece iki tanesi dikkati çeker. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 105: Örnek 19

Şema 19: Örnek 19'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 17.02.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Hanım Göbeği”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Gülsüm YILMAZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 40 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1970 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	42 cm x 126 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	3 cm.	3 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Pembe, Beyaz, Siyah

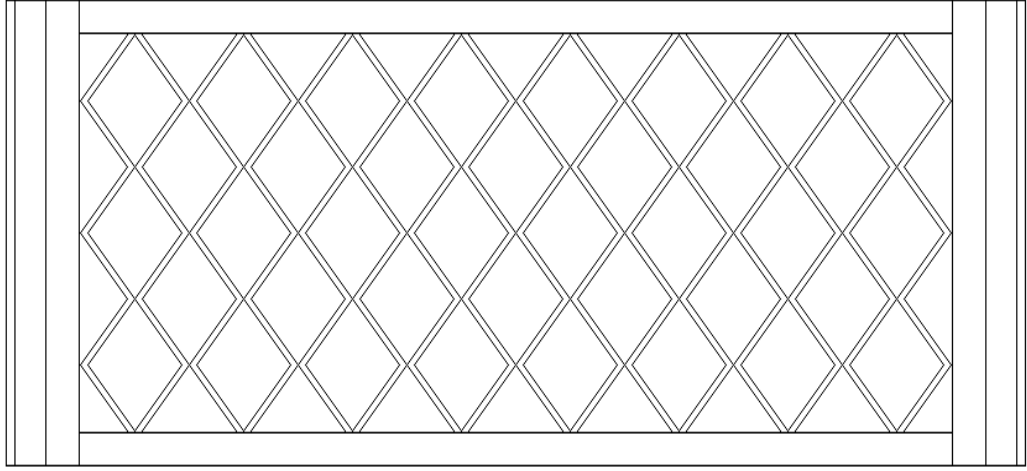
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “hanım göbeği” motifi, bordür kısımlarında ise “dınak, deve boynu, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 106: Örnek 20

Şema 20: Örnek 20'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 05.11.2005

Dokumanın Yerel Adı: “Dokuz Enikli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif İNAÇ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 45 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1965 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	36 cm x 112 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	5 Numara
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Siyah

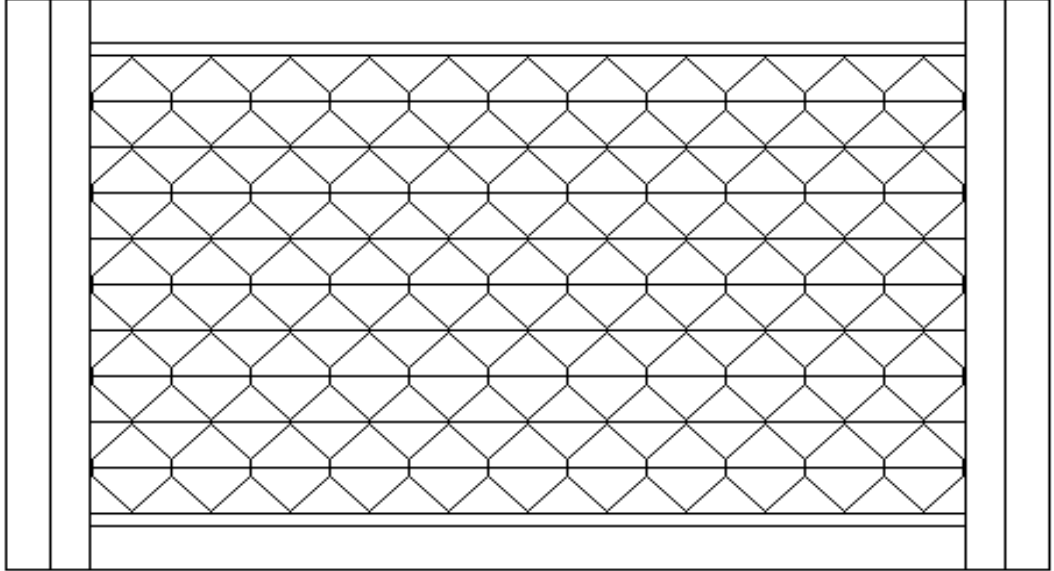
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “dokuz enikli” motifi, bordür kısımlarında ise “analı gızlı, dırnak, eli böğründe, deve boynu, ciynak, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 107: Örnek 21

Şema 21: Örnek 21'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 07.08.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Çetin Ceviz”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe KINACI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 55 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1945 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	44 cm x 100 cm.	6 cm.	5 cm.
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Siyah

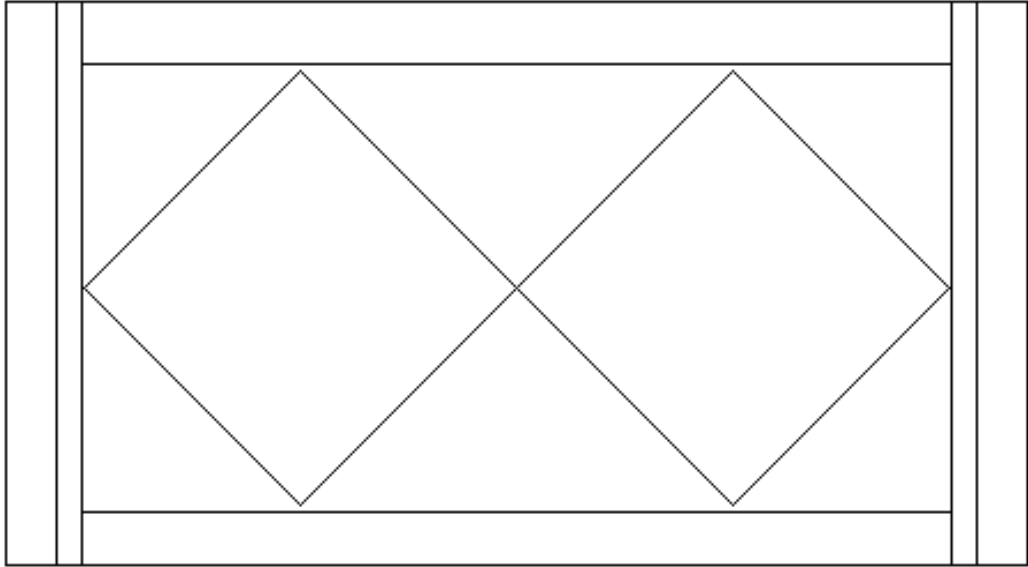
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “çetin ceviz” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, deve boynu, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 108: Örnek 22

Şema 22: Örnek 22'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 26.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Ciynak”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeliha ÇETİN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 44 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1976 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	36 cm x 103 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Siyah

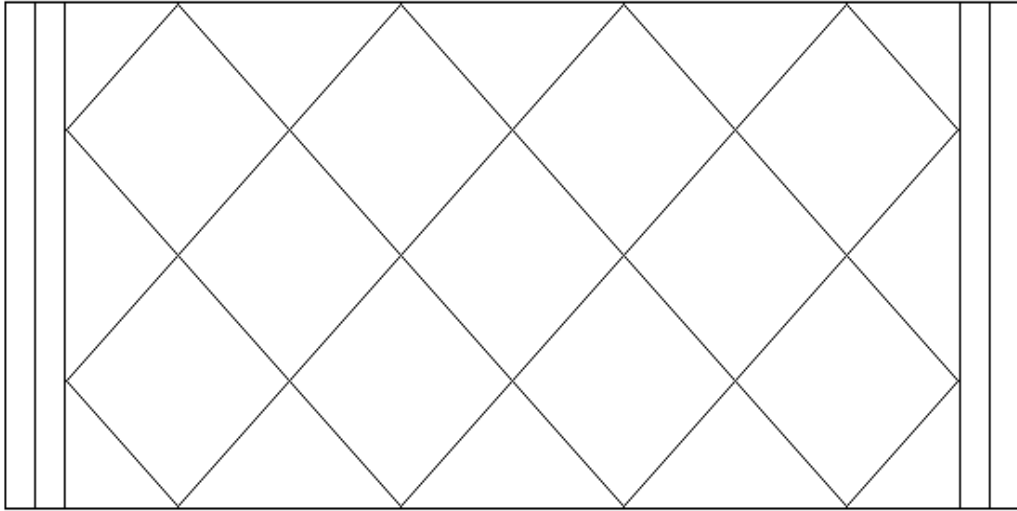
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “ciynak” motifi, bordür kısımlarında ise “dınak, deve boynu, ayak, gelin göbeği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada iki tane odak noktası bulunmaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 109: Örnek 23

Şema 23: Örnek 23'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 29.11.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Yar Yare Küstü”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Huriye İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 60 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1940 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	38 cm x 106 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	---	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Kırmızı	Kırmızı	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Pembe, Beyaz, Siyah

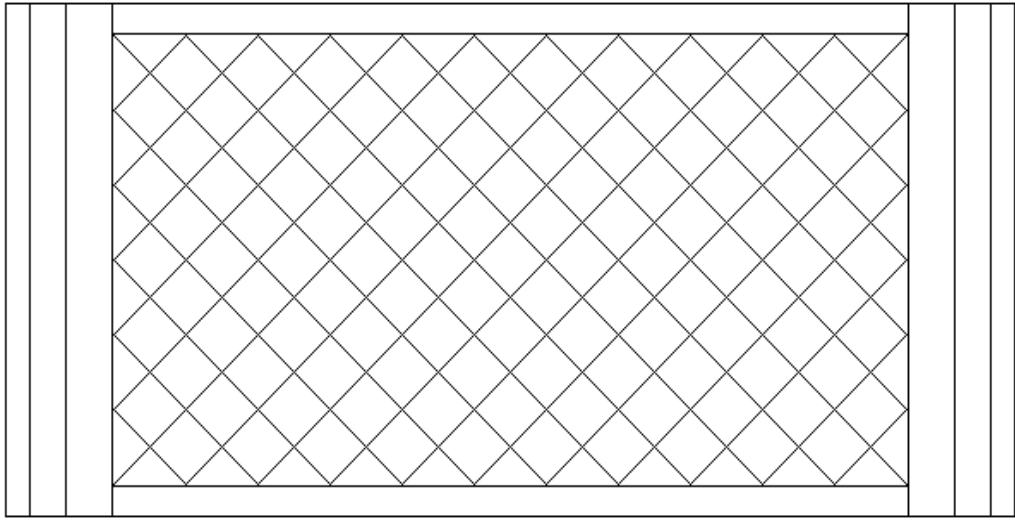
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “yar yare küstü” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, eli böğründe” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastığın renklerinde solmalar ve yıpranmış yerlerinde motif kayıpları görülmektedir. Günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bordür ile çevrelendiği görülmesine rağmen dikey bordür kullanılmadığı dikkati çeker. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 110: Örnek 24

Şema 24: Örnek 24'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.06.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Eli Böğründe”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camisinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	32 cm x 112 cm.	6 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
8 cm.	10 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Krem, Siyah

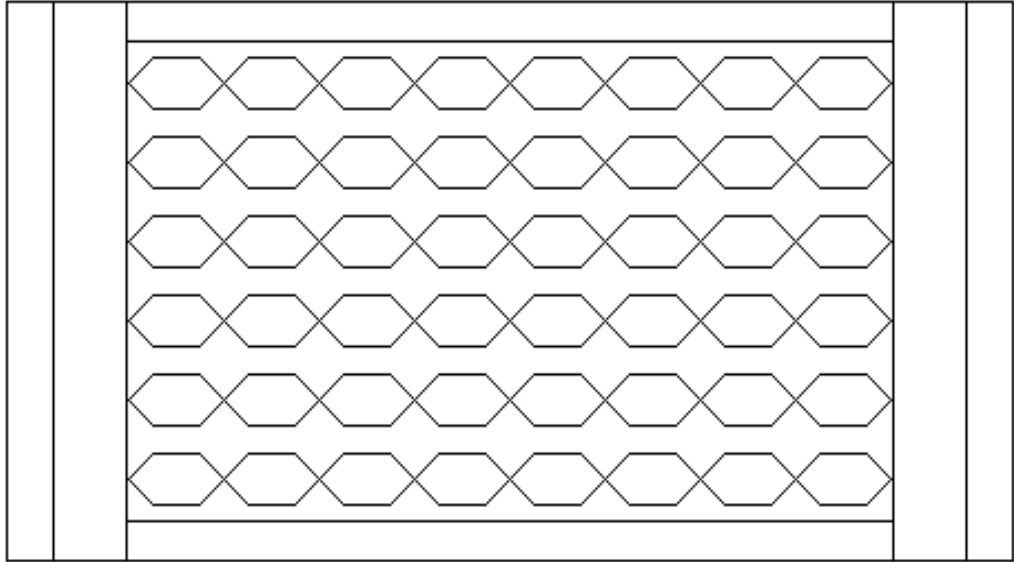
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “eli böğründe” motifi, bordür kısımlarında ise “dınak, eli böğründe, deve boynu, ayak, göbek” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 111: Örnek 25

Şema 25: Örnek 25'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 23.06.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Ciynak”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeynep İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 35 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1975 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	34 cm x 100 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Beyaz, Krem, Siyah

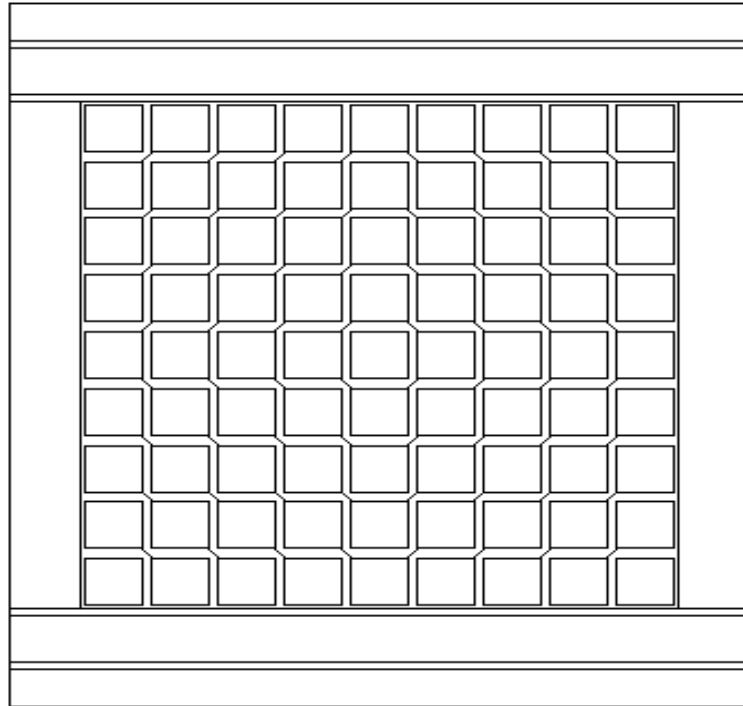
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “ciynak, nuska” motifleri, bordür kısımlarında ise “dırnak, yan eş, deve boynu, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde içerisine dolgu malzemesi doldurulmadan sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 112: Örnek 26

Şema 26: Örnek 26'ya Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 23.06.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Sandıklı Göçürme”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeynep İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 35 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1975 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	48 cm x 52 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
11 cm.	11 cm.	7 cm.	7 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz, Kahverengi

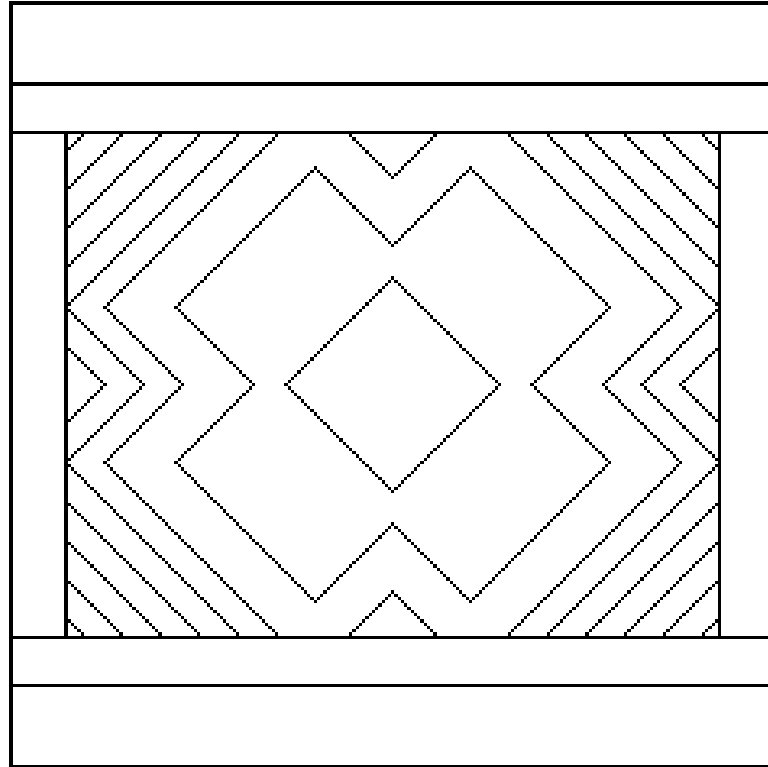
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “sandıklı” motifi, bordür kısımlarında ise “ciynak, dırnak, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde içerisine dolgu malzemesi doldurulmadan sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Ayrıca renklerin ustaca kullanımı sayesinde dokumada bir odak noktası oluşmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 113: Örnek 27

Şema 27: Örnek 27'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 23.06.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Goç Buynuzu”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeynep İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 35 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1975 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	32 cm x 35 cm.	2 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Mavi, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

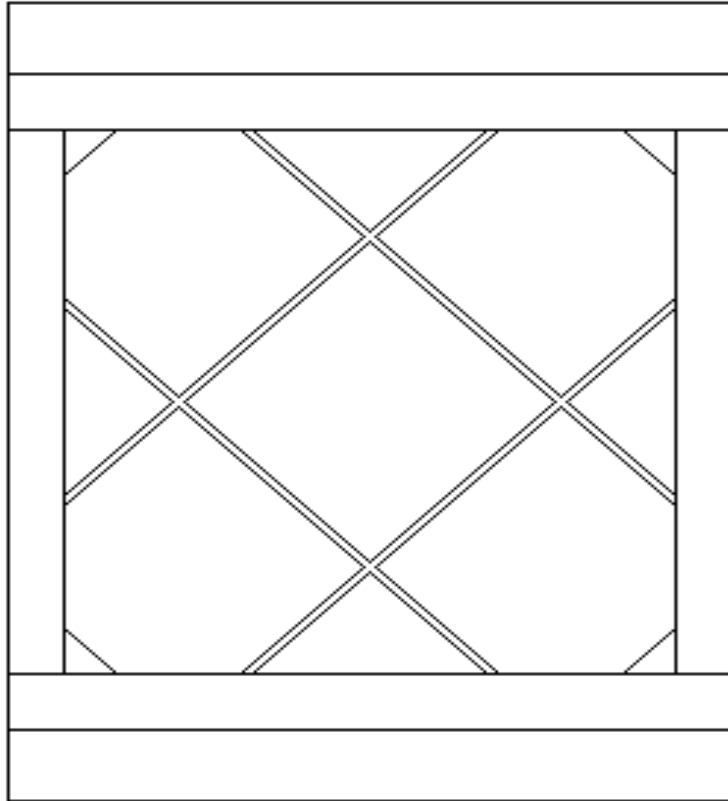
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “goç buynuzu” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, deve boynu, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 114: Örnek 28

Şema 28: Örnek 28'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 12.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Hamaylı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif TÜRK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 57 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1953 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	30 cm x 32 cm.	2 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Cam Göz Yeşili, Pembe, Beyaz, Krem

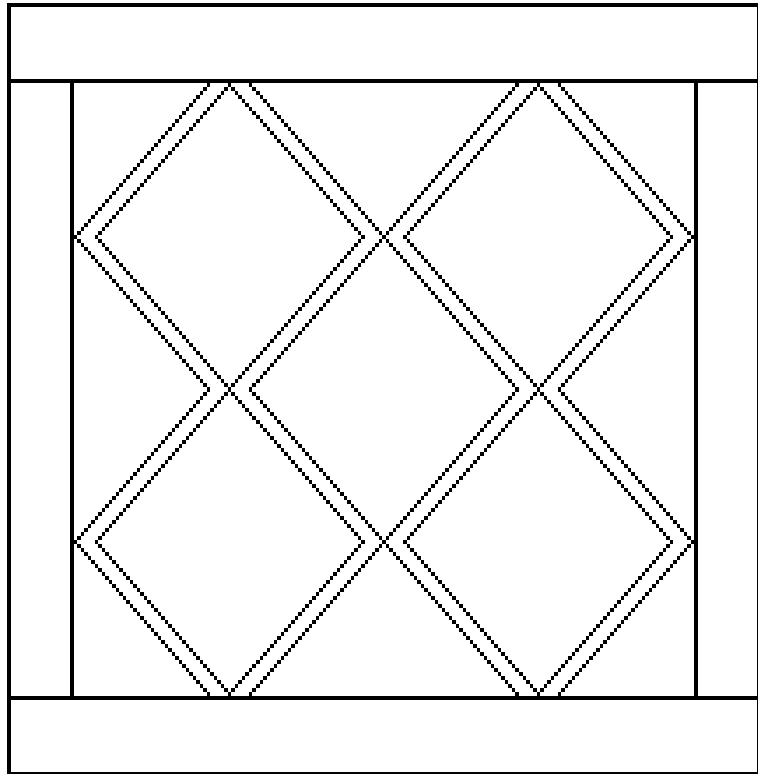
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “hamaylı” motifi, bordür kısımlarında ise “deve boynu, eli böğründe, göbek, gelin göbeği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin farklı renklerde dokunması dokumaya zengin bir görünüm sağlamıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 115: Örnek 29

Şema 29: Örnek 29'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 28.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Dokuz Enikli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü ARICI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 15 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1995 yılında kızına çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	30 cm x 30 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Beyaz, Siyah

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “dokuz enikli” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak” motifi kullanılmıştır.

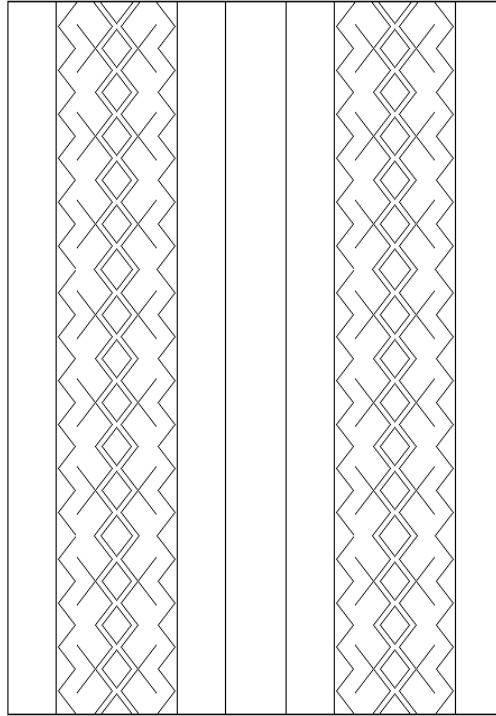
Açıklama: Tek parça halinde olan bu yastık günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Renklerin ustaca kullanımı sayesinde dokumada bir odak noktası oluşmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

3.1.5. Çuvallar

Fotoğraf 116: rnek 30

Şema 30: rnek 30'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 12.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Çengelli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif TÜRK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 65 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1945 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	42 cm x 88 cm.	2 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
---	---	6 cm.	6 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Pembe, Krem, Siyah

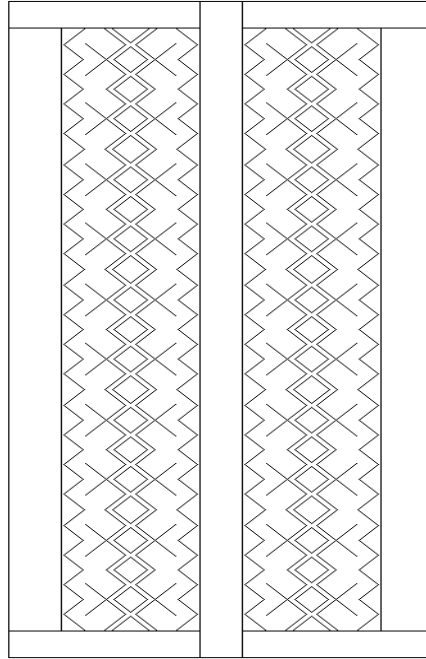
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “çengel” motifi, bordür kısımlarında ise “gelin göbeği, etlik, yar yare küstü” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu çuval günümüzde sahibi tarafından amacına uygun olarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının iki dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 117: Örnek 31

Şema 31: Örnek 31'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.06.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Çengelli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camiinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	40 cm x 92 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	6 cm.	6 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Pembe, Beyaz

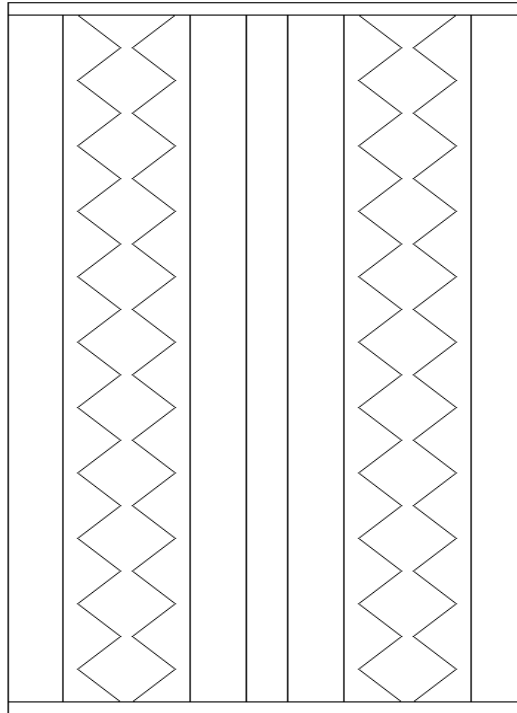
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “çengel” motifi, bordür kısımlarında ise “gelin göbeği, deve boynu, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu çuval geçmişte Belenbaşı Köyü Camisi’nin dar alanlarında yaygı olarak kullanılmaktayken günümüzde Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının bir yatay iki dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 118: Örnek 32

Şema 32: Örnek 32'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.06.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Garnı Yarık”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camiinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	63 cm x 113 cm.	6 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
2 cm.	2 cm.	6 cm.	6 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Beyaz

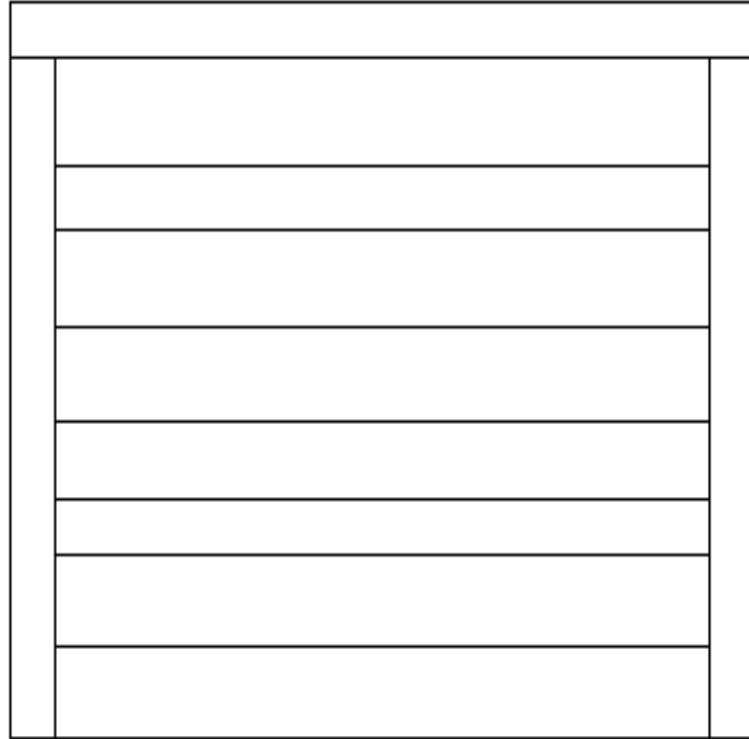
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “garnı yarık” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak, gelin göbeği, etlik” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu çuvalın yıpranan yerlerinin daha fazla hasar görmemesi için kumaş parçaları ile yamalar yapılmıştır. Geçmişte Belenbaşı Köyü Camisi’nin dar alanlarında yaygı olarak kullanılmakta iken günümüzde Belenbaşı Köyü Camisi’nin tek tip halı ile döşenmesi sonucu kullanımdan kaldırılmıştır ve şu anda caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının bir yatay iki dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 119: Örnek 33

Şema 33: Örnek 33'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 23.06.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Örneklık”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Zeynep İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 35 yıldır.

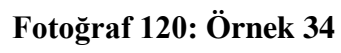
Nereden/Kimden Geldiği: 1975 yılında kendisine çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	87 cm x 87 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
---	---	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “hanım göbeği, gıvrımlı” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak, sandık, gelin göbeği, gelin kız” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu çuvalın motiflerinde yer yer kaybolmalar görölmektedir. Günümüzde sahibi tarafından sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Şema 34: Örnek 34'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 14.06.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Örneklik”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Belenbaşı Köyü Camiinde bulunmaktadır.

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: Camiye ne zaman bağışlandığı bilinmiyor.

Nereden/Kimden Geldiği: Camiye nereden veya kimden geldiği bilinmiyor.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	78 cm x 123 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
---	---	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Kahverengi	Kahverengi	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Pembe, Kahverengi

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “eğrim suyu, küpe çiçeği, göbekli, gutu, etlik, göçürtme” motifleri, bordür kısımlarında ise “analı gızlı, sandık, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

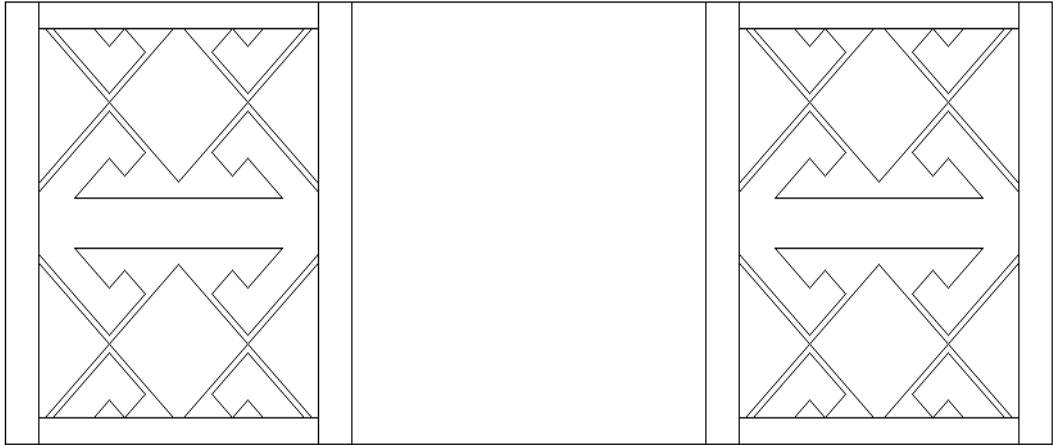
Açıklama: Çuvalın ön yüzünü oluşturan bu parçanın diğer kısmına ne olduğu konusunda bir bilgiye ulaşılamamıştır. Motiflerinde yer yer kaybolmalar görülmektedir. Günümüzde caminin deposunda saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

3.1.6. Heybeler

Fotoğraf 121: Örnek 35

Şema 35: Örnek 35'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 21.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Goç Buynuzu”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Hamide İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 35 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1974 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Kilim, cicim ve zili	42 cm x 125 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
4 cm.	4 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Kıl	Kıl	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Beyaz

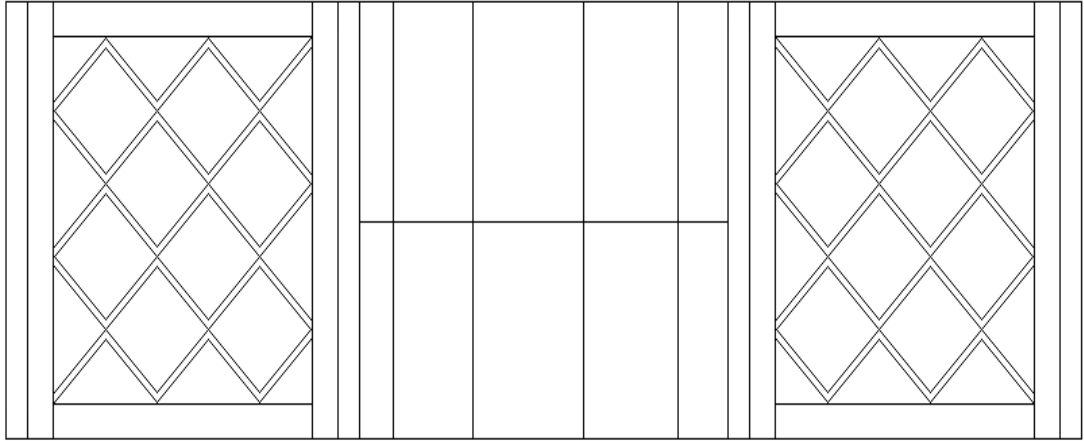
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “goç buynuzu, gırk gıvrım” motifi, bordür kısımlarında ise “ayak, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu heybe günümüzde sahibi tarafından sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 122: Örnek 36

Şema 36: Örnek 36'ya Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 05.09.2005

Dokumanın Yerel Adı: “Dokuz Enikli ”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Şerife KAHRAMAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 25 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1985 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	40 cm x 130 cm.	2 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
8 cm.	8 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğne Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Siyah

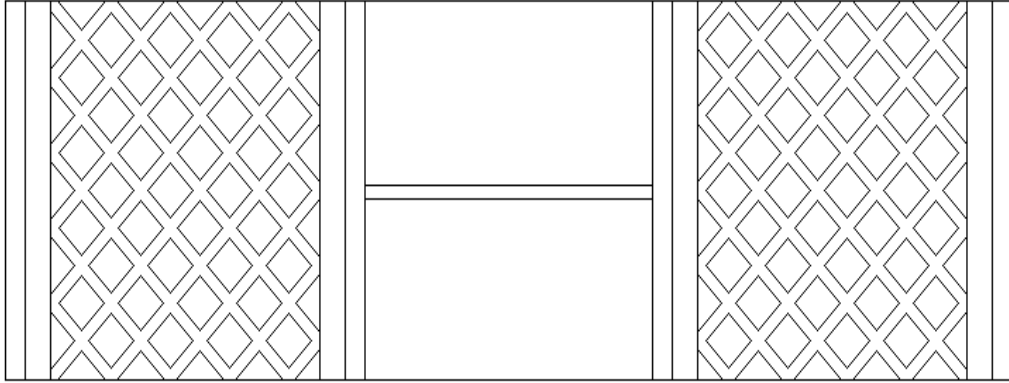
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “dokuz enikli” motifi, bordür kısımlarında ise “anah kızlı, dırnak, yan eş, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu heybe günümüzde sahibi tarafından sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 123: Örnek 37

Şema 37: Örnek 37'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 12.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Bereketli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif TÜRK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 15 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1995 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Kilim, cicim ve sumak	44 cm x 135 cm.	2 cm	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	---	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	4 Nm	4 Nm	4 Nm
Renk	Bordo	Bordo	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Beyaz, Siyah

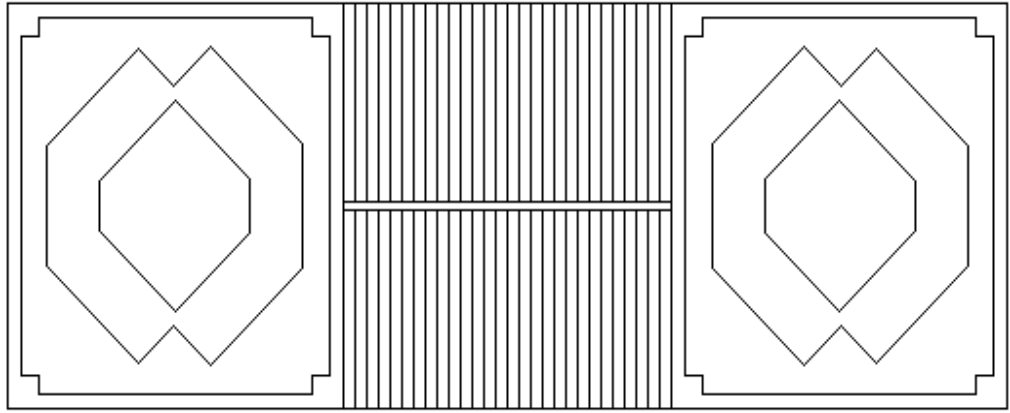
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “bereket” motifi, bordür kısımlarında ise “dınak, deve boynu, ciynak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu heybe günümüzde sahibi tarafından duvara süs amaçlı asılarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın her iki tarafının iki yatay bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 124: Örnek 38

Şema 38: Örnek 38'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Akrep”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Huriye YILMAZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 20 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1990 yılında dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Kilim	3 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
5 cm.	5 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Siyah	Siyah	Bordo, Yağ Yeşili, Krem, Siyah

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “akrep” motifi, bordür kısımlarında ise “gıvrımlı” motifi kullanılmıştır.

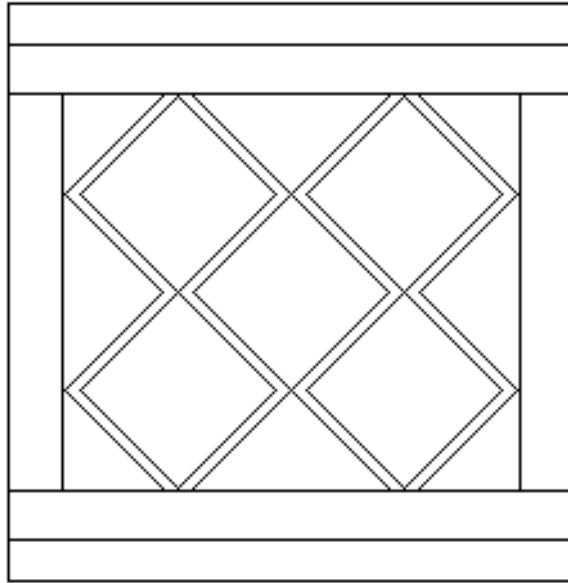
Açıklama: Tek parça halinde olan bu heybe günümüzde sahibi tarafından duvara süs amaçlı asılarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın bir yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

3.1.7. Torbalar

Fotoğraf 125: Örnek 39

Şema 39: Örnek 39'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Dokuz Enikli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Hamide İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 10 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 2000 yılında torununa hediye amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	31 cm x 35 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Mavi, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Siyah

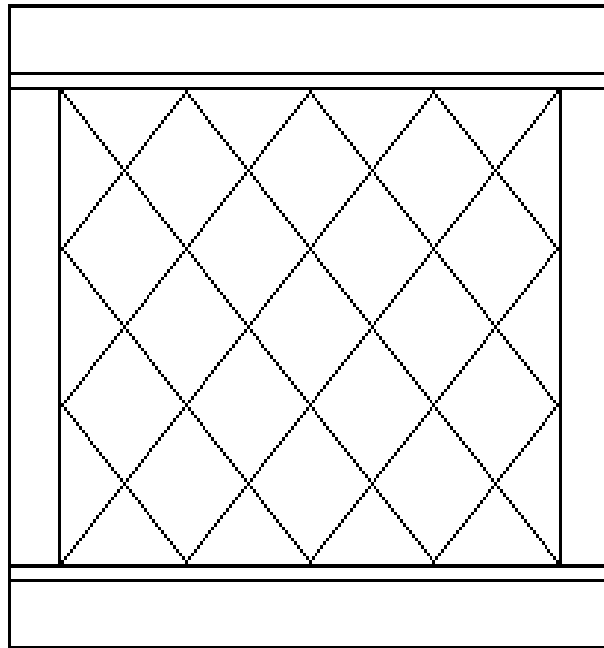
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “dokuz enikli” motifi, bordür kısımlarında ise “anallı gızllı, dırnak, eli böğründe, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba sahibi tarafından torununa evlenirken hediye edilmeyi beklemektedir.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin düzensiz olarak farklı renklerde dokunması dokumaya karmaşık bir görünüm kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 126: Örnek 40

Şema 40: Örnek 40'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 23.09.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Eli böğründe”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Hatice KINALI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 15 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: Çeyiz amaçlı kendisi dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	28 cm x 28 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
3 cm.	3 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Cm Göz Yeşil, Afyon Çiçeği, Siyah

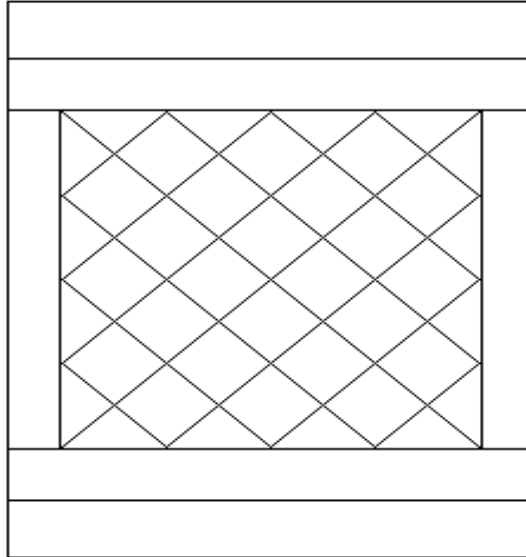
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “eli böğründe” motifi, bordür kısımlarında ise “deve boynu, gelin göbeği, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 127: Örnek 41

Şema 41: Örnek 41'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Hanım Göbeği”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Huriye YILMAZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 25 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1985 yılında torununa çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	31cm x 36 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Portakal Sarısı, Acı Yeşil, Cam Göz Yeşili, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

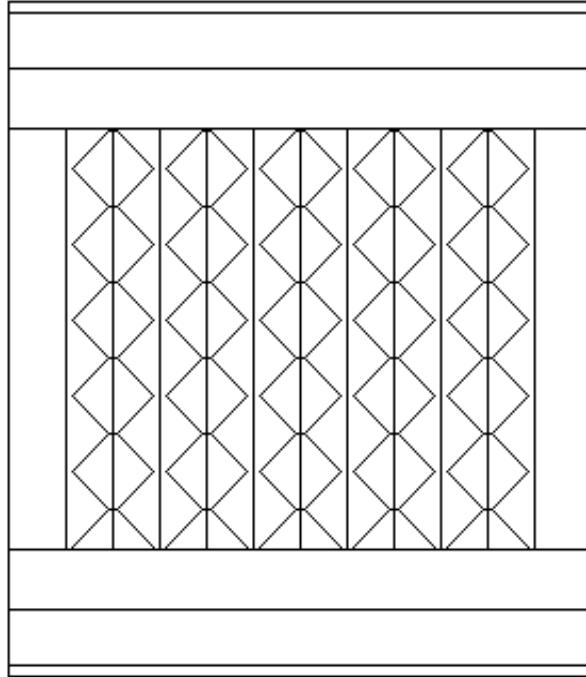
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “hanım göbeği” motifi, bordür kısımlarında ise “dınak, eli böğründe, deve boynu, ayak, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba sahibi tarafından torununa evlenirken hediye edilmeyi beklemektedir.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 128: Örnek 42

Şema 42: Örnek 42'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 12.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “Çetin Ceviz”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif TÜRK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 18 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1992 yılında doğan torununa çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	35 cm x 35 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	5 cm.	5 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Pembe, Siyah

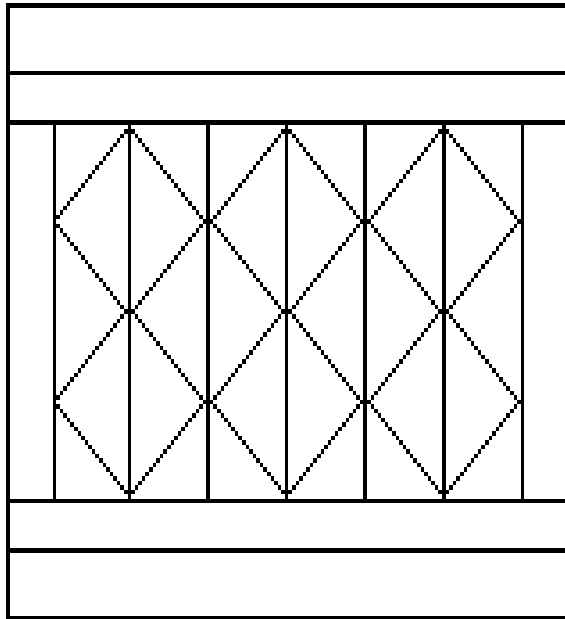
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “çetin ceviz” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, eli böğründe, deve boynu, ayak, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından duvara süs amaçlı asılarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın üç yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 129: Örnek 43

Şema 43: Örnek 43'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Cevizli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü ARICI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 10 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 2000 yılında süs amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	26 cm x 28 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
7 cm.	7 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Çiğ Sarı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Pembe, Beyaz, Siyah

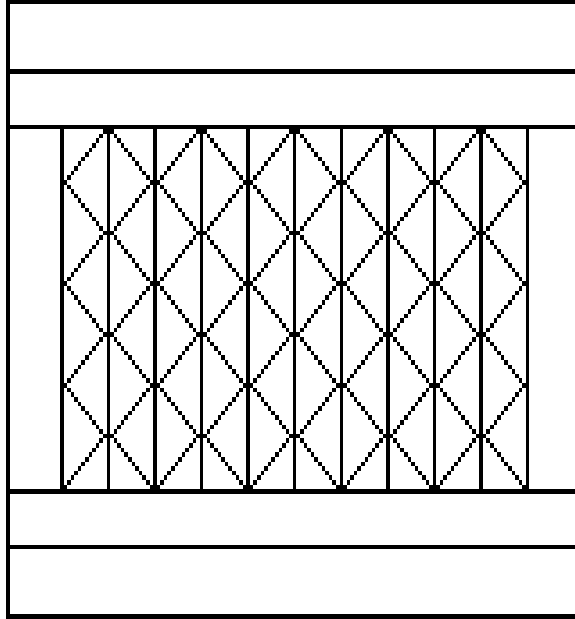
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “ceviz” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, eli böğünde, deve boynu, ayak, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından duvara süs amaçlı asılarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Aynı motifin her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 130: Örnek 44

Şema 44: Örnek 44'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Nuskalı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Hamide İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 5 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 2005 yılında torununa hatıra amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	18 cm x 23 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Siyah, Kahverengi

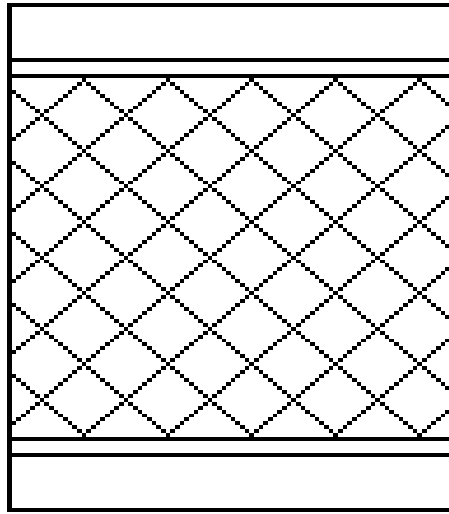
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “nuska” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, deve boynu, sığır sidiği, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba sahibi tarafından torununa evlenirken hediye edilmeyi beklemektedir.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının her sırada aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 131: Örnek 45

Şema 45: Örnek 45'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 06.08.2006

Dokumanın Yerel Adı: “Nuskalı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ayşe KINACI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 20 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1990 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	15 cm x 19 cm.	4 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
3 cm.	3 cm.	--	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Siyah

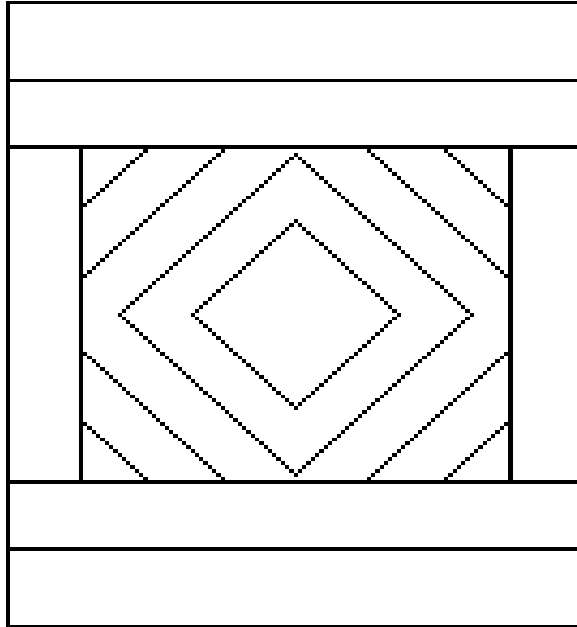
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “nuska” motifi, bordür kısımlarında ise “deve boynu, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından tuz torbası olarak amacına uygun kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının her sırada aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise her sırada farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 132: Örnek 46

Şema 46: Örnek 46'ya Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 17.11.2007

Dokumanın Yerel Adı: “ Gırk Gıvrım (Kırk Kıvrım)”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Döndü İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 25 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1985 yılında süs amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	18 cm x 22 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Mavi, Acı Yeşil, Yağ Yeşili, Afyon Çiçeği, Siyah

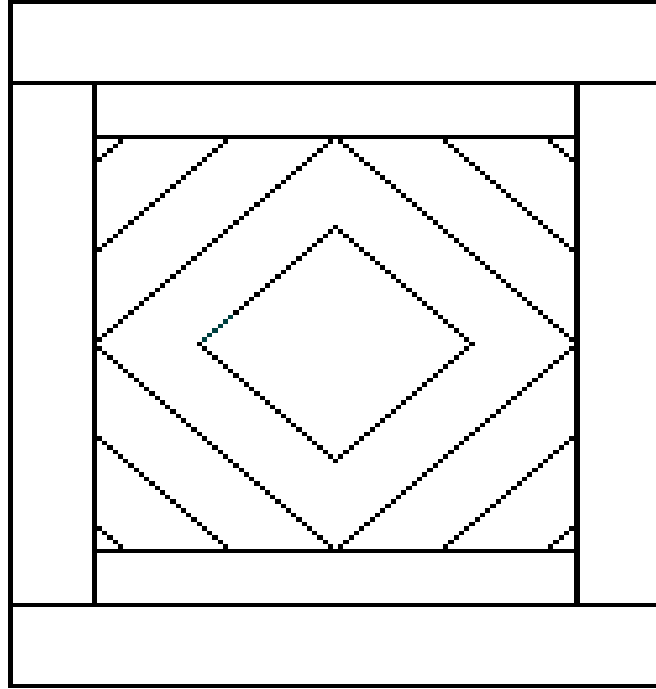
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “gırk gıvrım” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, deve boynu, ayak, sığır sidiği” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından duvara süs amaçlı asılarak kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

Fotoğraf 133: Örnek 47

Şema 47: Örnek 47'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 25.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Gaşmak Nakışlı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Ümmü ARICI

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 30 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1980 yılında kullanım amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim ve zili	15 cm x 20 cm.	6 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	6 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	4 Nm
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Siyah

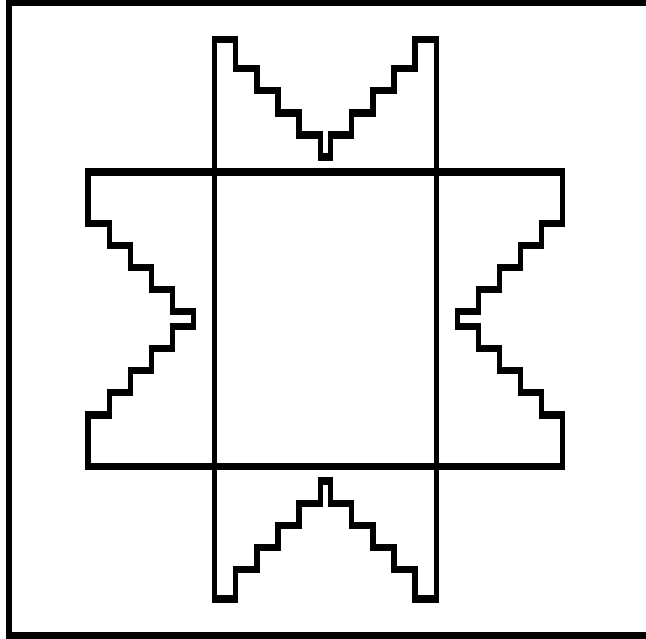
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “gaşmak nakışı” motifi, bordür kısımlarında ise “deve boynu, dırnak, sığır sidiği, ayak” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından tuz torbası olarak amacına uygun kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 134: Örnek 48

Şema 48: Örnek 48'e Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 12.01.2008

Dokumanın Yerel Adı: “İldızlı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Elif TÜRK

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 57 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1953 çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Zili	17 cm x 17 cm.	---	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
2 cm.	2 cm.	---	---
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Siyah

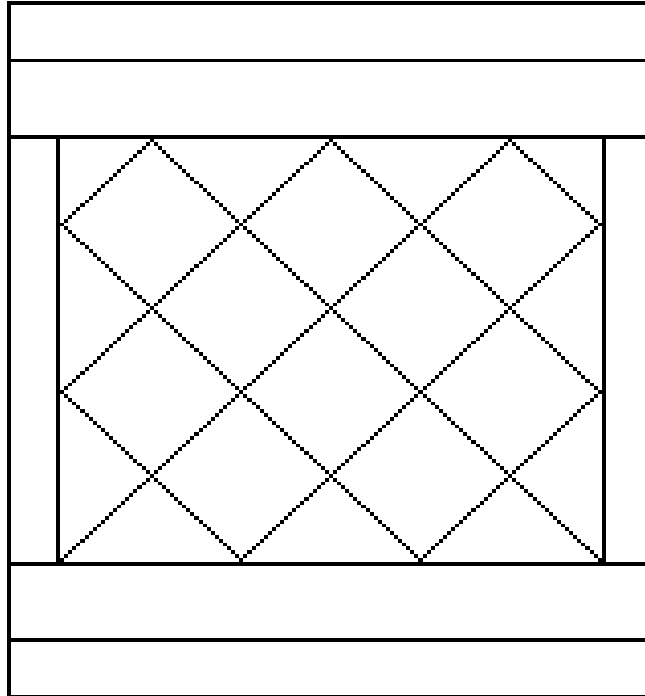
Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “ıldız” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak” motifi kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından tuz torbası olarak amacına uygun kullanılmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumada bordür kullanılmadığı dikkati çeker. Dokumanın zemininde kullanılan motifin orta noktası aynı zamanda dokumanın da odak noktası olmuştur. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Fotoğraf 135: Örnek 49

Şema 49: Örnek 49'a Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 17.11.2007

Dokumanın Yerel Adı: “Bereketli”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Döndü İLHAN

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 25 yıldır.

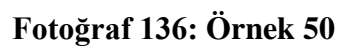
Nereden/Kimden Geldiği: 1985 yılında torununa hediye amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Cicim, zili ve sumak	32 cm x 35 cm.	3 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
6 cm.	5 cm.	4 cm.	4 cm.
Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Pamuk	Pamuk	Yün
Kat Adedi	3	3	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	2 Ne	2 Ne	El Eğirmesi
Renk	Beyaz	Beyaz	Bordo, Kırmızı, Portakal Sarısı, Mavi, Acı Yeşil, Afyon Çiçeği, Pembe, Beyaz, Siyah, Kahvrenge

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “bereket” motifi, bordür kısımlarında ise “dırnak, eli böğründe, ayak, deve boynu” motifleri kullanılmıştır.

Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba sahibi tarafından torununa evlenirken hediye edilmeyi beklemektedir. Henüz torbanın sapı örülüp dikilmemiştir.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumanın iki yatay bir dikey bordür ile çevrelendiği görülür. Zeminde kullanılan motifin dış çerçevesini oluşturan kısımlarının aynı renkte iç kısmını oluşturan kısımlarının ise farklı renklerde dokunması dokumaya ayrı bir özellik kazandırmıştır. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde ve renklerde bir düzen dikkati çeker.

Şema 50: Örnek 50'ye Ait Kompozisyon Şeması

KİMLİK FORMU

İnceleme Tarihi: 27.06.2009

Dokumanın Yerel Adı: “Nuskalı”

Dokumanın Kime Ait Olduğu: Huriye YILMAZ

Ailede/Camide Bulunduğu Süre: 70 yıldır.

Nereden/Kimden Geldiği: 1940 yılında babaannesi çeyiz amaçlı dokumuştur.

Uygulanan Teknik	Boyutu	Kilim Örgüsü	Saçak Boyu
Kilim	28 cm x 36 cm.	1 cm.	---
1. Yatay Bordür	2. Yatay Bordür	1. Dikey Bordür	2. Dikey Bordür
---	---	---	---

Kullanılan Malzeme	Çözüğü	Atkı	Desen İpliği
Hammaddesi	Yün	Yün	Yün
Kat Adedi	2	2	2
Büküm Yönü	S	S	S
İplik Numarası	El Eğirmesi	El Eğirmesi	El Eğirmesi
Renk	Krem	Krem	Bordo, Portakal Sarısı, Mavi, Yağ Yeşili, Krem, Siyah

Kullanılan Motifler: Zemin kısmında “nuska, nazarlık” motifleri, bordür kısımlarında ise “gelin göbeği, ayak” motifleri kullanılmıştır.

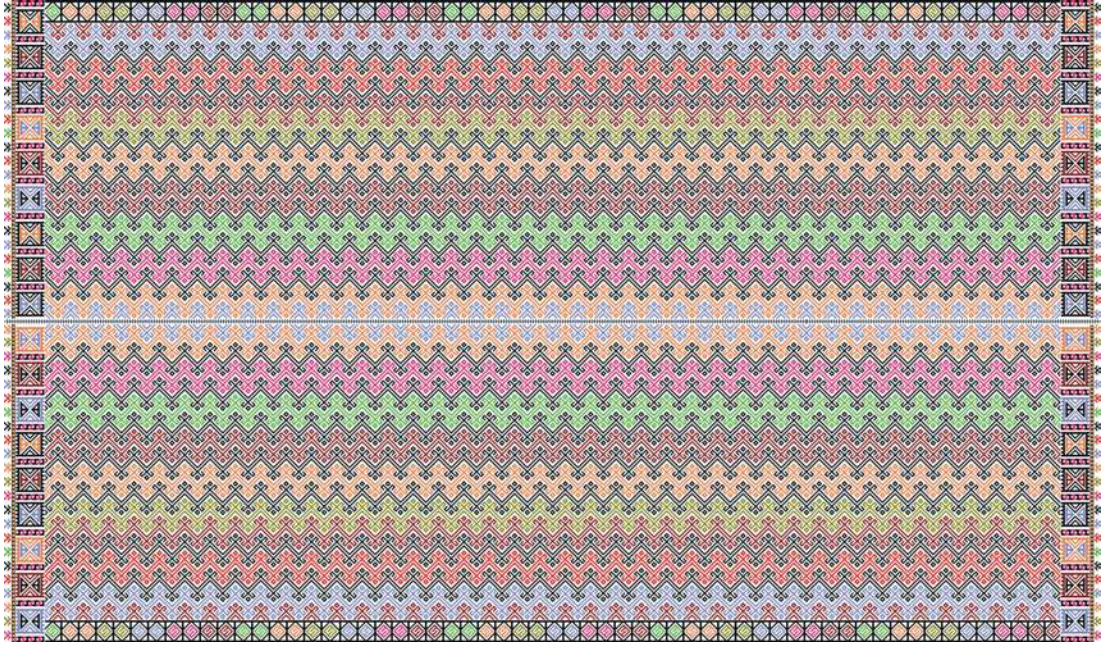
Açıklama: Tek parça halinde olan bu torba günümüzde sahibi tarafından sandıkta saklanmaktadır.

Kompozisyon Özellikleri: Kompozisyon şemasına bakıldığında dokumada bordür kullanılmadığı dikkati çeker. Dokumada bir odak noktası bulunmamaktadır. Dokumaya genel olarak bakıldığında motiflerin yerleştirilmesinde bir düzen görülmekte iken renklerin kullanılmasında bir düzen bulunmadığı dikkati çeker.

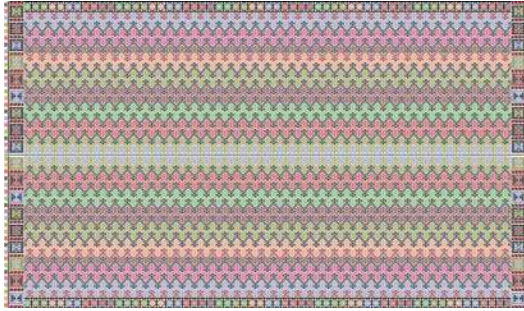
3.2. Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı sanatta yeterlik tez çalışmasının katalog kısmında Belenbaşı Köyü’nde yapılan alan araştırması sonucu ortaya çıkan ve ayrıntılı olarak incelenen 50 dokuma örneğine yer verilmiştir. “Repröduksiyon Çalışmaları ve Renk Düzenlemeleri” başlığı altında ise, 50 adet dokuma örneği arasından, tez danışmanı Prof. Nuray YILMAZ ile birlikte seçilen, 8 adet yaygı ve yastıktan oluşan dokuma örneklerinin repröduksiyon çalışmalarının yapılmasına karar verilmiştir. Bu çalışma bilgisayar ortamında “Paint” programında gerçekleştirilmiştir. Repröduksiyon çalışmasına ilaveten bu 8 dokuma örneğinin renk düzenlemelerinin de yapılması gerektiği, tez izleme jüri üyelerinin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Renk düzenlemeleri ise dokumaların motiflerinde ve zeminlerinde kullanılan renklerin kendi aralarında değiştirilmesi sureti ile gerçekleştirilmiştir.

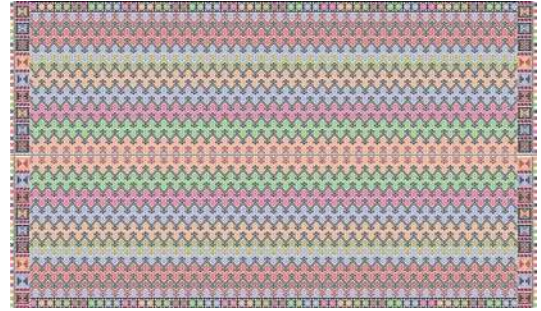
Seçilen dokumalara ait Repröduksiyon Çalışması ve Renk Düzenlemeleri sayfa düzeni içerisinde, ilk olarak dokumanın repröduksiyon çalışması ardından 4 adet renk düzenlemesi gelecek şekilde yerleştirilmiştir.

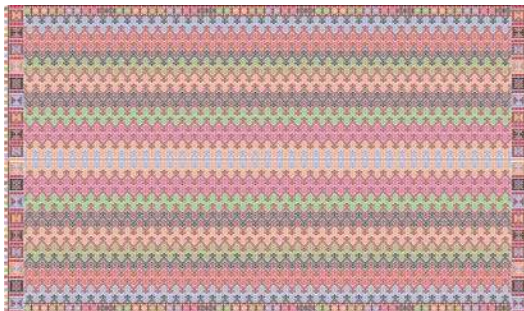
Örnek 3'e Ait Reprödiksüyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

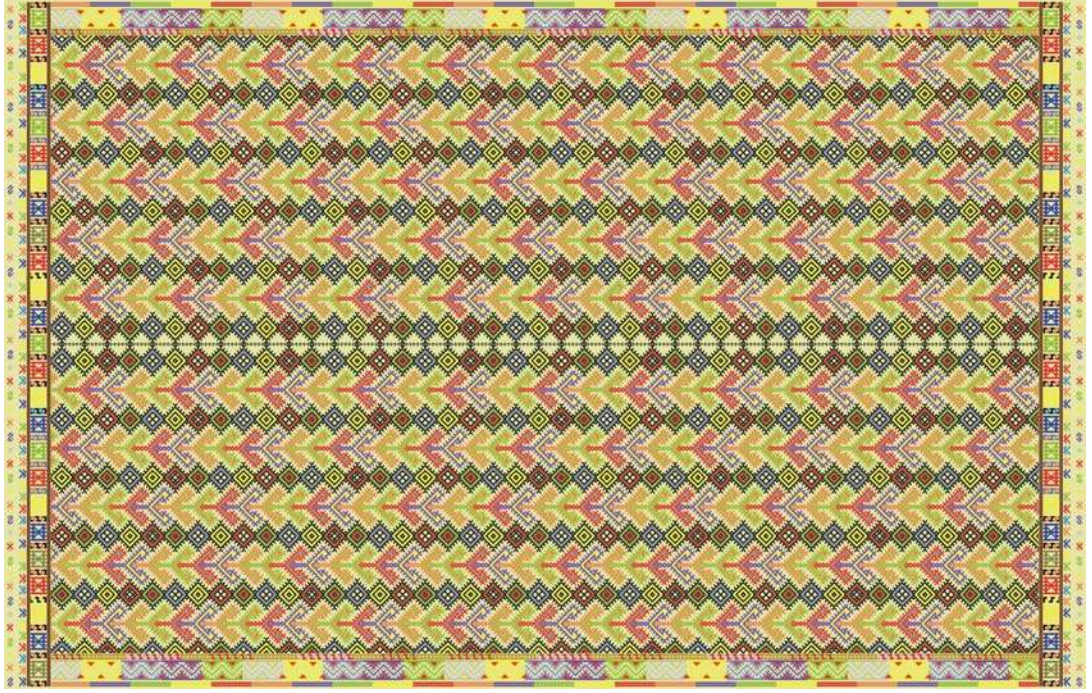
Renk Düzenlemesi 2

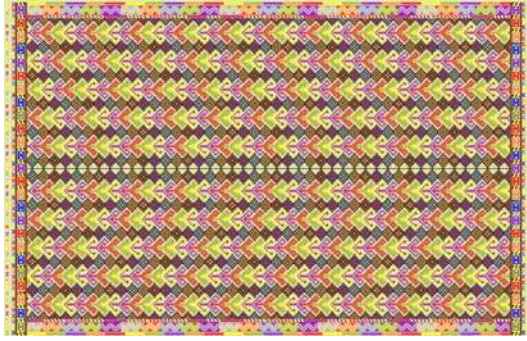
Renk Düzenlemesi 3

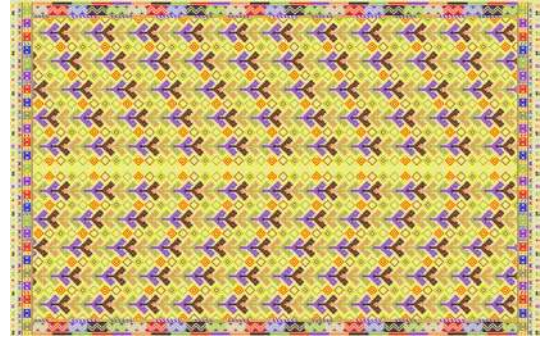
Renk Düzenlemesi 4

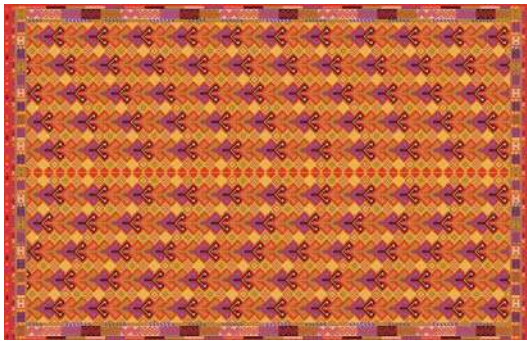
Örnek 4'e Ait Repröduksiyon Çalışması

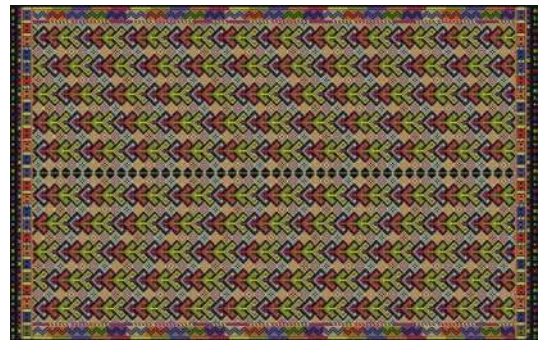
Renk Düzenlemesi 1

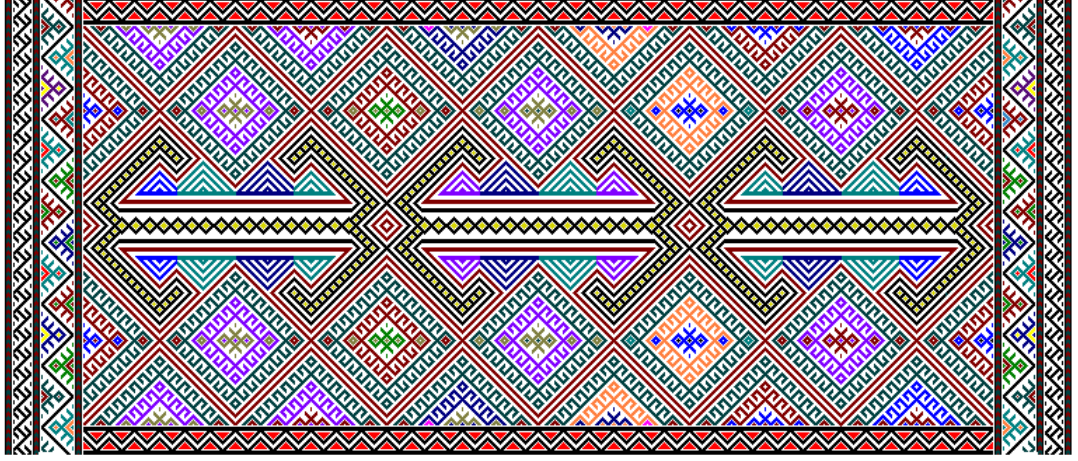
Renk Düzenlemesi 2

Renk Düzenlemesi 3

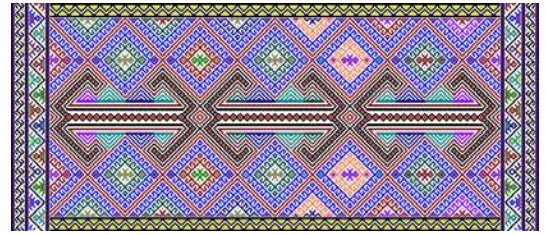
Renk Düzenlemesi 4

Örnek 8'e Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

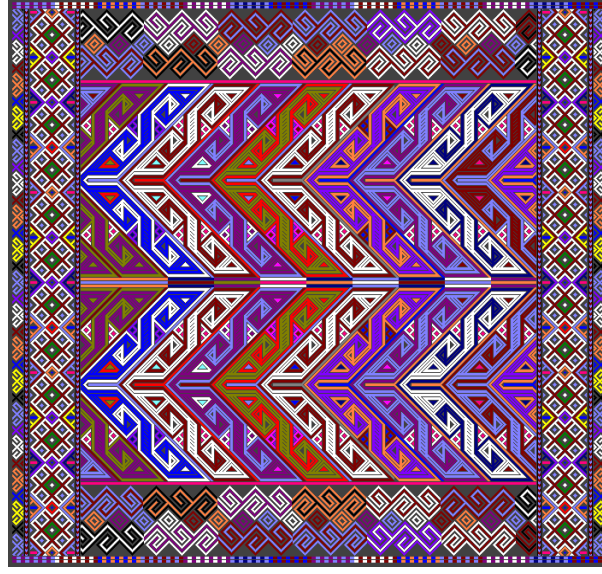
Renk Düzenlemesi 2

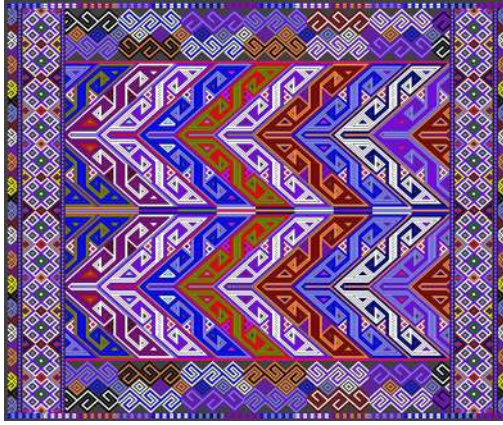
Renk Düzenlemesi 3

Renk Düzenlemesi 4

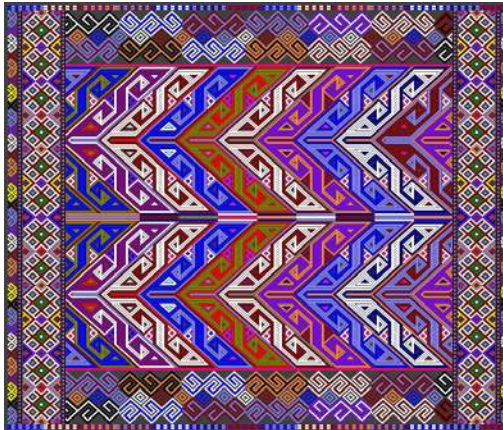
Örnek 10'a Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

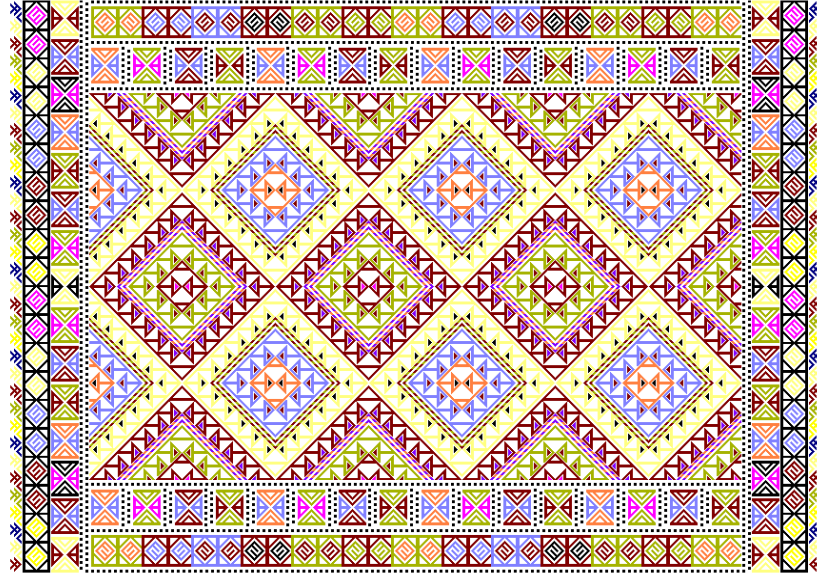
Renk Düzenlemesi 2

Renk Düzenlemesi 3

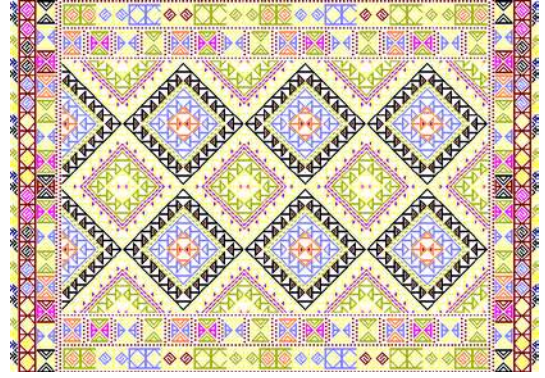
Renk Düzenlemesi 4

Örnek 12'ye Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

Renk Düzenlemesi 2

Renk Düzenlemesi 3

Renk Düzenlemesi 4

Örnek 16'ya Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

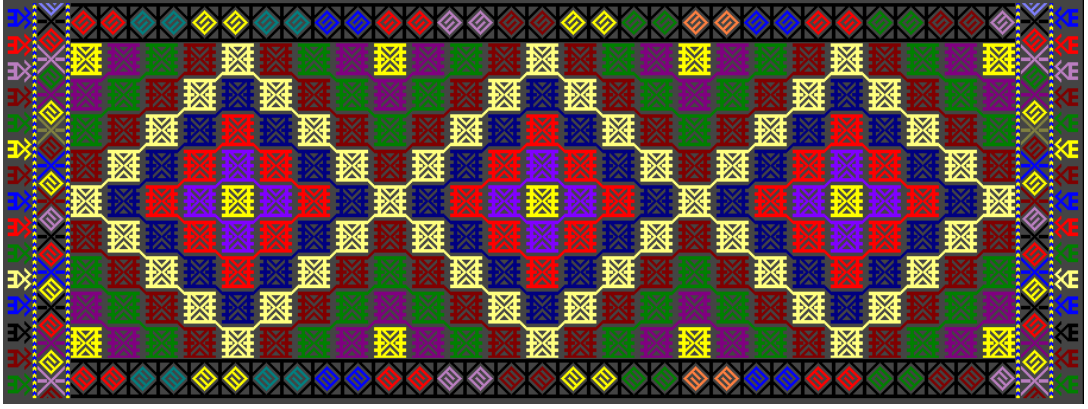
Renk Düzenlemesi 2

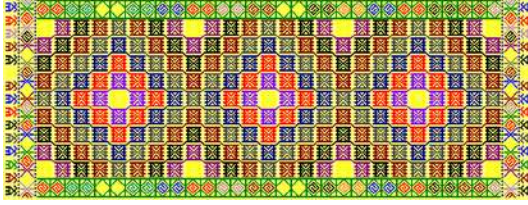
Renk Düzenlemesi 3

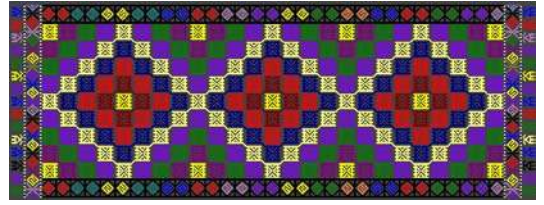
Renk Düzenlemesi 4

Örnek 17'ye Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

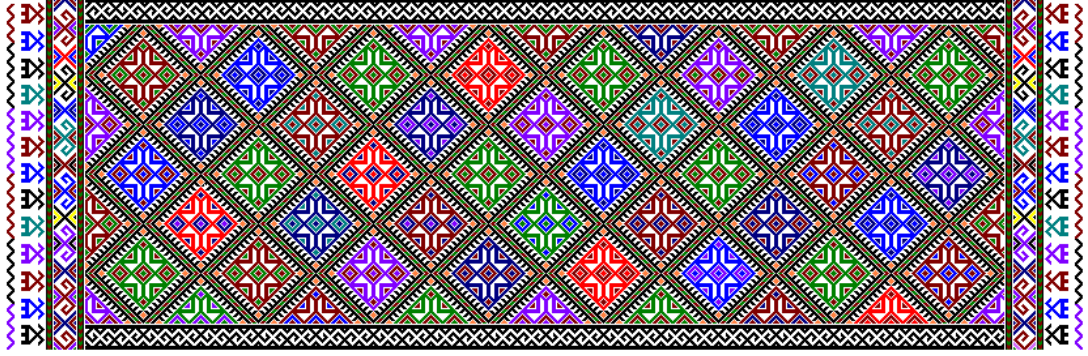
Renk Düzenlemesi 2

Renk Düzenlemesi 3

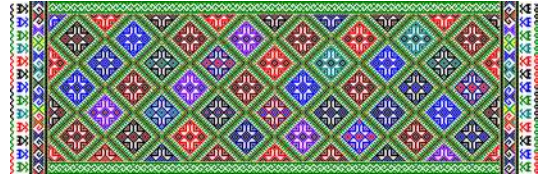
Renk Düzenlemesi 4

Örnek 20'ye Ait Repröduksiyon Çalışması

Renk Düzenlemesi 1

Renk Varyasyonu 2

Renk Düzenlemesi 3

Renk Düzenlemesi 4

SONUÇ

Günümüzde küreselleşme, iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler, değişen ekonomi ve seyahatlerde gerçekleşen kolaylıklar ile kültürlerarası etkileşim artarken, geleneksel yaşam biçimlerinde de bir takım değişimler gözlenir. Bu değişimler geleneksel kültürümüzü ve kültürümüzün özgün ürünleri gibi birçok değeri de beraberinde götürür. Kültürümüzün özgün ürünleri arasında yer alan geleneksel dokumalar önemli bir yere sahiptir. Değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak Anadolu'daki birçok yerleşim yerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nün yaşam biçiminde de değişiklikler meydana gelmesi ve düz dokumaların eskisi kadar gündelik yaşantının içerisinde olmaması günümüz Türkiye'sinde doğal bir süreç haline gelmiştir. Bu değişikliklere bağlı olarak geleneksel anlamda günlük kullanım eşyası olarak üretilen dokumalara olan ihtiyacın da git gide azaldığı bir gerçektir.

Anadolu'nun çeşitli yerleşim yerlerinde benzer ve benzemezlikler göstererek yüzyıllardır yapıla gelen geleneksel dokumalar (Anadolu'da yaşayan halkın konargöçer yaşam biçimini benimsemesi ve zorunlu iskâna tabi tutularak belirli bölgelere yerleştirilmeleri, kız alıp vermeye bağlı olarak farklı dokuma merkezlerinde ortak özelliklere sahip dokumaların üretilmesi sonucunda) gün geçtikçe kullanım amaçlarını yitirmeye başlamıştır.

Geleneksel yaşam biçiminin bir parçası olarak günümüze kadar ulaşmış olan dokuma örnekleri üretimde kullanılan hammaddenin sağlamlığı ve ömrü ile doğrudan doğruya ilişkilidir. Ayrıca günümüze kadar ulaşmış olan dokuma örneklerinin ve bu dokumalara ait bilgilerin (hammadde, renk, teknik, motif ve desen özellikleri) ortamın şartlarına bağlı olarak bir gün yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olduğu bilinmektedir. Bu gerçeği değiştirme imkânına sahip olmadığımız için zamanın ve çevrenin koşullarına karşı koyamayacağını bildiğimiz kültürümüzün özgün ürünleri arasında yer alan düz dokuma örnekleri elimizde halen mevcut iken olaya kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak bilinci ile bakılmalıdır. Toplum olarak kültür ve kültürel varlıkların önemine dikkat çekmek ve onları sahiplenerek nesiller boyu yaşatmak için çabalar harcamak gerekir. Bu sorun geleneksel

dokumaların doğru bir şekilde araştırılması, incelenmesi, koruma ve onarma çalışmalarına tabi tutulması ile çözüme kavuşturulur. Kültürel bir birikim olan geleneksel dokumalar; özüne uygun olarak, sanat, kültür, sosyal ve ekonomik yönlerden yeniden gündeme getirilmelidir. Bu durum ancak ve ancak kültürünü iyi tanıyan, ona sahip çıkan, onarım ve koruma çalışmaları konusunda bilgi ve tecrübe sahibi kişiler tarafından yapılırsa amacına ulaşacaktır. Sanatta yeterlik tez çalışması olarak hazırlanan “Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı bu çalışma olaya bu bağlamda bakılarak hazırlanmıştır.

Belenbaşı Köyü’nde yapılan alan araştırması sonucunda yöre insanının Antalya yöresinde yaşayan “Karateke Obası’ndan” geldikleri tespit edilmiştir. Cumhuriyetin ilanı, yerleşik hayata geçme zorunluluğu ve yaşadıkları kötü çevre koşulları göz önünde bulundurularak şu anda bulundukları alana yerleşen Belenbaşı Köyü halkının geleneğe bağlı olarak, geçmişte yoğun emek harcayarak ürettikleri düz dokumalar, günümüzde ya farklı kullanım alanları bulmuş ya da giderek önemini yitirmeye başlamıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda, Belenbaşı Köyü dokumaları hakkında yapılmış bir yazılı kayıta rastlanmamıştır. Bu durum Belenbaşı Köyü dokumalarının kaynaklarda hiç yer almadığının göstergesidir. Buca Kaymakamlığı, Buca Belediyesi, Belenbaşı Köyü Muhtarlığı ve halkının işbirliğinde düzenlenen şenliklerde her ne kadar Belenbaşı Köyü “Yörük” olarak tanıtılmaya çalışılsa da bu şenlikler içerisinde kültürümüzün özgün ürünleri arasında sayılan, dokunduğu yörenin yaşam biçimini, geleneğini, kültürünü ve sanat anlayışını içinde barındıran geleneksel dokumalar hak ettiği yeri alamamıştır.

“Belenbaşı Köyü (Buca-İzmir) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri” başlıklı sanatta yeterlik tez çalışması, Belenbaşı Köyü’nde geçmişte önemli ölçüde üretilmiş ve günümüzde hızlı sanayileşmenin-şehirleşmenin etkisi ve sosyal hayatın değişmesi ile birlikte giderek unutulmaya yüz tutan düz dokumalar konusunda alan araştırması sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda açıklanmıştır. Bu çalışmada, kaynaklarda bulunan bilgilerin tekrarından çok Belenbaşı Köyü’nde bulunan düz dokumaların malzeme, teknik ve desen özelliklerinin dokumacılar arasındaki ve köydeki yerel anlamları ile belirlenerek

saptanması, belgelenmesi, yaşatılması ve geleneğin içerisinde değerlendirilerek geleceğe ışık tutulması için literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

Saçmazlar (Sıçmazlar) aşiretinin Antalya'dan neden ve hangi yollardan geçerek geldikleri ve tam olarak yöreye ne zaman yerleştikleri hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamış olması bazı konulara net olarak cevap vermemizi ve olaya tarihsel süreçte bakarak irdelemeler yapmamıza engel olmuştur. Belenbaşı Köyü'nde yaşayan insanların büyük bir bölümü Cumhuriyet yıllarının başlangıcına kadar göçebe ve yarı göçebe olarak yaşıyordu. Dokumalar geçmişte Belenbaşı Köyü halkının en önemli uğraşlarındandı. Daha sonraki dönemlerde, zorunlu iskân nedeni ile yerleşik hayata geçmişler ve yaşamlarını yeni düzene ayak uydurarak sürdürmüşlerdir. Kendilerine yurt edindikleri Belenbaşı Köyü'ne yerleştikten sonra beraberlerinde getirdikleri dokuma geleneğini bırakmayıp burada da devam ettirmişlerdir. Ancak zamanla gelişen ve değişen teknolojiye bağlı olarak hayat şartlarındaki değişiklik dokuma ürünleri olumsuz yönde etkilemiştir. Geçmişte günlük kullanım eşyası olarak aile içi üretim ile yoğun emek harcanarak üretilen dokumalar eskisi kadar gündelik yaşantıda kullanılmaz hale gelmiş ve bu geleneksel uğraş giderek azalmıştır. Yeni yaşam biçiminde yani hızlı ve kolay yaşam koşullarında artık çok fazla ihtiyaç duyulmayan ürünler de yavaş yavaş yerlerini teknolojiye bağlı olarak zaman, emek ve sabır olamadan ve bir örnek teşkil eden fabrikasyon ürünlere bırakmıştır. Çabuk ve birbirinin aynısı olan üretimler kimliksiz olarak, tıpkı Anadolu'nun en ücra köylerinde olduğu gibi, Belenbaşı Köyü'nde de yerini almıştır.

Belenbaşı Köyü halkının Yörük olmasının getirmiş olduğu alışkanlık ile geçmişteki kullanım amacına uygun olmasa da günümüzde yeni anlamlar ve işlevler kazanan dokumalar, günümüzde gündelik yaşamın bir parçası olarak yerini almaya devam etmektedir. Bu durumun ne kadar süreceği kesin olarak bilinmediği için mevcut durumun belge altına alınması ayrı bir önem kazanmaktadır. Geçmişte Belenbaşı Köyü'nün geçim kaynağının hayvancılığa bağlı olması dokumalarda kullanılan hammaddeyi etkilemiştir. Bu yüzden Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan hammadde genellikle yündür. Yünün yanı sıra Yörüklerin vazgeçemediği

hayvanlardan olan keçinin kılı da önemli ölçüde kullanılmıştır. Yün ve kıl “kırklık” adı verilen özel bir makas vasıtası ile kırılır, kir ve pisliklerinden arındırıldıktan sonra “kirman” adı verilen basit yapılı bir alet yardımı ile eğrilerek iplik haline getirilir. Eğrilen ve yumak haline getirilen ipliklere büküm kazandırmak üzere “çıkırık” adı verilen basit yapılı bir makine kullanılır. Yumak halinde olan iplikler şayet boyanacak ise “gülcan” adı verilen basit yapılı ahşaptan yapılmış bir alet yardımı ile veya elde “çile” haline getirilir.

Belenbaşı Köyü’nde çözgü ipliği olarak kullanılacak iplikler; genellikle koyunun ve keçinin sırtından elde edilen doğal rengi ile kullanılır. Heybe, torba, yastık gibi küçük ebatlı dokumalarda kullanılan atkı iplikleri de boyanmaz. Ancak desen ipliği olarak kullanılacak iplikler geçmişte çeşitli teknikler ile boyanmakta iken günümüzde yerini boyanmış hazır yün ve pamuk ipliklere bırakmıştır. Belenbaşı Köyünde yapılan alan araştırması sırasında tespit edilen dokuma örneklerinde en çok: bordo, kırmızı, çiğ sarı (sarı), portakal sarısı (turuncu), mavi, acı yeşil, yağ yeşili, cam göz yeşili (yeşil), afyon çiçeği (mor), pembe, beyaz, krem, siyah, kahverengi renklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Doğrudan doğruya doğada bulunan boyarmaddeler ile iplik boyama şekli, malzeme ve uygulama bakımından yörelere göre farklılık gösterir. Belenbaşı Köyü’ndeki doğal boyamacılığın günümüzdeki durumuna bakıldığında; artık kimsenin doğal boyama konusunda bilgi ve deneyime sahip olmadığı görülür. Bu durumdan yola çıkarak Belenbaşı Köyü’nde doğal boyama konusundaki bilgi ve geleneklerinin yok olduğunu söylenebilir. Hatta günümüzde ne boyacılığı kendine meslek seçmiş kişiler tarafından ne de paket boya olarak adlandırılan boyalar ile köy kadınlarının yaptığı boyama işlemi kalmamıştır.

Belenbaşı Köyü’nde dokumada dikey olarak bulunan ipliklere “çezgin”, yatay olarak bulunan ipliklere ise “argaç” adı verilir. Dokumanın yapılabilmesi için öncelikle yörede “çezgin çekme” adı verilen yani çözgü ipliklerinin hazırlanması işlemi gerçekleştirilir. Belenbaşı Köyü’nde düz dokumalar yöre halkı tarafından “ıstar” adı verilen dikey tezgâhlarda dokunur. Yörede iki farklı tipte tezgâh

kullanılmaktadır. Bu tezgâhların ilki ve daha eski olanı, yan tahtalarının yere gömülmek sureti ile sabitleştirildiği tezgâhlardır. İki tezgâh arasındaki en belirgin fark; ikinci tip tezgâhta dokumacının oturacağı kısmının tezgâha sabitlenmiş olması, kenar tahtalarının bir yere çakılmayıp, kurulması, üzerinde çözgü ipliği ile istenildiği zaman bir yerden bir başka yere taşınması ve sökülmesinin son derece kolay olmasıdır. Bu yüzden bu tipteki tezgâhlara “seyyar tezgâh” adı verilir

Dokuma işlemine “baş örgüsünün” yapılması ile başlanır. Genellikle büyük ebatlı dokumalarda baş örgüsünün tamamlanmasının ardından atkı ipliği olarak kullanılacak olan renkte “ayaklık” kısmı yapılır. Ayaklık kısmında bazen motif ve renk denemeleri de yapılır. Belenbaşı Köyü’nde günümüzde genellikle küçük ebatlı dokumalar yapılır. Atkı ipliklerinin çözgü iplikleri arasından bir alttan, bir üstten olmak üzere 8-12 sıra (dokunacak olan ürünün büyüklüğüne göre) dokunması ile dokuma işlemine başlanır. Daha sonra bordür motifleri yerleştirilir. Motifler genellikle ya hafızalarından ya da daha önceden dokunmuş bir ürüne bakılarak yapılır. Motiflerin yerleştirilmesinde ince işçilik aranmaz. Motifler “göz kararı” yerleştirilir.

Geçmişte büyük ebatlı dokumalar genellikle iki veya üç kişinin yardımlaşması ile yapılırdı. Günümüzde ise daha çok küçük ebatlı dokumalar yapıldığı için dokuma işlemini tek kişi gerçekleştirir. Motifleri oluşturan renkli iplikler çözgü ipliklerinin arasından geçirildikten sonra 2 sıra atkı ipliği atılır ve “kirkit” adı verilen bir alet ile dövülerek sıkıştırılır.

Dokumanın yatay bordürüne genellikle “ayak kısmı” adı verilir. Dikey bordüre ise herhangi bir isim verilmemektedir. Dokumanın zeminini oluşturan kısmına ise “dokumanın içi” adı verilir. Motifler için ise “yanış” sözcüğü kullanılır. Küçük ebatlı yaygıların saçak kısımları uzun bırakılır ve çoğunlukla mavi boncuk takılarak saç örgüsü şeklinde örülür. Bunun nedeni ise nazara karşı olan inançtır. Belenbaşı Köyü’nde farklı kullanım alanına sahip olan dokumalar değişik teknikler ile süslenir. Basit nakış teknikleri (kanaviçe) ve çeşitli renklerdeki iplikler kullanılarak motiflerin araları doldurulmak sureti ile süslenen yaygıların yanı sıra “guda” adı verilen

püsküllerin yoğun olarak kullanımı ile süslenen heybe ve torbalar oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca dokuma işlemi yapılırken desen ipliklerine geçirilmiş olan boncuklar ile ve dokuma işlemi bittikten sonra dokumanın yüzeyine boncuk dikmek sureti ile de süsleme işlemleri yapılır.

Belenbaşı Köyü düz dokumaları, gerek motif zenginliği ve renkleri gerekse kullanım alanlarının çeşitliliği ile dikkat çekicidir. Geçmişteki çeyizlerde yoğun olarak yer alan düz dokumalar, günümüzde geçmişteki kadar olmasa da halen anadan kıza geçen bir miras olarak çeyizlerde yerini alır. Yörük yaşam biçimine bağlı olarak kullanım alanı bulan düz dokumalar, sürekli bir taşıma işlemine tabi oldukları için zamanla eskimiş ve kullanılmaz hale gelmiştir. Bu yüzden günümüze kadar çok eski örnekler ulaşmamıştır. Ulaşılan ürünler ise konargöçer yaşam biçiminin son dönemlerine rast geldiği ve çok fazla kullanılmadıkları için yıpranmamıştır.

Anadolu'nun çeşitli dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de düz dokumalar daha çok halkın kendi ihtiyacını karşılayacak özelliklerde ve kişisel gayretlerle dokunmuştur. Anadan kıza usta-çırak ilişkisi içerisinde yapıla gelen düz dokumalara Belenbaşı Köyü'nde ticaret amacı ile üretim karışmadığı için üretilen düz dokumalarda kullanılan renkler (kullanılan boyaya bağlı olarak renklerde görülen canlılık ve parlaklık göz ardı edilirse), motif ve desen özellikleri geleneksel tipik özelliklerini halen taşımaktadır. Ayrıca Belenbaşı Köyü düz dokumalarının ticari bir mal olarak işlem görmemiş olması ticari tanım ve terimlerin köye girmesine engel olmuştur. Böylelikle geleneğin bir parçası olarak üretilen düz dokumalarda bir kavram kargaşası oluşmamıştır. Belenbaşı Köyü'nde ticareti amaçlı üretim yapılmaması düz dokumaların farklı açılardan yozlaşmasına da engel olmuştur.

Düz dokumalar kadınlar tarafından istedikleri anda dokunabilme özelliğine sahiptir. Bunun en büyük nedeni ise hammaddenin her an kullanıma hazır olması ve dokuma işleminin günlük işler ile birlikte sürdürülebilmesidir. Bu yüzden çok fazla yer değiştirmeye bağlı olarak ve aşırı kullanım sonucu eskimiş olan düz dokumalar “yeniden dokuruz” mantığı çerçevesinde bağda, bahçede yani toprak zeminlerde

kullanılmıştır. Daha sonra kullanılmayacak duruma geldiğinde de atılmıştır. Eskiyen kısımlar en fazla (delik büyümesin diye) yama yapmak sureti ile tamir edilmiştir. Yama yapmanın dışında bir koruma ve onarma işlemine tabi tutulmuş bir dokuma örneğine, yapılan alan araştırması sırasında, rastlanılmamıştır. Belenbaşı Köyü dokumalarının çoğunluğu bölge özelliklerini üzerlerinde taşımasına rağmen, ekonomik ve sosyal olayların etkisi altına girerek yöre özelliklerini ve özgünlüklerini kaybetmeye başlamıştır. Bu nedenle bu dokumaların değeri zamanla önemli derecede azalmış ve çoğunun kalitesi bozulmuştur.

Belenbaşı Köyü düz dokuma örnekleri incelendiğinde, dokumada kullanılan ipliğin hazırlanışından tezgâh şekillerine, kullanılan motiflerden dokuma tekniklerine kadar ve kullanım alanları açısından Ege Bölgesi ve Anadolu'daki diğer dokuma merkezleri ile büyük benzerlikler gösterdiği fark edilmiştir. Düz dokuma teknikleri çok değişik türde motif ve desenlerin dokunmasına imkân vermediğinden dolayı geçmişten günümüze kadar çok fazla bir değişime uğramamıştır. Bu yüzden düz dokuma örnekleri Orta Asya özelliklerini bünyesinde halen barındırmaktadır. Belenbaşı Köyü düz dokuma örnekleri özellikle Söke, Kemalpaşa, İçel, Tarsus, Afyon, Denizli, Uşak, Aydın, Manisa, Çanakkale, Kayseri, Niğde, Konya düz dokumaları ile büyük benzerlikler göstermektedir. Bu benzerlikler bölgeler arasındaki kültürel birliğin en iyi göstergesidir. Ancak farklı ebat ve kullanım alanlarına sahip olan düz dokumalar kendine özgü özellikleri ile Batı Anadolu dokumaları arasında hiç tanınmamaktadır.

Belenbaşı Köyü düz dokumalarında bordür ve zeminlerde genellikle geometrik motifler hâkimdir. Bu motiflerin anlamları günümüz dokumacıları tarafından her ne kadar bilinmese de geçmişte bu motiflerin sembolik birer anlam taşıdıkları muhakkaktır. Bu motiflerin “ikonografik” gelişimi ve içerdiği anlamlar başka bir çalışmanın konusu olacak kadar zengindir.

Belenbaşı Köyü düz dokuma örnekleri arasında bulunan yer yaygılarının büyük ebatlı oluşları dikkat çekmektedir. Genellikle geleneksel yaşamın bir parçası olarak üretilen düz dokumalar, ticari kaygı taşımadan kişisel kullanım için

üretildiğinden, kullanılacak olan yerin özelliği göz önünde bulundurularak üretilir. Konar-göçer olarak yaşayan toplulukların en belirgin özelliği, geçimlerini küçükbaş hayvan besleyerek sağlamalarıdır. Bu yüzden yaz ve kış aylarını farklı iklim yapısına sahip yerlerde geçirmek zorundadırlar ve yaşayış biçimlerine bağlı olarak ihtiyacı olanları ellerinde bulunan malzemelerden üretmek durumundadırlar. Yün ve kılın kullanıldığı, mümkün olabildiğince kolay taşınabilecek şekilde üretimi yapılan bu dokumalar konargöçer yaşayan bir topluluğun tamamen yerleşik hayata geçmesi, bazı geleneklerin ortadan kalkması ve kullanım alanlarının değişmesi ile bir takım değişikliklere maruz kalmıştır.

Belenbaşı Köyü'nde dokumaların yapılma amaçlarından birisi gündelik kullanıma yönelik iken diğeri çeyiz hazırlama geleneğidir. Günümüzde büyük ebatlı dokumlar çeyizlerde çok fazla istenmemektedir. Bunun nedeni olarak da teknoloji ve iletişim araçlarındaki hızlı değişim ve gelişim sonucu köyde yaşayan genç kızların da artık şehirde yaşayanlar gibi aynı şeylere sahip olma istekleri gösterilir. Ancak geçmişleri ile de bağlarını kopartmak istemedikleri açıkça gözlenmektedir. Çeyiz geleneğindeki bu değişiklik son yıllarda küçük ebatlı heybe, torba ve yastık gibi dokumaların gündemde kalmasını ve bol miktarda dokunmasını sağlamıştır. Yeni evlenmiş bir çiftin evinde duvarda asılı bir heybe ya da koltuklar üzerinde küçük ebatlı “yanlık, yastıcağı ya da yanak yastığı” adı verilen yastıklar yer almaktadır. Günümüz genç kızlarının çeyizlerinde bulunması gereken eşyalar arsında geleneksel dokumaların yer alması düz dokumalar açısından değerlendirildiğinde umut verici bir gelişmedir.

Anadolu'nun çeşitli dokuma merkezlerinde olduğu gibi Belenbaşı Köyü'nde de ölümlük olarak dokunduktan sonra camiye bağışlanan düz dokumalar camilerin tek tip makine halıları ile kaplanması sonucu değerlerini kaybetmiş olarak depolarda atıl durumda bekletilmektedir. Belenbaşı Köyü'nde de ölümlük dokumaların yapılması geleneği de bu uygulama ile son bulmuştur. Camiye bağışlanan dokumaların kim tarafından, ne zaman bağışlandığı konusunda bilgilerin kayıt altına alınmamış olmasından dolayı Belenbaşı Köyü Camisinde ulaşılan örneklerin tam olarak tarihlendirilememiştir. Ancak ulaşılan örnekler arasında karşılaştırma yapıldığında en

eski örneklerin camide bulunan örnekler olduğu görülmektedir. Sadece Balenbaşı Köyü'nde değil Anadolu'nun çeşitli yerleşim merkezlerindeki camilerde bulunan düz dokuma örneklerinin halen elimizde olduğu düşünüldüğünde bu dokumaların değerlendirilmesi anlamında ve kültürün özgün ürünlerinin farkına varılmasını sağlamak amacı ile bir takım girişimlerde bulunulması gerektiği ortadadır. Günümüzde hak ettiği değeri bulamayan, gerekli koruma ve desteğe sahip olmayan bu dokumalar Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından bulunduğu köy, kasaba ve şehirlerde kurulacak olan bölgesel halı ve düz dokumalar müzelerinde sergilenmelidir. Aynı zamanda bu dokumalar fotoğrafları çekilerek belgelenmeli, teknik ve desen analizlerini ayrıntılı olarak kapsayan kataloglarda geleneğin içerisindeki yeri ve önemi ile birlikte yerini almalıdır. Böylelikle her dokuma merkezi bir müzeye kavuşurken kültürel birikimin farkında olmayan kişiler de bu birikimin farkına vararak kıymetini anlayacaklardır. Geleneksel yaşam sürdüren kişiler ise yeniden dokuma yapmaya yönelerek kültürel kimliğimizi oluşturan dokumaların yok olmasını engelleyecek ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakacaklardır. Aynı zamanda genç nesil, bu dokumalara ilgi gösterecek ve dokuma ustaları hayatta iken onlardan bir şeyler öğrenme çabasına gireceklerdir.

Günümüzde halı Devlet tarafından daha fazla önemsenmekte ve desteklenmektedir. Ancak bu durum düz dokumalar konusunda aynı şekilde işlememektedir. Bu yüzden özellikle düz dokumaların kaybolma süreci başlamıştır denilebilir. Her yıl Buca Kaymakamlığı, Buca Belediyesi, Belenbaşı Köyü Muhtarlığın ve halkının ortaklaşa düzenlemiş olduğu “Belenbaşı Köyü Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Şenliği” kapsamında hak ettiği yeri ve önemi bulamayan düz dokumalar Yörük yaşamının bir simgesi olarak Devlet tarafından desteklenmeli ve bu şenlik kapsamında yarışmalar ve sergiler düzenlenerek düz dokumaların öncelikle yerel bazda daha sonra uluslararası bazda tanıtımı yapılmalıdır.

Belenbaşı Köyü düz dokumalarında kullanılan motifler göçebe ve yarı göçebe yaşam biçimi sürdürmüş ve zamanla yerleşik hayata geçmiş Saçmazlar (Sıçmazlar) Yörük gurubunun geleneklerinden izler taşımaktadır. Bu yüzden kültürün özgün

ürünleri arasında büyük bir öneme sahip ve yoğun emek harcanarak üretilen düz dokumaların gelecek kuşaklara doğru bir şekilde kesin bilgiler ile aktarılması bu alanda çalışma yapan herkesin görevi ve sorumluluğudur. Bu aktarma işleminde köprü vazifesi gören kişiler ise bu alanda çalışan araştırmacılarıdır. Bu tür bir çalışma ekibinde görev alacak kişiler ise bu alanda eğitim almış, konusunda uzman kişilerden oluşmalıdır. Geleneksel özellikleri ile ve yörelere göre göstermiş olduğu benzer ve benzersizlikler ile büyük önem taşıyan düz dokumaların, geleneğin içerisinde üretilerek gelecek kuşaklara aktarılması gerekmektedir.

Geçmişte her çadırda bir dokuma tezgâhı bulunurken yerleşik düzene geçiş ile birlikte bu alışkanlık da giderek terk edilmeye başlamıştır. Gerektiğinde konu komşu yardımı ile kurulan bir tezgâhta ihtiyaçlar giderilmeye çalışılmış ve gün geçtikçe bu yardımlaşmalar giderek azalmıştır. Günümüzde ise Belenbaşı Köyü'nde evinde halen tezgâhı bulunan kişi sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıdadır. Dokuma yapmayı geleneğin içerisinde öğrenen dokumacı kişiler çocuklarına dokuma tekniklerini öğretmemiş olduklarından genç nüfus tarafından ilgisizlik oluşmuştur. Günümüzde halen dokuma yapmayı bilen 60-70 yaş üstü dokumacı kadınlar hayatta iken onları kaybetmeden ortak çalışmalar ile bu kişilerin bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmalıdır. Aksi takdirde 60-70 yaş üstü kişilerin bu dünyadan göçüp gitmesi ile birlikte geleneksel dokuma kültürümüzde bir yok oluş sürecinin içerisine girecektir.

Bu düşünceden yola çıkılarak hazırlanan sanatta yeterlik tez çalışmasında Belenbaşı Köyü düz dokumaları zengin bir kültürel birikimin özüne uygun olarak sanat, kültür, sosyal ve ekonomik yönlerden gündeme getirilmiş, geleneğin içerisinde yorumlanarak belgelenmiş ve gelecek kuşaklara doğru bir şekilde aktarılmasına katkıda bulunulmuştur.

Genel anlamda düşünüldüğünde yukarıda bahsedildiği şekilde geleneğin içerisinde bir üretimin yapılmasına imkân yok ise bu dokumalar en azından yozlaştırılmadan yaşatılmalıdır. Bu durum ise ancak ve ancak müzelere kaldırmak ile mümkün olacaktır. Sadece bu şekilde gelecek kuşaklara doğru bir aktarım söz

konusu olabilir. Bu yüzden her bir dokuma merkezi ayrı bir önem ve değere sahiptir. Anadolu'daki diğer dokuma merkezlerinde üretilen düz dokumalar ile aynı müzede yer alacağı düşünüldüğünde genelden özele ve özelden genele çıkarım yapmak daha kolay ve sağlıklı olacaktır. Böylelikle Anadolu'daki Yörük gruplarının yaşadığı bölgeler, ne zaman yerleşik hayata geçtikleri, bu Yörük gruplarının kullandığı hammadde, renk, teknik, motif ve desen özellikleri gibi sorular kolaylıkla cevaplanabilecektir.

Günümüzde Yörük yaşam biçiminde meydana gelen değişimler ve yerleşik hayata geçmenin getirmiş olduğu farklılıklar ile birlikte Belenbaşı Köyü düz dokumalarının da etkilendiği bir gerçektir. Düz dokumaların kalitesinde meydana gelen değişiklikleri hammadde temininde yaşanan güçlüklerle, boyama reçetelerinin artık hatırlanmamasına, çarşı pazardan temin edilen yün iplikler ile dokuma yapılmasına, dokuma bilen kişilerin gittikçe yaşlanmasına bağlanabilir.

Belenbaşı Köyü düz dokumalarının teknik ve desen özelliklerinin detaylı olarak incelendiği sanatta yeterlik tez çalışması sonuçları değerlendirildiğinde ortaya çıkan bulgulara göre; geçmişte hammadde olarak kullanılan ipliklerin kendi hayvanlarından elde ettikleri iplikler olduğu ancak günümüzde çarşı ve pazardan kolayca temin edilen yün ipliklerin kullanımına bir eğilim başladığı görülür. Dokumacılığın düzensiz ve denetimsiz olarak yapılmasına bağlı olarak ortaya çıkan dokuma ürünlerin gittikçe kalitesi de düşmektedir.

Ülke genelinde yaşayan kadın iş gücünün ekonomiye kazandırılması ve kırsal alanın kalkındırılması, işsizliğin kısmen de olsa giderilmesi için yöresel dokumaların geliştirilmesi, üretilmesi, tanıtılması, yaygınlaştırılması ve kullanım alanı kazandırılması gerekir. Bu tür bir çalışma ise yöre halkına bir şeyler öğretirmişçesine değil onların bilgi ve birikimlerinden fayda sağlayacak şekilde yapılmalıdır. Yerel yönetimler, üniversitelerin ilgili bölümleri, sanayi ve ticaret odaları, dokuma sektörü çalışanları, ilgili devlet kurum ve kuruluşları ile valilikler kapsamında görev yapan proje koordinasyon birimlerinin ortaklaşa hazırlayacakları uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği test edilmiş projeler üretmelidir. Bu projeler kapsamında üretimi

yapılan dokumalar ise gerek ülkeyi tanıtmak amacı ile gerek turizm sektörüne hizmet etmesi amacı ile farklı açılardan değerlendirilmelidir ki, olay sadece projeler kapsamında kalmasin.

Ülke genelinde hizmet veren turizmde pay sahibi olan çok sayıda dokuma satış mağazası bulunmaktadır. Bu mağazalar turistlerin uğramadan geçemedikleri yerlerin başında yer alır. Ancak bu tür dokuma mağazalarında bir örgütlenme görülmemektedir. Günü kurtarma çabası içerisinde olan dokuma sektörü çalışanları örgütlenmeli ve birlikte hareket etmelidirler. Bu anlamda örgütlenmiş tek kurum olarak İstanbul Halı İhracatçıları Birliğini (İTKİB) gösterebiliriz. Ancak bu kurumun geleneksel dokumalara olan katkısından söz etmek çok fazla mümkün değildir. Oysaki Türkiye’deki tek örgütsel kurum olarak geleneksel dokumaların değerini bilmek adına, bilinçli dokumacıların oluşmasını, doğal hammadde ve boya kullanımının gerekliliğini, kaliteli işçiliğin önemini benimseterek pazarlama yöntemlerinin öğretilmesi sorumluluğunu üstlenmelidir. Ayrıca tıpkı halı için olduğu gibi düz dokumalar için de ulusal bazda düzenlenecek olan sergi, yarışma ve workshoplara ev sahipliği ve öncülük etmelidir. Yapılacak olan yarışmalar sonucunda dokumacılar verilecek olan ödüller dokumacıyı teşvik edecektir. Geleneksel hale getirilen yarışmalarda ödül alan dokumalar ise kataloglar ve albümlerde yerini almalıdır ki bir sonraki yarışmalar için ilham kaynağı olsun.

Dokuma alanı ile ilgili birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Bunların başında ise üniversitelerin ilgili bölümleri bu alana ciddi zaman ve emek harcamaktadır. Ancak harcanan bu zaman ve emeğin daha kaliteli olması ve alana fayda sağlaması açısından bir takım girişimlerde bulunulmalıdır. Ön lisans programları açılırken il ve ilçenin sosyo-ekonomik yapısının yanı sıra kültürel geçmişi ve alt yapısı da göz önünde bulundurulmalıdır. Dokumacılığın yoğun olarak yapıldığı il ve ilçelerde açılacak olan Halıcılık ve Kilimcilik ile Geleneksel El Sanatları programlarının ders programlarında öncelikle dokuma kültürünün oluşması için temel bazda dersler yer almalıdır. Daha sonra ise dokumaların malzemesi ve tekniği hakkında detaylı bilgi sahibi olabilecekleri derslere yer verilmelidir. Bu dersler ile birlikte paralel olarak yöre dokumacılığını araştıran ve tanıtan seminerler

düzenlenmelidir. Böylelikle bu programlarda ara eleman olarak yetişen kişilerin yöre dokumalarına olan ilgi, bilgi ve sevgisi artırılmış olacaktır. Tüm bunların eksiksiz yerine getirilebilmesi için bu programların alt yapısının tam ve eksiksiz olarak hazırlandıktan sonra eğitim ve öğretime geçilmelidir. Aksi takdirde gerekli alt yapısı oluşturulmadan açılan bu programlar alana fayda sağlamaktan ziyade zarar verebilecek duruma gelebilir.

Ön lisans programlarının bir üst basamağı olan fakültelerdeki bölümler ise alana biraz daha farklı boyuttan bakmalıdır. Geleneksel dokumaların doğru bir şekilde araştırılması, tespit edilmesi, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda sorumluluklar yüklenmelidir. Dolayısı ile bu bölümler; yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşları, sanayi ve ticaret odaları işbirliğinde bu alana hizmet etmek adına sempozyum, konferans, panel, söyleşi vb. etkinlikler düzenlenmelidir. Günümüzde gittikçe yaygınlaşan proje bütçelerinden bu alana aktarım sağlanmalıdır. Hatta bu etkinlikler geleneksel hale getirilmelidir. Ancak bu tür organizasyonlarda bu alana hizmet eden dokumacı, üretici, tüccar, esnaf unutulmamalıdır. Onlara bir şeyler öğretmek maksadı ile değil, onlar ile mevcut bilgilerin paylaşıldığı bir ortam oluşturulmalıdır. Alana ait çalışmalar alan araştırması kapsamında yerinde görülüp yerinde öğrenilmelidir. Daha sonra bu bilgi birikimleri yayına dönüştürülmelidir ki bu alanda çalışma yapmak isteyen kişileri bir adım ileriye götürsün. Hatta bu çalışmalar ile belgelenmiş olan geleneksel dokumalar yöre ve ülke tanıtımına katkı sağlamalıdır. Üniversitelerde açılacak olan araştırma geliştirme birimleri (ARGE) bu alanda çalışanlar ile birlikte şekillenmelidir. Anadolu'nun belirli dokuma merkezlerinde kurulacak olan kooperatif ve birlikler tüm dokuma alanına öncülük etmelidir.

Geleneksel dokumaların hak ettiği değeri alabilmesi için bir takım uygulamalarda değişiklikler yapılması gerekir. 1880 sonrası yaygınlaşan kimyasal boyalar yerine tıpkı geçmişte olduğu gibi iplikler doğal boyalar ile renklendirilmelidir. Her ne kadar el eğirmesi yünlerin kalınlık ve inceliklerinde oluşan farklar el emeği yoğun olarak üretilen dokumaların özellikleri arasında yer alsada bu kalınlık ve incelik farklılıklarının en aza indirgenmesi sağlanmalıdır. Bu

durum kaliteyi etkileyen en önemli unsurlar arasında yer alır. Günlük işlerinin yanı sıra dokuma yapan yöre kadınlarının farklı zamanlarda ve yardımlaşarak konu komşu ile hep birlikte dokuma yapması dokumada dokumacı kişilerden kaynaklanan hatalara neden olmaktadır. Bu hatalar en aza indirgenmelidir. Tüm bunlardan sonra asıl yapılması gereken ise bir satış stratejisinin oluşturulmasıdır. Eğer geleneksel dokumalar yaşatılmak isteniyorsa mutlaka bir pazar bulunmalıdır. Aksi takdirde pazarı olmayan her ürün gibi geleneksel dokumalar da yok olmaya mahkûmdur. Dokuma piyasasında pay sahibi olmak isteniyorsa bu işten kazanç elde ederek bu dokumaların sürekli üretimi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ACAR, Belkıs; **Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar**, Apa Ofset Basımevi, İstanbul, 1975. “Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 3”

ACAR (Balpınar), Belkıs; **Kilim, Cicim, Zili, Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları**, Çeltüt Matbaacılık Sanayi ve Tic. A.Ş., İstanbul, 1982. “Eren Yayınları No: 3, Sanat Dizisi No: 1”

ACAR, (Balpınar) Belkıs; **Vakıflar Genel Müdürlüğü Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi Katalogu**, Çeltük Matbaası, İstanbul, 1983.

Anatolian Kilims I, Duman Ofset Ltd., Ankara, 1995. “T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü”

Anatolian Kilims II, Duman Ofset Ltd., Ankara, 1995. “T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü”

ANMAÇ, Elvan; **Tekstilde Kullanılan Lifler, Özellikleri ve Kullanım Alanları**, İzmir, 2004.

ARIKAN, Zeki; **XV-XVI Yüzyıllarda Hamit Sancağı**, İzmir, 1988. “Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 52”

AYTAÇ, Ahmet; **Geleneksel Türk El Dokumacılığı**, Nokta Ofset, Konya, 1999.

AYTAÇ, Ahmet; **Hotamış Türkmen Kilimleri**, Konya, 2003. “T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayın No: 44”

AYTAÇ, Çetin; **El Dokumacılığı**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997. “Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 966, Ders Kitapları Dizisi: 314”

BOZYİĞİT, Esat; **Türk Dokuma El Sanatları Makaleler Bibliyografyası**, Ayyıldız Yayınları, Ankara 1996. “Ayyıldız Yayınları: 25, Bibliyografya Dizisi: 2”

ÇELİK, Ümmügülsün; **Fethiye’de Eldirekli Göçebe Yörükler ve Eldirek Kilimleri**, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, 2004.

DENİZ, Bekir; **Ayvalık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili)**, Duman Ofset, Ankara, 1998. “Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını: 169”

DENİZ, Bekir; **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygılar**, Ankara, 2000. “Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Atatürk Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 215”

DULKADİR, Hilmi; **Mut ve Çevresinde Milli El Sanatlarımız (Istar Dokuma), Dokuma Tekniği, Çeşitleri, Motifler**, Ankara, 1985. “T.C. Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Milli Gelenek-Görenek ve El Sanatları Serisi: 1”

DURUL, Yusuf; **Baraj Gölü Çevresi Dokuma Sanatları**, T.T.K. Basımevi, Ankara, 1969. “Orta Doğu Teknik Üniversitesi Keban Projesi Yayınları Seri: 2, Etnografya Araştırmaları Yayın: 1”

DURUL, Yusuf; **Yörük Kilimleri (Niğde Yöresi)**, Apa Ofset, İstanbul, 1977. “Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 6”

DURUL, Yusuf; **Anadolu Kilimlerinden Örnekler 2**, Grafik Sanatlar Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş., İstanbul, 1987. “Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 13”

DURUL, Yusuf; **Türk Kilim Motifleri**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1987. “Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 62, Seri: 5, Sayı: A.3”

El Emeği Göz Nuru Siirt Kilimleri, Uyum Ajans, Ankara, 2003. “T.C. Siirt Valiliği Yayın No: 5”

ENEZ Nevin; **Doğal Boyamacılık (Anadolu’da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı)**, İstanbul, 1987. “Marmara Üniversitesi Yayınları”

ERBEK, Güran; **Anadolu Motifleri Sergisi Kataloğu**, İzmir, 1986.

ERBEK, Güran; **Kilim Catalogue No: 1**, Ana Basım A.Ş., İstanbul, 1988. “Selçuk A.Ş. Yayını”

ERBEK, Mine; **Çatalhöyük’ten Günümüze Anadolu Motifleri**, Ankara, 2002. “Kültür Bakanlığı Yayını”

ERKEN, S.; **Eski Türk Halılarından ve Kilimlerinden Örnekler**, İstanbul, 1961.

ERÖZ, Mehmet; **Yörükler**, TDAV Yayınları, İstanbul, 1991.

Eski Türk Halılarından ve Kilimlerinden Örnekler-Samples Of The Carpets And Kilims, Güzel Sanatlar Matbaası, İstanbul, 1961. “Sümerbank Genel Müdürlüğü”

EŞBERK, Tevfik; **Türkiyede Köylü El Sanatlarının Mahiyeti ve Ehemmiyeti**, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara, 1939. “T.C. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Çalışmalarından Sayı: 44”

Gaziantep El ve Ev Sanatları, 1999. “Gaziantep İl Turizm Müdürlüğü”

GÖKÇEN, İbrahim; **Saruhan'da Yörük Türkmenler**, Manisa Halkevi Yayınları.

GÜLCEMAL, Abdullah; **Temel Kavramları İle Halı ve Desen Teknolojisi**, Isparta, 1997.

GÜRSU, Nevber; **Türk Dokumacılık Sanatı Çağlar Boyu Desenler**, İstanbul, 1988.

GÜNDÜZ, İbrahim; **Karapınar El Dokumaları ve Kök Boyacılık**, Karapınar Belediyesi Kültür Yayını No: 2, Damla Matbaacılık ve Ticaret, Konya, 1993.

Hakkâri Kilimleri (Hakkâri Kilims), Ankara, 1997. “Hakkâri Valiliği Yayını”

HALAÇOĞLU, Yusuf; **XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi**, Ankara, 1997. “Türk Tarih Kurumu Yayınları”

Halı Müzesi İle Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi Kataloğu, Hzl: Suzan Bayraktaroğlu, Serpil Özçelik, Pys Vakıf Sistem Matbaa Müdürlüğü, Ankara, 2007. “T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü”

HARMANCIOĞLU, Mustafa; **Lif Teknolojisi (Yün ve Deri Ürünü Lifler)**, İzmir, 1974.

İŞIKSAÇAN, Güngör; **Batı Anadolu’nun Başlıca Halı Merkezlerinde İmal Edilen Hahların Desen ve Kaliteleri Üzerinde Araştırmalar**, İzmir, 1964.

İçel El Sanatları, Hazl.: Taciser Onuk, Feriha Akpınarlı, H. Serpil Ortaç, K. Özlem Alp, Ankara 1998.

2. Türk El Halı ve Kilim Fuarı (İstanbul-Yıldız Sarayı 9-13 Eylül 1987), b.y.y., b.t.y., “Türk Halıcılık Vakfı”

İŞCAN, Nejat: **Eşme ve Kilimcilik**, İşcan Yayınları, Eskişehir, 2004.

JOHANSEN, Ulla; **50 Yıl Önce Türkiye’de Yörüklerin Yayla Hayatı**”, Çev.: Mualla Poyraz, Ankara, 2005. “T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 3027, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları: 344, Gelenek, Görenek ve İnançlar Dizisi: 32”

KARAHAN, Recai; **Y.Y.Ü. Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kataloğu-I**, Van, 2005.

KARAHAN, Recai; **Dünden Bugüne Hakkari Kilimleri**, Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara, 2007. “T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphane ve Yayınlar Genel Müdürlüğü: 3096”

Kırşehir Vilayetinde Halıcılık-Kilimcilik-Yapağı-Tiftik, Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, Ankara, 1959. “Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yay.”

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; **Türk Halk Kültüründe Doğu-Anadolu Dokumaları ve Giysileri**, Volkan Matbaacılık, Ankara, 1994. “Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları No: 7”

KIRZIOĞLU (Görgünay) Neriman; **Eşme Kilimleri**, Cantekin Matbaacılık ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 1994. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı: 78”

KIRZIOĞLU (Görgünay) Neriman; **Altaylar'dan Tunaboyu'na Türk Dünyası'nda Ortak Yanışlar (Motifler)**, Ankara, 2001.

Kilimlerimiz, Balıkesir, 2003. "T.C. Balıkesir Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı"

KÜÇÜKKURT, Ülkü; **İzmir Etnografya Müzesinde Bulunan Çeşitli Yörelere Ait Halı ve Kilimler**, Uyum Ajans, Afyon 1999. "Afyon Kocatepe Üniv. Yay. No: 22"

MOĞOL, Hasan; **Teke Sancağı Şer'iyye Sicili**, Zirve Ofset, Ankara, 1996. "Mehter Yayınları: 6"

ONUK, Taciser ve Feriha Akarpınarlı-Serpil Ortaç-H. Özlem Alp; **İçel El Sanatları**, Ankara, 1998, "Kültür Bakanlığı Yayınları: 2091, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 269, Maddi Kültür Dizisi: 19"

ONUK, Taciser ve Feriha Akarpınarlı-H. Serpil Ortaç-H. Özlem Alp; **Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, Örücülük, İşlemecilik)**, Ergün Matbaacılık Ltd. Şti. Ankara, 1998. "T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2087, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 270, Maddi Kültür Dizisi: 20"

ONUK, Taciser ve H. Feriha Akpınarlı; **Şanlıurfa Karakeçili Kilimleri**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2003. "Atatürk Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 295, Bilimsel Araştırmalar Dizisi:1"

ORHONLU, Cengiz; **Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı**, Eren Yayıncılık, İstanbul, 1987.

ÖGEL, Bahattin; **Türk Kültürünün Gelişme Çağları**, Cilt: 2, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1971.

ÖGEL, Bahattin; **Türk Kültür Tarihine Giriş III Türklerde Ev Kültürü (Göktürklerden Osmanlılara)**, Ankara, 1978. “Kültür ve Turizm Başkanlığı Yayınları: 638, Kültür Eserleri Dizisi: 46”

ÖGEL, Bahattin; **Türk Mitolojisi (Kaynaklar ve Açıklamaları İle Destanları)**, Cilt: I, Ankara, 1993. “Türk Tarih Kurumu Yayını”

ÖLÇER, Nazan; **Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kilimler**, Çeltüt Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 1988. “Eren Yayıncılık”

ÖLÇER, Nazan; **Museum Of Turkish And Islamic Arts Kılıms**, İstanbul, 1989.

ÖZBEL, Kenan; **El Sanatları VII Cicim ve Sili**, Ulus Basımevi, b.y.y., b.t.y.. “CHP Halk Evleri Bürosu Kılavuz Kitaplar: 17, El Sanatları: 7”

ÖZBEL, Kenan; **El Sanatları IX Anadolu Kilimleri**, Ulus Basımevi, b.y.y., b.t.y.. “CHP Halk Evleri Bürosu Kılavuz Kitaplar: 19, El Sanatları: 9”

ÖZTÜRK, İsmail; **Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş**, Özdemir Basım, Yayımlar ve Dağıtım Ltd. Şti., Ankara, 1994.

ÖZTÜRK, İsmail; **Doğal Bitkisel Boyalarla Yün Boyama**, D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, İzmir, 1999. “Dokuz Eylül Yayınları Geleneksel El Sanatları: 1”

REFİK, Ahmet; **Anadolu’da Türk Aşiretleri (966-1200)**, Devlet Matbaası, İstanbul, 1930.

SERVEROĞLU, Hayati; **Akşehir Ortaokulu, Akşehir ve Yöresi Kilim, Heybe Çorap Motifi Araştırmaları Sergisi (1-8 Haziran)**, Nasreddin Matb., Akşehir, 1969. “Halkevleri Genel Merkezi”

SEYİRCİ, Musa; **Fethiye’de Yaylacılık ve Yayla Göçleri**, Damla Ofset, Antalya, 1988.

SEYİRCİ, Musa; **Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri**, Der Yayınları, İstanbul, 2000.

SEYİRCİ, Musa; **Ege Yörükleri**, Derin Yayınları, İstanbul, 2003.

SEYİRCİ, Musa; **O Güzel İnsanlar O Güzel Atlar Yirminci Yüzyılda Fethiye Kırsalında Yaşam**, Derin Yayınları 2. Baskı, İstanbul, 2007.

SEYİRCİ, Musa; **Batı Akdeniz Bölgesi Tahtacıları**, Derin Yayınları, Haziran 2007.

SOYSALDI, Aysen; **Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2009.

SÜMER, Faruk; **Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları**, TDAV Yayınları, İstanbul, 1992.

TANYILDIZ, Ali; **Orta Asa’dan Gedikli Köyü’ne Honamlı Yörükleri**, Isparta, 1990.

Tarihsel Gelişimi İçinde Türk Sanatı, İstanbul, 1983. “Anadolu Bankası Yayınları: 1”

TUNAMAN, Necla; **Bitki Boyaları İle Yünlerin Boyanması**, Güven Matbaası, Ankara, 1962, s.2-3. “Tarım Bakanlığı Çiftçi Broşürleri Serisi”

TURAL, K. Sadık; **İlmek'e Yansıyan Şiir: Halı-Kilim**, TŞOF Plaka Matbaacılık Tic. ve San A.Ş., Ankara, 1999. "Ahmet Yesevi Üniversitesi Yardım Vakfı Yayını"

TÜRKAY, Cevdet; **Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler**, İstanbul, 1979. "Tercüman Yayınları"

Van Kilims, Province Of Van, Ankara 1998. "Van Valiliği Yayını"

YALMAN, Ali Rıza; **Cenupta Türkmen Oymakları**, Hazl: Sabahat Emir, Cilt. II, Ankara, 1997.

Y.Y.Ü. Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kilim Kataloğu-1, Hazl: Recai Karahan, Van, 2005. "Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayın No: 41, Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No: 1"

Y.Y.Ü. Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kilim Kataloğu-II, Hazl: Prof. Dr. Recai Karahan, Arş. Gör. Ela Taş, Van, 2006. "Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayın No: 42, Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No: 2"

Tezler

AYDIN, Öznur; “Manisa, Uşak ve İzmir’e Bağlı Bazı Köylerde Dokunmuş Kilimler ve Desen Özellikleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.

ÇAĞLITÜTÜNCİGİL, Ersel; “İvrindi (Balıkesir) Yöresi Dokumaları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.

KOYUNCU, Ayşegül; “Özdemirci ve Gürpınar (Denizli-Çivril) Kasabalarında Zili Dokumaların Teknik ve Desen Özellikleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2005.

KÜÇÜKKURT, Ülkü; “İzmir Etnografya Müzesi Örneğinde Çeşitli Yörelere Ait Halı ve Kilimlerin İncelenerek Kataloglanması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

ÖZHEKİM (Atış), Didem; “Anadolu’daki Kirkitli Dokumalarda Görülen Geometrik Motiflerin Kullanım Nedenleri (Bergama ve Çevresi)”, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000.

SAY, Nuran; Niğde Bor İlçesi Bekdik Kilimleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1999.

TÜRELİ, Erhan; “Afyon Müzesi’ne Yöre Camilerden Kazandırılan Halı ve Kilimlerin Sanatsal ve Teknik Özellikleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

TÜRLÜ, Aliye; “Niğde Müzesinde Bulunan Halı ve Kilimlerin Bölgesel Teknik ve Desen ve Desen Özelliklerinin Belirlenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

ÜRER, Harun; “Emirdağ (Afyon) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.

YURTERİ, Z. Figen; “Meslek Yüksekokulu Halıcılık-Halı ve Kilim Programları ve Uygulamalı Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

Makaleler

ACAR, (Balpınar) Belkıs; “Türkiye’nin Halı ve Kilim Zenginlikleri”, **THY Magazin** 40. Yıl Özel, Mayıs 1973.

ACAR, Belkıs; “Dokuma Yaygılar (Kilim, Cicim, Sili, Sumak, Çarpana), **THY Magazin**, Sayı: 6, 1974.

ACAR, (Balpınar) Belkıs; “Halı ve Kilim Müzesi”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 2, Sayı: 4, Mayıs 1975.

ACAR, Belkıs; “Divriği Ulu Cami’indeki Halı ve Kilimler”, **Divriği Ulu Camii ve Darü’ş-şifası**, Ankara, 1978.

ACAR, (Balpınar) Belkıs; “Balıkesir Yüncü Yörükleri”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 6, Sayı: 18, Ocak 1980.

ACAR, Belkıs; “Türk Kilimleri (Münih’te Açılan Bir Sergi)”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 7, Sayı: 19, Mayıs 1980.

ACAR, Belkıs; “Bir Gurup Anadolu Yaygıları Üzerinde Bir Araştırma”, **Türkiyemiz**, Yıl: 12, Sayı: 33, Şubat 1981.

AÇIKGÖZ, Halil; “Türkçe’de Halı ve Halıcılık Terimleri”, **Türk Dünyası Etnografya Araştırmaları Türk Halıları Özel Sayısı**, İstanbul, 1984.

AKBİL, Fatma; “Bergama Dokumaları Cicim-Sili”, **Türkiyemiz**, Yıl: 7, Sayı: 21, Şubat 1977.

AKPINARLI, Feriha; “Renkler ve Şekiller de Konuşur Motiflerin Dili”, **Motif**, Yıl: 6, Sayı: 23, Ekim-Kasım-Aralık 2000.

ALDOĞAN, Ayşen; “Türk Halı ve Kilim Sanatı Bibliyografyası”, **İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Enst. Bülteni**, Sayı: 11-12, Nisan 1980.

ALDOĞAN, Ayşen; “Türk Kilim Sanatı”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 10, Sayı: 29, 1984.

ALDOĞAN, Ayşen; “Doğu Yöresi Kilimleri”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 12, Sayı: 35, 1986.

ALDOĞAN, Ayşen; “Anadolu Kültüründe-Sanatlarında Sembolik El Motifi”, **Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 2, Nisan 1988.

ALP, Özlem; “Konya Kilimlerinde Hayvan Sembolizmi”, **Motif**, Yıl: 7, Sayı: 24, Ocak-Şubat-Mart 2001.

ALP, Özlem; “Anadolu’dan Orta Asya’ya Uzanan Coğrafyada Dokumalarda Yaşanan Ortak Sembolik Motifler”, **Motif**, Yıl: 10, Sayı: 37, Nisan-Mayıs-Haziran 2004.

ARABACIOĞLU, Mustafa Altan; “Halı ve Kilim Müzesi Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, Sayı: 132, Ekim 1984,

ASLIER, Mustafa; “Kenan Özbek Halk El Sanatları Müzesi”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 4, Sayı: 10, Mayıs 1977.

ASLIER, Mustafa; “Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dobag Projesi”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 1, Sayı: 1, 1988.

ASLIER, Mustafa; “Çanakkale Ayvacık Yöresinde Geleneksel Kirkitli Dokuma (Halı Kilim) Üreticisi Köy Kadınları ve Marmara Üniversitesi İşbirliği”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 3, Sayı: 12, Aralık 1991.

ATALAYER, Günay; “Yörük Dokumaları”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 2, Eylül 1990.

ATAMERT, İlknur; “Yünlerin Boyanması”, **Folklor Aylık Halkbilimi Dergisi**, Yıl: 3, Sayı: 29-30, b.y.y., b.t.y..

ATASOYLU, Sabri; “Türk Kırmızısı”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Cilt: 7, Sayı: 162, Ocak 1963.

ATLIHAN, Şerife; “Ayvacık Bölgesinde Ala Çuvallar”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 2, Sayı: 5, Mart 1990.

ATLIHAN, Şerife; “Güney Batı Anadolu’da Karaçadır”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 4, Sayı: 15, Eylül 1992.

ATLIHAN, Şerife; “Değeri Giderek Artan Bir Yörük Sanatı Yaşam Biçimi ve Geleneksel Havsız Kirkitli Dokumalar”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 34, Haziran 1997.

ATLIHAN, Şerife; “Batı Anadolu’da Yaşayan Yörüklerde Heybe ve Torba Dokumalar”, **Erdem (Halı Özel Sayısı I)**, Cilt: 10, Sayı: 28, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

AYDIN, Öznur; “Helvacı Kilimleri”, **Anadolu Folkloru**, Yıl: 4, Sayı: 15, Cilt: 2, Ofset Repromat, Temmuz-Ağustos-Eylül 1992.

AYDIN, Öznur; “Günümüz Türk Kilimciliği”, **D.E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi**, Sayı: 8-9, İzmir, 1994.

AYDIN, Öznur; “İzmir’in Bornova Çamiçi ve Eğridere Köylerindeki Camii ve Evlerde Bulunan Zili, Sumak, Kontürlü, Düz Dokuma Kilimler”, **Standart**, Yıl: 34, Sayı: 398, Ankara, Şubat 1995.

AYDIN, Öznur; “Dikili/Çağlan, Kiroba, Kocaoba, Mazılı, Samanlık Köylerindeki Sili-Zili Dokumaları”, **Standart**, Yıl: 35, Sayı: 401, Ankara, Mayıs 1995.

AYDIN, Öznur; "20. Yüzyıl Tapestri Ambлемleri". **Antik Dekor**, Sayı: 36, 1996.

AYDIN, Öznur; “Müzelerdeki Düz Dokuma Yaygıların Korunması Sorunu” **D.E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi**, Sayı: 10, İzmir 1998.

BALPINAR, Belkıs; "An Anatolian Jajim Prayer Rug", **Halı**. Cilt: 4, No: 3, 1982.

BALPINAR, Belkıs; “Classical Kilims”, **Halı**, Cilt: 6, No: 1, Sayı: 21, 1983.

BALPINAR, Belkıs ve Udo Hirsch; “Parmaklı Kilims”, **Halı**, Cilt: 7, No: 2, Sayı: 26, Nisan-Mayıs-Haziran 1985.

BALPINAR, Belkıs ve Udo Hirsch; “Early Turkish Rugs”, **Halı**, Cilt: 10, No: 2, Sayı: 38, Mart-Nisan 1988.

BARIŞTA, H. Örcün; “Emirdağ ve Çevresinin Kirkitli Dokumaları”, **Sanatsal Mozaik**, Yıl: 2, Sayı: 18, Şubat 1997.

BAŞARAN, Fatma Nur ve Nuran Kayabaşı; “Çanakkale İli Yenice İlçesi Kirkitli El Dokumaları”, **Motif**, Yıl: 7, Sayı: 24, Ocak-Şubat-Mart 2001.

BAYATLI, Osman; “Bergama’da Dokumacılık”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1957.

BAYKARA, Tuncer; “Kökboya”, **Coğrafya Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 14, 1964. “İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayını”

BAYKARA, Tuncer; “Kökboya”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan 1998.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Eski Uluborlu Camilerinde Bulunan Kilimlerden Örnekler”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 1, Sayı: 4, Aralık 1989.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Eskişehir ve Çevresi Halı-Kilim ve Düz Dokuma Yaygıları”, **Vakıflar**, Sayı: 21, 1990.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Maddi Kültürümüzün Zengin Örneklerinden Sumak Dokumaları”, **Kültür ve Sanat (Halk Kültürü Özel Sayısı)**, Yıl: 3, Sayı: 11, Eylül 1991.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Türk Halı Kilim Sanatı ve Vakıf Halıları”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 9, Sayı: 33, Mart 1997.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Vakıflar Genel Müdürlüğü Halı-Kilim Koleksiyonu” **Arış**, Yıl: 1, Sayı:3, Aralık, 1997.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Anadolu’dan Balkanlar’a Uzanan Bir Dokuma Sanatı Şarköy Kilimleri”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 10, Sayı: 37, Mart 1998.

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “75. Yıl Halı ve Kilim Sergisi”, **Vakıf ve Kültür Dergisi**, Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 3, Kasım 1998.

BAYRAKTAOĞLU, Suzan; “Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün 75’inci Yıl Halı ve Kilim Sergisi”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

“Belkıs Balpınar’la Sohbet (Miss Kilim), **Art Decor**, Sayı: 19, 1993.

BİRİNCİ, Mustafa; “Yün Tarama ve Eğirme”, **Sivas Folkloru**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ocak 1976.

BULUZ, Necdet; “Sivas ve Yöresinde Dokumacılık”, **Sümerbank Dergisi**, Cilt:15, Sayı: 167, Mayıs 1976.

ÇAKMAKOĞLU, Alev; “İçel Dokumaları”, **Türk Dünyası Araştırmaları**, Sayı: 44, İstanbul, Ekim 1986.

ÇAKMAKOĞLU, Alev; “ Mersin Ala Çuvalları”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 1, Sayı: 1, Aralık, 1998.

ÇETİNTÜRK, Selahattin; “Osmanlı İmparatorluğunda Yörük Sınıfı ve Hukuki Statüleri”, **AÜDTCF Dergisi**, Ankara, Cilt: 2, Sayı: 1, 1943.

DEMİR, Necati ve Metin Yerli; “Ordu Yöresi Çetni Kilimleri”, **Erdem (Halı Özel Sayısı I)**, Cilt: 10, Sayı: 28, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

DENİZ, Bekir; “Yöre Özellikleriyle Yozgat Kilimleri”, **Arkeoloji Sanat Tarihi Dergisi**, Sayı: 5, İzmir, 1990. “Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını”

DENİZ, Bekir; “Anadolu-Türk Dokuma Sanatında Cicim/Cicim’s Place In Anatolian-Turkish Art Of Weaving”, **Sanat Tarihi Dergisi**, Sayı: 7, İzmir, 1994. “Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını”

DENİZ, Bekir; “Bir Vakıf Eseri Olarak Cami, Mescit, Zaviye, Şifahane Gibi Dini ve Sosyal Yapılarda Bulunan Halı ve Düz Dokuma Yaygılar ve Bunların Günümüzdeki Durumu”, **Vakıflar**, Sayı: 23, Ankara, 1994.

DENİZ, Bekir; “Osmanlı Dönemi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim, Cicim, Zili, Sumak), **Osmanlı Kültür ve Sanat**, Ed. Güler Eren, Cilt: 11, Ankara, 1999. “Yeni Türkiye Yayınları”

DENİZ, Bekir ve Harun Ürer; “Sekçuk (İzmir) Civarında Yaşayan Tekeli Yörüklerinde Halı ve Düz Dokuma Yaygılar”, **Erdem (Halı Özel Sayısı I)**, Cilt: 10, Sayı: 28, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

DENİZ, Bekir; “Türkü ve Manilerde Düz Dokuma Yaygılar”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

DENİZ, Bekir; “Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri Üzerine Görüşler”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

DENİZ, Bekir; “Orta Asya Türk Halı ve Düz Dokuma Yaygıları”, **Türkler**, Cilt: 4, Ankara, 2002. “Yeni Türkiye Yayınları”

DENİZ, Bekir; “Anadolu-Selçuklu Dönemi Halı ve Düz Dokuma Yaygıları”, **Türkler**, Cilt: 7, Ankara, 2002. “Yeni Türkiye Yayınları”

DENİZ, Bekir; “Osmanlı Dönemi Halı ve Düz Dokuma Yaygıları”, **Türkler**, Cilt: 12, Ankara, 2002. “Yeni Türkiye Yayınları”

DENİZ, Bekir; “Türk Dünyasında Ölümlük Halı ve Düz Dokuma Yaygı Geleneği” **Balkan Türklük Bilgisi**, Cilt: 2, Prizen, Mart 2005. “Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi Yayını”

DENİZ, Bekir; “Tekstil Ürünlerini Saklamada Kullanılan Halı ve Düz Dokuma Yaygılar”, **Sanat Tarihi Araştırmaları Prof. Dr. Haşim KARPUZ’a Armağan**, Editör: Dr. M. DENKTAŞ-Dr. O. ERAVŞAR, Konya, 2007.

DULKADİR, Hilmi; “Anamur’da Post Yanışlı Kilimler”, **İçel Kùltürü**, Yıl: 3, Sayı: 8, Temmuz 1989.

DULKADİR, Hilmi; “Karsın Kurtuluşunu Anlatan Tarihi Bir Kars Kilimi”, **Kùltür ve Sanat**, Yıl: 1, Sayı: 3, Ağustos 1989.

DULKADİR, Hilmi; “Malatya Düz Dokumalarından Örnekler”, **Kùltür ve Sanat Malatya Özel Sayısı**, Yıl: 4, Sayı: 16, Aralık 1992.

DURAK, Mehmet; “El Sanatlarında Eskimeyen Bir Soluk Kilim”, **Maison Française**, Yıl: 4, Sayı: 38, Haziran 1998.

DURUL, Yusuf; “Halı ve Kilimlerimizde Kız Motifleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 1, Levha: XLII-XLIII, Ankara, 1956. “Maarif Vekâleti Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğü”

DURUL, Yusuf; “Halı ve Kilimlerde Kız Motifleri”, **Türk Etnografya**, Sayı: 1, 1956.

DURUL, Yusuf; “Türkmen, Yörük, Avşar Halı ve Kilim Motifleri Üzerine Araştırma”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1957.

DURUL, Yusuf; “Orta Anadolu Halk El Sanatları Yarışması”, **Türkiyemiz**, Yıl: 6, Sayı: 15, Şubat 1975.

DURUL, Yusuf; “Türkmen Kilimleri”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 6, Sayı: 16, Mayıs 1979.

DURUL, Yusuf; “Kilim Motifleri Üzerinde Araştırmalar”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 9, Sayı: 24, 1982.

DURUL, Yusuf; “Yapı Kredi Bankası Koleksiyonunda Bulunan Kilimler”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 10, Sayı: 31, 1984.

“Dünyada Saray Kilimlerine Sahip Tek Müze”, **Türsab**, Sayı: 43, Nisan 1986.

ERBEK, Güran; “Dokuma ve İşleme Örgülerdeki Koç Boynuzu Örgesi”, **Antika**, Sayı: 10, Ocak 1986.

ERBEK, Güran; “Hayat Ağacı Motifi-I”, **Antika**, Sayı: 15, Haziran 1986.

ERBEK, Güran; “Hayat Ağacı Motifi-II”, **Antika**, Sayı: 16, Temmuz 1986.

ERCEBECİ, Şebnem; “Bir Sergi ve Bir Fuarın Ardından”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ağustos 1997.

ERCEBECİ, Şebnem; “Ankara’da Sanat Adına Yeni Bir Ses Yeni Bir Nefes: Çetinkaya Halı Kilim ve El Sanatları Kulübü”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 3, 1997.

ERCEBECİ, Şebnem; “Hakkâri Kilimleri”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 3, Aralık 1997.

ERCEBECİ, Şebnem; “Ankara’ya Üreticiden Tüketicie Esen Rüzgâr Manisa Gördes Yöresi Halı ve Kilim Sergisi”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan 1998.

EREN, Muhittin Salih; “Türk Halı ve Kilim Sanatı Üzerine Türkiye’de Yayınlanmış Araştırmaların Bibliyografyası”, **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi Türk Hahları Özel Sayısı**, Sayı: 32, Ekim 1984.

EREN, Naci; “Yörük Çuvalları”, **Türkiyemiz**, Yıl: 6, Sayı: 18, Şubat 1976.

EREN, Naci; “Yörük Çuvalları”, **Türk Dokuma Sanatından Örnekler**, İstanbul, 1984. “Akbank Yayınları, Türk Süsleme Sanatları Serisi: 8,”

EREZ, Selçuk; "Kilimler Anadolu'nun Kimliği". **Cumhuriyet**, Sayı:240, 14 Ekim 1990.

ERİŞİRGİL, Galip; "Kırşehir Kilimleri", **Ülkü (Yeni Seri)**, Yıl: 6, Sayı: 64, Mayıs 1944.

ERSOY, Ayla; "Omsalı Saray Kilimleri", **İlgi**, Yıl: 24, Sayı: 60, İstanbul, 1990.

EYÜPOĞLU, Bedri Rahmi; "Türk Kilimleri", **Ülkü (Yeni Seri)**, Yıl: 2, Sayı:17, Haziran 1942.

EYÜPOĞLU, Bedri Rahmi; "Kâğıtsız Kalemsiz", **Türkiyemiz**, Sayı: 7, Haziran 1972.

EYÜPOĞLU, Üner ve Füsun Yaraş; "Kırmızılar, Morlar, Maviler", **Türkiyemiz**, Yıl: 20, Sayı: 61, Haziran 1990.

GAL, Agnes; "Geleneksel Dokumacılık Sanatı", **Antik Dekor**, Sayı, 7, Temmuz-Ağustos-Eylül 1990.

GENÇ, Mustafa; "Mut'un Hacıahmetli Köyü'nde Düz Dokuma Yaygı Örnekleri Yörük Dokumaları", **Art Dekor**, Asır Matbaacılık, Kasım 1999.

GENÇ, Mustafa; "Yörük Dokumaları", **Art Dekor**, Asır Matbaacılık, Kasım 1999.

GENÇ, Reşat; "Kaşgarlı Mahmud'a Göre XI. Yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri", **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 3, Aralık, 1997.

GERÇEK, Günay; "Eskişehir ve Civarı Cicim ve Sili Dokumacılığı", **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 17, Ankara, 1982.

GÖĞÇELİ, Yaşar Kemal; “Eski Türk Kilimleri ve Kilimcilik Geleneği”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Yıl: 5, Sayı: 107, Haziran 1958.

GÖĞÜŞ, Yaşar; “Gaziantep’te Kilimcilik”, **Gaziantep Kültürü**, Yıl: 8, Sayı: 85, Ocak 1965.

GÖĞÜŞ, Yaşar; “Gaziantep’te Kilimcilik”, **Gaziantep Kültürü**, Yıl: 8, Sayı: 86, Şubat 1965.

GÖĞÜŞ, Yaşar; “Gaziantep’te Kilimcilik”, **Gaziantep Kültürü**, Yıl: 8, Sayı: 87, Mart 1965.

GÖNÜL, Macide; “Türk Halı ve Kilimlerinin Teknik Hususiyetleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 2, Maarif Basımevi, Ankara, 1957.

GÖNÜL, Macide; “Kilim ve Halı Hakkında”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Yıl: 7, Sayı: 158, Eylül 1962.

GÖNÜL, Macide; “Dokumacılığın Tarihçesi ve En Eski Dokuma Aletleri”, **Antropoloji (Antropoloji-Paleoantropoloji-Etnoloji-Prehistorya)**, Cilt: 1, Sayı: 2, 1964.

GÖNÜL, Macide; “Türk Halı ve Kilimlerinde Sembolik Kuş Şekilleri”, **Antropoloji**, Sayı: 3, 1965.

GÖNÜL, Macide; “Türk Halı ve Kilimlerinden Yapılan Eşyalar”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Yıl: 9, Sayı: 197, Aralık 1965.

GÖRGÜNAY, Neriman; “Anadolu Çözümlü Yüzlü Dokumaları”, **THY Magazin**, Yıl: 4, Sayı: 42, Ekim 1986.

GÜLENSOY, Tuncer; “24 Oğuz Boyunun Anadolu’daki İzleri”, **Türk Halkbilimi Araştırmaları Yıllığı 1977**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1979.

GÜLENSOY, Tuncer; “Şavak Türk Kilimciliği ve Kilim Terminolojisi”, **Erciyes**, Yıl: 10, Sayı: 12, 1987.

KADEMOĞLU, Osman; “Anamas Yaylalarında (Kilimle İlgili Yöre Araştırması)”, **Türkiyemiz**, Sayı: 10, Haziran 1973.

KADEMOĞLU, Osman; “Anamas Yaylalarında Türk Dokuma Sanatından Örnekler”, **Türk Süsleme Sanatları Serisi: 8**, Ak Yayınları, Apa Ofset Basımevi, İstanbul, 1984.

KANBAY (Doğantepe), Hülya; “Geleneksel Kilimlerdeki Durağanlığı Patlamaya Dönüştürmek İstiyorum”, **Antik Dekor**, Sayı: 31, 1995.

KARADAĞ, Recep; “Türk Halı, Kilim ve Kumaşlarında Kullanılan Doğal Boyarmaddeler”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ağustos 1997.

KARAHAN, Recai; “Van Kilimleri”, **Kültür ve Sanat (Van Özel Sayısı)**, Sayı: 32, Aralık 1996.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Başkaldırıyı Simgeleyen Nadide Parçalar; Avar Kilimleri”, **Antik Dekor**, Sayı: 7, Temmuz-Ağustos-Eylül 1990.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Sivas Kilim Seccadeleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 19, Ankara, 1991.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Geleneksel Kültür Mirasımız Anadolu Türk El Halı ve Kilimleri”, **Türkiyemiz**, Yıl: 21, Sayı: 65, Ekim 1991.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Saf Seccade Sivas Kilimleri”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 3, Sayı: 12, Aralık 1991.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “İsparta Çevresi Yörük Kilimleri”, **Türkiyemiz**, Yıl: 23, Sayı: 69, İstanbul, Mayıs 1993.

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Geçmişten Günümüze Anadolu Kilimleri”, **Standart**, Yıl: 35, Sayı: 409, Ocak 1996.

KILIÇBAY, Mehmet Ali; “Türk ve İslam Eserleri Müzesi Kilimler”, **Argos**, Sayı: 4, Aralık 1988.

KIRAÇ, M. Cahit; “Aksaray İlimizde Halı-Kilim Konusundaki Faaliyetler”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan, 1998.

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Eşme Kilimleri”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 1, Sayı: 2, Nisan 1989.

KIRZIOĞLU, (Görgünay) Neriman; “Kars-Ardahan Çevresinde Tarih Yazılı Halı ve Kilimlerinden Örnekler” **Kültür ve Sanat**, Yıl: 2, Sayı: 8, Aralık 1990.

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Yazılı Bir Kilim”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 15, Eylül 1992.

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Yazılı Bardız Kilimi”, **Erdem (Halı Özel Sayısı II)**, Cilt: 10, Sayı: 29, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

KIZILKAYA, Muhsin; “Hakkâri Kilimler”, **Skylife**, Yıl: 15, Sayı: 164, Ocak 1997.

“Kilim Motiflerinin Dili”, **Antik Dekor**, Sayı: 33, 1996.

KİPMAN, S.; “Kilimlerin Dili”, **İlgi**, Sayı: 20, 1975.

KOCADAĞ, İzzet; “Konya Küçükmuhsine Halı ve Cicimleri”, **Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1994**, Ankara, 1996. “Kültür Bakanlığı: 1796, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 228, Süreli Yayınlar Dizisi: 31”

KOÇ, Sema; “Ankara Etnografya Müzesi Halı-Kilim Koleksiyonu”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan 1998.

KOSSWİG, Leonore; “Anadolu’da Dokuma Yaygılar”, **Türkiyemiz**, Yıl: 2, Sayı: 5, Apa Ofset Basımevi, Ekim 1971.

KÖKSAL, Ahmet; “Ege Kilimleri”, **Milliyet Sanat**, Sayı: 31, 1981.

“Köylü Kadınlar Arası El İşleri Yarışması”, **Türkiyemiz**, Yıl: 3, Sayı: 9, Şubat 1973.

KUŞOĞLU, M. Zeki; “Antep Kilimleri”, **Yöre**, Yıl: 5, Şubat 1991.

KUZUCULAR, Emin; “Şarkışla’da Kilim ve Kilimcilik”, **Sivas Folkloru**, Yıl: 4, Sayı: 48, Ocak 1977.

KUZUCULAR, Emin; “Şarkışla’da Kilim ve Kilimcilik”, **Sivas Folkloru**, Yıl: 5, Sayı: 49, Şubat 1977.

KUZUCULAR, Emin; “Şarkışla’da Kilim ve Kilimcilik”, **Sivas Folkloru**, Yıl:5, Sayı: 50, Mart 1977.

KUZUCULAR, Emin; “Şarkışla’da Kilim ve Kilimcilik”, **Sivas Folkloru**, Yıl: 5, Sayı: 51, Nisan 1977.

KÜÇÜKKURT (Erdoğan), Ülkü; “Uşak İli, Eşme İlçesi, Takmak Köyü Kilimleri”, **Erdem (Halı Özel Sayısı II)**, Cilt: 10, Sayı: 29, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

LEKESİZ, Zübeyde ve Sultan Tombak; “Bardız Kilimler”, **Halkbilimi**, Cilt: 5, Sayı: 43, Ocak 1978.

MALAY, Hasan; “Batı Anadolu’nun Antik Çağdaki Ekonomik Durumu”, **Arkeoloji ve Sanat Tarihi Dergisi II**, İzmir, 1983. “Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları”

MEDEUBEKULE, Sağatbek; “Sumağın Sırrı”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ağustos 1997.

MÜLAYİM, Selçuk; “Kök Boyaları Üzerine Birkaç Not”, **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi (Türk Hahları Özel Sayısı)**, Sayı: 32, İstanbul, Ekim 1984.

OĞUZHÖRELİ, Alemtaç; “Afyon Dazkırı-Aşağıyenice Köyü Halı ve Kilim Dokumaları Üzerine Bir İnceleme”, **Tekstil ve Konfeksiyon**, Yıl: 3, Sayı: 4, Temmuz 1993. “E.Ü. Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma-Uygulama Merkezi Yayınıdır”

ONUK, Taciser; “Toros Dağlarının Eteklerinde Kenzin (Ardıçlı) Adlı Bir Köy Var Bu Köyde (Tırlık) Adı Verilen Dokumalardan Örnek Veriyoruz”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 23, Eylül 1994.

ONUK, Taciser ve Feriha Akpınarlı; “Güneydoğu Anadolu Karakeçili Türkmen Kilimleri”, **İçel Kültürü**, Yıl: 10, Sayı: 48, Kasım 1996.

OZAN, Yetik; “Kilim”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ağustos 1997.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu’da Açılan İlk Halı ve Kilim Sergisi”, **Türk Yurdu (5. Seri)**, Sayı: 252, Ocak 1956.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu’da Açılan İlk Halı, Kilim Sergisi ve Maraşal Hindenburg’a Hediye Edilen Bir Konya Halısı”, **Türk Etnografya**, Sayı: 6, 1963.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu’da Kilim Demek”, **Sümerbank**, Yıl: 6, Sayı: 67, Ocak 1968.

ÖNDER, Mehmet; “Halılar, Kilimler ve Bir Yazılı Halı”, **Türk Etnografya**, Sayı: 11, 1968.

ÖNDER, Mehmet; “Halılar Kilimler Üzerine”, **Çağrı**, Yıl: 13, Sayı: 139, Ağustos 1969.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu’da Halı-Kilim Demek”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 1, Haziran 1973.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu Kilimi”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Yıl: 28, Cilt: 17, Sayı: 328, Kasım 1976.

ÖNDER, Mehmet; Konya Mevlana Müzesindeki 500 Yıllık Kilim”, **Antika**, Sayı: 30, Ekim 1987.

ÖNDER, Mehmet; “Anadolu’da Kilimlerde Konuşur”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 3, Sayı: 11, Eylül 1991.

ÖZAY, Sühendan; "Tapestry Sanatı", **Antik Dekor**, Sayı:29, 1995.

ÖZBEK, Naci; "Clive Rogers ve Kilimleri", **Antik Dekor**, Sayı:6, Nisan 1990.

ÖZKANER; “Yörük Kilimleri”, **Pireli**, Yıl: 22, Sayı: 257, Şubat 1986.

ÖZTÜRK, Hatice; “Yenikent Kasabasında Kilim Dokumacılığı”, **D.E.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi**, Sayı: 10, 1998.

ÖZTÜRK, İsmail; “Bitki Boyaları Üzerine Birkaç Not ve Yenikent Köyünden Boyama Örnekleri”, **Türk Etnografya Dergisi**, Sayı: 17, Ankara, 1982.

ÖZTÜRK, İsmail; “El Halıcılığı ve Bitkisel Boyamacılıkta Bölgesel Bir Örnek”, **Folklor ve Etnografya Araştırmaları 1985**, Erenler Matbaacılık, İstanbul, 1985. “Anadolu Sanat Yayınları: 12”

ÖZTÜRK, İsmail; “Yenikent ve Vranofça Köyleri Türklerinde Evlenme Geleneklerinde Benzerlikler”, **Anadolu Folkloru**, Yıl: 3, Sayı: 11, Cilt: 2, Temmuz-Ağustos-Eylül 1991.

ÖZTÜRK, İsmail ve Öznur Aydın; “Karatepe Kilimciliği”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 4, Sayı: 13, Mart 1992.

ÖZTÜRK, İsmail ve Gonca Karavar; “Türk Halı ve Kilim Bibliyografyası”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 1, Mart 1997.

ÖZTÜRK, İsmail ve Gonca Karavar; “Türk Halı Kilim Bibliyografyası II-Türk Halı ve Kilimine İlişkin Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler Bibliyografyası”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 2, Ağustos 1997.

ÖZTÜRK, İsmail ve Gonca Karavar; “Türk Halı ve Kilim Bibliyografyası III Türk Halı ve Kilimine İlişkin Makaleler Bibliyografyası”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 3, Aralık 1997.

ÖZTÜRK, İsmail ve Gonca Karavar; “Türk Halı ve Kilim Bibliyografyası IV Türk Halı ve Kilimine İlişkin Makaleler Bibliyografyası (II. Bölüm)”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan 1998.

ÖZTÜRK, İsmail ve Elvan Anmaç; “İzmir’in Batı Anadolu Halıcılığındaki Yeri”, **İzmir Kent Kültürü Dergisi**, Sayı: 3, Mart 2001.

PARLAR, Gülsün; “Emirdağ Kilimlerinde Motif, Renk ve Kompozisyon Özellikleri”, **Kültür ve Sanat (Afyonkarahisar Özel Sayısı)**, Sayı: 21, Mart 1994.

PARLAR, Gülsün; “Kök Boyalı Bayat Kilimleri Üzerine Bir Araştırma”, **Standart**, Yıl: 33, Sayı: 392, Ağustos 1994.

PEKİN, Ersu; “Yörük Çuvalları”, **Sanat Dünyamız**, Yıl: 2, Sayı: 5, İstanbul, Eylül 1975.

PEKİN, Ersu; “Yörüklerde Yük Çulu”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 2, Sayı: 4, Haziran 1976.

PELİT, Türkan; “Vakıflar Genel Müdürlüğü Halı, Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzeleri, Türk Halı ve Kilim Sanatını Dünyaya Tanıtan Müzelerimiz”, **Vakıflar**, İstanbul, 1984.

PELİT, Türkan; “Vakıflar Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi’nden 16-17 Yy. Osmanlı Saray Sanatı Üslubunda Desenli İki Kilim”, **Antika**, Sayı: 13, Nisan 1986.

SERDAR, Neriman; “Halı ve Kilimlerimiz”, **Sümerbank**, Yıl: 6, Sayı: 64, Ekim 1967.

SERDAR, Neriman; “Kilim ve Cicim Sanatı”, **Sümerbank**, Yıl: 6, Sayı: 67, Ocak 1968.

SERFİRAZ, Aliye; “Batı’da Yeni Bir Tutku Türk Kilimleri”, **Antika**, Sayı: 6, Eylül 1985.

SEVENTEKİN, Nejdet; “Yağcıbedir Halılarında Kullanılan Doğal Boyarmaddelerin Özellikleri”, **Tekstil Teknik**, Yıl: 5, Sayı: 55, Ağustos 1989.

SEYİRCİ, Musa; “Yörüklerde Alaçık”, **İçel Kültürü**, Yıl: 1, Sayı: 3, Eylül 1987.

SEYİRCİ, Musa; “Yörüklerde Azık Torbaları”, **İçel Kültürü**, Yıl: 2, Sayı: 6, Eylül 1988.

SEYİRCİ, Musa; “Yörükler ve Yörük Kültürü”, **Hürses Gazetesi (8 Mart-20 Mart 1988)**, Sayı:9863-9873, Antalya, 1988.

SEYİRCİ, Musa; “Yörük Parkı”, **Hürses Gazetesi (30 Temmuz 1988)**, Yıl: 31, Sayı: 9985, Antalya, 1988.

SEYİRCİ, Musa; “Yörüklerde Azık Torbaları”, **Hürses Gazetesi (26 Ağustos 1988)**, Sayı:9863-9873, Antalya, 1988.

SEYİRCİ, Musa; “Antalya Yörükleri”, **Hürses Gazetesi (18-27 Ekim 1988)**, Antalya, 1988.

SEYİRCİ, Musa; “Antalya Yöresinde Dokunan Yörük Seccadeleri”, **Milli Kültür**, Sayı: 65, Haziran 1989.

SEYİRCİ, Musa; “The Yörüks”, **İmage**, Sayı: 35, 1990.

SEYİRCİ, Musa; “Elmalı Yöresinde Yörükler ve Tahtacılar”, **Milli Folklor**, Sayı: 8, Aralık 1990.

SEYİRCİ, Musa; “Honamlı Yörükleri Üzerine”, **Kırkmerdiven Dergisi**, Sayı: 19, Antalya, Kasım 1991.

SEYİRCİ, Musa; “İdol Ana Tanrıçalı Kilim”, **Anadolu Folkloru**, Yıl: 4, Sayı: 14, Cilt: 2, Nisan-Mayıs-Haziran 1992.

SEYİRCİ, Musa; “Türklerde Yaylacılık ve Antalya Yörüklerinin Çıktığı Yaylalar”, **Güneyde Kültür Dergisi**, Yıl: 4, Sayı: 41, Antakya, Temmuz 1992.

SEYİRCİ, Musa; “Antalya Halk Kültürüne Genel Bakış”, **Anadolu Folkloru**, Yıl: 4, Sayı: 15, Cilt: 2, Temmuz-Ağustos-Eylül 1992.

SEYİRCİ, Musa; “Karatepe Kilimleri”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 4, Sayı: 15, Eylül 1992.

SEYİRCİ, Musa; “Karatekeli Aşireti ve Afyonkarahisar’da İki Karatekeli (İğdeli-Çatkuyu) Köyü”, **Güneyde Kültür Dergisi**, Sayı: 59, Antakya, Ocak 1994.

SEYİRCİ, Musa; “Afyonkarahisar Yörükleri”, **Kültür ve Sanat (Afyonkarahisar Özel Sayısı)**, Sayı: 21, Mart 1994.

SEYİRCİ, Musa; “Anamas Yaylası ve Isparta Yörükleri”, **Kültür ve Sanat (Isparta Özel Sayısı)**, Sayı: 22, Haziran 1994.

SEYİRCİ, Musa; “Alanya Çevresinde Yaşayan Bahşiş Yörükleri”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 25, Mart 1995.

SEYİRCİ, Musa; “Antalya Yörüklerinin Çıktığı Yaylalar”, **Akdeniz Atılım Gazetesi Magazin Dergisi**, 27 Ağustos 1995.

SEYİRCİ, Musa; “Antalya Yörükleri”, **Kültür ve Sanat Dergisi**, Mart, 1996.

SEYİRCİ, Musa; “Ölümsüzlüğe Giden Yol Sandıklı Arızlı Köyünde Dokunan Hayat Ağaçlı Kilimler”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 8, Sayı: 30, Haziran 1996.

SEYİRCİ, Musa; “Batı Akdenizde Yörükler”, **Yörükler**, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara, 1996.

SEYİRCİ, Musa; “Bahşış Yörükleri ve Dokumaları”, **Kültür ve Sanat**, Sayı: 33, Mart 1997.

SEYİRCİ, Musa; “Azık Mendilleri”, **Kültür ve Sanat**, Yıl: 10, Sayı: 36, Aralık 1997.

SEYİRCİ, Musa; “Yaylaların Göçmen Kuşları Yörükler”, **Skylife Dergisi**, Sayı: 206, Eylül 2000.

SEYİRCİ, Musa; “Karatekeliler”, **Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Dergisi**, Sayı: 49, Ekim 2002.

SEYİRCİ, Musa; “Kirman Yörükleri”, **Folklor Edebiyat Dergisi**, Cilt: 8, Sayı: 31, Ankara, 2003.

SEYİRCİ, Musa; “Tire Yörükleri”, **Folklor Edebiyat Dergisi**, Cilt: 9, Sayı: 34, Ankara, 2003.

SEYİRCİ, Musa; “Karakeçili Yörükleri Üzerine Bir Kitap”, **Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Dergisi**, Mart 2005.

SEYİRCİ, Musa; “Kumluca Yörükleri ve Töngüşlüler”, **Kumluca Rhodipapolis**, Antalya, 2008. “Kumluca Belediyesi Yayını”

SİBEL, Şükriye; “Kilim-Cicim-Sili-Sumak”, **Kitap (Üç Ayın Kitapları)**, Sayı: 13, Ankara 1983.

SOYSALDI, Aysen; “Türk Kilimlerinde Dokuma Teknikleri ve Boyama Özellikleri”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

SÖNMEZ, Cemil; “Yörükler ve Dokumacılık”, **Sümerbank Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 171, Eylül 1976.

SUBAŞI, Muhsin İlyas; “Kilimlerimizin Anlattığı Medeniyet”, **Erciyes**, Yıl: 8, Sayı: 88, Nisan 1985.

SÜMER, Faruk; “Anadolu’da Türk Halıcılığı’na Dair En Eski Tarihi Kayıtlar”, **Türk Dünyası Araştırmaları Türk Halıları Özel Sayısı**, Sayı: 32, Ekim 1984.

ŞENOL, Kılıçarslan; “Bardız’da Kilimcilik”, **Türk Folklor Araştırmaları**, Yıl: 6, Sayı: 133, Ağustos 1960.

TANSUĞ, Sabiha; “Köyde Kilim ve Halı”, **Türkiyemiz**, Yıl: 16, Sayı: 50, Ekim 1986.

TECİRLİOĞLU, Mustafa; “Sivas Kiliminde Sivaslı Kızlar (Şiir)”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

TEKİNDAG, M. C. Şehabettin; “Teke-Eli ve Teke-Oğulları”, **Tarih Enstitüsü Dergisi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, İstanbul, 1977.

TEZCAN, Hülya; “Osmanlı Saray Yaygıları; Nihaliler, Seccadeler, Yolluk ve Duvar Askıları, **Kültür ve Sanat**, Yıl; 1, Sayı: 1, Aralık, 1988.

TOPBAŞ, Ahmet; “Afyonkarahisar ve Yöresi Kilimleri”, **Kültür ve Sanat (Afyonkarahisar Özel Sayısı)**, Sayı: 21, Mart 1994.

TUNA, Turgay; “Kilimlerin Gizli Dili”, **Sky Life**, Yıl; 17, Sayı: 185, Aralık 1998.

“Türk Halı ve Kilimleri İçin Kısa Bir Bibliyografya”, **Kitap Belleten**, Yıl; 1, Sayı: 7-8, Mayıs Haziran 1961.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Amerika’da Anadolu Kilimleri Tutkusu”, **Antik-Dekor**, Sayı: 12, 1991.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Anadolu Kilimleri ve Sergisi”, **Antik-Dekor**, Sayı: 15, 1992.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Uluslararası 7. Halı-Kilim Konferansının Ardından”, **Antik-Dekor**, Sayı: 21, 1993.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Boşnak Kilimleri”, **Antik-Dekor**, Sayı: 22, 1993.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Koleksiyoncuların Gözdesi Halı-Kilim Parçaları New York’ta Paylaşılmalı”, **Antik-Dekor**, Sayı: 23, 1994.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Halı Kilimlerin Dili Motifler Konuşuyor”, **Antik-Dekor**, Sayı: 24, 1994.

TÜRKKAN, Seyfullah; “Bergama Çuvalları”, **Antik-Dekor**, Sayı: 26, 1994.

UNUTMAZ, İrfan; “Konya Koyunoğlu Müzesi’ndeki Obruk Kilim ve Cicimleri”, **Antika**, Sayı: 34, b.y.y., b.t.y..

ÜLGER, Nihal; “Tarsus-Sağlıklı Köyü Merkez Camiindeki Cicim Çullar”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

ÜRER, Harun; “Emirdağ (Afyon) Yöresi Düz Dokuma Yaygı Geleneği ve Bindallı Motifli Kilimler”, **Erdem (Halı Özel Sayısı III)**, Cilt: 10, Sayı: 30, Duman Ofset, Ankara, Ekim 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi”

YALDIZKAYA, Ömer Faruk; “Emirdağ Türkmenlerinde Dokumacılık”, **Standart**, Yıl: 34, Sayı: 403, Temmuz 1995.

YASA (Aktaş), Azize; “Uluslararası Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Bilgi Şöleni”, **Bilge**, Sayı: 9, 1996.

YASA, (Aktaş), Azize; “Konya Etnografya Müzesi’nde Halı Kilim Seksiyonu Açılıyor”, **Arış**, Yıl: 1, Sayı: 4, Nisan 1998.

YERASİMOS, Stefanos; “Dağıstan Kilimleri”, **Art Dekor**, Yıl: 4, Sayı: 46, Ocak 1997.

YETKİN, Şerare; “Türk Kilim Sanatında Yeni Bir Grup Saray Kilimleri”, **Belleten**, Yıl: 35, Sayı: 138, Nisan 1971.

YETKİN, Şerare; “İstanbul’da Hekimoğlu Ali Paşa Camii’ndeki Hayvan Figürlü Bir Türk Kilimi”, **Vakıflar**, Sayı: 9, 1971.

YETKİN, Şerare; “Divriği Ulu Camii’nde Bulunan Osmanlı Saray Sanatı Üslubundaki Kilimler”, **Belleten**, Yıl: 42, Sayı: 165, 1978.

YETKİN, Şerare; “Divriği Ulu Camii’nde Bulunan Osmanlı Saray Sanatı Üslubundaki Kilimler”, **Divriği Ulu Camii ve Darü’s-Şifası**, Ankara, 1978.

YETKİN, Şerare; “Osmanlı Saray Sanatı Üslubundaki Kilimlerden Yeni İki Örnek”,
Vakıflar, Sayı: XIII, 1981.

“70 Yıl Önceki El Sanatları”, **Sivas Folkloru**, Yıl; 1, Sayı: 2, Ocak 1976.

YILDIRIM, Naciye; “Düz Dokuma Yaygılar; Kilim Sanatı”, **Kooperatifçilik**, Sayı:
5, Nisan 1981.

YILDIZ, Kemal; "Bardız Deresindeki Hüner", **Halk Eğitim Bülteni**, Yıl;8, Sayı:46,
Ocak 1974.

Bildiriler

ADALILAR, Ayça; “Eşme Kilimlerindeki Otantik Üretim ve Bugünkü Dejenasyonu”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

AKAN, Meral ve Nuran Kayabaşı; “Konya İlinde Satışa Sunulan Turistik Halı ve Kilimlerde Kullanılan Motifler”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın Ltd. Şti., Konya, 2009. “S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları”

AKKUŞ, İhsan; “Havlı ve Düz Dokumalarda Restorasyon”, **Denizli 1. El Sanatları Kongresi Uluslararası Katılımlı (10-12 Mayıs 2006)**, Gazi Kitapevi, Denizli, 2006. “Denizi Ticaret Odası Kültür Yayınları: 1”

AKPINARLI, Feriha; “Eşme Kilimleri İle Van Kilimlerinin Genel Özellikleri”, **2. Uluslararası Eşme Kilim Festivali, Kirkitli ve Mekikli Dokuma Teknikleri Eşme Kilimleri İle Emsalleri Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri (27 Mayıs 1995 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1997. “Turizm Geliştirme Vakfı”

AKPINARLI, H. Feriha ve H. Serpil Ortaç-İmrem Barutçu; “Anadolu’nun Çeşitli Bölgelerinde Tespit Edilen Dokuma Çuvalların Desen-Motif ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi”, **2. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (12-13 Mayıs 1999 Konya)**, Konya, 1999. “Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

ALP, Özlem; “Konya Yöresi Kilimlerinde Sembolik Motifler ve Oğuz Boyu Damgaları”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildiriler (07-15 Nisan 2000)**, Altıntuğ Matbaası, Isparta, b.t.y..

ARLI, Mustafa; “Doğal Bitkisel Boyalarla Boyama Yöntemleri Üzerinde Düşünceler”, **2. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1982)**, Hazl.: İsmail ÖZTÜRK, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 19”

ARLI, Mustafa ve Nuran Kayabaşı-Zeynep Erdoğan; “Kilim İpliklerinin Boyanmasında Kullanılan Bazı Bitkiler”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu, Sempozyumu (13-14 Mayıs Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

ARLI, Mustafa ve Yahşi Yazıcıoğlu-Feryal Söylemezoğlu; “Geçmişten Günümüze Eşme Kilimlerinin Renk ve Desen Özellikleri”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

ARSLAN, Sevim; “Kirkitli Dokuma Teknikleri ve Tasarım İlişkisi”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

AYDIN, Öznur; “Uşak Yöresi Kilimciliğindeki Değişimin Batı Anadolu Kilimciliğine Yansıması”, **Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1992 İzmir)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi,

Ankara, 1994. “Kültür Bakanlığı Halk Kùltürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Mùdùrlùğü Yayınları: 201, Maddi Kùltür Dizisi: 11”

AYDIN, Öznur; “Camiler ve Mùzelerdeki Düz Dokuma Yaygıların Korunması Sorunu”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

AYDIN, Öznur; “İzmir ve Bazı İlçelerinde Etnografya Mùzelerinin Günümüzdeki Durumu ve Halı-Kilim Mùzesi Kurulması Gerekliliğİ”, **Türkiye’de El Sanatları Gelenegi ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyum Bildirileri**, Ankara, 1997. “Kùltür Bakanlığı Yayınları: 1861, Hagem Yayınları: 237, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 51”

AYDIN, Öznur ve Gonca Karavar; “Evciler-Göcek Örneğinde Afyon Düz Dokuma Yaygıları”, **6. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (10-11 Ekim 2002 Afyonkarahisar)**, Yayına Hazl.: Mehmet SARLIK, Ocak 2003. “Afyon Belediyesi Yayınları No : 10”

AYHAN, Nuray ve Oya Sipahioğlu; “Kızılderili Kilimleri İle Türk Kilimleri Arasında Geleneksel Yaşam Biçimlerine Dayanan Benzerlikler”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

AYTAÇ, Ahmet; “İlgın Çiğil Kilimler”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya)**, b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakùltesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

AYTAÇ, Ahmet ve Türkan Kayser; “İlgın Çiğil Kilimlerinde Kullanılan Motiflerin Giysi Tasarımında Kullanılabilirliğı”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına**

Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya), b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

AYTAÇ, Ahmet; “Makedonya Devlet Müzesi’nde Sergilenen Kilimlerin Teknik ve Desen Özellikleri”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

AYTAÇ, Çetin; “Kirkitli Dokumalarımızın Teknik Özellikleri ve Eski Bir Eşme Kiliminin Desen Analizi”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliği’nin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

BABAOĞLU, Sevgi; “Türk Kültürünün Işığında Halı, Kilim, Cicimlerdeki İmler”, **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Feryal Matbaası, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 168, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 38”

BALKANAL, Zeynep; “Konya İli Ereğli İlçesinde Bazı Evlerde Bulunan Kilimlerden Örnekler”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya)**, b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

BALPINAR, Belkıs; “Geleneksel Kilim Dokumacılığı Konusunda Üretililecek Projeler ve Bu Konuda Yeni Üretim Yapan Halı Tüccarlarının Katılım Olanakları”, **I. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri**, Konya, 1998.

BARIŞTA, H. Örcün; “Karaman Taşkale Dokumacılığı”, **Türk Halk Kültürü Araştırmaları**, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı Türk Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 224”

BARIŞTA, H. Örcün; “19-20. Yüzyıl Anadolu ve Orta Akdeniz Bölgesi Türk Kirkitli Dokumaları Üzerine”, **Milletlerarası Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslar arası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

BAYRAKTAROĞLU, Suzan; “Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün Halı Kilim Tespit ve Tescil Çalışmaları”, **VIII. Vakıf Haftası Kitabı-Türk Vakıf Medeniyeti Çevresinde Yunus Emre ve Dönemi Restorasyon ve Kıbrıs Vakıflar Seminerleri (4-5-6 Aralık 1990)**, Ongun Kardeşler Matbaacılık San. Tic. A.Ş., Ankara, 1991. “Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları”

BİBİNA, Yordanka; “Sembollerin Dili Türk Geleneği ve Balkan Halı-Kilimleri”, **Balkanlar’da Kültürel Etkileşim ve Türk Mimarisi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (17-19 Mayıs 2000 Şumnu-Bulgaristan)**, Cilt: 1, b.y.y., b.t.y.. “Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları”

BÜKEN, N. Rengin; “Anadolu Kökenli Arkeolojik Tekstiller, Teknik Çözümlemeleri, Konservasyonu ve Anadolu Kilim Dokumacılığına Bir Öneri Çatalhöyük”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildiriler (07-15 Nisan 2000)**, Altıntuğ Matbaası, Isparta, B.t.y..

BÜLENT, Eşref; “Çanakkale Kilimleri”, **2. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Kirkitli ve Mekikli Dokuma Teknikleri Eşme Kilimleri İle Emsalleri**

Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri (27 Mayıs 1995 Eşme-Uşak), Ankara, 1997. “Turizm Geliştirme Vakfı”

ÇELİKKOL, R. Şinasi; “Bursa Keles, Karakeçili Yörükleri, Yaşantıları, Gelenekleri, Kıyafetleri ve Türk Dünyası İle İlgili İlişkiler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Gelenek, Görenek, İnançlar Seksiyon Bildirileri,** Ankara, 1997.

ÇİLOĞLU, Hakan; “Kişisel Yüzey Tasarımlarım ve Halı-Kilim Dokuma Teknikleriyle Uygulanan Örnekler”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildiriler (07-15 Nisan 2000),** Altıntuğ Matbaası, Isparta, B.t.y..

ÇUBUK, Nizami; “Denizli’de Çal Yöresi Kilimleri”, **Denizli 1. El Sanatları Kongresi Uluslararası Katılımlı (10-12 Mayıs 2006),** Gazi Kitapevi, Denizli, 2006. “Denizi Ticaret Odası Kültür Yayınları: 1”

DEMİRAY, Fadime; “Dinar’ın Avşar Köyünde Bulunan Kilimlerin Özellikleri ve Günümüzdeki Yeri”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya),** b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

DENİZ, Bekir; “Yunddağ Yöresi Kilim ve Düz Dokuma Yaygıları”, **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri (6-11 Mayıs 1991 Antalya) Maddi Kültür,** Cilt: 5, Feryal Matbaası, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı, Maddi Kültür HAGEM Yayını: 168”

DENİZ, Bekir; “Yunddağ Yöresi Düz Dokuma Yaygıları”, **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri,** Ankara, 1992’den ayrı Basım. “Kültür Bakanlığı Yayını”

DENİZ, Bekir; “Le Motif Du Dragons Dans Le Tissage De L’Anatolie-Turc / Anadolu Türk Dokumalarında Ejder Motifi”, **Milletlerarası Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

DENİZ, Bekir ve Harun Ürer; “Sekçuk (İzmir) Yöresi Halı v Düz Dokuma Yaygıları”,**Geçmişten Günümüze Selçuk Sempozyumu (4-6 Eylül 1997 Selçuk-İzmir)**, İzmir, 1998.

DENİZ, Bekir; “Kemalpaşa (İzmir) Civarında Yaşayan Sancaklı Yörüklerinde Dokuma, **Kemalpaşa Kültür ve Çevre Sempozyumu (3-5 Haziran 1999 Kemalpaşa-İzmir)**, Meta Basım, İzmir, 1999.

DENİZ, Bekir; “Osmanlı Döneminde Düz Dokuma Yaygılarının Gelişimi”, **Tarihi Kültürü ve Sanatıyla IV. Eyüpsultan Sempozyumu Tebliğler (5-7 Mayıs 2000 İstanbul)**, İstanbul, 2000. “Eyüp Belediyesi Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kültür Yayınları: 13”

DENİZ, Bekir; “Söke (Aydın) Civarında Yaşayan Yörüklerde Dokuma”, **1. Uluslararası Aşağı Büyük Menderes Havzası Tarih, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Sempozyumu (15-16 Kasım 2001 Söke-Aydın)**, Şanal Matbaacılık, İzmir, 2002.

DENİZ, Bekir; “Anadolu-Türk Kültüründe Ölümlük Halı ve Düz Dokuma Yaygı Geleneği ve Günümüzdeki Durumu”, **Vakıf Medeniyeti ve Sempozyumu Kitabı (12-13 Mayıs 2003 Ankara)**, Ankara, 2003. “Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları”

DENİZ, Bekir; “Aydın Civarında Yaşayan Tekeli Yörüklerinde Dokuma”, **8. El Sanatları Sempozyumu (13-15 Kasım 2002 İzmir)**, Dokuz Eylül Yayıncılık Ltd. Şti., İzmir, 2005.

DENİZ, Bekir; “Kazak Halı ve Düz Dokuma Yaygıların Motif Özellikleri”, **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu (16-18 Kasım 2006 İzmir)**, Cilt: 1, İzmir, 2006. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Yayını”

DULKADİR, Hilmi; “Türk Dokuma Yanışları Hakkında Sosyo-Kültürel Bir Değerlendirme” **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Feryal Matbaası, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı HAGEM Yayını: 168”

DULKADİR, Hilmi; “Sarıkeçililer”, **2. Uluslararası Karacaoğlan-Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu (20-24 Kasım 1991) Bildiriler**, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana, 1993.

DULKADİR, Hilmi; “Türk Dokumalarının Coğrafi Dağılımı Üzerine Görüşler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 56”

DURUL, Yusuf; “Anadolu Kilimlerin Teşhisi ve İmler”, **I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri (8-14 Ekim 1973)**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1974. “Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 9”

DURUL, Yusuf; “Avşarlar ve Dokuma Sanatı”, **II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983. “Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 45, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 14”

DURUL, Yusuf; “Anadolu Kilim Dokumalarında Amankız veya Elibelinde Kız Motifleri”, **I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-21 Kasım 1981)**, Hazl.: İsmail ÖZTÜRK, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 18”

DURUL, Yusuf; “Taraklı Tezgâh Dokumalarında Gaziantep Kilimleri”, **I. Milletlerarası Türk Halı Kongresi Tebliğ Özetleri (07-14 Ekim 1984)**, Ak Reklamcılık, İstanbul, 1984.

DURUL, Yusuf; “Kilim Motiflerine Göre Anadolu’da Afşar, Türkmen, Yörük Yerleşmeleri”, **Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler I Kongre Bildirileri (26-28 Ekim 1984)**, Hazl: Feyzi HALICI, Güven Matbaası, Ankara, 1985. “Konya Kültür ve Turizm Derneği Yayınları”

DURUL, Yusuf; “Anadolu ve Balkanlarda Yörük Kilim Motifleri Üzerine Araştırma”, **3. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1987. “Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 87, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 24”

ERBEK, Güran; “Anadolu Motiflerinin Anlamları ve Tanımlama Sorunları”, **III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Ankara, 1987.

ERDOĞAN, Ülkü; “Takmak Köyü Kilimleri ve Desen Özellikleri”, **2. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Kirkitli ve Mekikli Dokuma teknikleri Eşme Kilimleri İle Emsalleri Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri (27 Mayıs 1995 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1997. “Turizm Geliştirme Vakfı”

ERDOĞAN, Ülkü; “Eşmenin Karaahmetli Köyü Yöresel Kilimleri ve Günümüzde Dokunan Ticari Kilimleri Arasındaki İlişkiler”, **Türkiye’de El Sanatları**

Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyum Bildirileri,
Ankara 1997. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 1861, Hagem Yayınları: 237,
Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 51”

EROĞLU, Mehmet Ali; “Dursunbey Tepeköy El Dokumacılığı”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

EROL, Erdoğan; “Konya’da İpek Kilimcilik ve Sorunları”, **2. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (12-13 Mayıs 1999 Konya)**, Konya, 1999. “Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

GADANAZ, Âlim; “Balıkesir Yüncü Yörükleri Havsız Kırkitli Dokumaları”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

GEELLEN, Sytske J.Van; "Flat Woven Rugs:in Cicim and Zili Techniques", **I. Milletlerarası Türk Halı Kongresi Tebliğ Özetleri (07-14 Ekim 1984)**, Ak Reklamcılık, İstanbul 1984.

GENÇ, Mustafa; “Mut Yöresi Atkı Yüzlü Düz Dokuma Yaygıları”, **2. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (12-13 Mayıs 1999 Konya)**, Konya, 1999. “Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

GENÇ, Mustafa; “Düz Dokumalarda Yapılan Yeni Üretimlerin Yozlaşma ve Yenilik Kavramları Açısından Değerlendirilmesi”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildiriler (07-15 Nisan 2000)**, Altıntuğ Matbaası, Isparta, b.t.y..

GENÇ, Mustafa; “Silifke Yörük Çuvallarının Teknik ve Boyarmadde Analizleri”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

GENÇ, Reşat; “Kaşgarlı Mahmud’a Göre XI. Yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri”, **Milletlerarası Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

GÖKBUKET, Mine; “Anadolu’da Göz ve Nazar Geleneği ve Bununla İlgili Pratiklerin Dokumalarda Uygulanması”, **I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-21 Kasım 1981)**, Hazl.: İsmail Öztürk, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 18”

GÖRGÜNAY, Neriman; “Bardız Kilimleri”, **II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1983. “Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 45, Seminer, Kongre Bildiriler Dizisi: 14”

GÖRGÜNAY, Neriman; “Anadolu’da Cecim Çeşitleri”, **III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1987. “Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli-Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 87, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 24”

GÖRGÜNAY, Neriman; “Ağrı, Kars, Erzincan, Erzurum Çevresinde Cicim/Jijim In Ağrı, Kars, Erzincan And Erzurum Regions, **III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**, Cilt: 5, Başbakanlık Basımevi,

Ankara, 1987. “ Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli-Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 87, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 24”

GÖRGÜNAY, Neriman; “XVI-XVII. Yüzyıl Saray Kilimlerinin Bardız, Karabağ, Moldovya/Komrat ve Bulgaristan’da Devam Edegelen Benzerleri”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 56”

GÜÇLÜ, Adnan; “Emirdağ Yöresi Kilimlerinden rnekler”, **Emirdağ Kültür Araştırmaları SempozyumuTebliğler-Konuşmalar (1-3 Haziran 1995 Emirdağ)**, Eskişehir, b.y.y.. “Emirdağ Kaymakamlığı Yayını”

GÜÇLÜ, Adnan; “Eşme Kilimleri İle Emirdağ Kilimlerinde Görülen Benzer Desen ve Motif rnekleri”, **2. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Kirkitli ve Mekikli Dokuma teknikleri Eşme Kilimleri İle Emsalleri Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri (27 Mayıs 1995 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1997. “Turizm Geliştirme Vakfı”

GÜLENSOY, Tuncer; "Savak Türk Kilimciliği ve Kilim Terminolojisi.", **I. Milletlerarası Türk Halı Kongresi Tebliğ zetleri (07-14 Ekim 1984)**, Ak Reklamcılık, İstanbul, 1984.

GÜN, İsa; “Eşme Kilimciliğinin Sorunlarına Bakıldığında Yöre Halkının Karşılaştığı Güçlükler”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin retim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

HAZAR, Atilla; “Eşme Kilimlerinde Pazarlama Problemleri ve Kampanya Hazırlığı”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin**

Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak), Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

HAZAR, Atilla; “Kirkitli ve Mekikli Dokuma Teknikleri; Eşme Kilimleri İle Emsalleri Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri” **2. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Kirkitli ve Mekikli Dokuma teknikleri Eşme Kilimleri İle Emsalleri Arasındaki İlişkiler ve Pazarlama İlkeleri Semineri (27 Mayıs 1995 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1997. “Turizm Geliştirme Vakfı”

KALINKARA, Velittin ve Şerif Kutludağ; “Türk Kilim Dokuma Geleneği İçinde Güney Eziler-Karagözler Kilimlerine Bir Bakış”, **Denizli 1. El Sanatları Kongresi Uluslararası Katılımlı (10-12 Mayıs 2006)**, Gazi Kitapevi, Denizli, 2006. “Denizi Ticaret Odası Kültür Yayınları: 1”

KARADAĞ, Recep; “Doğal Boyamacılığın Tarihsel Serüveni”, **Denizli 1. El Sanatları Kongresi Uluslararası Katılımlı (10-12 Mayıs 2006)**, Gazi Kitapevi, Denizli, 2006. “Denizi Ticaret Odası Kültür Yayınları: 1”

KARAHAN, Recai; “Kırşehir Kilimlerinin Dünü Bugünü”, **Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyum Bildirileri**, Ankara, 1997. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 1861, Hagem Yayınları: 237, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 51”

KARAHAN, Recai; “Konya Ereğli Yöresinde Beğdik Adıyla Bilinen Bir Grup Türk Kilimi”, **Milletlerarası Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

KARAHAN, Recai; “Kars Yöresi Faraş Dokumaları”, **IV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (24-27 Nisan 2000)**, Hazl: Yüksel Sayan, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ofset Baskı Tesisleri, Van, 2000. “Yüzüncü Yıl Üniversitesi Van Gölü Çevresi Tarihi Eserleri ve Kültür Değerlerini Araştırma ve Uygulama Merkezi”

KARAHAN, Recai; “El Sanatlarında Tamir Problemi ve Konya’daki Kilim Tamirciliği”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya)**, b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

KARAVAR, Gonca; “Halı Kilim Restorasyonunda Kullanılan Teknikler ve Bir Örnek Kuruluş”, **2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri (25- 27 Kasım 1998)**, Ankara, 1999. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 2301, Hagem Yay: 281, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi: 258”

KAYA, Firdevs ve Bilge Sain; “İşleme Tekniği İle Kilimler”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

KAYIPMAZ, Fahrettin ve Naciye Kayıpmaz; “Geleneksel Kilimden Ticari Kilime Geçişteki Yapısal Değişimler ve Desen Sorunları”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

KAYIPMAZ, Naciye ve Fahrettin Kayıpmaz; “Halı ve Kilimlerimizin Geleneksel Tasarım Birikimlerinin Çağdaş Yorum Aşamasında Yapısal Değişim ve Tasarım Kriterleriyle Değerlendirilmesi”, **Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyum Bildirileri**, Ankara 1997,

“Kültür Bakanlığı Yayınları: 1861, Hagem Yayınları: 237, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 51”

KAYIPMAZ, Fahrettin; “Cumhurbaşkanlığı Çankaya Köşkünde Büyük Önder Atatürk Tarafından Kullanılan Halı ve Kilimler İle Başbakanlık Konutlarındaki Özel Bazı Halılar”, **8. El Sanatları Sempozyumu (13-15 Kasım 2002)**, Dokuz Eylül Yayıncılık Ltd. Şti., İzmir, 2005.

KAYIPMAZ, Naciye; “Yeniden Teşhir Tanzimi Yapılan Isparta Müzesi Halı- Kilim Seksiyonundaki Isparta Çevresi Geleneksel Düz ve Dügümlü Dokuma Yaygıları İle Şark Halı Dönemi Isparta Halıları Analizi”, **8. El Sanatları Sempozyumu (13-15 Kasım 2002)**, Dokuz Eylül Yayıncılık Ltd. Şti., İzmir, 2005.

KAYIPMAZ, Naciye; “Geleneksel El Sanatlarımız Halı ve Kilimler Uluslararası Pazarlama ve Markalaşma Değerleri, **Denizli 1. El Sanatları Kongresi Uluslararası Katılımlı (10-12 Mayıs 2006)**, Gazi Kitapevi, Denizli, 2006. “Denizi Ticaret Odası Kültür Yayınları: 1”

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Kaybolan Halı ve Kilim Dokumalarımızdan Örnekler”, **Türk Halıcılığının Dünü Bugünü ve Yarını Semineri (25-26 Mayıs 1989 Ankara)**. “Vakıflar Genel Müdürlüğü”

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Kirkitli Dokumalarımızdan Cecimlerimiz ve Van”, **Yakın Tarihimizde Van Uluslararası Sempozyumu (2-5 Nisan 1990 Van)**, Ankara, 1990.

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Anadolu ve Azerbaycan’da Çiğil Kilimi”, **Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1992- İzmir)**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1994. “Kültür

Bakanlığı Halk Kùltürlerini Araştırma ve Geliştirme Mùdùrlùğü Yayınları:
201, Maddi Kùltür Dizisi: 11”

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; XVI-XVIII. Yüzyıl Saray Kilimlerinin Bardız, Karabağ, Moldavya/Komrat ve Bulgaristan’da Devamedegelen Benzerleri”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kùltürü Kongresi Maddi Kùltür Seksiyon Bildirileri**, Ankara, 1997. “Kùltür Bakanlığı Yayını”

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman; “Tanrıdağları’ndan Ege Denizine Türk Çözgüsüyle Dokumaları (Kolan ve Cecim), **Uluslararası Üçüncü Türk Kùltürü Kongresi Bildirileri (25-29 Eylül 1993 Ankara)**, Cilt: 1, Ankara 1999.

KIRZIOĞLU (Görgünay), Neriman ve Melda Akansel; “Kaybolan Dokumalarımızı Kazanabilir Miyiz”, **2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri (25- 27 Kasım 1998)**, Ankara, 1999. “Kùltür Bakanlığı Yayınları: 2301, Hagem Yay: 281, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi: 258”

KIRZIOĞLU, M. Fahrettin; “Türkistan ve Anadolu’da Teke Türkmenleri”, **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kùltürel Yapısı (Tahtacılar) Sempozyum Bildirileri 26-27 Nisan 1993 Antalya**, Ankara, 1995.

KOYUNCU, Ayşegöl; “Çivril (Denizli) Manilerinde Geleneksel Dokumalar”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

KOYUNCU, Ayşegöl; “Serinhisar (Denizli) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009**

Konya), Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın Ltd. Şti., Konya, 2009. “S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları”

KOYUNCU, Ayşegül; “Keles Bursa) Kilimlerinin Teknik ve Desen Özellikleri”, **IV. Uluslararası Türk Kültürü İle Sanatları Kongresi/Sanat Etkinlikleri 02-07 Kasım 2009 Kahire/Sharm El Sheikh-Mısır**), Ed.: Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ, Ahmet Aytaç, Aksis Grafik, Konya, 2010.

KÜÇÜKKURT, (Erdoğan) Ülkü; “Eşme Kilimlerinde Motif, Kompozisyon Dejenerasyonu ve Nedenleri”, **2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri (25- 27 Kasım 1998)**, Ankara, 1999. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 2301, Hagem Yay: 281, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi: 258”

MATSUBARA, Masatake; “Yörük Yaşamında Keçi ve Keçilerin Kümelenmesi İlkeleri”, **2. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri (Gelenek-Görenek ve İnançlar)**, Cilt: 4, G.Ü. Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara, 1982. “Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 40, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 11”

MELLEART, James; “Motifs On Karabağ, Karakeçili And Other Carpets And Kilims”, **I. Milletlerarası Türk Halı Kongresi Tebliğ Özetleri (07-14 Ekim 1984)**, Ak Reklamcılık, İstanbul, 1984.

NAZIM, Yasemin; "Woolen Household Covers in Turkish Documents From Macedonia. (Makedonya'daki Türk Bölgelerine Göre Yün Kilim)", **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 56”

ONUK, Taciser; “Kenzin (Ardıçlı) Türk Dokumalarından Örnekler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 56”

ONUK, Taciser; “Kırıkkale Karakeçili El Sanatları Ürünlerinden Örnekler”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 56”

ONUK, Taciser ve Feriha Akpınarlı; “Güneydoğu Anadolu Karakeçili Türkmen Kilimleri”, **Türk Soylu Halkların Halı, Kilimi ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

ONUK, Taciser; “Güney Anadolu Yayla, Çadır Kültürü ve Sanatından Örnekler”, **Uluslararası Üçüncü Türk Kültür Kongresi Bildirileri (25-29 Eylül 1993 Ankara)**, Cilt: 1, Ankara, 1999. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu”

ONUK, Taciser; “Karakeçili El Sanatlarının Günümüze Kazandırılması”, **Türk Kültüründe Karakeçililer Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (3 Haziran 1999 Şanlıurfa)**, Ankara, 1999. “Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını”

OYMAN, N. Rengin ve Sultan Sökmen (Yurteri); “Isparta İli Güneykent Kasabası Düz Dokuma Yaygıların Tarihi Teknik ve Sanatsal Özellikleri”, **10. Ulusal**

El Sanatları Sempozyumu (19-20 Kasım 2009 İzmir), Printer Ofset, İzmir, 2009.

ÖNLÜ, Nesrin ve Tuba Arabalı Koşar; “Tapestry Dokumaların Geleneksel Anadolu Kilimleri İle Karşılaştırılması”, **10. Ulusal El Sanatları Sempozyumu (19-20 Kasım 2009 İzmir)**, Printer Ofset, İzmir, 2009.

ÖZAY, Suhandan; “Anadolu Kilimlerinin Tapestry Kategorisindeki Yeri”, **Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyum Bildirileri**, Ankara, 1997. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 1861, Hagem Yayınları: 237, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 51”

ÖZBEK, Mustafa; “Anadolu’da Kök Boyacılığının Dünü, Bugünü ve Sorunları”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu, Sempozyumu (13-14 Mayıs Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

ÖZCAN, Naci; “Antalya Yöresi Kilimleri”, **I. Türk Halk Kültürü ve Araştırma Sempozyumu Bildirileri I (22-23 Aralık 1994 Ankara)**, Ankara, 1996. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 1799, Hagem Yayınları: 226, Seminer-Kongre Bildirileri: 45”

ÖZEN, Kutlu; "Orta Kızılırmak Havzasında Düz El Dokumaları", **Erciyes Yöresi I. Folklor Halk Edebiyatı ve Etnografya Sempozyumu**, Erciyes Üniversitesi Basımevi, Kayseri 1991.

ÖZGÜL, Necdet; “El Sanatları Yönünden Halı-Kilim’de İplik ve Boya”, **I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-21 Kasım 1981)**, Hazl.: İsmail Öztürk, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 18”

ÖZHEKİM (Atış), Didem; “Türk Kültüründe Taşıma Amaçlı Üretilen Kirkitli Dokumalar”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın Ltd. Şti., Konya, 2009. “S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları”

ÖZHEKİM (Atış), Didem; “Türk Kültüründe Çağdaş Kirkitli Dokumalar”, **IV. Uluslararası Türk Kültürü İle Sanatları Kongresi/Sanat Etkinlikleri 02-07 Kasım 2009 Kahire/Sharm El Sheikh-Mısır**, Ed.: Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ, Ahmet Aytaç, Aksis Grafik, Konya, 2010.

ÖZTÜRK, Gülşen; “Kaynarca Kilimleri”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın Ltd. Şti., Konya, 2009. “S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları”

ÖZTÜRK, İsmail; “Türk Halı ve Kilimciliğine İlişkin Projelerin Başarısında Halkbilimsel Verilerin Önemi (Ege Bölgesine Ait Projelerde)”, **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri 5. Cilt Maddi Kültür**, Feryal Matbaası, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 168, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi: 38”

ÖZTÜRK, İsmail; “Türkiye’de Halı ve Kilimciliğin Kaynakları, Kaynakçası ve Terminolojisine İlişkin Sorunlar”, **Uluslararası Dördüncü Türk Kültürü Kongresi Bildirileri (4-7 Kasım 1997 Ankara) Cilt: II**, Ankara, 2000.

ÖZTÜRK, İsmail ve Gonca Karavar; “1930’lardan Günümüze Türkiye’de Halı ve Düz Dokumaları Niteleyen Kavramlardaki Değişim”, **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu (16-18 Kasım 2006 İzmir)**, Cilt: 1, İzmir, 2006.

ÖZTÜRK, İsmail ve Vildan Ömür; “Geleneksel Tekstillerin Korunması İçin Bölgesel Konservasyon Laboratuvarları Kurulması Zorunluluğu”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

ÖZTÜRK, Numan; Isparta Senirkent İlçesi, Büyükkabaca Kasabası’ndaki Bai Dokuma Örnekleri”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

PARLAR, Gülsün; “Emirdağ ve Bayat Kilimlerinde Motif, Renk ve Kompozisyon Özellikleri”, **3. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (22-24 Ekim 1993)**, Afyon Zafer Günlük Müstakil Siyasi Gazete Tesisleri, Afyonkarahisar, 1994. “Afyon Belediyesi Yayınları; 6”

PEKİN, Ersu; “Yörüklerde Un Çuvalları”, **I. Uluslararası Türk Folklor Bildirileri Etnografya**, Cilt: 5, Akın Matbaası, Ankara, 1977. “T.C. Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları; 22, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi; 7”

PEKTAŞ, Hafize; “Karapınar Kilimlerinin Renk ve Desen Özellikleri”, **Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışının 80. Yıldönümü Karapınar Sempozyumu (26-27 Kasım 2002 Karapınar)**, Edi: Yusuf Küçükdağ, Konya, 2001.

REINHARD, Ursula; “Silifke Yöresi Dokumaları”, **I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri Etnografya**, Cilt: 5, Akın Matbaası, Ankara, 1997. “T.C. Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları; 22, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi; 7”

SAKARYA, Oğuz; “Kilimciliğimizin Sorunları ve Çözüm Yolları”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

SALMAN, Özlem; “Türk Kilimlerine Kazandırılmaya Çalışılan Ticari Ürün Özelliği Bağlamında, Düz Dokumaların Piet Mondrian, Wassily Kandinsky, Joan Miro, Paul Klee’nin Yapıtlarıyla Yüzey Değerlendirme Açısından Açısından Karşılaştırılması”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

SANIBELLİ, Erol; “Kilimlerimizin Sanatsal İçeriği ve Toplumdaki Çağrışımları”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

SEVİNÇ, Berna; “Muğla-Marmaris Ahmet Urkay Arkeoloji ve Etnografya Müzesi İle Bu Müzede Bulunan Halı ve Kilimlerinin Durumu”, **10. Ulusal El Sanatları Sempozyumu (19-20 Kasım 2009 İzmir)**, Printer Ofset, İzmir, 2009.

SEYİRCİ, Musa; “Deve Folklorü ve Güney Göçerlerinde Deve Donanımları”, **III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri**, Cilt: 5, Ankara, 1987.

SEYİRCİ, Musa; “Çay İlçesindeki Üç Yörük (Sarıkeçili) Köyü ve Dokumaları Üzerine Bir Deneme”, **1. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (10-11 Mayıs 1990)**, , Zafer Gazetecilik Matbaacılık Tic. A.Ş., Afyon, 1990. “Afyon Belediyesi Yayınları: 2”

SEYİRCİ, Musa; “Antalya’daki Karakoyunlu Aşireti ve Dokumaları”, **4. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Maddi Kültür**,

Cilt: 5, Feryal Matbaası, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı Halk Kùltürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları; 168, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi; 38”

SEYİRCİ, Musa; “Halet Çambel ve Çukurova Kùltüründe Karatepe”, **2. Uluslararası Karacaoğlan-Çukurova Halk Kùltürü Sempozyumu (20-24 Kasım 1991) Bildiriler**, Çukurova Üniversitesi Basımevi, Adana, 1993.

SEYİRCİ, Musa; “Alanya Dokumaları”, **Alanya Birinci Tarih ve Kùltür Semineri**, Seçil Ofset, Alanya, 1994.

SEYİRCİ, Musa; “Karatekeli Aşireti ve Afyonkarahisar’da İki Karatekeli (İğdeli-Çatkuyu) Köyü”, **3. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (22-24 Ekim 1993)**, Afyon Zafer Günlük Müstakıl Siyasi Gazete Tesisleri, Afyonkarahisar, Mayıs 1994. “Afyon Belediye Yayınları; 6”

SEYİRCİ, Musa; “Afyonkarahisar Müzesi’ndeki Hayat Ağaçlı Kilim Seccadeler”, **IV. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (29-30 Eylül 1995 Afyonkarahisar)**, Afyon, b.t.y.. “Afyon Belediyesi Yayını”

SEYİRCİ, Musa; “Manavgat, Alanya, Gazipaşa Yörükleri ve Göç Yolları”, Alanya **Tarih ve Kùltür Seminerleri 1992, 1993, 1994, 1995**, Alsay, Kasım 1996. “T. C. Alanya Belediyesinin Kùltür Hizmeti”

SEYİRCİ, Musa; “Bahşış Yörükleri ve Dokumaları”, Alanya **Tarih ve Kùltür Seminerleri 1992, 1993, 1994, 1995**, Alsay, Kasım 1996. “T. C. Alanya Belediyesinin Kùltür Hizmeti”

SEYİRCİ, Musa; “Batı Akdenizde Yörükler”, **I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Soyso Kùltürel Yapısı Yörükler Sempozyum Bildirileri (25-26 Nisan 1994 Antalya)**, Ankara, 1996. “Kùltür Bakanlığı Yayını”

SEYİRCİ, Musa; “Manavgat, Alanya, Gazipaşa Yörükleri ve Göç Yolları”, **Alanya Tarih ve Kültür Semineri**, Ankara, 1996. “Alanya Belediyesi Yayını”

SEYİRCİ, Musa; “Alanya Çevresinde Yaşayan Bahşiş Yörükleri”, **Alanya Tarih ve Kültür Semineri**, Ankara, 1996. “Alanya Belediyesi Yayını”

SEYİRCİ, Musa; “Bahşiş Yörükleri ve Dokumaları”, **Alanya Tarih ve Kültür Semineri**, Ankara, 1996. “Alanya Belediyesi Yayını”

SEYİRCİ, Musa; “Antalya’da Oturan Töngüşlü Yörükleri ve Dokumaları”, **V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri**, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara, 1997. “T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları; 1904, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları; 249, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi; 56”

SEYİRCİ, Musa; “Karahacılı Yörükleri / Yörüks Of Karahacı”, **Bildiriler, GSE 1 Güzel Sanatlar Etkinlikleri (5-10 Mayıs 2008 Antalya)**, Yayına Hazırlayan: Prof. Dr. Bekir DENİZ, Sarıyıldız Ofset Matbaacılık, Ankara, 2009. “Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını”

SEZGİN, Şerife; “Gaziantep Kilimciliğinin Dünü Bugünü”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

SOYSALDI, Aysen; “Düden Köyü Camii Yanırlı Kilimleri”, **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)**, Hazl.: Dr. Azize Aktaş Yasa, Serap Leloğlu Ünal, Şebnem Ercebeci, Erol Kalender, Varan Matbaacılık, Ankara, 1998. “Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 155, Kongre ve Sempozyum Bildirileri Dizisi: 11”

SOYSALDI, Aysen; “Tarsus Çevre Köy ve Yaylalarından Kilim ve Çuval Örnekleri”, **Cumhuriyetimizin 75. Yılında Düünden Bugüne 1. Tarsus Sempozyumu Bildirileri (25-26 Aralık 1998 Tarsus)**, Gürpınar Ofset Ltd. Şti., Adana, b.t.y.. “Berden Tarih ve Kültür Varlıklarını Koruma Vakfı Yayınları”

SOYSALDI, Aysen; “Ayaş Killik Camisinden Kilim Örnekleri”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildiriler (07-15 Nisan 2000)**, Altıntuğ Matbaası, Isparta, b.t.y..

SOYSALDI, Aysen; “Şarköy Kilimlerinin Teknik, Renk ve Bezeme Özellikleri”, **Balkanlar’da Kültürel Etkileşim ve Türk Mimarisi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (17-19 Mayıs 2000 Şumnu-Bulgaristan)**, Cilt; 2, b.y.y., b.t.y.. “Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

SOYSALDI, Aysen ve Muhammet M. Güldür; “Kirkıtlı Düz Dokumalarda Teknik ve Mahalli Terminoloji Üzerine Bir Araştırma”, **8. El Sanatları Sempozyumu (13-15 Kasım 2002)**, Dokuz Eylül Yayıncılık Ltd. Şti., İzmir, 2005.

SOYSALDI, Aysen; “ Yozgat Yüklük Perdesi Cicim Dokumaları”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

SÖZÜDOĞRU, Türkan; “Anadolu Kadını ve Eşme Kilimlerindeki Mesaj”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

SÜRÜR, Ayten; “ Türk Tekstil Sanatlarında Kuş Motifi ve Tekstil Sanatlarımızdaki Yeri”, **IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Maddi**

Kültür, Cilt: 5, Ankara, 1992. “Kültür Bakanlığı Halk Kùltürlerini Araştırma ve Geliştirme Mùdùrlùğü Yayını”

SÜRÜR, Ayten ve Hatice Öztürk; “Anadolu Kilim Yapısı İçinde Eşme Kilimleri”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

şAHİN, Zahide; Sarız (Kayseri) Yöresi Düz Dokumalarının Motif ve Desen Özelliklerinin Sarız’a Bağlı Bazı Köylerde Duvar Süsleri, Çorap, Patık vb. Ürünlerde Uygulanması”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü. Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

şAHİN, Zahide ve Mehmet Ali Eroğlu, “Kemer (Sarız-Kayseri) Köyü Çuval Dokumalarına Dair”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009 Konya)**, Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın Ltd. şti., Konya, 2009. “S.Ü. Selçuklu Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları”

TEK, Ruhi; “Kirkitli Dokumalarda Araştırma”, **2. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1982)**, Hazl.: İsmail ÖZTÜRK, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakùltesi Yayınları No: 19”

TIRMAN, Firdevs ve Semra Özbek; “Karapınar Cicim Dokumaları”, **2. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (12-13 Mayıs 1999 Konya)**, Konya, 1999. “Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakùltesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

TOPBAş, Ahmet; “Afyonkarahisar Doğal Boyacılığını ve Kilim Üretimini Geliştirme Projesi İle Bazı Kilim Üreten Beldelerimiz”, **1. Afyonkarahisar**

Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri (10-11 Mayıs 1990), Zafer Gazetecilik Matbaacılık Tic. A.Ş., Afyon, 1990. “Afyon Belediyesi Yayınları; 2”

TOPBAŞ, Ahmet; “Afyonkarahisar Anıtkaya (Eğret)Yöresi Parmaklı Kilimleri”, **3. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (22-24 Ekim 1993)**, Afyon Zafer Günlük Müstakil Siyasi Gazete Tesisleri, Afyonkarahisar, 1994. “Afyon Belediyesi Yayınları; 6”

TOPBAŞ, Ahmet ve Musa Seyirci; “Müzelerdeki Etnografik Eserlerin Koruma ve Tanıtımındaki İşlevi İle Antalya Müzelerindeki Bir Grup Yörük Kilimi”, **Türkiye’de El Sanatları ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyumu Bildirileri**, Has-Soy Matb., Ankara, 1997. “Kültür Bakanlığı Yayınları; 1861, HAGEM Yayınları; 237, Seminer-Kongre Bildirileri Dizisi; 51”

TUNÇ, Perihan; “Nuzumla (Yaylacık) Kilimleri”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya)**, b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

TÜRELİ, Erhan; “Müzelerde Saklanan Halı ve Düz Dokuma Yaygıların Kataloglanması Afyon Müzesi Örneğinde Oluşturulması”, **III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya)**, b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

USLU, Mehmet; “Bodrum’un Dokumacılık ve Boyacılığı”, **2. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri (18-20 Kasım 1982)**, Hazl.: İsmail ÖZTÜRK, Müh. Mim. Fak. Matbaası, İzmir 1984. “Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 19”

ÜLGER, Nihal; “Kirkitli Dokuma Teknikleri İle Anadolu Evleri”, **2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri (25- 27 Kasım 1998)**, Ankara, 1999. “Kültür Bakanlığı Yayınları: 2301, Hagem Yay: 281, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi: 258”

ÜLGER, Nihal; “Kirkitli Dokumalardan Zili Örnekleri”, **Türk Dünyası Kültür ve Sanat Sempozyumu Süleyman Demirel Üniversitesi Bildirileri (07-15 Nisan 2000)**, Altıntuğ Matbaası, Isparta, b.t.y..

ÜREKLİ, Muzaffer; “Honamlı Türkmen (Yörük)’lerinde Çadır ve Çadır Hayatı”, **Tarih Boyunca Ev ve Aile Semineri (25-26 Mayıs 1998)**, Globus Dünya Basımevi, İstanbul, 2000.

YALDIZKAYA, Ömer Faruk; “Emirdağ Türkmenlerinde Dokumacılık”, **3. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (22-24 Ekim 1993)**, Afyon Zafer Günlük Müstakil Siyasi Gazete Tesisleri, Afyonkarahisar, 1994. “Afyon Belediyesi Yayınları; 6”

YAZICIOĞLU, Yahşi ve Zeynep Tezel; “Düz Dokuma Yaygıların Modern Yaşamda Kullanılma Olanaklarının Arttırılması İle İlgili Somut Öneriler”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

YAZICIOĞLU, Yahşi ve Feryal Söylemezoğlu; “Kilim Dokuma Teknikleri ve Eşme Kilimlerinin Bu Tekniklere Uygunlukları”, **1. Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve Pazarlama Sorunları Sempozyumu (13-14 Mayıs 1994 Eşme-Uşak)**, Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

YERLİ, Metin; “Sivas Yöresi Geleneksel Kilim Motiflerinin Kökeni ve Gelişimi”,
III. Ulusal Türk El Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu
Bildirileri (17-18 Mayıs 2000 Konya), b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk
Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

YERLİ, Metin; “Sivas Yöresi Geleneksel Kilim Dokumalarında Kullanılan Otantik
Malzeme”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım**
2007 Konya), Ed.: Ahmet Aytaç, Anka Basım Yayın, Konya, 2007. “S.Ü.
Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

YILMAZ, Nuray ve Ayşegül Koyuncu; “Yörük Yaşam Biçiminin Geleneksel
Dokumalara Yansıması”, **10. Ulusal El Sanatları Sempozyumu (19-20**
Kasım 2009 İzmir), Printer Ofset, İzmir, 2009.

YURTERİ, Figen; “Yalvaç Yukarı Tırtar Köyünden Düz Dokumacılık”, **1.**
Uluslararası Eşme Kilim Festivali Türkiye Kilimciliğinin Üretim ve
Pazarlama Sorunları Sempozyumu, Sempozyumu (13-14 Mayıs Eşme-
Uşak), Ankara, 1995. “Turizm Geliştirme Vakfı Yayını”

YURTERİ, Figen; “Meslek Yüksekokulu Halıcılık-Halı ve Kilim Programları ve
Uygulama Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma”, **III. Ulusal Türk El**
Dokumalarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri (17-18
Mayıs 2000 Konya), b.y.y., b.t.y.. “T.C. Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim
Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü”

ZIEMBA, William T.; “Northeast Anatolian Prayer Kilims”, **I. Milletlerarası Türk**
Halı Kongresi Tebliğ Özetleri (07-14 Ekim 1984), Ak Reklamcılık,
İstanbul, 1984.

Kaynak Kişiler

Adı-Soyadı: Abdil TÜRK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1967
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Abdullah YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1949
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 27.06.2009

Adı-Soyadı: Âdem İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1961
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Ortaokul mezunu
Mesleği: Çiftçi, hayvancı, köy azası
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 08.08.2009, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Âdem YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1968
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Ortaokul mezunu
Mesleği: İşçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 27.06.2009

Adı-Soyadı: Ahmet KINACI
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1955
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-Gözlemeci
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 26.11.2006, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Ahmet KIŞLALI
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1937
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma biliyor
Mesleği: Hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 27.06.2009

Adı-Soyadı: Ali ALTIPARMAK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1967
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Lise mezunu
Mesleği: Gözlemeci, tekel bayii işletmecisi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Ayşe ÇETİN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1953
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 27.06.2009, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Ayşe KINACI
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1923
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006

Adı-Soyadı: Bülent ALTIPARMAK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1972
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Ortaokul mezunu
Mesleği: Belenbaşı Köyü 2004-2009 yılları muhtarı, Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 10.12.2005, 11.02.2006, 26.08.2007, 22.03.2008

Adı-Soyadı: Döndü İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1956
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 17.11.2007

Adı-Soyadı: Durdu İNANÇ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1942
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma biliyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 07.08.2006

Adı-Soyadı: Elif İNANÇ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1945
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 07.08.2006, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Elif TÜRK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1933
Cinsiyeti: Kadın
ğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 06.01.2008

Adı-Soyadı: Emine KURT
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1943
Cinsiyeti: Kadın
ğrenim Durumu: Okuma-yazma Bilmiyor
Mesleği: Ev hanımı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 10.02.2007, 14.02.2009, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Gülsüm YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1951
Cinsiyeti: Kadın
ğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 10.02.2007, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Halim YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1930
Cinsiyeti: Erkek
ğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 08.04.2006, 20.05.2007, 18.05.2008

Adı-Soyadı: Hamide İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1954
Cinsiyeti: Kadın
ğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 27.06.2009, 03.10.2009, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Hasan İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1946
Cinsiyeti: Erkek
ğrenim Durumu: Okuma-yazma biliyor
Mesleği: Hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 10.02.2007

Adı-Soyadı: Huriye İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1916
Cinsiyeti: Kadın
ğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 26.11.2006, 18.05.2008

Adı-Soyadı: Huriye YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1927
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 18.05.2008

Adı-Soyadı: Hüseyin YILMAZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1959
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Lise mezunu
Mesleği: Belediye Personeli
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 17.02.2008, 18.05.2008

Adı-Soyadı: İsmet İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1951
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-muhtar
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 18.05.2008, 30.01.2010

Adı-Soyadı: Keziban İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1927
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 13.04.2008

Adı-Soyadı: Mehmet ALTIPARMAK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1963
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Üniversite mezunu
Mesleği: Doktor
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 10.02.2007, 18.05.2008

Adı-Soyadı: Mehmet İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1921
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 17.02.2008, 01.02.2009, 03.10.2009

Adı-Soyadı: Mehmet KARLIDAĞ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1916
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 05.06.2006, 22.03.2008, 01.02.2009, 30.01.2010

Adı-Soyadı: Mehmet KINACI
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1945
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 26.11.2006, 22.03.2008, 01.02.2009, 30.01.2010

Adı-Soyadı: Mehmet TÜRK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1962
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 05.01.2008

Adı-Soyadı: Musa İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1927
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma biliyor
Mesleği: Hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 13.04.2008, 01.02.2009

Adı-Soyadı: Musa TÜRK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1949
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 27.01.2008, 03.10.2009

Adı-Soyadı: Şerife KAHRAMAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1961
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 07.08.2006

Adı-Soyadı: Teslime İNANÇ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1964
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 14.03.2009

Adı-Soyadı: Ümmü ALTIPARMAK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1934
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 03.10.2009

Adı-Soyadı: Ümmü ARICI
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1951
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 27.06.2009

Adı-Soyadı: Ümmü ÇETİN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1958
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 03.12.2005, 07.08.2006, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Ümmü YAVUZ
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1953
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Ev hanımı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 10.02.2007

Adı-Soyadı: Veli İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1958
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Şöför
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 06.02.2010

Adı-Soyadı: Yaşar ALTIPARMAK
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1959
Cinsiyeti: Erkek
Öğrenim Durumu: Ortaokul mezunu
Mesleği: Gözlemeci-tekel bayii işletmecisi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.01.2007, 03.10.2009

Adı-Soyadı: Zeliha ÇETİN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1949
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: Okuma-yazma bilmiyor
Mesleği: Çiftçi
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 07.08.2006, 20.01.2007

Adı-Soyadı: Zeynep İLHAN
Doğum Yeri-Yılı: Belenbaşı Köyü-1955
Cinsiyeti: Kadın
Öğrenim Durumu: İlkokul mezunu
Mesleği: Çiftçi-hayvancı
Görüşmenin Yapıldığı Tarih: 20.05.2007, 03.10.2009, 06.02.2010

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad: Ayşegül KOYUNCU

Doğum yeri ve yılı: Denizli-Çivril/1980

Yabancı Dil: İngilizce

Eğitim:

Yüksek Lisans:2005, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı

Lisans: 2001, Selçuk Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, El Sanatları Eğitimi Bölümü, Çiçek-Örgü-Dokuma Öğretmenliği Anasanat Dalı

Lise:1997, Çivril Kız Meslek Lisesi

İş Tecrübesi:2007-.... , Pamukkale Üniversitesi, Denizli Meslek Yüksekokulu, Teknik Programlar Bölümü, Geleneksel El Sanatları Programı Öğretim Görevlisi

Yayınları:

Bildiriler:

YILMAZ, Nuray ve Ayşegül Koyuncu; "Yörük Yaşam Biçiminin Geleneksel Dokumalara Yansıması", **10. Ulusal El Sanatları Sempozyumu (19-20 Kasım 2009 İzmir)**, Printer Ofset, İzmir, 2009, s. 380-391.

KOYUNCU, Ayşegül; “Keles Bursa Kilimlerinin Teknik ve Desen Özellikleri”, **IV. Uluslararası Türk Kültürü İle Sanatları Kongresi/Sanat Etkinlikleri (02-07 Kasım 2009 Kahire/Sharm El Sheikh-Mısır)**, Ed.: Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ, Ahmet Aytaç, Aksis Grafik, Konya, 2010, s. 267-276.

KOYUNCU, Ayşegül; “Serinhisar (Denizli) Düz Dokumalarının Teknik ve Desen Özellikleri”, **Selçuklu Halılarının Anısına II. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Kongresi ve Sanat Etkinlikleri (14-15 Mayıs 2009 Konya)**, Anka Basım Yayın Ltd. Şti, Konya, 2009, s. 195-202. “Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

KOYUNCU, Ayşegül; “Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Kayıtlarındaki Akşehir Yöresine İlişkin Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Kaynakçası”, **I.**

Uluslararası Selçukludan Günümüze Akşehir Kogresi ve Sanat Etkinlikleri (20-21 Kasım 2008 Akşehir-Konya), Damla Ofset, Konya, 2010, s. 139-144. “T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayın No: 192”

KOYUNCU, Ayşegül; “Çivril (Denizli) Manilerinde Geleneksel Dokumalar”, **I. Uluslararası Türk El Dokumaları Kongresi (01-02 Kasım 2007 Konya)**, Anka Basım Yayım, Konya, 2007, s. 225-230. “Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Yayınları”

KOYUNCU, Ayşegül; “İğdir Köyü (Denizli-Çivril) Oyalarında Motif ve Kompozisyon Özellikleri”, **Halk Kültürü'nde Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (15-17 Aralık 2006 Eskişehir)**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 2008, s. 513-523. “Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları No: 146”

KOYUNCU, Ayşegül; “Özdemirci ve Gürpınar (Denizli-Çivril) Kasabalarında Zili Dokumaların Teknik ve Desen Özellikleri”, **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu (16-18 Kasım 2006 İzmir)**, Kasım, 2006, s. 647-653.

KOYUNCU, Ayşegül; “Ergenlikten Erginliğe Geçiş Aşamasında Sağdıçlık, Kardeşlik ve Yengelik (İğdir Köyü)”, **II. Halkbilim Sempozyumu Halkbilimi'nde Ergenlik ve Erginlik Olgusu Bildiriler Kitabı (24-25 Kasım 2005 Eskişehir)**, Osmangazi Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 2006, s. 24-31. “Osmangazi Üniversitesi Yayın No: 125”

KOYUNCU, Ayşegül; “Bucak İlçesinde Oya İnsan İlişkisi”, **1. Burdur Sempozyumu (16-19 Kasım 2005 Burdur)**, Cilt: 1, Fakülte Kitap Evi Baskı Merkezi, Burdur, 2007, s. 39-49. "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sempozyum Dizisi: 1"

KOYUNCU, Ayşegül; “Burdur'da Kaybolmaya Yüz Tutmuş Kimi Meslekler”, **1. Burdur Sempozyumu (16-19 Kasım 2005 Burdur)**, Cilt: 1, Fakülte Kitap Evi

Baskı Merkezi, Burdur, 2007, s. 29-38. "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sempozyum Dizisi: 1"

KOYUNCU, Ayşegül; “İğdir Köyü’nde Çocuk Oyunları ve Oyun Araçları”, **I. Halkbilim Sempozyumu Halkbiliminde Çocuk Bildiriler Kitabı (30 Eylül- 1 Ekim 2004 Eskişehir)**, Osmangazi Üniversitesi Basımevi, Eskişehir, 2005, s. 261-265. “Osmangazi Üniversitesi Yayın No: 113”

Makaleler:

KOYUNCU, Ayşegül; “İğdir Köyünde (Denizli-Çivril) Kurban Bayramı”, **Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi**, Yıl: 11, Sayı: 42, Temmuz-Ağustos-Eylül 2005, s.8-13.

KOYUNCU, Ayşegül; “İğdir Köyü’nde Geleneksel Haşhaş Tarımı ve Kullanım Alanları”, **Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi**, Yıl: 10, Sayı: 39, Ekim-Kasım-Aralık 2004, s.16-19.